

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wieczornym, — w niedzielę i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Szymon Nawrocki, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Tow. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 140

Poznań, sobota dnia 24 marca 1928

Rok XXIII

Słabnące gwarancje

W Genewie obraduje komisja, mająca przygotować pracę dla konferencji rozbrojeniowej. Obrady jej poprzedziło zebranie specjalnej komisji dla spraw bezpieczeństwa. Na ostatnim bowiem zgromadzeniu Ligi Narodów delegacja francuska zdołała przeprowadzić tezę, że próby ograniczenia zbrojeń będą bezowocne dopóki, dopóki narodom nie zostaną udzielone konkretne gwarancje bezpieczeństwa.

Delegacja francuska, głosząca, że rozbrojenie może być tylko następstwem bezpieczeństwa, musiała pokonać opór Anglii, dowodzącej, że bezpieczeństwo nastąpi wówczas, gdy przeprowadzone będzie rozbrojenie, lecz tylko na lądzie, oraz sabotaż Niemiec, utrzymujących, że obecne gwarancje bezpieczeństwa są wystarczające i że należy przystąpić do rozbrojenia w tym stopniu, w jakim rozbrojone są — oczywiście tylko oficjalnie — Niemcy.

Prace komisji dla spraw bezpieczeństwa zmierzają do wytworzenia podstaw dla regionalnych paktów bezpieczeństwa, gdyż — jak się okazało z praktyki — powszechne gwarancje bezpieczeństwa, które usiłowano urzeczywistnić przez słynny protokół genewski, są niewykonalne. W rezultacie konferencja dla spraw bezpieczeństwa opracowała kilka wzorów dla konwencji w sprawie arbitrażu oraz nieagresji i wzajemnej pomocy. Istnieją trzy wzory dla konwencji arbitrażowych zależnie od rozciągłości, jakie dane państwa chciałyby im nadać, oraz dwie konwencje ściśle w sprawie bezpieczeństwa. Jedna, wzorowana na reńskim pakcie w Locarno, przewiduje nieagresję i wzajemną pomoc czyli sankcję w razie naruszenia stosunków prawnych, regulujących współzycie danych państw; druga jest zwykłym traktatem nieagresji i arbitrażu, wzorowanym na konwencji polsko-niemieckiej, podpisanej w Locarno.

Uznano przytem, że trudno będzie rozmaitym państwom przyjąć za wzór dla regionalnego paktu bezpieczeństwa konwencję reńską, podpisaną w Locarno. Bardzo charakterystyczne były pod tym względem uwagi zamieszczone w jednym z ostatnich artykułów „Temps'a“:

„Jeśli chodzi o pakt regionalny, natrafia się siłą rzeczy na niechęć niektórych narodów do dobrowolnego zatwierdzenia granic, które im narzucono traktatami, a których nie chcą one, jak oświadczają, zmieniać siłą, lecz pragną przeprowadzić ich rewizję drogami pokojowymi. Otóż jasnym jest, że utrzymanie terytorjalnego status quo jest jednym z zasadniczych warunków zabezpieczenia pokoju. Pakt w Locarno, który zawiera dobrowolne i uroczyste zatwierdzenie obecnych granic na Zachodzie, może więc z trudnością służyć za bezwzględny wzór dla paktów regionalnych dotyczących Europy północno-wschodniej, środkowej, a nawet Bałkan. Trzeba się będzie zadowolić formułką, która, podkreślając ostateczny charakter granic, uznanych w traktatach, nie będzie zawierała poza formalnym zapewnieniem nieagresji, zobowiązań wzajemnej w tym zakresie pomocy“.

Radość Niemców z powodu stanowiska P. P. S.

Gdańsk, 24. 3. (PAT). Tutejsza prasa niemiecka przedrukowuje z nietajonym zadowoleniem artykuł warszawskiego „Robotnika“, krytykujący ostatnie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o pasie granicznym.

Dzienniki niemiecko-gdańskie podkreślają przytem, że opinia „Robotnika“ jest wprawdzie odosobniona, ale w każdym razie ma wielkie znaczenie ze względu na to, że ogłasza ją organ socjalno-demokratyczny.

Rozłam w śląskiej P. P. S.

Pos. Biniszkievicz usunięty z partji

Katowice, 24. 3. (Tel. wł.) Komitet partyjny P. P. S. w Katowicach wykluczył z partji posłów Biniszkievicza, założyciela partji, Rumpfeldta, najęższego działacza partyjnego, i kilku innych działaczy, a nazajutrz klub poselski P. P. S. w łonie sejmu śląskiego pisemnie uwiadomił marszałka Wolnego o wykluczeniu z swego grona dwu posłów Maheja i Czara, którzy stali na czele komitetu okręgowego partji.

Biniszkievicz, który szereg lat był redaktorem „Gazety Robotniczej“, będącej dzisiaj organem komitetu okręgowego — zamierza założyć własny tygodnik, broniący stanowiska swej grupy.

Przesilenie w partji dokonało się wskutek złych wyników polityki władz partyjnych, zwłaszcza podczas ostatnich wyborów.

Według ostatnich wiadomości zostali również zawieszoni w prawach członków partji poseł do sejmiku śląskiego Juchelt, przewodniczący komitetu katowickiego P. P. S. Rubin oraz Ludyga-Laskowski.

Jednolita reprezentacja parlamentarna Ukraińców?

Klub ukraiński ma liczyć 45 posłów

Lwów, 24. 3. (Tel. wł.) „Swoboda“ donosi, że władze U. N. D. O. prowadzą rokowania w sprawie utworzenia jednolitej ukraińskiej parlamentarnej reprezentacji t. zw. ziem Zachodniej Ukrainy (!) Dziennik przypuszcza, iż uda się stworzyć jednolitą reprezentację, złożoną z 45 członków, podzieloną na trzy frakcje: nacjonalistyczną, oraz Selrob-lewicę.

Do frakcji nacjonalistycznej weszłoby 24 posłów z U. N. D. O., wybranych z listy nr. 18. Frakcję socjalistyczną tworzyłoby 9 posłów z listy nr. 22 (Ukr. Socjalist. Włóśc.-Rob. Partja) oraz 4 z listy nr. 19 (Selrob-prawica). Wreszcie trzecią, frakcję, komunizującą, tworzyłoby 5 posłów z listy nr. 8 (Selrob lewica).

Koncepcja U. N. D. A. utworzenia wspólnej reprezentacji parlamentarnej napotyka jednak na poważne trudności. Sprawa rozstrzygnie się ostatecznie w poniedziałek.

Stabilizacja urzędników znowu odroczone

Warszawa, 24. 3. (Tel. wł.) W kołach urzędniczych wielkie wrazenie wywołało przedłużenie działania art. 116 pragmatyki urzędniczej, odroczonej stabilizację urzędników.

Działanie tego artykułu wygaśło dn. 31 marca r. b., tymczasowy rząd przedłużył jego działanie o rok do 31 marca 1929 r.

Gen. Sikorski stanie do raportu

Warszawa, 24. 3. (Tel. wł.) — W związku z dymisją generała Sikorskiego i powołaniem na jego miejsce gen. Popowicza, gen. Sikorski przyby-

wa w najbliższych dniach do Warszawy, gdzie stanie do raportu w Min. Spraw Wojskowych.

Z subtelnej ujęcia sprawy przez „Temps'a“ wynika jasno, że pakt reński, zawierający uroczyste uznanie granic i konkretne gwarancje w formie sankcji nie będzie służył za wzór dla ustanowienia bezpieczeństwa w innych częściach Europy. Mniej zawile, a więcej-brutalnie stwierdziły ten fakt pisma tak doskonale poinformowane jak „Journal de Genève“ i „Matin“. Wzorem bezpieczeństwa staje się dla Ligi Narodów konwencja polsko-niemiecka, podpisana w Locarno, którą Polska za istotną gwarancję bezpieczeństwa uznać nie może i domaga się jej przekształcenia na wzór paktu reńskiego. Widzimy jednak, że w tej zasadniczej sprawie następuje dalsza kapitulacja, że teza niemiecka o uzna-

niu paktu polsko-niemieckiego za dostateczną gwarancję bezpieczeństwa, nie wymagającą specjalnego Locarna wschodniego, została pośrednio uznana przez koła Ligi Narodów. Potwierdza się teza prof. Winarskiego, zawarta w książce: „Arbitraż, bezpieczeństwo, rozbrojenie“, że z każdym rokiem słabną międzynarodowe gwarancje bezpieczeństwa.

Nie potrzebujemy wskazywać, jak wielka spada z tego powodu odpowiedzialność na dyplomację polską, zwłaszcza, że również tak konkretne gwarancje jak okupacja Nadrenji są poważnie zagrożone. Wbrew oficjalnemu optymizmowi, polska polityka zagraniczna wchodzi w okres, wymagający specjalnej czujności.

P. P. S. a masoneria

Socjaliści nasi głoszą zwykle, że w ich szeregach niema masonów, że jest wprost wzbronione „towarzyszom“ z P. P. S. należenie do konspiracji wolnomularskiej. Niedawno też poseł socjalistyczny Zaremba pisał w „Robotniku“ artykuły, ostrzegające P. P. S. przed wpływami masonerii, wskazując na niebezpieczeństwo dla klasy robotniczej, kryjące się w tajnych celach tej międzynarodowej konspiracji.

Na co ta komedia, nie rozumiemy, boć rzeczą notoryczną jest, że w Polskiej Partji Socjalistycznej zasiadają grube ryby masonskie, na czele z „towarzyszem“ Andrzejem Strugiem (Tadeuszem Galeckim), wielkim mistrzem polskiej masonerii, a mianowicie „Wielkiego Wschodu“ (Grand Orient) w Polsce, z senatorem Posnerem z tejeż loży i t. p.

Strug jest wyraźnie wymieniony w genewskim organie wolnomularstwa „Annuaire de la Maconnerie Universel“, jako mistrz Grand Orient w Polsce, któremu podlegają 33 loże symboliczne. Też Struga wprowadzają obecnie socjaliści do Senatu z listy państwowej. Jest on owym senatorem wylosowanym — kosztem kontrkandydata obozu katolicko-narodowego.

Czy socjaliści będą nadal deklamowali o niezależności P. P. S. od masonerii?

Nieuregulowane stosunki niemiecko-rumuńskie

Nasz korespondent berliński (Fob) pisze:

W prasie niemieckiej przestano jakoś pisać o planowanym przyjeździe rumuńskiego ministra spraw zagranicznych p. Titulescu do Berlina. Okazuje się, że p. Titulescu, nawet gdyby choroba pozwoliła mu na opuszczenie łóżka w genewskim hotelu, nie przyjechał by teraz do Berlina.

Jak dowiadujemy się od pewnego dyplomaty, który ostatnio przybył tutaj z Genewy, w rozmowach, które prowadził tam Titulescu i Stresemann, przedstawiciel Rumunii złożył niemieckiemu ministrowi zupełnie konkretne propozycje co do uregulowania sprawy banknotów rumuńskich, które Niemcy emitowali w czasie wojennej okupacji. Rumunja uważa ten dług Niemiec za dług honorowy i nie chce nawiązywać stosunków gospodarczych z Niemcami przed załatwieniem tej zasadniczej sprawy. Pan Titulescu domagał się od Niemiec jednorazowego odszkodowania w sumie 160 milionów marek złotych. Stresemann przyjął tę propozycję, której zrealizowanie ma stanowić podstawę przyjaznych stosunków gospodarczych i politycznych pomiędzy Niemcami i Rumunją, nader przychylnie, tembardziej, że żądanie Rumunii jest stosunkowo skromne. Decyzja jednak zależy od całego rządu niemieckiego, na który Stresemann obiecał wpłynąć. Taki był w Genewie stan porozumienia pomiędzy Rumunją i Niemcami.

Dzisiaj, po powrocie Stresemanna, okazuje się, że rząd niemiecki, stojąc przed rozwiązaniem „Reichstagu“ i nowymi wyborami, jest za słaby, żeby mógł powziąć konkretną decyzję co do rumuńskiej propozycji. Dlatego też dano Rumunii wymijać odpowiedzialność i sprawę odłożono „na później“.

Z tych powodów przyjazd p. Titulescu do Berlina, ułożony w Genewie, stał się nieaktualnym.

TEATR ŚWIETLNY „SŁOŃCE” i codziennie: „KRÓL KRÓLÓW”

Początek seansów 5, 7, 9.

najpotężniejsze arcydzieło filmowe świata

W niedzielę 4 seanse: 3, 5, 7, 9.

Przedprzedaż biletów w firmie S. KAŁAMAJSKI oraz w dniu przedstawień od godziny 12 — 2 przy kasie.

Ze względu na olbrzymie zainteresowanie uprasza się o wczesne zakupywanie biletów.

Pw 7900-12, 881/2

Przed otwarciem parlamentu naszego

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Warszawa, 23 marca. Już we wtorek otworzą się na ścieżkach podwoje nowego Sejmu. Jeszcze w gmachu kurz, zgiełk, stukot, zamieszanie, poniekąd rumowisko, ale wyrastają już kontury nowej siedziby przedstawicielstwa narodowego. W terminie przepisany sala będzie oddana do użytku publicznego z całą swą okazałością.

Prof. Kazimierz Skórewicz zabiega gorączkowo o wykonanie wszystkiego w porę. Istotnie wszyscy wkładają wielki wysiłek, by sprostać zadaniu. Robota około nowej sali sejmowej, której pomysły padły przed pięciu czy sześciu laty, trwała dwa lata. Teraz już się kończy.

Sejm będzie obradował w nowej sali, dotychczasowa zaś sala, w której odbywały się posiedzenia i Sejmu i Senatu — zostanie narazie nieknięta i oddana całkowicie do wyłącznego użytku Senatu. Nie będzie to fortunate, bo stu kilkunastu senatorów ginie zupełnie w tej olbrzymiej podłużnej sali. Ale latem sala ulegnie przebudowie: będzie zmniejszona, uzyskane miejsce będzie oddane na użytek małych sal klubowych i komisyjnych.

Z istniejącego hallu, oblanego słońcem i światłem, prowadzą dwa wejścia w kuluar, biegnący dokoła półkolistej sali sejmowej. Z kuluarem łączy się ona ośmiu wejściami, dzięki czemu w kuluarach świetnie widać, co się na sali dzieje.

Sala jest arcyteatralnie urządzona. W środku podwyższenie dla trybuny parlamentarnej, u podnóża której siedzą stenografowie. Za mównicą urzędniczy sejmowi, ponad nimi — fotel marszałkowski. Na prawo od marszałka ławy ministerialne, do których przechodzi się przez dwa pokoje, przeznaczone na posiedzenia Rady i dla premiera; z lewej strony ławy dla podsekretarzy stanu. Nad stołem marszałkowskim na ścianie zawieszony w wnęce obraz Matejkowski, подарowany przez Sejm galicyjski: „Unia Lubelska” nad nim zaś widnieje napis: Salus Reipublicae suprema lex, a wreszcie w górze — krzyż.

Wsparte na kolumnach z marmuru kieleckiego bołena dokoła sali na wysokości jednego piętra łoża. Idąc prawą stroną od marszałka, mamy

kolejno łoża: Prezydenta, ministerjalną, dyplomatyczną, senatorów, w końcu łoża przeznaczone dla publiczności, kończące się z lewej strony łożami dziennikarskimi zamkniętymi w pięciu przeszklonych. Parę kroków dalej wchodzi się na pierwsze piętro na kurytarz dawnych sal klubowych; zaraz na wstępie mamy centralę telefoniczną, pokój dziennikarzy, lokale klubów poszczególnych. Do łoża Prezydenta, dla którego przeznaczono oddzielny salonik, prowadzi osobne schody, przez które na parter mogą także wchodzić ministrowie.

W tej chwili sala sejmowa jeszcze niekompletna, podobnie jak nieuporzadkowane jeszcze lokale klubowe. Onie wre walka pomiędzy klubami. Dawny lokal klubu Z. L. N. i „Piasta” zajmuje obecnie jedynka. Sekretariat „Piasta” zajęło Stronnictwo Chłopskie. Lokal Kola Żydowskiego będzie przeznaczony bądź dla „Piasta”, bądź dla Chr. Dem. W dawnym klubie Chr. Dem. pomieszczone centralę telefoniczną, a vis-à-vis, w dawnym lokalu „Wyzwolenia” i Ch. Nar. — lokal klubu sprawozdawców. Po przeciwnej stronie kurytarza za hallen, naprzeciwko salonu p. Prezydenta w dawnym lokalu dziennikarskim znajduje pomieszczenie Klubu Narodowy, dalej Niemcy, Rusini, wreszcie w dawnym lokalu N. P. R. i Stronnictwa Chłopskiego osadzi się „Wyzwolenie”.

Z kuluaru sali posiedzeń wchodzi się do palarni, a następnie kurytarzem, ozdobionym symbolicznymi rzeźbami p. Kamińskiej, do przestronnego bufetu, posiadającego jedno z najpiękniejszych w stolicy pomieszczeń z posród naszych zakładów gastronomicznych. Na parterze naprzeciwko bufetu cztery przestronne sale posiedzeń, na komisje i na konwent seniorów. Z jednej z nich zejście na park sejmowy.

W parku, w nowym gmachu, na pierwszym piętrze hotel poselski, zawierający pomieszczenia jedno- i dwupokojowe z łazienkami.

Parlament zaczyna okres w nowej sali. Czy będzie to także nowy okres parlamentarizmu, nowy okres przeobrażenia naszego ustroju — to rzecz inna. Zresztą odczekajmy. H. W.

pospolitej i która forma życia państwowego jest wyższa, albo lepiej zapewnia w danych warunkach siłę i pomyślność Ojczyzny.

Idzie nam o co innego. Gdy Bonaparte zamachem stanu 18 i 19 brumaire zagarnął faktyczną władzę dyktatorską, ideą przewodnią całej jego polityki było nieuznanie żadnych koteryj, prócz jednej, wielkiej, narodu francuskiego. Z żadną się nie sprzegł, żadnej nie stworzył. Nie chciał — jak nieraz oświadczał — rzucić przeciw żadnemu odłamowi Francuzów. Jego dzieło, dokonane po zamachu, było wielkim dziełem paacyfikacji i pojednania. Plebiscyt dał mu odrazu ponad trzy miliony głosów — przeciw kilku tysiącom. Pamiętać należy, że głosowali tylko „obywatele czynni”, posiadający cenzus opłacanego podatku. Ale lud ubogi bardziej jeszcze był za nim, niż „bogacze”. Nie dziw, że żołnierz francuski, idąc za Bonapartem, widział w nim ucieleśnioną wolę całego narodu; nie jednego odłamu, ale ogółu Francuzów. Zamach stanu ulegalizowany takim plebiscytem, stał się aktem woli narodowej; jego sprawcą stał się wybrańcem ludu. Spotęgowany, nie atakowany nikąd, wychodził z wydarzeń autorytetem wodza. Żołnierz francuski mówił: „Nie wiem, czemu armata strzela dziś głośnie, niż przed rokiem”.

Wybory nasze 1928 roku nazwano w niektórych piśmiech plebiscytem. Pomysł to nieszczęśliwy, jak fatalnym pomysłem były wszystkie próby nadania wyborom tych cech plebiscytu: za Piłsudskim, lub przeciw Piłsudskiemu. Zestawienie powyższe wyników innych, prawdziwych plebiscytów, rzuca jasne światło na szkodliwość tej omyłki. Wybory ostatnie, jako zwykłe wybory parlamentarne były może wielkim sukcesem rządu i jego szefa. Jako plebiscyt, byłyby one kłeską nazwiska, lekkomyślnie rzuconego na szalę. Dla spraw obrotu państwa byłoby nieskończenie lepiej, gdyby nie padło w tych warunkach na szalę nazwisko, które ma być w potrzebie nazwiskiem wodza.

Rozwój ruchu syndykalistycznego we Włoszech

Piszą nam z Rzymu:

Z okazji omawiania włoskiego budżetu państwowego ukazało się sprawozdanie dotyczące rozwoju włoskiego ministerstwa korporacji, które czuwa nad rozwojem ruchu syndykalistycznego. Budżet jest obliczony na skromną sumę 2.245.000 lir. Samo ministerstwo składa się jedynie z 65 urzędników. Sprawozdanie stwierdza, że w przeciwieństwie do międzynarodowych organizacji syndykalistycznych, faszystowskie syndykaty mogą pochwalić się coraz większym wpływem członków. Konfederacja syndykatów faszystowskich składa się z 2.809.641 zapisanych członków, z czego na przemysł wypada 1.206.586, na rolnictwo 990.797 na handel 254.179, na transporty 274.344; na banki 40.137, na zowody intelektualne 70.418. Liczba zapisanych do Syndykatu pracodawców wynosi 885.968, z czego 60.000 przypada na przemysł, 550.000 na rolnictwo, 170.000 na handel, 22.500 na transporty, 3018 na banki a 80.000 na rzemieślników. Włochy posiadają więc 3.740.809 obywateli, zapisanych do faszystowskich związków robotników i pracodawców. Dotychczas uznano 513 syndykatów pracodawców i 246 syndykatów robotniczych. System syndykalistyczny jest jeszcze do pewnego stopnia próbny i rząd, jak wynika ze sprawozdania, zdaje sobie sprawę z konieczności pewnych zmian. Mimo to już dziś system ten działa bardzo sprawnie.

Litery łacińskie w prasie niemieckiej

Jak wiadomo, w Niemczech długie lata toczył się spór o pismo łacińskie i gotyckie. To ostatnie, uważane jako pismo niemieckie, znajdowało wielu obrońców, chociaż niewątpliwie czcionki łacińskie znacznie są przejrzystsze i tem samem zdrowsze dla oka, niż gotyckie. Czytaniem pisma gotyckiego tłumaczyli nawet niektórzy lekarze fakt, że w Niemczech nie ma prawie inteligenta bez okularów.

Czcionki łacińskie zdobyły już sobie prawo obywatelstwa w niemieckich publikacjach książkowych, a nawet w miesięcznikach. Dużo najładniej właściwie wydawanych książek odbijano pismem łacińskim. Jednakże prasa używała liter gotyckich.

Wielką tedy inowacją jest niewątpliwie przejście jednego z największych piśmie niemieckich, czytanego także dużo poza granicami Niemiec, na litery łacińskie. Od kilku dni „Berliner Tageblatt” jedynie tytuł drukuje literami gotyckimi, zresztą cały dziennik zawiera już tylko pismo łacińskie. Zyskał nawet na tem graficzny wygląd gazety, która zrobiła się jaśniejsza i czystsza.

Jest to niewątpliwie postęp, a dla oczu czytających zapewne miła niespodzianka.

Oszustwa poborowe Żydów

Epilog głośnej sprawy.

W swoim czasie głośną była w Warszawie afera poborowa „Fuks-Zaplatyński”, rozpatrywana kolejno przez dwie instancje. Wyrokiem Sądu Okręgowego, w 1926 r., oskarżeni Moszek Fuks, sierżant Zygmunt Lisiecki i poborowy Moszek Pinawski skazani byli na kary więzienia od 4 lat do 6 miesięcy z zawieszaniem.

Pułkownik Kazimierz Zaplatyński został przez I instancję uniewinniony.

Sąd Apelacyjny, z odwołania urzędu prokuratorskiego, i oskarżonych zmienił wyrok Sądu Okręgowego, skazując Zaplatyńskiego na dwa lata więzienia, Moszka Fuksa na rok więzienia, pozostałych oskarżonych poborowych każdego na 6 miesięcy więzienia. Skazani przez Sąd Apelacyjny: pułk. Kazimierz Zaplatyński, oraz poborowi Jeszja Lejzerowicz, Abram Borowski, Jeszja Szytkgold, Jakób Glube, Adam Ferder, Fagot i Ukert, założyli skargę kasacyjną, którą rozpatrywał Sąd Najwyższy w ciągu dwu dni w składzie sędziów: Giżyckiego, Kondratowicza i Wisznickiego.

W rozprawie brali udział prokurator Frycz i adwokaci: Niedzielski i Perzyński w mieniu dr. Zaplatyńskiego, oraz Sterling, Ostrowski i Bramson w imieniu pozostałych oskarżonych. Sąd Najwyższy wydał wyrok, oddalający skargę kasacyjną oskarżonych.

DOBRA NOWINA DLA MATEK!

Każda z Was wie ile ma kłopotu z podaniem dziecku łyżki tranu

**Ekstrakt słodowy z tranem
VITAMALTYNA**

idealny środek przeciwrhityczny zupełnie uwalnia Was od tej troski.

VITAMALTYNA

wyrobu Browaru J. Götza w Krakowie jest bardzo odżywcza, lekko strawna (nie zawiera gumy).

Wyłączne zastępstwo
POLSKA S-KA AKC.

„PHARMA”, Mag. B. Jawornicki
W KRAKOWIE.

Do nabycia w aptekach drogerjach itp.
Pw 7818-70,68

Armja polska w wyborach

„Szaniec”, organ sfer wojskowych, zamieszcza bardzo ciekawe uwagi o wyborach w Polsce i o udziale w nich armji:

Skonstatować musimy sine ira et studio, z pełnym obiektywizmem, acz nie bez troski — fakt zdaniem naszym niebezpieczny dla przyszłego układu spraw wojskowych w państwie polskim: fakt zaangażowania całkowitego w walce wyborczej najwyższego autorytetu wojskowego.

Nie w tem jest rzecz oczywiście, że szef rządu pozwolił rzucić swe nazwisko na szalę walki politycznej. To jest jego najlepsze prawo. Rzecz jest w tem, że szef rządu jest jednocześnie, w danym wypadku specjalnym, najwyższym autorytetem wojskowym i to nie tylko jako minister spraw wojskowych, lecz także jako generalny inspektor siły zbrojnej i przyszły wódz naczelny.

Lista nr. 1 zdobyła wiele głosów i mandatów. Blok współpracy z rządem wyszedł jako obóz najsilniejszy w Sejmie. Dla szefa rządu może takie zwycięstwo wystarcza. Nie nasza rzecz rozważać jego konsekwencje, czy skutki i kalkulować szanse/uzyskania większości w izbach. Nas uderza i obchodzi jedno, że przy postawieniu sprawy: za Piłsudskim lub przeciw

Piłsudskiemu — za Piłsudskim oddała głosy mniej niż jedna trzecia wyborców. Powtarzamy: i tak jest to sukces wielki, nieoczekiwany ani dla zwolenników, ani dla przeciwników listy rządowej. Ale w konsekwencji nazwisko przyszłego wodza naczelnego związane znowu, związane ostentacyjnie z jednym odłamem opinii, odłamek silnym, może nawet dzisiaj najsilniejszym, ale dalekim od przewagi w narodzie. A przecież wódz naczelny w razie wojny prowadzić ją będzie nie siłami jednego odłamu, ale siłami całego narodu; przeciw rezerwiści, którzy szeregi wypełnią, będą w lwiej części tymi, których zmuszono poniekąd głosować przeciw „liczcie numer 1 marszałka Piłsudskiego”.

Cezaryzm polega na objęciu przez wodza wojskowego lub politycznego pełni władzy wykonawczej, niezależnionej od reprezentacji narodowej, mającej nad nią stałe zapewnioną przewagę, przytem związanej trwale, literą prawa lub wbrew literze prawa, z osobistością, która władzę wzięła w ręce. To jest istota rzeczy. Wojsko wyniosło na swych barkach niejednego Cromwella czy Cezara. Pisał o tem prof. Konopczyński na łamach „Szańca”. Nie o to idzie nam w tej chwili, czy cezaryzm jest koniecznym środkiem zbawienia lub naprawy Rzeczy-

Palestyna ku czci marsz. Piłsudskiego

Uroczystości w głównej siedzibie żydostwa palestyńskiego, Tel-Awiv

Tel Awiw, 24. 3. Żydowska Agencja Telegraficzna donosi z Palestyny, że magistrat miasta Tel-Awiv, głównej siedziby ruchu sjonistycznego, urządził uroczystą akademię z okazji imienin marszałka Piłsudskiego.

Dłuższe przemówienie wygłosił przedstawiciel handlowy Polski w Palestynie, b. poseł żydowski w Sejmie, dr. Hausner, który podkreślił przyjazny stosunek marsz. Piłsudskiego wobec Żydów.

Otrzymało telegram powitalny od Egzekutywy Sjonistycznej w Jerozolimie, od „Keren Hajesodu” i wielu innych instytucji i organizacji sjonistycznych. Uroczystość, która miała

przebieg niezwykle imponujący, wywołała wielkie wrażenie na wszystkich obecnych.

Jerozolimie, 24. 3. Urzędowa Polska Agencja Telegraficzna donosi: W dniu święta imienin marszałka Piłsudskiego odbyła się w Tel Awiw uroczysta akademja przy licznych udziałach Żydów polskich oraz przedstawicieli miejscowych towarzystw. Słowo wstępne wygłosił generalny konsul Rzplitej Złyszewski, który przedstawił ideologję marszałka Piłsudskiego. Odczyt o marszałku wygłosił radca handlowy dr. Hausner. Uchwalono wysłać depezę z wyrazami hołdu i z życzeniami.

Hiszpanja i Brazylja powracają do Ligi Narodów

Madryt, 24. 3. (Radio wł.) Rząd hiszpański wysłał do Genewy odpowiedź na pismo przewodniczącego Rady Ligi Narodów, zapraszając Hiszpanję do powrotu do Ligi.

Odpowiedź stwierdza, że rząd hiszpański po otrzymaniu tego pisma zebrał się natychmiast, aby zbadać tak doniosły dokument. Hiszpanja głęboko odczuła zaproszenie Rady Ligi Narodów. Rząd Hiszpański sądzi, iż na to zaszczytne zaproszenie może odpowiedzieć tylko przyjęciem go z wdzięcznością i bez wszelkich warunków czy zastrzeżeń, powierając ogólnemu Zgromadzeniu troskę określenia formy miejsca, odpowiedniego dla Hiszpanji,

by jej działalność była skuteczna i pożyteczna, oraz w uwzględnieniu jej specjalnego położenia, jako wielkiego mocarstwa neutralnego w czasie ostatnich wojny, i jej twórczej roli w dziejach ludów i cywilizacji.

Genewa, 24. 3. (PAT) Sekretarjat Generalny Ligi Narodów otrzymał depezę od rządu brazylijskiego z podziękowaniem za list Rady Ligi, zapraszający Brazyliję do powrotu do Ligi Narodów. Depeza zapewnia o wielkim szacunku Brazylii dla Ligi, z którą pomimo powzięcia decyzji o wystąpieniu Brazylii w rzeczywistości nadal współpracuje.

Proces przeciw technikom niemieckim w Rosji

Berlin, 24. 3. (PAT). „Tel. Union” donosi z Moskwy przez Kowno, że akt oskarżenia w sprawie aresztowań w Zagłębiu Donieckim, opracowywany przez prokuratora Krasikowa, ma być w dniu 30 marca ukończony. Oskarzenie opierać się będzie na §§ 56, 58 i 101 sowieckiego kodeksu karnego, które przewidują najwyższy wymiar kary. Oskarzenie wnosić będzie naj-

wyższy prokurator sowiecki Krylenko. Obrony oskarżonych Rosjan podjął się rosyjski obrońca Bobryszczew-Puszkin. Sprawa obrony oskarżonych Niemców nie została dotychczas wyjaśniona i w tej sprawie ambasador niemiecki Brockdorf-Rantzau ma jeszcze konferować z komisarjatem Spraw Zagranicznych.

Niemcy jednak nie zerwą rokowań

Berlin, 24. 3. (AW). Wiadomości, które ukazały się ostatnio w prasie tutejszej o możliwości zerwania rokowań handlowych z Polską, są jak się obecnie okazuje bezpodstawne. Jak się dowiaduje korespondent Agencji Wschodniej, niemieckie sfery przemysłowe uważają, że jest to okres przejściowy i że pewne momenty wpłynęły na tok rokowań odwołując się do ostatniego zerwania rok. nie przyjdzie, ponieważ przemysł niem. dąży w dalszym ciągu do gospodarczego porozumienia z Polską. Te same czynniki przypuszczają, że o ile przedtem liczone się z zawarciem dużego traktatu, to w obecnym stanie rzeczy należy się liczyć, że traktat ten nie będzie mógł być zawarty przed końcem roku

bieżącego. Niemieckie sfery przemysłowe wypowiadają się w dalszym ciągu za zawarciem dużego traktatu i uważają, że zawarcie traktatu małego nie byłoby wskazaniem dla żadnych ze stron.

W kołach niemieckich panuje przekonanie, że w Polsce przecenia się widocznie wyniki nadchodzących wyborów w Niemczech, gdyż o ileby wypadły one na korzyść lewicy, to nie wpłynęłyby to na zmianę kierunku w dotychczasowej polityce gospodarczej. Jest to niewątpliwie aluzja, że rząd lewicowy nie będzie skłonny do żadnych dalszych ustępstw na korzyść Polski.

Sprawa dekretu o strefie granicznej

Informacje miarodajnych sfer polskich, udzielone korespondentowi „Vossische Ztg.”

Berlin, 24. 3. (PAT) „Vossische Zeitung” ogłasza informacje, udzielone warszawskiemu korespondentowi tego dziennika przez miarodajne czynniki polskie w sprawie motywów prawnych do znieważonego dekretu o strefie granicznej. Wyjaśnienia te — oświadcza korespondent — kulminują w twierdzeniu, że dekret o strefie granicznej w swej nowej formie nie zawiera już żadnego punktu, któryby pogarszał obowiązujące dotychczas przepisy ustawowe o osiedlaniu się, pobycie i nabywaniu własności przez obcokrajowców, jak również w twierdzeniu, że dekret pod względem formalnym w zupełności odpowiada poprzednim umowom między ministrem Zaleskim a poselem niemieckim p. Hauscherem.

Czynnikom niemieckim nieznanym był dotąd cały szereg obowiązujących postanowień prawa polskiego, które w nowej kodyfikacji ujęte zostały w jedną całość i wskutek tego zwróciły

na siebie uwagę zagranicy. I tak np. nowosformułowana ustawa o wyłączeniach w obrębie strefy granicznej nie przekracza ram znacznie starszej ustawy pruskiej z 11 czerwca 1874 r., dotychczas obowiązującej na G. Śląsku. Ustawa o wysiedlaniu odpowiada tylko obowiązującym po strefie granicznej z r. 1920.

Poza tem nie zwraca się w Niemczech uwagi na fakt, że według dawniejszej ustawy z 1 sierpnia 1923 r. dopuszczalne jest naogół odwoływanie się od decyzji wojewody do ministra spraw wewnętrznych w wypadkach, w których dekret o strefie granicznej tylko pozornie wymienia wojewodę jako instancję ostatnią. Również odwoływanie się do Najwyższego Trybunału Administracyjnego odpowiada naogół postanowieniom polskiej ustawy administracyjnej.

W czasie badań nad znaczeniem, jakie dekret o strefie granicznej po-

siada dla interesów niemieckich — oświadcza „Vossische Zeitung” — argumenty powyższe będą musiały być uwzględnione. Nie ulega wątpliwości, że wyjaśnienia ze strony Polski posiadają również znaczenie pozytywne, o tyle mianowicie, o ile zwracają uwagę na istnienie nieuwzględnionych dotąd po stronie niemieckiej możliwości dalszej poprawy sytuacji prawnej tych osób, którym grozi wydalenie lub wywłaszczenie.

Jeśli chodzi o powoływanie się na dawniejsze ostrzejsze przepisy ustawowe dla uzasadnienia nowych, niemniej ostrzych zarządzeń, to, zdaniem „Vossische Zeitung” — przepisy te były nieznanne nietylko czynnikom niemieckim, lecz również polskim władzom administracyjnym, które obecnie po raz pierwszy otrzymały praktyczne wskazówki, dotyczące stosowania wymienionych przepisów. Nie bez znaczenia jest, jak podkreśla „Vossische Zeitung” w końcu, okoliczność, że polskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych powołuje się na to, iż nowa ustawa o obcokrajowcach w strefie granicznej w żadnym punkcie nie przedstawia się bardziej niekorzystnie od obowiązującej w Niemczech ustawy o cudzoziemcach. Twierdzenie to — oświadcza „Vossische Zeitung” — wprawdzie będzie musiało być poddane jeszcze dokładniejszej ocenie prawniczej, niemniej jednak zawiera ono wskazówki co do możliwości porozumienia na zasadzie całkowitego wyrównania niemieckiej i polskiej ustawy o cudzoziemcach.

Zaprzeczenie

Warszawa, 24. 3. (Tel. wł.). — Wobec ukazania się w „Dzienniku Bydgoskim” wiadomości o zaproponowaniu wojewodzie Bnińskiemu ambasady przy Watykanie, „Epoka” zaprzecza tej pogłosce, zapewniając, że niema mowy o ustąpieniu ambasadora Skrzyńskiego. (w)

Traktat grecko-rumuński

Genewa, 24. 3. (PAT). — Minister spraw zagranicznych Michalakopoulos doniósł o podpisaniu paktu o nieagresji i arbitrażu pomiędzy Grecją a Rumunją.

W obozie rządowym.

Warszawa, 24. 3. (AW) Onegdaj w mieszkaniu pułk. Sławka odbyło się drugie z kolei zebranie posłów bloku rządowego, przebywających w Warszawie, oraz poszczególnych grup, wchodzących w skład bloku. Wyłoniła się dłuższa dyskusja nad kwestją wyboru prezydium. Został uzgodniony między poszczególnymi frakcjami skład prezydium, do którego mieliby wejść jako prezes pułk. Sławek, wiceprezesami mają zostać Bojko, Kościakowski, Lechnicki, ks. Janusz Radziwiłł i Romer.

Warszawa, 24. 3. (Tel. wł.) Posłowie z listy nr. 14 klubu (Związek Chłopski Stapińskiego nie wejda do listy nr. 1, lecz utworzą własny klub. Klub ten ustosunkuje się życzliwie do rządu.

Wbrew pierwotnym zastrzeżeniom wybrany z listy nr. 1 poseł Pieracki nie zrzeknie się mandatu. Poseł pułk. Pieracki ma wejść do zarządu klubu sejmowego „jedynki”.

Republika Waldeck wchłonięta przez Prusy

Berlin, 24. 3. (PAT) Pomiędzy Prusami a państwem Waldeck podpisana została dzisiaj unja, na mocy której oba państwa zostaną połączone w jedno.

Poznańska Gielda Pieniężna

Poznań, 24 marca 1928 r.

Przebieg dzisiejszej giełdy był spokojny i obroty miały rozmiary ograniczone. Z papierów procentowych płacono za 8-proc. listy dolarowe P. Z. K. 95 procent (przy dewizie 8,90), za 4-proc. listy zast. konwert., które mają tendencję zniżkową, 55 i pół procent oraz za 6-proc. listy żytnie 31,— (za 1 ctr. mtr.). Z papierów państw. poszukiwano 5-proc. pożyczkę konwersyjną po 66 proc. i premj. dolarowe po 69 (za sztukę 5-dolarowa).

Akcje bankowe bez notowania. Ofiarowano Bank Związku po 88.

W akcjach przemysłowo-handlowych nastroj w dalszym ciągu słaby. Z notowanych papierów oddawano Centr. Skór po 48 i Herzfelda po 50 (ostatnie w większych ilościach), w transakcjach była Zw. Centrala Maszyn po 90. Reszta akcji w płaceniu, mianowicie Cegielski 48—45,50, Cukr. Zduny 100 i Unja 25.

Z papierów nieoficjalnych w oddaniu Bank Polski po 147.

Cedula urzędowa z dnia 24 marca 1928 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)

5-proc. Pożyczka konwersyjna 66 proc. P
8-proc. dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredytowego 95 proc. P
4-proc. listy zast. konwert. Pozn. Ziem. Kredyt. 55,50 proc. P
(Kurs w złotych)

6-proc. listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredytowego 31 P
5-proc. Pożyczka premjowa serja II 69 P

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)

Cegielski H. I. em. zł. 46—45,50 P
Centrala Skór I em. zł. 48 O
Cukrownia Zduny I em. zł. 100 P
Herzfeld-Viktorius I em. zł. 50 O
„Unja” (dawn Ventzki) I em. zł. 25 P
Związkowa Centrala Maszyn I em. zł. 90 +
Tendencja: Bez zmiany.
Objaśnienie: Przy kursach oznacza P = w płaceniu. O = w zaofiarowaniu, + = kupno sprzedaż wyrównane.

Gielda warszawska

dnia 24 marca 1928 r.
Waluty: Gotówka.

Dol. Stan. Zjedn. tr. 8,90 sp. 8,92 kup. 8,88
Dewizy:

Belgia	tr. 000,00	sp. 000,00	kup. 000,00
Londyn	043,52	043,63	043,41
Nowy Jork	008,90	008,92	008,88
Paryż	035,11	035,20	035,02
Praga	026,41	026,43	026,35
Szwajcaria	171,77	172,20	171,35
Włochy	047,13	047,25	047,01

Papiery państwowe i obligacje:

5-proc. poz. premj. dol.	000,00	069 50	070 50
5-proc. poz. konw.	000,00	000,00	067,00
5-proc. poz. dol.	000,00	000,00	085,50
10-proc. poz. kol.	000,00	102,00	102,50
5-proc. poz. kol. konw.	000,00	000,00	061,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	105,00—149,75
Bank Dyskontowy	000,00—138,50
Bank Handlowy	00,00—123,00
Bank Przem. lwowski	00,00—107,00
Bank Zw. Sp Zarobk.	00,00—86,00
Spies	00,00—162,50
W T. F. Cukra	74,50—74,00
Firley	56,00—57,00
W. F. Wegla	091,75—092,00
Nobel	37,00—37,50
Cegielski	45,50—46,50
Lilpop	41,00—41,25
Modrzejów	45,50—46,50
Ortwein	00,00—12,00
Ostrowieckie Zakłady	35,00—35,50
Pocisk	00,00—11,00
Rudzki	53,75—53,50
Szczerbiński	00,00—130,00
Starachowice	63,00—63,75
Zawiercie	00,00—31,00

PŁODY ROLNICZE

GIELDA PŁODÓW ROLNICZYCH.
Berlin, 24 marca 1928 r.

Zboża i nasiona oisiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Pszonica marchijska	245,00—248,00
(74% kg.)	
marzec	0,00—267,75
maj	000,00—275,50
lipiec	281,25—281,50
Tendencja dla pszenicy spokojna.	
Zyto marchijskie	257,00—259,00
marzec	000,00—275,00
maj	281,00—282,00
lipiec	262,50—263,50
Tendencja dla żyta ustalona.	
Jęczmień jary	230,00—230,00
Jęczmień zimowy	000,00—000,00
Jęczmień pastewny	000,00—000,00
Tendencja dla jęczmienia utrzymana.	
Owies marchijski	234,00—242,00
marzec	000,00—000,00
maj	262,50—263,00
lipiec	000,00—265,50
Tendencja dla owsa spokojna.	
Kukurydza loco	238,00—240,00
Berlin	238,00—240,00
Tendencja dla kukurydzy spokojna.	
Mąka pszenna	31,50—35,00
Tendencja utrzymana.	
Mąka żytnia	34,25—36,50
Tendencja utrzymana.	
Otręby pszenne	16,60—16,75
Otręby żytnie	16,60—16,75
Rzepak	000,00—000,00
Siemię lniane	00,00—00,00
Groch Victorja	46,00—57,00
Groch jadalny polny	34,00—36,00
Groch pastewny	25,00—27,00
Peluszka	23,00—24,00
Bób polny	23,00—24,00
Wyka	22,00—24,00
Lubin niebieski	14,00—14,75
Lubin żółty	15,25—16,00
Seradela nowa	25,00—28,00
Makuch rzepakowy	19,60—19,70
Makuch lniany	24,20—24,40
Wytloki suszone	14,50—14,80
Srót Soja	22,30—22,70
Płatki ziemniaczane	26,50—27,00

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 24 marca 1928.

Wyplaty na Warszawę: 46,80—47,00
Noty wielkie: 46,65—47,05
Noty małe: 46,60—47,00

PERFUMERJA

MAJOLA

SP. Z O. O. WARSZAWA.

PRZEDSTAWIA SIĘ SZ. PUBLICZNOŚCI
POLECAJĄC SWÓJ PIERWSZY WYROB

MYDŁO DLA WSZYSTKICH MAJOLA

LAGODNE. NIEZWYKLE PIENISTE
PIĘKNIE PACHNĄCE. ZAPEWNIĄ
WSZYSTKIM
ŚWIEŻĄ I PIĘKNĄ CERĘ

STARANIEM PERFUMERJI MAJOLA
BĘDZIE ZASKARBIC SOBIE ZAUFANIE
PIĘKNYCH PANI PRZEKONAC JE
O WYSOKIEJ WARTOŚCI SWOICH
WYROBOW.

W NIEDŁUGIM CZASIE UKAŻE SIĘ
PIĘKNA WODA KOŁONSKA MAJOLA.

nr 6064

Słowa „na prawo” rzeczywistość — „na lewo”

Artykuł wstępny „Słowa Pomorskiego” o „naprawie ustroju czy rzeczywistości” kończy się następującym wnioskiem:

„Od dwóch lat rozbrzmiewają hasła, że Polska idzie „na prawo”, że musi iść „na prawo”. Tak przemawiał pułkownik Słowek na wszystkich zjazdach ziemiankich, zapewniając, że wszystkie ustroje konstytucyjny, życie itd.) pójdą „na prawo”. „Rzeczywistość” idzie jednak „na lewo” — to wielkim krokiem, przeskakując prawie i centrum, „na sadowiacie się wśród „wyzwolenców”, socjalistów i komunistów. Nie martwią się o ten ani pp. Stipczyński ani Polakiewicz. Przeciwnie! Zacierają z radości ręce, że zwycięża „demokracja”.

„A zatem słowa „na prawo”, lecz polityczna rzeczywistość, posuwa się coraz bardziej „na lewo”. Nie powstrzymały jej ani odzyski, ani zje-

zdy konserwatystów, ani usne zapewnienia partyjnych działaczy. „Kto chce zmienić ustroj, ten musi dążyć przede wszystkim do zmiany rzeczywistości, a nie samych paragrafów i przepisów, które często są piękne, lecz nie zawsze mają wpływ na życie. Zmienić rzeczywistość — oto główne zadanie.”

KINO RENAISSANCE, Poznań Kantaka 8-9
Do poniedziałku, dnia 26 marca, w filmie pol. tytułem
HARRY LIEDTKE, w filmie pol. tytułem „Gniazdo miłości”
Od wtorku, dnia 27. 3. 1928 r.
„KSIAŻE I APASZKA”
W rolach głównych: Virginia Valli, George O'Brien
Bohater: Wschodu, Alondra. Pw 7896-43, 862

KINO „EDISON”, 27 Grudnia 20
Dzień Superfilma sezonu Dzień
W ŻYCIU KAŻDEJ KOBIETY
W rolach głównych: Virginia Valli i Lloyd Hughes

KINO APOLLO

W poniedziałek
wznowienie wspaniałego filmu
historycznego z okresu
Odrodzenia
Lucrecia Borgia
W rolach głównych najznakomitsze gwiazdy ekranu
**Liana Haid, Conrad Veidt,
Albert Basserman,
Paul Wegener, Alfons Fryland**
Pocz. seansów o godz. 5, 7 i 9.

METROPOLIS

W poniedziałek, 26 marca
Wsp. cydzieło
Europejskiej pi.
„Czar Urzelma”
według słynnej powieści
Ryszarda Vossa „Tragedja w Alpach”
W rolach głównych
Lucy Doraine
i **Włodzimierz Gajdarow**

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Niedomagania komunikacji miejskiej

Jakie są braki i jak należałoby im zaradzić?

Pobieżna obserwacja i analiza komunikacji tramwajowej i autobusowej w Poznaniu wskazuje na dość znaczne braki w tej dziedzinie. Pomijam sprawę gęstości sieci tramwajów i autobusów, jako zależną nietylko od czynników kompetentnych, ile od środków finansowych, ogólnie tylko zauważę, że kursowanie tramwajów przeciętnie co 10 minut jest na miasto ćwierćmiljonowe, jak Poznań, stanowiąc niewystarczające. Niedomagania komunikacji w Poznaniu idą w następujących czterech kierunkach:

1) Brak jest wyraźnie ustalonych i ogłoszonych rozkładów jazdy. Szczególnie dotkliwie daje się brak ten odczuć w punktach węzłowych (miejscach przesiadania) i końcowych. Wobec tego, że do każdego miejsca w mieście można dostać się dwoma lub kilku liniami, jest orientacja co do czasu odjazdu niezbędna. Rozkłady te najlepiej byłoby połączyć z zegarami elektrycznymi, w formie tablic świetlnych i barwnych.

2) W punktach węzłowych (miejscach przesiadania) nie koordynują się zupełnie czasy przyjazdu i odjazdu poszczególnych linii ze sobą. Wielką korzyść przyniosłoby miarodajnym czynnikiem zapoznanie się i jaknajszersze zastosowanie harmonogramów prof. Adamieckiego, pioniera naukowej organizacji w Polsce, które w wielu dziedzinach przemysłu i wytwórczości (np. w Poznaniu w warsztatach kolejowych) dały jaknajlepsze rezultaty. We wspomnianych punktach węzłowych bardzo często zdarza się, że pasażer dowiaduje się o ruszeniu przed chwilą właściwego tramwaju i musi tracić 9 minut cennego czasu na następny.

3) Trzecim niedomaganiem jest brak skoordynowania sieci autobusowej z tramwajową, co dałoby się zupełnie łatwo uskutecznić przez wprowadzenie np. biletów kombinowanych tramwajowo-autobusowych, powiedzmy — w cenie 30 gr. upoważniających do przesiadania. Frelowencja w komunikacji autobusowej jest poza pe-

wnymi okresami, jak godzina 8 do 9, 13 do 14, 18 do 19, jak wiadomo zupełnie minimalna; stąd rentowność nie-szczególna. Wprowadzenie biletów kombinowanych niewątpliwie wzmogłoby frekwencję autobusów i rozłożyłoby ją bardziej równomiernie na cały dzień. Zatem niewątpliwie przyszedłby wzrost rentowności.

System biletów kombinowanych znany jest zresztą we wszystkich wielkich miastach: Londynie, Paryżu i Berlinie. W Berlinie nawet istnieją bilety uprawniające do użycia tramwaju, autobusu i kolei podziemnej, a więc kombinacji 3 środków komunikacyjnych.

4) Wreszcie czwarty punkt tworzy nadmiar kontroli. Zdarza się czasem na krótkiej przestrzeni dwukrotna kontrola biletów. Idea kontroli jest niewątpliwie potrzebna w każdym przedsiębiorstwie. Jednak opieranie jej na elementach filantropijnych jest z punktu widzenia ogólnej sprawności niezupełnie celowe.

W końcu należy wspomnieć o potrzebach komunikacyjnych miasta w związku z Powszechną Wystawą Krapową. Jest rzeczą bardzo ważną dla P. W. K., aby już obecnie tereny wystawowe i dyrekcja PWK. były jaknajlepiej połączone komunikacyjnie z centrum miasta. Na terenach i w dyrekcji PWK. wrę wyłożona praca, przesuwają się dziesiątki i setki interesantów, w znacznej części przyjezdnych, dziesiątki urzędników i funkcjonariuszy PWK. Usprawnienie komunikacji tramwajowej i autobusowej z terenami wystawowymi i dyrekcją PWK. jest bardzo palącym zadaniem komunikacyjnym.

Zyjemy w czasach intensyfikacji pracy, racjonalizacji życia gospodarczego i społecznego. Marnotrawstwo czasu społecznego jest najpospolitszym i najpowszechniejszym z marnotrawstw, należy więc je w jaknajszerszej mierze eliminować. W ruchu tym problemy sprawnej i celowej komunikacji grają pierwszorzędną rolę.

Stanisław Punicki.

Nie udał się semicki „szwindel“!

Dwojga imion Sara Ryfka chciała przywłaszczyć sobie chrześcijańskie dziecko i co z tego wynikło

Nasz korespondent toruński (wd) donosi:

Nieszczęśliwym było pożycie małżonków Alpertów. On, Rubin, ona Sara Ryfka (dwojga imion) przed paru laty „uszcześliwili“ swoimi osobami Toruń, dokąd przenieśli się z Łodzi czy też z Kielc. Kochali się bardzo, niedostatku nie znali a mimo to — nieszczęśliwym było ich pożycie małżeńskie. Dzieci nie mieli, a wiadomo, że u Żydów to jest uważane za specjalne nieszczęście. Trzy lata już minęło, jak się pobrali a dzieci, jak niema tak niema. Było to powodem częstych w domu niesnasek i nawet dosyć gwałtownych awantur, oraz ostrych starć...

Pani Sara Ryfka (dwojga imion) kochała wielce swego męża, martwiła się więc srodze i przemysłowała, skąd tu wziąć dziecko. Aż pewnego razu nadarzyła się wspaniała okazja. Było to jakos w sierpniu 1927 r. Rubin od paru tygodni już bawił poza domem za „interesami“ (w „hinterlandzie“). Służąca Alpertów, chrześcijanka, nazwiskiem R. powiła w tym czasie syna. Sara Ryfka poszła wówczas po rozum do głowy i powiada:

— Ty, będziesz miała wielkiego

kłopotu z tym dzieckiem! Czebie nikt nie będzie poczebował wziąć na służbę. Oddaj ty jego mnie.

Służąca pomyślała, że rzeczywiście taki malec będzie jej tylko kulą u nogi i dała się skusić. Sara Ryfka (dwojga imion) położyła się do łóżka, obok noworodka i zatelegrafowano do Rubina: „Błogosławieństwo Boże spłynęło — mamy syna“. Rubin mało nie pękł z radości, jak to przeczytał i w te pędy przyleciał do Torunia. Nie podejrzując mistyfikacji, zgłosił dziecko w urzędzie stanu cywilnego jako prawowitego syna Rubina i Sary Ryfki (dwojga imion) Alpertów. Dano mu imię Samuel. Radość jednakże była krótkotrwała: sprawa fikcyjnych urodzin doszła do uszu policji, dziecko Żydom odebrano a pseudo-rodziców osadzono w areszcie.

Sensacyjną tę sprawę rozpatrywał sąd okręgowy w Toruniu. Alpertowie oskarżeni zostali o złożenie fikcyjnych urodzin — zaś służąca R. o niezameldowanie rzeczywistych. Rubina Alperta niewinniono, ponieważ udowodnił on, że naprawdę nic nie wiedział o oszustwie. Sarę Ryfkę natomiast i służącą R. skazano na karę więzienia po 7 dni.

jest jednak rzadkim u nas ptakiem i dla tego czas ochrony dla dropi rozszerzony został na przeciąg całego roku, ażeby zapobiec całkowitemu wytopieniu tego ptaka-olbrzyma.

Również dla wiewiórek został czas ochronny ustalony na cały rok celem uchronienia tych zwierząt od zupełnego wyniszczenia. Coraz większy zanik wiewiórek tłumaczy się tem, że w ostatnich latach wywożono skórki wiewiórek w dużych ilościach do Ameryki, gdzie znajdowały znaczny popyt. Skórki tych zwierząt są bowiem w Ameryce bardzo modne.

Coraz rzadszym gościem z pośród ptactwa wędrownego jest u nas również długonogi bocian, lecz przyczyną tego objawu trudno jest dociec. (we)

Wiosna idzie...

Zlatują się z zamorskich krajów ptaki!

Nadeszła wiosna a z nią wszystko do nowego budzi się życia. Pierwszym i niezawodnym z pośród ptaków wędrownych zwiastunem wiosny jest czajka, która mimo stosunkowo niskiej w tej porze temperatury zagościła u nas już przed kilkunastu dniami. W dużych stadach pojawiły się także dzikie kaczki, które z lubością chowają się na otwartych, wolnych od lodowatej powierzchni polaciach wód stojących. Tu i owdzie pojawiły się już też i dropie, zażywające u nas także nazwy strusiów europejskich. Drop, dochodzący nieraz do 30 funtów wagi,

Ś. p. porucznik-pilot Leopold Żurawski z 2 pułku lotn. w Krakowie, który zginął tragiczną śmiercią w czasie służby lotu z Krakowa do Warszawy. Zwłoki zmarłego pochowano w wiosce rodzinnej Goniembicach pod Leszmem.

KALENDARZYK

Sobota, 24 marca 1928 r.

Słońce: wschód 5.47 — zachód 18.13; — długość dnia 12 godz. 26 min.
Księżyc: wschód 7.17 — zachód 21.54; — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 2 st. C., pogodnie, wiatr połudn.-wschodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 750 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 17 st. C., najniższa + 2 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych: + 1.18 m.
Kal. rz.-kat.: Marka i Tymoteusza; jutro Zwiastowanie N. M. P.
Kal. słow.: Zbislawa; jutro Ludomira.

Zebrania

Jutro o 9 Zw. Tow. Podróż. Hodowców Golebi pocz. „Dobry lot“ — Poznań-Wschód u Hoedta (Łoza, Grobla) — walne zebranie.
o 11 Zjazd Zw. Pracowników Kup. w Nowym Ratuszu s. 15.
o 11 Zw. Czeladzi Garnoarskiej u Jarockiego, Masztalarska 8a — walne zebranie.
o 15 Filja Szachmistrzów Ch. Z. Z. w sekretarjacie, Skarbowska 12.
o 16 Zw. Inwalidów Cyw. filja I u Cichosza, Chwaliszewo 57.
— Zjazd delegatów Zw. Kat. Tow. Robotników Polsk. w Boulevardzie.

Różne

Dziś o 20 w Auli Uniwers. Pozn., koncert na budowę „Domu Żołnierza“.

Wystawy

Wystawa Laszenki „Egipt“ w sali Apollo, Piekary 17, codziennie od godz. 10—19.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Eskulapem, pl. Wolności. — Apteka Sapieżyńska, ul. Pocztowa 31.
Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.
Łazarz: Apteka Łazarska, ul. Małeckiego.
Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61.
W innych dzielnicach miasta apteki tam się znajdujące.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Walne zebranie Związku Nauczycieli-Abstynentów** odbędzie się w niedzielę, 25 bm. o godz. 15 w sali Księgarni św. Wojciecha przy Al. Marcinkowskiego 22. I ptr.

— **Narodowa Organizacja Kobiet pracy brzeg Warty**. Dnia 27 bm. o godz. 20 odbędzie się zebranie plenarne u p. Anfilkowej, Czartorja 2. Referat wygłosi p. Helena Grossmanówna.

— **Z oddziału żeńskiego przy Sokole wildeckim**. Walne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 26 bm. o godz. 19 min 30 w szkole przy ul. Gen. Prądzyńskiego.

— **Ze Związku Straży Pożarnych Województwa Poznańskiego**. Roczne walne zgromadzenie delegatów Związku odbędzie się 22 kwietnia br. o godz. 10 min 30 w sali „Boulevard“, plac Nowomiejski 5. Na porządku obrad sprawozdania prezesa, inspektora, skarbnika i komisji rewizyjnej, przyjęcie nowego statutu Zw. Wojewódzkiego i Związków Okręgowych oraz sprawa udziału Związku w Powszechnej Wystawie Krajowej.

— **Z „Rozwoju“**. Miesięczne zebranie Zw. Samoobrony Społ. „Rozwój“ odbędzie się 2 kwietnia br. o godz. 20.30 w Domu Król. Jadwigi. Na porządku obrad: sprawozdanie; referat „O akcji „Rozwoju“ w kierunku osiedlenia na Kresy Wschodnie“ (prezes K. Rzepecki względnie dr. St. Celiowski); referat „Wzmocnienie się wpływów żydowskich“ (inż. Godlewski); dyskusja; wolne głosy.

• **Przy zepsutym żołądku, zaburzeniach trawienia, niesmaku w ustach, bólu w skroniach, gorączce, zaparciu stolca, wymiotach lub rozwolnieniu, już jedna szklanka naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa“ działa pewnie, szybko i podatnie. Poważni lekarze specjaliści chorób żołądka stwierdzają, że przy przeładowaniu narządów trawienia przez jedzenie lub picie, woda Franciszka-Józefa jest prawdziwym dobrodziejstwem dla chorych.**
nw 6102

WYSTAWY

— **Zamknięcie wystawy**. W niedzielę 25 bm. odbędzie się zamknięcie wystawy bieżącej w Wielkopolskim Związku Artystów-Plastyków. Wystawa cieszyła się długotrwałym powodzeniem. Wystawiali poza znanymi na gruncie naszymi artystami poznańskimi: Janusz Janowski i Romuald Zerych.

WYKŁADY

— **Wykład prof. dr. Piaseckiego** nie odbędzie się dziś z powodu wyjazdu prelegenta.

— **Głównym rozsądnikiem bakterij zaraźliwych chorób** jest wszelkiego rodzaju robactwo. W jaki sposób należy je racjonalnie tępić, przyczyniając się tym sposobem do podniesienia zdrowotności ogólnej, dowiemy się między innymi na najbliższym wykładzie Czerwonego Krzyża, oddziału poznańskiego w dniu 24 bm.

— **Radjotechnika amatorska**. W poniedziałek, dnia 26 bm. o godz. 22 odbędzie się pierwszy wykład cyklu „Radjotechnika dla amatora“. Po słowach wstępnych prezesa Radjoklubu Zachodnio-Polskiego, p. prof. Szulczyńskiego, nastąpi wykład p. t. „Ostatnie nowości radjotechniczne“, które wygłosi p. Włodzimierz Ziotecki, kier. techn. i konstruktor Oddz. Radio Pozn. Tow. Telef.

WIECZORY, KONCERTY

— **„Wiece i Wacek“**, 4-aktową Komedję Przybylskiego, wystawia Tow. Uczniów Handlowych, sekcja Zw. Pracowników Kupieckich, na sali Ogrodu Zoologicznego w niedzielę o godz. 19.30. Czysty dochód z imprezy przeznaczają się na cele oświatowe Towarzystwa.

— **„Młynarz i kominarz“** odegrany zostanie jutro, w niedzielę, 25 bm. o godz. 20 na sali amarantowej P. K. E. przez Towarzystwo Muzyczne-Sceniczne „Dzwon“ w Poznaniu. W czasie przerw koncertować będzie kółko muzyczne tegoż towarzystwa.

— **„Grube ryby“ Bałuckiego** w 3 aktach wystawia Stow. Młodzieży Polskiej parafii Bożego Ciała na swej bogato urozmaiconej wieczerzy, która się odbędzie w niedzielę dnia 25 bm. o godz. 18 w sali „Łoza“ ul. Grobla 25. Czysty zysk przeznaczają się na księżnicę Stow.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **„Jak urządzić święto narodowe“**. Dnia 1 kwietnia wyjdzie pod tym tytułem, nakładem T. C. L. (Poznań, Ratajczaka 16. I p.) obszerna broszura, w której znajdzie się kompletny materiał do urządzięcia święta narodowego 3 Maja. A więc wskazówki — do zorganizowania obchodu, dalej odczyty, wiersze, żywe obrazy, krótkie utwory sceniczne itp. Zamówienia na broszurę, której cena wyniesie około 1 zł. przyjmują już biura T. C. L. (Poznań, Ratajczaka 16. I ptr.)

KRONIKA MIEJSCOWA

— **W sprawie tragicznego wypadku przy pl. Wolności**, którego ofiarą padł piętnastoletni młody Wawrzyniec Chrzanowski, dowiadujemy się następujących szczegółów: W szkole chłopcom zalecała p. nauczycielka, by poszli na film „Król Królów“ w kinoteatrze „Słońce“, gdzie miało się odbyć specjalne przedstawienie o godz. 15. Chłopcy więc, śp. Wawrzyniec 9-letni starszy, jego 8-letni brat Miecio w towarzystwie kolegów udali się do kinoteatru, gdzie jednak dowiedzieli się, że przedstawienia szkolnego nie było. W drodze powrotnej przy przechodzeniu przez ożywioną w tym czasie jezdnię, młody Wawrzyniec, biegnąc za swym kolegą, wpadł pod tramwaj, usiłując cofnąć się przed tramwajem, nadjeżdżającym ze strony przeciwnej, ponosząc natchmiastową śmierć. (k.)

— **„Gadająca głowa“**. W nawiązaniu do notatki naszej pod powyższym nagłówkiem bezimienny magik, demonstrujący kobiecą głowę „bez tułowia“, w piśmie do nas wystosowanym zapewnia nas, że byliśmy źle poinformowani o jego magicznej imprezie. Sztuka jego, tak twierdzi on, nie polega bynajmniej na brzochności, demonstrowana przez niego „kobieca głowa bez tułowia“ jest faktycznie żywą i rozmawia z każdym sama, wywierając na widzach niezapomniane wrażenie. „Gadająca głowa“ stara się ubawić publiczność humorystycznymi odpowiedziami i anegdotami, w które — do-

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Na posterunku“.
Colosseum: „Martwy węzeł“.
Casino: „Venus z Wenecji“.
Edison: „Z życia każdej kobiety“.
Metropolis: „Piotr Wielki“.
Odeon: „Variete“ z Lyą de Putti i Em Janningsem.
Renaissance: „Gniazdo miłości“.
Słońce: „Król Królów“.

dzi czarodziejski impresario — nikt zresztą nie wierzy. Rozmowy jej są specjalnie dobrane dla starszych i młodych i wywołują salwy śmiechu. Cała impreza jest oczywiście niczem innym, jak zwykłym złudzeniem optycznym. Pomysłowy magik kończy stwierdzeniem, że obecne jego pokazy z „gadającą głową” są tylko reklamą dla przyszłych jego występów magicznych.

— **W polskie ręce.** Znany na gruncie poznańskim przemysłowiec p. W. Stefański, właściciel Wielkopolskiej Hurtowni Siodlarskiej, rozszerzył swoje przedsiębiorstwo, obejmując nowe lokale przy Starym Rynku 53/54 po byłej firmie J. Weiss. W nowych lokalach p. Stefański zaprowadził dział sprzedaży detalicznej.

— **Koncert staraniem Tow. Pomocy Społecznej na Jezyceach** odbył się pod protektoratem ks. biskupa Radońskiego w Auli Uniwersytetu z udziałem wybitnych sił artystycznych. Doborowy program wykonali, zyskując burzliwy aplauz audytorium wirtuoz gry organowej prof. Feliks Nowowiejski, b. primadonna opery poznańskiej Zofia Fedyczkowska i artysta opery p. Zygmunta Zaleski. Solistów, którzy akompanjowali kapelmistrz opery p. Tyllja, wielokrotnymi brawami i bisowaniem zmuszono do licznych naddatków. Żałowała tylko trzeba, że publiczność nie dopisała. (k.)

— **Męski Chór Nauczycieli.** Po pracach przygotowawczych komisji organizacyjnej odbyło się 21 bm. o godz. 20 w I. szkole wydziałowej walne zebranie, na którym ukonstytuował się „Męski Chór Nauczycielski w Poznaniu”. W skład zarządu weszli: prezes — inspektor szkolny m. Poznania p. Poprawski; wiceprezes — p. Heising; sekretarz — p. Sawaryn; zastępca — p. Eisbrenner; skarbnik — p. Ap. Chudziński; bibliotekarz — p. Tomaszewski; iawnik — p. Lerch. Kierownictwo artystyczne objął łaskawie p. prof. Raczkowski. Pierwsza lekcja odbędzie się w sobotę, 24 bm. o godz. 20 w auli I. szkoły wydziałowej.

— **Z Tow. Miłośników Historji.** W tych dniach odbyło się walne zebranie Towarzystwa Miłośników Historji. Zarząd pozostał prawie niezmiennym, jedynie w miejsce zmarłego śp. dr. Teodora Tycy i ks. dr. Likowskiego, który przeniósł się na stałe do Warszawy, dokonano uzupełnienia przez wybór ks. Alfonsa Mańkowskiego, prezesa Towarzystwa Naukowego w Toruniu i ks. dr. Kozierowskiego w Skórzewie. Prezesem wybrano ponownie dr. Kaczmarczyka, sekretarzem p. Marjana Kniata, ponadto weszli w skład zarządu ponownie prof. dr. Tymieniecki, dyr. Zygmunta Zaleski, dr. Andrzej Wojtkowski i Feliks Pohorecki. (k.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Nie wskakiwać do tramwaju w biegu!** Do wozu linii 4 przy parku Wilsona skoczył w pełnym biegu niejaki A. Kałaczyński, przyczem uderzył się mocno w kolano; zaciął jednak zęby pomimo bólu i stał cicho obok motorowego na przedniej platformie. Gdy jednak tramwaj zjechał na plac św. Krzyski, a Kałaczyński zamierzał wyjść, okazało się, iż nie mógł nogą ruszyć. Trzeba było przywołać posterunkowego, który zszedł lekkomyślnego pasażera i doprowadził go do szpitala miejskiego. Jest to o jeden więcej oczywisty dowód oraz przestroga pod adresem wszystkich, by wstąpił i wychodzili z tramwajów na przystankach, a nie w biegu, można bowiem nieraz gorzko odpokutować taki wątpliwej wartości popis zręczności. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

— **W parku miejskim na Sołaczu** znaleziono w rowie nad wodą zwłoki noworodka owiniętego w szmaty. Dziecko odstawiono do szpitala, zaś za sprawczynią wdrożono dochodzenia. (z.)

— **Beczka kapusty i 5 ctr. węgla** skradziono z piwnicy domu przy ul. Mostowej 33. Poszkodowana Irena Okoniewska, o cenia stratę na 100 zł. (z.)

— **Ze strychu domu przy ul. Jezuitkiej** 12 skradziono obrus, 3 serwety, 4 koszule damskie, płaszcz i inne przedmioty. Poszkodowana jest p. W. Godziejewska. (z.)

— **Okolo 50 zł gotówki i drobniejsze** artykuły pierwszej potrzeby wynieśli nieświadomie sprawcy ze sklepu p. W. Jąrantowskiej przy ul. Wenecjańskiej. (z.)

— **Torebkę z gotówką** zrabowano podczas targu na placu Sapiżyńskim p. A. Nowackiej; p. Marij Powierskiej porwano pugilares. Jako podejrzana o kradzież ujęto Irenę Wildtównę, zamieszkałą przy ul. Patr. Jackowskiego 36. (z.)

— **Sprytnie zorganizowana szajka** grasuje na terenie m. Poznania i z powodzeniem zbiera składki na rzecz L. O. P. P. Policja ostrzega przed oszustami, wzywając tych, którzy składki złożyli zbierającym, by się zgłosili do wydziału śledczego brygada II przy ul. Składowej nr. 3 pokój 41 i pr. W wyniku śledztwa ustalono, iż gotówkę nieprawnie zbierali pp. Sarnowski, Anioła, Zdziencki i Tadeusz Czyżewicz, zam. przy ul. Reja 3. (z.)

KRONIKA SADOWA

— **Za sfałszowanie dokumentu i włamanie.** Przed III. izbą karną odpowiadał 24-letni Józef Kusz, muzyk z Poznania o to, że będąc czasowo siłą pomocniczą w urzędzie pocztowym nr. 3, przywłaszczył sobie złotą kopertę od zegarka, którą otrzymał celem doręczenia jako przesyłkę p. Słomińskiemu, a w związku z tem, sfałszował przekaz pocztowy, podpisując na-

zwisko odbiorcy. Trybunał zasądził Kusza na 6 miesięcy więzienia z policzeniem aresztu śledczego. — Ta sama izba rozpatrywała sprawę Władysława Jarczewskiego, kilkakrotnie karanego a oskarżonego o to, że włamał się do mieszkania Jankiewicza przy ul. Marij Magdaleny i zabrał 3 ubrania oraz butelkę wina. Sąd skazał Jarczewskiego na 7 miesięcy więzienia. (z.)

— **Zuchwałość hakaty.** Przed sądem powiatowym w Gnieźnie stawał kolonista Wilhelm Tschirley z Skrzetuszowa, oskarżony o nieposyłanie dzieci do szkoły. Oskarżony zjawił się na rozprawie w mocno podchmielnym stanie. W toku rozpraw oświadczył, że jeżeli rząd polski nie chce budować szkół niemieckich, to winien budować domy karne (Zuchthäuser). Przewodniczący rozprawy, sędzia p. Kowalewicz, podyktował hardemu hakatyście 10 zł względnie 2 dni aresztu za niestosowne zachowanie się przed sądem. Oskarżony, w dalszym ciągu zachowując się prowokacyjnie, wykrzykiwał po niemiecku. Za powtórne niestosowne zachowanie się otrzymał T. dalsze 3 dni aresztu. (br.)

Z WIELKOPOLSKI

— **Swarzędz.** (Z życia towarzyskiego.) W lokalu klubowym odbyło się walne zebranie Klubu Kreglarzy „Dobry rzut”. Zebranie zagał prezes p. Hein. — Przewodniczącym wybrano p. Kraszewskiego. Po sprawozdaniu prez. p. Heina, sekr. Walczyńskiego i skarbnika Zębskiego M. przystąpiono do wyboru nowego zarządu. Wybrano prezesem p. Janiszczaka F., zast. Kraszewskiego Ed., sekretarzem Czosnowskiego M., zast. Walczyńskiego K., skarbnikiem Zębskiego M., iawnikami pp. Jarczyńskiego Cz., Kraszewskiego J., rewizorami pp. Krzypińskiego L., Kempe L. Na propozycję p. Janiszczaka Fr. został przy Klubie Kreglarzy utworzony oddział tenisowy dla pań i panów.

— **Tarnówko,** pow. obornicki. (Wy-padek.) W ub. tygodniu p. ięsnicy Łukaszyk, który został niedawno odznaczony krzyżem zasługi, uległ poważnemu wypadkowi. Chcąc sprawdzić działanie siewczarni, zbliżył się do kofa rozpędowego. Potknąwszy się, uderzył głową o koło, które upadającemu rozcięło skórę na czaszce od karku aż do czoła. Stan zdrowia p. L. budzi poważne obawy.

— **Sroda.** (Kradzież koni.) Gospodarzowi Michałowi Strójnemu z Mikuszyna skradziono w nocy na 24 bm. dwa konie robocze z uprzężą i uzdami. Jeden z koni kasztan, wałach jest 1,60 m. ma 7 lat, na czole biały znak, t. zw. „latarnie” i krótko przystrzyżony ogon. Drugi, klacz gniada, nieco niższa, 1,50 m., lat 3. (z.)

— **Sroda.** (Wyróżnienie.) Srebrny krzyż zasługi otrzymał p. Roman Augustyniak, dyr. kolej powiatowej w Środzie.

— (Kradzieże.) Z powózki na Starym Rynku skradziono pewnemu woźnicy z Ulejna 40 zł. — Gospodarzowi Sroczyńskiemu z Włostowa skradziono z wędzarni 75 kg. słoniny. — W Olszewie skradziono gospodyni Nowaczykowej 4 pary sznów, kozuch, derkę i koszulę łącznej wartości 800 zł.

— (Rzadka uczciwość.) Pewnemu panu wypadł z kieszeni portfel z 650 zł. Zona robotnika tuł, Mikolajczakowa zauważyła zgubę, podniosła portfel, pobiegła za owym panem, pytając go, czy przypadkowo czego nie zgubił, czemu ów pan zaprzeczył. Dopiero wskutek nalegań p. M. zrewidował dokładnie kieszenie i z przerażeniem spostrzegł zgubę. Uczciwa p. M. wręczyła właścicielowi portfel z nie naruszoną zawartością. (ks.)

— **Krotoszyn.** (Dolarówka.) Podczas ostatniego losowania dolarówek padła wygrana 500 dolarów na nr. 73473, którego posiadaczem jest p. prof. L.

— **Leszno.** (Pożar domu.) W Wilkowicach, pow. leszczyński, wybuchł w domu mieszkalnym Karola Klicha pożar. Ogień zauważono wczas i stłumiono w zarodku, tak, że nie wyrządził wiele szkody. (z.)

Z POMORZA

— **Tuchola.** (Z Bractwa Kurkowego.) W środę odbyło się w strzelnicy doroczne walne zebranie Bractwa. Nowy zarząd ukonstytuował się w następującym składzie: pp. Urbanowski — prezes; Chmarzyński — sekretarz; Borkowski — skarbnik; Augustyński — komendant; Szpitter — mistrz strzelecki; Sommer — rewizor kasy. W sprawozdaniu za rok ub. poruszono pocieszający fakt, iż Bractwo rozwija się stale, czego najlepszym dowodem jest zwiększenie się ilości członków.

— (Kurs wychowania fizycznego.) Powiatowy Komitet Wych. Fizycznego organizuje w czasie wakacji świątecznych 6-dniowy kurs dla nauczycieli szkół powszechnych. Kierownikiem kursu będzie p. prof. Danek. (m.)

— **Tuchola.** (Jeden hakatysta mniej.) Znany Niemiec hakatysta Lunau dostał wreszcie nakaz opuszczenia granic Polski. Majątek jego przy ul. Seminarnej, składający się ze ślusarni i warsztatów reparacyjnych, przejął w drodze kupna p. K. Lemka z Komórka, który prowadzić będzie dalej ślusarnię. Nowej polskiej placówce składamy życzenia owocnej pracy.

— (Nowa szkoła.) Rada gminna w Gostoczynie, pow. tucholski, uchwaliła pobrać nową 7-kl. szkołę powszechną. Jest to owoc usilnych zabiegów p. insp. Zdeka, który umiał przekonać Radę o potrzebie zbudowania szkoły. Dodać można, że i p. starosta Tollik dołożył swej ręki do tego dzieła. Budowa szkoły rozpocznie się jeszcze w tym roku.

— (Niezdrowa konkurencja.) Do niedawna wyświetlał p. Nieborowski z Chojnic raz w tygodniu film w Hotelu du Nord. Od pewnego czasu powstały aż trzy takie przedsiębiorstwa pod nazwą: Kino-Teatr, Kino Promień i Kino Apollo. Wyświetlają w piątki, soboty i niedziele. — Każde stara się o bardziej sensacyjny film. Oczywiście źle to oddziałuje na publiczność. Trzeba by z tem przestać i wyświetlać coś porządnego. (ms)

— **Lasin,** pow. Grudziądz. (Wolne placówki.) Może się tu osiedlić zaraz mistrz murarski względnie przedsiębiorca budowlany, któryby mógł podejmować nowe budowle i przebudówki. Osiedlić się także może zdun biegły w swym zawodzie i cieśla.

— (Jubileusz kapłaństwa.) W dniu 25 marca obchodził tutejszy proboszcz ks. Marjan Karczyński 25-letni jubileusz kapłański. Z powodu tego zorganizowano komitet jubileuszowy z burmistrzem p. Tomczyńskim na czele.

— (Odznaczenie.) Odznaką Frontu Pomorskiego przyznano burmistrzowi p. Tomczyńskiemu Stefanowi; Kupcowi p. Szlosowskiemu Kazimierzowi; komendantowi Policji Państwowej p. Kaźmierczakowi; kierownikowi filij Pow. Kasy Chorych p. Rutkowskiemu Bronisławowi.

— **Lubawa.** (Ku czci gen. Józefa Hallera.) Dla uczczenia zasług gen. Józefa Hallera zorganizowali Młodzi Obozu W. P. w dniu imienin akademję. Program składał się z występów muzycznych, śpiewów, deklamacji i referatu, wygłoszonego przez p. A. Sergota. Sala była wypełniona (około 700 osób). Obywatelstwo Lubawy entuzjastycznie wznosiło okrzyki na cześć solenizanta jako rycerza bez skazy i wiernego bojownika pod sztandarem idei narodowej.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś w sobotę „Rigoletto” z Zygmuntem Zaleskim w tytułowej partii. W niedzielę o godz. 8 popołudniu po cenach znizonych po raz ostatni w sezonie „Baron cygański”, wieczorem pod kierunkiem dyr. Stefcicza romantyczna opera Webera „Wolny strzelec” w doskonałej premijowej obsadzie pp. Fontanówny, Lubicz, Bedlewicza i Urbanowicza. W poniedziałek, 26 bm. operetka „Paganini”, której wzniesienie było tak gorąco przyjęte. W głównych rolach wystąpią pp. Dudiczówna, Fontanówna, Polański i Laskowski, kapelmistrz p. Tyllja. We wtorek, 27 bm. „Młodość w maju”.

Władysław Bratkiewicz po powrocie do zdrowia wystąpi w środę, 28 bm. w operetce „Druciarz”.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś arcywesoła komedia Szekspira „Nie ożenie się” z pp. Ludwiżanką, Młodziejowską, Podborówną, Zbikowską, Noskowskim i Warneckim. Jutro o godz. 3 popołudniu po cenach znizonych odegrana będzie po raz ostatni bajka dla dzieci J. Warneckiego „Cudowny pierścień”, która schodzi uzupełnienie z repertuaru, wieczorem raz jeszcze „Nie ożenie się” w pięknych tuietach według najnowszych żurnali paryskich.

Piękna, efektowna i groteskowa sztuka Gozzi’ego w tłumaczeniu E. Zegadłowicza p. t. „Turandot” dyrekcja wyposa w całokowitą nową oprawę w kostiumach i dekoracjach, projektowanych przez p. St. Jarockiego. Reżyserja w sprawnych rękach p. Młodziejowskiej.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś i dni następnych arcywesoła farsa Hennequina i Webera p. t. „Czy jest co do oclenia?”, która obiegła wszystkie sceny europejskie z

Pod włos

„Naruszenie spokoju”

Wczoraj jednego z mych kolegów redakcyjnych przyłapałem na bardzo paskudnym uczynku. Zamierzał podrzeć i rzucić do kosza następującą depeszę radjową:

Mieszkańcy pewnej miejscowości polubiłszy Niemiec zostali zaalarmowani wśród nocy głośnym biciem dzwonów w kaplicy zamku, w którym mieści się pensjonat „szlachetnie urodzonych” dziewic, nie życzących sobie wstępować w związki małżeńskie. — Poczciwi obywatele ruszyli hurmą do zamku — z łopatami, grabiami, motykami... z czem kto mógł.

W prastarych murach zastałm rosgardjasz i popioch, a w jednej z cel dwie szczęśliwieścieoletnie dziewoje, borykające się zawzięcie z dwudziestokilkolcletnim osiakiem.

Z-trudem udało im się rozdzielić walczących. Młodzieniec, przyciśnięty do muru, wyznał, że zamierzał wejść przez okno do pokoju damy swego serca, 26-letniej Geritudy K., lecz przez pomyłkę trafił na legawisko dwóch wojowniczych staruszek.

niebawem powodzeniem. — W niedzielę popołudniu o godz. 3.30 „Książę Bolko i Kasia-sierotka”, świetna bajka dla dzieci. Ceny znizone.

— **W poniedziałek, 26 bm.** odbędzie się w Auli Uniwersytetu pierwszy popis publiczny uczniów prof. Zawrockiego. Wyborczy artysta naszej opery prowadzi mianowicie szkołę śpiewu, w której posiada interesujące materiały głosowe, a która po raz pierwszy przedstawi się z estrady. zw 7412

— **Koncert religijny.** Oratorjum: „Siedm słów Chrystusa” — Th. Dubois’a, wykona dnia 29 b. m. o godz. 8 wiecz. w Auli Uniwersytetu chór gimnazjum św. Marij Magdaleny pod kier. swego profesora J. Rosenberga. Współudział przyjęli soliści: p. M. Klawek-Belgioiso (sopr.); pp. J. Nowak (baryton); A. Klichowski (tenor); J. Pawlak (organy). Kompozycja powyższa, ujęta w piękną formę muzyczną — do słów i rozmyślań ostatnich chwil męki Chrystusa Pana — wywołuje głęboki nastrój. Jedno z najlepiej śpiewanych oratoryj we Francji — wykonywane także swego czasu w Filharmonji warszawskiej, usłyszymy w Poznaniu poraz pierwszy. zw 7393

— **Popis Szkoły Śpiewu Solowego Władysława Potemskiego.** W sobotę, dnia 24 marca r. b. wieczorem o godz. 8 w sali Domu Ewangelickiego odbędzie się popis uczniów Szkoły Śpiewu Solowego Władysława Potemskiego, zaszczytnie znanego i zasłużonego pedagoga śpiewu. Każdorazowy popis tej na wysokim poziomie stojącej instytucji, cieszył się uznaniem fachowej krytyki jak i uznaniem w publiczności. Na popisie wystąpi 12 najlepszych uczniów. W programie arcydzieła literatury operowej. **Popyt na bilety obrzygni,** pozostałe bilety nabyć można jeszcze u p. Szerzbrowskiego, Gwarna 20, w dzień popisu wieczorem od godz. 7 przy kasie wieczorowej. zw 7163

TEATR WIELKI

DZIŚ — „RIGOLETTO” — opera Verdi’ego. Niedziela, 25. 3. o godz. 3 po poł. „Baron cygański”, opera komiczna Straussa (ceny znizone). Niedziela, 25. 3. wiecz. „Wolny strzelec”, opera Webera. Poniedziałek, 26. 3. „Paganini”, operetka Léhara. Wtorek, 27. 3. „Młodość w maju”, operetka Palla.

Początek o godzinie 7.30 wieczorem. Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na saę wpuszczony nie będzie. Kasa zamawiań (w Teatrze Polskim) otwarta codziennie od 10—17. w niedzielę i święta w Teatrze Wielkim od 11.30—13.45.

TEATR POLSKI

DZIŚ — „NIE OŻENIE SIĘ”. Niedziela, 25. 3. o godz. 3 popoł. „Cudowny pierścień”. (Ceny znizone). Niedziela, 25. 3. wiecz. „Nie ożenie się”. Poniedziałek, 26. 3. „Mysz kościelna”. Początek o godzinie 7.30 wieczorem. Bilety poprzednio do nabycia w kasie zamawiań (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

TEATR NOWY

DZIŚ — „CZY JEST CO DO OCLENIA?” Niedziela, 25. 3. o godz. 3.30 popoł. „Książę Bolko i Kasia-sierotka”, bajka dla dzieci. Ceny znizone. Niedziela, 25. 3. o godz. 8 wiecz. „Czy jest co do oclenia?”. Poniedziałek, 26. 3. „Czy jest co do oclenia?”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Fr. Zygarińskiego, narożnik ul. 27 Grudnia i Gwarnej.

TEATR WIELKOPOLSKI

pod dyr. Bol Brzeskiego „Chrystus Syn Boży” obrazy pasyjne w 5 odsłonach. 24 marca — Krotoszyn.

Winowajęc odstawiono do rozporządzenia władz policyjnych, obwiniając go o naruszenie spokoju publicznego.

Wyobrażam sobie przebieg przyszłej rozprawy sądowej:

Przewodniczący sądu (uroczyście): W jakim celu pan wtargnął do pensjonatu?

Oskarżony: W celu prywatnym.

Przewodniczący: Jakie pan miał zamiary względem Geritudy K.?

Oskarżony: Jaknajmilsze.

Przewodniczący: Czy pan nie zamierzał jej skrzywdzić?

Oskarżony: Wątpię.

Przewodniczący: Czy ta wzięta byłaby jej niemila?

Oskarżony: Nie przypuszczam.

Sąd udaje się na naradę, poczem ogłasza wyrok następujący:

Za naruszenie spokoju domowego skazuje się Hermana Z. na 1 dzień aresztu, lub 10 mk. grzywny.

Nie ma to jak w państwie bojaźni Bożej! Zawsze wiadomo o co idzie. Bonzo.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Nieznane wiersze Fredry

W „Kurjerze Poznańskim” z dn. 24 września ubiegłego roku (nr. 438) umieściłem kilka nieznanymi wierszami Fredry, pochodzących z Archiwum Siemianickiego. Pozostało mi do opublikowania jeszcze parę utworów; ponieważ Zakład Narodowy im. Ossolińskich wydał już sześć tomów „Pism” Fredry, obejmujących wszystkie jego komedje, a obecnie zamierza zająć się wydaniem pozostałych utworów prozaicznych i wierszy — spieszę z opublikowaniem resztek, aby umożliwić ich druk w pomienionym wydaniu „Pism”.

Są to przeważnie króciutkie utwory, przeznaczone przez komedjopisarza do druku, a pominięte w późniejszym wydaniu „Dzieł” z 1880 r. z nieznanymi powodami. Najdłuższy nie przekracza kilkudziesięciu wierszy, a nosi tytuł „Mężowie”. Tekst zaczerpnąłem z kodeksu, oznaczonego sygnaturą L. 51/R, zawierającego kopje utworów Fredry wykonane obcą ręką, z własnoręcznymi poprawkami poety.

Mężowie.

Złe czasy moja panno — na mężów zaraza
Jak w chorobie ziemniaków — w środku
czarna skaza.
Potem fermentu dużo, spirytusu mało
Złe czasy, moja panno, niebo nam zesłało.
Dziś kawaler konkurent, to bańka
mydlana
Dla rozrywki dziecięcej w powietrze
rzucana;
Kragla, gładka, świecąca od góry do dołu,
Ale jak płasnie — nic, nic, ani krzty
popiołu.
Paweł, Gawel, Piotr czy kmotr, wszyscy
kubek w kubek
„Każdy dudek ma swój czubek”
Lecz co piękne na głowie niezawsze
i w głowie,
Bo ręką rozumu nie w świetnej
wymowie.
Czynu, czynu potrzeba, a tu czyn kuleje,
Oj moja droga panno, źle się teraz dzieje.
Jak który młody panicz na błaganie
matki
Poniesie przed ołtarze rozpusty ostatki,
Zaledwie chwycił, posiadał, już rusza
z kopyta.
Był dzisiaj używać o jutro nie pyta,
A jak w paradzie, albo w nieczynnym
nieładzie
Na lichwę bezwyznańców ostatni grosz
kładzie.
W radykalizmie wścikiem chce szukać
zalety
Wszystko chce reformować... krom jednej
rulety.
Nareszcie, jeśli skutkiem dziłkiego
bezprawia
Przesąd stare panteistwo pod pręgierz
postawia,
Jeśli już konieczni w tym świecie
kajdani,
Jeśli za jeden uśmiech potok łez rozlany,
Dlaczegoż więc z gniazdekca puszczasz
się tak rano,
Nim jeszcze chłodną rosę promykiem
rozwiano,
Dlaczegoż tego życia chcesz burzę
przemieniać,
Kiedy nie możesz jeszcze i z wietrzykiem
latać?
O wstrzymaj swe skrzydełka! Nie ufaj
swej sile,
Wolności raz straconej nie powróca,
chwile.
I kiedy twemu szczęściu grozi zastęp
męski,
Nie przyspieszaj przynajmniej nieomylny
kłęski.
Bo prawdą jest uznana, nikt się dziś nie
zwodził,
Febra matrymonjalna w gorączkę
przechodzi
A z maligny już cwałem pędzi do
szaleństwa
Ten zawsze bywa skutek głupiego
małżeństwa.

Jak każdy komedjopisarz posiadał i Fredro niemałe zapędy satyryczne, co okazuje się w powyższym wierszu wymownie.

Wierszyk p. t. „Balik dziecinny” pochodzi z kodeksu L. 50/R, gdzie figuruje jako autograf. Obok dopisana data 19. 2. 1871 r. Dwa zaś następne pochodzą z kopij, na luźnych kartkach uczynionych.

Balik dziecinny.

Piękny był to ten dzionek dla ochocej
działwy
Tak ogromnie znaczący, a przytem tak
łatwy —
Tym wiankiem prima veris skąd iskiereki
świecą —
Zachodzącem już słońcem ogzałem się
nieco —
Nasza mama, jak zawsze, wtenczas tylko
rada,
Kiedy w życiu dla drugich coś miłego
spada.
Doznała tej pociechy jaką serce miewa,
Gdy razem i po niebie swą łunę rozlewa.

Popularność.

— Co robisz panie bracie?
— Ot batożki plotę sobie.
— Na batożki odbył macie?
— Nie, na siebie ja dziś robię.
— Za cóż twoje biczowanie?
— Popularnym będę panie.

Handel.

Nowy handel powstaje: Humorystów
rzesza
Bezczelne po pręgierzach błażeństwa
rozwiesza,
A u przekupniów tego śmledzącego błota
Nie wiedzieć co przeważa, podłość czy
głupota.

Na zakończenie zdecydowałem się opublikować jeden z nielicznych sonetów Fredry: „Orzeł”, w jego pierwszej redakcji. Różni się ona zasadniczo od ostatniej; sonet jest tutaj liryką osobistą, gdy w ostatecznym brzmieniu wygląda zupełnie inaczej (druk w XII t. „Dzieł”, str. 38). Wrodzona

skromność komedjopisarza kazała mu zmienić tak radykalnie charakter utworu, który musiał powstać w chwili rzetelnego natchnienia. Tekst czerpię z autografu (kodeks L. 50/R.)

Orzeł.

Z gniazda wyparty na wichry i burze
Zuchwałe orle rozpuściłem skrzydła.
Przebiłem skrzydłem wodnicze mamidła,
Orlem zawisłem na jasnym lazurze.
W czarnej aż do dna nurzyłem się
chmurze,
Piorunem piekła wyświecałem siła,
Ale sam zawsze tak w dole jak w górze —
Niebam nie sięgnął, ziemia mi obrzydła.
Lotem znużony i walką strudzony
W niskie nareszcie spuściłem się strony.
Siadłem na dębie, gdzie me gniazdo było —
Spuściłem skrzydła, zacisnąłem szpony —
Wszystko minęło — wszystko się
prześniło —
Moje życie za mogiła.
Wiesław Sauter.
Poznań.

Nauka i życie

FASZYZM JAKO UMYSŁOWOŚĆ

Koło historyków warszawskich wydaje szereg broszurek o tem, co dzieje się w świecie myśli, we Francji, Anglii Niemczech i Włochach. Ostatni tomik *) opracował znany romanista warszawski Mann, streszczając umysłowe podstawy faszyzmu.

Wśród filozofów faszyzmu wyróżnia Mann Gentilego. Wyznaje on bezwzględny idealizm, jak przed nim czynił to Croce, Gentilego teoria „ducha jako czystego czynu”, zawiera naukę o rozwoju ducha, wedle której jedyną rzeczywistością jest duch myślowy a jedyną prawdą jest ta, która powstaje i rozwija się razem z myślącym podmiotem. Myśleć jest to poznawać się, urabiać siebie samego. W podobny sposób poimuje Gentile i twórczość artystyczną. Do tego systemu dostosował on, jako minister oświaty, wykształcenie narodowe. W dziecku trzeba wychowywać zdolności moralne i umysłowe, niezbędne do samodzielnego zdobywania wiedzy. Gentile wprowadził do szkół na nowo naukę religii jako stanowiącą, w systemie idealistycznym, część filozofii. Nauczyciele nie mogą być u niego specjalistami w jednym przedmiocie, ale nauczają kilku naraz przedmiotów. Stają się więc prawdziwymi wychowawcami.

Autor streszcza dalej estetyki Crocego, i spostrzeżeniami nad futurystycznym zamysłem swego czysto informacyjnego i pożytecznego wywodu. (Dr. T. Gr.)

*) M. Mann: Najnowsze prądy umysłowe zachodniej Europy: Włochy. Warszawa 1928.

Nowa praca o ustroju Polski. Pod tytułem „Współczesny ustroj prawno-polityczny Polski i innych państw słowiańskich” ukazała się nakładem firmy wydawniczej Jakubowskiego we Lwowie książka pióra profesora Stanisława Starzyńskiego, niegdyś zyczajnego, obecnie zaś honorowego profesora Uniwersytetu Jana Kazimierza. Książka zawiera wzięły wykład obowiązującego w Polsce prawa politycznego i przeznaczona jest w pierwszej linii dla studentów 2 roku studiów prawniczych na uniwersytetach polskich. (Lwów 1928, str. 288 „Monografie i podręczniki” t. 4). Autor podaje i swoje uwagi o współczesnym ustroju Polski, naogół nie są one tutaj nowością, ponieważ wypowiedział je już poprzednio w pracy o obowiązującej konstytucji polskiej, wydanej nakładem Towarzystwa Naukowego we Lwowie. (zw)

Wydział I. Tow. Przyjaciół Nauk w Wilnie odbył posiedzenie naukowe z referatem prof. Jana Oko „Nieznany komentarz Sarbieńskiego do Summy św. Tomasza”. (n)

Tow. Lekarskie w Krakowie odbyło posiedzenie naukowe z następującymi odczytami: Prym. doc. Kostrzewski: Opony mózgodrdne i własności wyhodowanych bakterij”. Dr. Ślaczka: O działaniu chininy na malarję szczeniaka.

W Polsk. Tow. Przyrodników im. Kopernika we Lwowie wygłosił prof. dr. Krzemieniecki odczyt p. t. „Mykobakterje i ich występowanie w przyrodzie”. (k)

Bibliografja regionalna Województwa poznańskiego

opracowana przez Bibliotekę Uniwersytecką w Poznaniu na podstawie obowiązkowych egzemplarzy bibliotecznych z obszaru województwa poznańskiego.

Radke Edmund: Zemsta Znachora. Sztuka ludowa w 4 aktach ze śpiewami i tańcami. Muzyka H. Zdanowiczówny, B. Mileckiego i F. Koniora. Nakł. Księg. A. Cybulskiego w Pozn. Czcionk. Drukarni Dziennika Poznańskiego. T. A. 1928. 8°, str. 85, 11 nrb., 32. (Naród sobie. 95.)

Roczniki Nauk Rolniczych i Leśnych. Poznań. T. 19. 1928, zeszyt 1. Skład Uniwersytetu. 9 W. r. akad. 1927/28. Poznań. Czcionk. Drukarni Uniwersytetu Pozn. 1928. 8°, str. 72. (Uniwersytet Poznański.)

Sowa P.: Warmja, Mazury. Rodzimej poezji, zwyczajom i obyczajom oraz kulturze i historii poświęcone. Nakładem autora. Czcionk. Drukarni Przemysłowej w Poznaniu. 1927. 8° str. 31, 1 nrb.

ŻYCIE KULTURALNE

LITERATURA

Ign. Chrzanowski: „Idea mesjaniczna Woronicza”. Mesjanizmem Woronicza zajmowali się już liczni uczeni. Autor prostuje ich pomyłki, jak choćby Klarnerówny w jej studjum o słowianofilstwie polskim, a bada początki idei mesjanicznej Woronicza. Okazuje się, że wielki patrjota powoli kształtował swą ideę, gloryfikując dawną Polskę, ale i upatrując jej nieśczęście, we współczesnym upadku moralnym. Jeszcze w r. 1799 określa Woronicz misję Polski w przeszłość, to jest zadanie wypłnienia ze świata zia przez odrodzoną Polskę. Upadek Polski jest jej jednak własną winą. A w r. 1805 występuje już wyraźnie idea posłannictwa Polski, która ma uczyć ludy wszystkich cnót. Można tedy ustalić dziś na pewne, że Woronicz uważa za powołanie Polski bronić cywilizacji przed barbarzyństwem wschodniem, że zarzuca współczesności odwrócenie się od Boga, za co ukarał on ją utratą państwa, że żąda nowego przymierza z Bogiem, jeżeli dawna niepodległość ma wrócić. Brodziński, Mickiewicz, Krasiński, Słowacki mieli więc w Woroniczu poprzednika. (t. gr.)

MUZYKA

Artur Honneger, jeden z najwybitniejszych współczesnych kompozytorów Francji, przybywa do Warszawy, gdzie wystąpi w charakterze kapelmistrza na koncercie filharmonicznym. (z)

Opera Państwowa w Berlinie, której gmach (Unter den Linden) został gruntownie przebudowany, rozpocznie przedstawienia w dniu 28 kwietnia b. r. W trzech pierwszych wieczorach odegrane będą: „Flet zaczarowany”, „Kawaler ze srebrną różą” i „Śpiewacy norymberscy”. Dyrygować będą kolejno: Erich Kleiber, Ryszard Strauss i Leo Blech. (z)

Filharmonja Praska urządziła już piątą w tym sezonie koncert symfoniczny, poświęcony wyłącznie twórczości Vitaslava Novaka. Program tego koncertu obejmował Novaka fantazje na orkiestrę, chór i solistów p. t. „Burza” oraz „Baladę o duszy” na bas i orkiestrę. Dyrygował Vaclaw Talich.

KRAJOZNAWSTWO

Polskie Tow. Krajoznawcze, oddział warszawski odbyło walne zebranie swych członków. Plan pracy oddziału warszawskiego na rok bieżący przewiduje ułatwienie turystom zwiedzania Puszczy Kampinowskiej; podjęcie w szerszym zakresie wydawnictw krajoznawczych oraz pocztówek z widokami; rozwinięcie organizacji odczytów z dziedziny krajoznawstwa; stałe rozwijanie w dalszym ciągu niezwykle bogatej przezroczarni, w szczególności zaś udzielanie przezroczary w szerszym zakresie ośrodkom polskim na obczyźnie; powiększanie biblioteki krajoznawczej; dążenie do budzenia zamiłowania do krajoznawstwa wśród młodzieży i wciąganie jej do zorganizowanej w r. z. sekcji akademików, jak również pośredniczenie w sprawie przyłączenia akademickiego Koła krajoznawczego do sekcji akademików, co jest już na dobrej drodze; dążenie do jak najszybszego wybudowania własnej siedziby itd.

TEATR

Interesująca statystyka w „Comédie Française”. Paryska „Comédie Française” nie odstępuje w repertuarze od wielkiej tradycji. Wskazuje na to statystyka repertuaru. Z liczby ogólnej ostatnich 570 przedstawień grano Musseta 98 razy, Moliera 71, Viktora Hugo 58, Corneilla i Racina po 23 razy. Z młodszych autorów wymowne są następujące cyfry: 24 przedstawienia sztuk Caillaveta i de Flerisa, 19 Renarda, 16 Porto-Richa, 8 Henry Batailla i 5 Maeterlincka. (t)

Satyryk, który nie lubi żartów. Jak donoszą z Beogradu, zdarzył się tam zabawny przypadek. W Teatrze Narodowym wystawiono sztukę Nikolajewicza, osnutą na tle życia stolicy. Aktor, grający rolę kupca, ucharakteryzował się z żartów na Bronisława Nusica, znanego satyryka i humorystę serbskiego. Nusic tak się poczuł tem dotknięty, że zagroził dyrekcji odebraniem wszystkich swoich sztuk, jeżeli nie każe aktorowi przecharakteryzować się. Dużo było kłopotu, nim reżyser i sam „winowajca” przeblagali obrażonego tym żartem satyryka i nim wytłumaczyli mu, że nie spotkało go żadne uchybienie. (tj.)

SZKOLNICTWO

Towarzystwo Nauczycieli Polskich w Czechosłowacji. Nauczycielstwo polskie, pracujące w szkołach polskich w Czechosłowacji zrzeszone jest w silny związek, który dnia 1 lutego br. odbył swe walne zebranie w Cieszynie. Przebieg zebrania uwiidocznił, że Towarzystwo prowadzi nader ożywioną akcję nie tylko w zakresie oświaty szkolnej, ale na wszystkich terenach pracy kulturalno-oświatowej, walcząc nieugięcie o prawa obywatelskie Polaków, mieszkających w Czechach. Uroczysta była chwila nadania członkostwa honorowego Towarzystwa pp. Janowi Kubiszowi, jako nestorowi szkolnictwa polskiego i poecie śląskiemu. (j. k.)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Claude Monet w Berlinie. Nasz korespondent berliński (S. B.) pisze nam: Handel obrazów Thannhausera urządził zbiorową wystawę, dzieł znakomitego impresjonisty francuskiego Claude Moneta (1840—1926). Wystawa obejmuje siedemdziesiąt płócien, która powstała w latach 1863—1910. Widzi się, że do r. 1874 Monet nie jest jeszcze impresjonistą w późniejszym znaczeniu, oświetlenie ma atelierowe, nie plein-airowe, i maluje naturalistycznie. Przełom ukazuje się na tej wystawie razem z płótnem „Regaty w Argenteuil” wypożyczonym przez muzeum Luksemburskie w Paryżu. Między wystawionymi teraz obrazami, znajduje się cały szereg słynnych dzieł, jak „Dworzec St. Lazare” z r. 1877, „Antibes” z r. 1888, „Katedra w Rouen we mgle” z Luksemburgu, „Lilje wodne” z r. 1907 i głośny cykl wenecki z r. 1908.

Pomnik Edyż Orzeszkowej ma stanąć w Grodnie na placu Teatralnym. Komitet organizacyjny pomnika, powstały z inicjatywy istniejącego w Grodnie Tow. przyjaciół Orzeszkowej, z prezesem sądu Giedrojcem na czele, zawarł umowę z artystą-rzeźbiarzem Romualdem Zerychem o wykonanie przyjętego projektu.

Posel Baczewski w sejmie pruskim

(Od własnego korespondenta

Berlin, 23 marca.

Sejm pruski przeżywa ostatnie dni swojego istnienia; rozwiązanie i nowe wybory stoją przed drzwiami. W sejmie tym Polacy, zamieszkali w Niemczech, mają dwóch przedstawicieli p. Baczewskiego i księdza Klimasa.

Posel Baczewski, tegi i nieustraszonego pioniera sprawy polskiej, walczy ustawicznie z niemieckimi nacjonalistami. Chociaż słusność po naszej stronie to jednak Niemcy zwyciężają przewagą liczebną. Sukcesy, zdobywane przez posłów Baczewskiego i ks. Klimasa, są natury idealnej. Mowy dowodzenia i protesty naszych posłów nie odnoszą praktycznego rezultatu Prusy gnębnią Polaków nadal Okazuje się słusznym twierdzenie, że słowem nikt Niemca nie przekonał. Na grubą skórę potrzebne są mocniejsze argumenty...

Niestety, Polacy w Niemczech muszą się ograniczać do słownej argumentacji. Wszystkie inne wysiłki Polaków w Niemczech, jak próby organizowania się pod względem narodowym i gospodarczym, spotykają się z nadzwyczaj silną kontrakcją władz niemieckich, które nie bacząc na postanowienia konstytucji weimarskiej i umowy międzynarodowe, czynią wszystko, żeby wytepić Polaków. Walka ciężka i nierówna.

Posel Baczewski wykorzystuje w sejmie każdą sposobność, żeby zapobiec krzywdom, wyrządzanym Polakom. Pamiętne jest jego sławne wystąpienie w roku ubiegłym, gdy wbrew regulaminowi nie chciano go dopuścić na posiedzenie komisji wschodniej, obradujące nad uchwaleniem „Sofortprogramm“u. Kilka dni temu powiedział nacjonalistom niemieckim parę słów prawdy, oświadczając z trybuny, że nie mają prawa skarżyć się na Mussoliniego za rzekomy ucisk Tyrolczyków, ponieważ stokród gorzej i podłej postępują sami z Polakami w Niemczech. Nie nad Górną Adują zabrania się wystawiać nagrobki z napisami w języku niemieckim, lecz w Niemczech nie wolno kłaść na polskich grobowcach polskich napisów. Nie nad Górną Adują italizuje się nazwiska Tyrolczyków, lecz w Niemczech robi się imiona takie jak „Czeslaus“ (Czesław) i „Leo“ (Leon).

Na ostatnim posiedzeniu sejmiku posel Baczewski startł się z przewodniczącym, pierwszym wiceprezydentem von Kriesem, znanym nacjonalistą i twórcą „marek polskich“ w czasie okupacji niemieckiej. W starciu tem posel polski, poparty przez większość sejmiku, która musiała mu przyznać słusność, odniósł zwycięstwo nad polakożercą. Doszło do tego, że von Kries, obrażony tem, iż większość posłów ujęła się za Baczewskim, złożył urząd wiceprezydenta. Zwycięstwo to, chociaż jest natury idealnej, bo von Kriesa wybiorą powtórnie, to jednak zasługuje na obszerniejsze przedstawienie, bo ujawnia nam, że nawet w sejmie nie pozwala się posłom polskim na bronienie interesów ciemiężonych Polaków.

Na porządku obrad znajdowała się debata nad poszczególnymi tytułami budżetu ministerstwa oświaty. Każde stronnictwo miało prawo zabierać głos przez pięć minut. Posel Baczewski skorzystał z okazji, żeby w związku z poszczególnymi tytułami przedstawić uposzczenie Polaków w Prusiech pod względem szkolnym.

Prawda w oczy kole, więc, gdy Baczewski wobec ministra Beckera począł zbijać twierdzenie referenta rządowego Trendelburga, że szkoły polskie na niemieckim Górnym Śląsku są niepotrzebne, bo nikt do nich nie uczęszcza, przewodniczący von Kries dzwonił raz po razie. Gdy przy tytule „fundusz reprezentacyjny dla ministra oświaty“ posel Baczewski domagał się, żeby pieniądze te minister użył m. in. na podróże na Górny Śląsk i do Prus Wschodnich, gdzie będzie mógł się nacznie przekonać o stanie szkolnictwa polskiego, doprowadzonego celowo do upadku przez władze niemieckie, wiceprezydent von Kries dzwonił jak szalony. Wspomagał go posłowie nacjonalistyczni przerywając Baczewskiemu okrzykami „bezcelność!“, „do Polski z nimi!“ i t. p. Kries, widząc, że nie da rady Baczewskiemu, który miał za sobą regulamin obrad, odwołał się do plenum i zapytał posłów, czy chcą go dalej słuchać. Polakożerca przerachował się. Przeciw Baczewskiemu byli tylko posłowie ze stronnictwa „deutsch-national-

„Kurjera Poznańskiego“).

le“ i z partii ludowej. Von Kries stwierdził lodowatym głosem „Das ist die Minderheit. Sie können weiter reden“, poczem obrażony brakiem zaufania, zabrał się do pisania aktu, w którym rzekł się urzędu wiceprezydenta. Ustąpienie von Kriesa wywołało w sejmie sensację. Posel Baczewski stał się bohaterem dnia, ponieważ sam Kries cieszy się tylko obowiązkowymi sympatjami kolegów z partii. Reszta posłów nie lubi zarozumiałego junkra.

Pobity von Kries wycofał się z placu boju i posel Baczewski mógł teraz bardziej swobodnie przedstawić względy i przywileje, jakich doznaje w Polsce szkolnictwo niemieckie, zaś odwrotnie ukazać przyczyny niedzy szkolnictwa polskiego w Niemczech. Z materiału przedłożonego przez posła Baczewskiego wynika niezbicie, że Polska daje dzieciom niemieckim wszystko, natomiast dzieci polskie w Niemczech nie otrzymują nic. Według rocznika statystycznego R. P. za rok 1927 (str. 421—425) w Polsce chodzi do 1.035 szkół i klas niemieckich 76 tys. 959 dzieci. W szkołach tych jest 1.102 nauczycieli. Mniejszość niemiecka w Polsce posiada 41 gimnazjów, w tem 35 prywatnych i 6 publicznych. W gimnazjach tych 783 nauczycieli posiada 13.087 uczniów; dalej istnieją 4 seminarja nauczycielskie z 411 kandydatami. Natomiast w Niemczech jest kilka szkółek, których nauczyciele nie umieją nawet pisać poprawnie po polsku. Gimnazja i seminarja polskie nie istnieją. „Czytanki po'skie“ dla szkół na Górnym Śląsku wydrukowano dopiero teraz, w pięć lat po umowie genewskiej. Rodzice polscy w Niemczech obawiają się posyłać dzie-

ci do szkoły polskiej, ponieważ grożą im szykany i przykrości. Miljony marek, asygnowane na „Sofortprogramm“, mają na celu narodowe i gospodarcze wytepienie Polaków, zamieszkałych w Niemczech. Posel Baczewski powiedział dalej dosłownie: „Przedstawiciel ministerstwa, wskazując na Polskę, oświadczył we czwartek, że Polska winna wypełniać umowy co do szkolnictwa podobnie lojalnie, jak to czynią Prusy (okrzyk z ław nacjonalistów: „słusznie!“). Rozumiem to w ten sposób, że Polska winna cofnąć się na tę pozycję, którą zajmuje teraz Prusy, t. zn. żeby osiągnąć pruską liczbę szkół polskich, Polska winna zamknąć długi szereg szkół niemieckich. Jest to jedyny sposób na Prusy i jedyna rada, którą można dać Polsce, żeby dotrzymała Prusom kroku w lojalnym wykonywaniu umów.“

Przemówienie posła Baczewskiego przerywał szczególnie nacjonalistyczny posel Pischke, który powiedział m. in. że w Polsce jest 2 1/2 milj. Niemców, natomiast Polaków w Niemczech tylko 20.000. Ten świetny statystyk (ilość Polaków w Niemczech przekracza 800.000 — red.) pracował jeszcze w roku 1922 w Kuratorium Szkolnym w Poznaniu. Dwa lata temu, z trybuny sejmiku pruskiego wspominał czasy poznańskie, mówiąc dosłownie: „krwawiło się moje niemieckie serce, gdy na „Wilhelmsplatz“u widziałem polskie bandy, zbierające się, żeby wziąć udział w plebiscycie górnośląskim... bezsilnie musiałem się temu przyglądać...“

Ten Niemiec, wypasiony polskim chlebem, wziął na siebie rolę von Kriesa, który w bezsilnej złości, że niem oże dalej przeszkadzać posłowi Baczewskiemu, wyniósł się z sali obrad. F o b.

Wydobywanie statków Kaliguli z jeziora Nemi

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“).

Rzym, w marcu.

Jezioro Nemi, położone w górach albańskich w okolicach Rzymu, jest jednym z najpiękniejszych zakątków Włoch. Znajduje się w kraterze dawnego wulkanu, którego ściany pokryte są obecnie winnicami i ogrodami. I w tem otoczeniu, w słonecznej i lekkiej atmosferze spoczywają wody pięknego jeziora, które nazywano w starożytności wskutek jego przejrzystości i spokoju zwierciadłem Djany. Słynna świątynia z epoki rzymskiej, wzniesiona na cześć tej bogini, znajdowała się u brzegu jeziora. Wody jego były święte i otoczone różnymi legendami, z których jedna stała się tematem dla Ernsta Renana w jego książce „Kajpan z Nemi“. Również Sienkiewicz w „Quo vadis“ opisuje czar pięknego zakątka.

Otóż jezioro to, opiewane przez poetów, uwieczniane przez artystów, oddano w ręce inżynierów. Turbiny, pompy elektryczne mają stopniowo wchłonąć jego wody i go wysuszyć, gdyż na swoje nieszczęście ukrywa w swoim łonie dwie rzymskie galery, które mają być przepelnione niezliczonymi dziełami sztuki. Istotnie, w ciągu krótkiego panowania (37 — 41 lat po Chrystusie) cesarz Kaligula wybudował sobie na „zwierciadle Djany“ dwa olbrzymie statki z zabudowaniami, prawdziwe pływające pałace, gdzie zamierzał zapewne w samotności i rozpuście zapominać o kłopotach i przykrościach, związanych z purpurą. Historia nie podaje w tej sprawie bliższych szczegółów, można jedynie przypuszczać, że syn Agrypiiny i Germanikusa, który w szaleństwie mianował własnego konia konsulem, sam nakazał utopić te galery lub też że po jego zamordowaniu mściwy tłum pragnął je złupić i źle manewrując pogrążył je na dno.

W każdym razie olbrzymie te statki istnieją na dnie jeziora i mogą być z łatwością naprawione. Długość pierwszego wynosi 64 mtr., a szerokość 20 mtr. Spoczywa on na lewym boku, na 20 mtr. od brzegu i na 6 mtr. głębokości. Drugi o długości 71 mtr., a szerokości 25 mtr. spoczywa na 50 mtr. od brzegu i na 15 mtr. pod wodą. Oczywiście, wielokrotnie już jeszcze w czasach Odrodzenia robiono wysiłki, by wyciągnąć okręty lub przynajmniej pozbawić je bogactw artystycznych. Poszukiwania dostosowane były do postępu w nauce. W r. 1827 użyto dzwonu nurkowego, w r. 1895 pewien antykwaryusz rzymski wyeks-

pedjował na dno jeziora nurków, którzy zdołali wyciągnąć kilka zewnętrznych ozdób, m. i. wspaniałą głowę Meduzy z brązu, którą można podziwiać w Rzymie, w muzeum w Termach. Lecz zagadnienie ekshumacji statków nie mogło być rozwiązane.

I dopiero faszyzm, który specjalnie zajął się Rzymem cesarskim, zabrał się do wykonania tego dzieła, które wywołuje w Rzymie olbrzymie zainteresowanie z punktu widzenia sztuki, historii i archeologii. W kwietniu 1927 r. Mussolini przemawiając w Towarzystwie Historji Rzymskiej, zapowiedział wykonanie dzieła, nazywając je nie tylko obowiązkiem państwa, lecz również długiem wdzięczności wobec kultury klasycznej. Wskutek tego największe przedsiębiorstwo elektryczności pod wpływem emulacji, ofiarowały Mussoliniemu w dowód czci swoje usługi, by dokonać próby, nie obciążając żadnymi kosztami administracji państwowej.

Chodzi tu przede wszystkim o użycie kanału z czasów rzymskich, by tą drogą usunąć część wody, a następnie o posługiwanie się pompami elektrycznymi i przy ich pomocy opuścić poziom jezior aż do wysokości pierwszego statku. Później, jeżeli to się opłaci, ma się wydobyć również statek drugi. Ofertę natychmiast przyjęto i z początkiem tego roku przedsiębiorstwa rozpoczęły pracę; jedno dostarczyło materiału hydrolicznego, drugie energii elektrycznej, trzecie inżynierów, państwo ofiarowało swoją pomoc, wysyłając oddział saperów. Obecnie pompy już są zainstalowane i od 16 marca, daty rozpoczęcia prac, przy udziale Mussoliniego, pompy działają bez przerwy. Wydobywają one na minutę 75 mtr. kb. wody. Oblicza się, że w przeciągu miesiąca będzie można opuścić poziom jeziora o 1 metr i że we wrześniu ukaże się dziób pierwszego statku. Już obecnie ciekawość opinji publicznej jest podniecona. Wszyscy cudzoziemcy w Rzymie urządzają pielgrzymki do „zwierciadła Djany“ i przewiduje się, że tysiące ciekawych, artystów, archeologów z całego świata przybędzie we wrześniu do Nemi, by podziwiać statki cesarskie, wydobyte po przeszło 2 000 lat z wodnego grobowca.

**POPIERAJĄCIE TANIE KUCHNIE,
BO ONE KARMIA WSZYSTKICH
GŁODNYCH!**

U źródeł jazz-bandowej twórczości

Pan dr. Smith Jeleef napisał pracę naukową o muzyce współczesnej, badanej z punktu widzenia... jej objawów patologicznych. Pan Jeleef zapoznał się z życiorysami muzyków amerykańskich, którzy skomponowali najpopularniejsze w naszych czasach melodie jazz - bandowe i doszedł do wniosku, że wszyscy artyści owi mieli chore bądź serce, bądź nerwy. Istnieje, w jego przekonaniu, bardzo ścisły związek pomiędzy rytmem tych utworów a tempem, w jakim biją serca ich autorów — jazz-bandowa orkiestra jest wyrazem tej kakaofonii, na którą cierpią systemy nerwowe słynnych muzyków współczesnych...

Wielki Zjazd Cechów Rzeźnickich we Lwowie

W niedzielę 18. b. m. odbył się we Lwowie zjazd okręgowy Cechów Rzeźnickich.

Po urocz. stem nabożeństwie w kościele Najśw. P. Marii Snieżnej udali się uczestnicy Zjazdu do Domu Rzemieślniczego. Tutaj na dużej sali rozpoczęły się o godz. 12 obrady. Zagał je Starszy Cechu Wędliniarzy p. Michał Drzewiecki specjalnym, pięknie ujętym przemówieniem. Na marszałka zjazdu wybrano p. Romana Reiffa z Warszawy, który uzupełnił prezydium powołaniem do pióra p. Kapałczyńskiego oraz 4 ławników. Wśród licznych przemówień powitalnych podnieść należy przemówienia b. prez. Izby Rzem. we Lwowie p. Szirmera, dalej p. Pamera, przemawiającego im. Izby lwowskiej oraz inż. Zintla, jako przedstawiciela województwa. Jako przedstawiciel Zw. Centralnego przemówił obszernie (może aż nieco za obszernie!) p. Kapałczyński z Poznania. Po wygłoszeniu referatów przez pp. Janeczki i Drzewieckiego, oraz po treściwej dyskusji, przyjęto następujące rezolucje: „I Okręgowy Zjazd Delegatów Cechów Rzeźnicko-Wędliniarskich Województwa Lwowskiego, odbywającego się w Izbie Rzemieślniczej we Lwowie 18 marca 1928 r., domaga się od Sejmu zniesienia Ustawy o ustaleniu cen na artykuły powszedniego użytku, ogłoszonej w „Dzienniku Ustaw“ nr. 1 z dnia 9 stycznia 1926 r., względnie do czasu zniesienia tejże ustawy, przekazanie wykonywania jej władzom administracyjnym bez współdziałania Komisji dla badania cen, ze względów podanych w referacie p. Janeczka, załączonego przy niniejszym.“

„Zjazd domaga się:

1. By patenty handlowe kategorii III-ciej dopuszczaly zatrudnienie w zawodzie rzeźnicko-wędliniarskim co najmniej 5 osób ze względu na to, że zgodnie z przepisami sanitarno-politycznymi, wymaga zawód ten wyjątkowych zabiegów nad utrzymaniem w zakładach czystości i ładu.

2. Te same co wyżej powody wymagają nieodzownie podniesienia liczby zatrudnionych pracowników, a mianowicie:

przy kategorii przemysłowej VI — o dwóch, przy kategorii przem. VII także o dwóch, zaś przy kategorii przem. VIII o jednego niezależnie od stosowania w zakładach takich silników i urządzeń mechanicznych.“

Następnie dokonano wyboru pięcioosobowego Komitetu Wykonawczego. Na tem wyczerpały się obrady, które zakończono okrzykiem na cześć Głowy Państwa. (Kr.)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Stan. Bońska z podziękowaniem Najświętszemu Sercu Jezusa za szczęśliwe przejście w chorobie 10 zł. — Stella Sobocińska z podziękowaniem za otrzymane taski 2 zł. St. M 20 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 143 zł.

Na kaplicę SS. Karmelitanek: St. M. 30 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 171 zł.

Na Pomoc Naukową dla dziewcząt: Wolniewiczowa z córką zamiast kwiatów dla Marii Porawskiej 20 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 40 zł.

Radjo

na Wielkanoc do 50% niżki

Firma Greif,

Fr. Ratajczaka 15 zw 3404

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Walka z tandetą

Piszący te słowa lubi łakocie. Często też, podczas spaceru kupuje sobie czy to tabliczkę czekolady, czy też cukierków „pół ćwierci”. Będąc zaś ekonomistą, pragnącym poznać możliwie dokładnie produkcję poszczególnych branż, kupuje raz to wytwory fabryk zachodnio-polskich, raz znów innoziemnych. Otóż dążność jego do poznania jakości wyrobów różnych fabryk bywa w pełni wynagradzana doświadczeniem, niestety bardzo nierzadkim. Bo co też za dziwnych sensacyj zażądać może zjadacz stodyczy. Bywa, że kupiwszy sobie czekoladę, nie może jej spożyć, produkt bowiem dziwnie jest mdły, kleisty, czy też cięciasty. Bywa znów, że kosztując kwaskowych cukierków, przyjemność, zresztą niewielką, psuje mu pytanie rozbawionych przyjaciół, czy trawy się najadł, usta bowiem jedzącego od barwy cukierków całkiem są zielone.

Jakże tu nie mieć smętnych refleksyj? Jakże tu nie biadać nad pogorszeniem się marki wyrobów polskich? Jakże nie zlorzeczyc nieuczciwości niektórych fabrykantów, a zarazem ich brakowi świadomości, przejawiającemu się w psuciu sobie i całej swej branży rynku przez zniechęcanie nabywców?

Jednak, gdy uśmierzony gniew (zresztą, przynajmniej, uzasadniony) ustępuje rozważeniu, myśli negatywne ustępują miejsca myślom pozytywnym, szczególnie zaś przeświadczeniu, że czas już ingerować i to w sposób ostry w dziedzinę jakości naszych wyrobów, przede wszystkim zaś jakości artykułów spożywczych.

Na tle powyższych refleksyj, miło nam zanotować fakt następujący: tuż po Zjednoczeniu Fabrykantów Wyrobów Cukierniczych i Przetworów Owocowych, na czele którego stoją pp.: dyr. Cegielski i dyr. Z. Wróblewski, podjęto walkę o prestiż marki polskiej zarówno na rynku krajowym, jak i zagranicznym.

Panom tym chodzi o to, aby w Polsce, przetwory z cukru i owoców odpowiadały pewnym standardom, co oznacza, aby były dobrej jakości. Z braku miejsca nie możemy wniknąć w szczegóły wszczętej przez Zjednoczenie akcji, ograniczamy się przeto do uwypuklenia ogólnego - gospodarczego znaczenia zapoczątkowanego ruchu.

Jeżeli zważymy, że przemysł spożywczy jest par excellence branżą odpowiadającą warunkom polskim — wszelkie wysiłki o podniesienie wartości produktów spożywczych okazały się nam godnymi baczonej uwagi i gorącego poparcia.

Oby ruch melioracji marki „made in Poland” ogarnął i inne branże ku dobru ogółu!

Krótkie informacje gospodarcze

— Onegdaj odbyła się w mfn. rolnictwa przy udziale przedstawicieli organizacji rolniczych konferencja w sprawie pokazów koni i pociągowych prób dzielności. M. in. ustalono zasady pokazów koni i pociągowych prób dzielności oraz plan ich organizowania na r. 1928.

— Stow. Kupców i Przemysłowców Drzewnych R. P. postanowiło powołać do życia spółdzielnię finansową, która służyła potrzebom handlu i przemysłu drzewnego. W przyszłości spółdzielnia ta ma być zamieniona na bank drzewny.

— W Gdańsku rozpoczęły się rokowania polskiej delegacji z senatem wolnego miasta w następujących sprawach: zniesienia podatków, pobieranych na kolejach, położonych na obszarze W. M. Gdańska, rozciągnięcia taryf polskich na teren w. miasta i uregulowania przewozu poczty gdańskiej.

— Huty żelazne województw krakowskiego i kieleckiego zadeklarowały na cele P. Wystawy Krajowej 75.000 zł subwencji bezzwrotnej. Przemysł hutniczy i górniczy wystąpi na P. W. K. z okazałym pokazem swej produkcji, co również wymaga znacznych kosztów.

— Przy zbliżającym się terminie zamknięcia bilansów wielkie amerykańskie spółki akcyjne wypłacą dywidendy w wysokości około 2 miliardów dolarów.

Etatyzacja budownictwa

Zbliża się wiosna, a z nią sezon budowlany. Czynniki, które opiekują się budownictwem, poczuły już wpływ nowych sił, który ujawnił się na razie w dwóch krokach. Pan minister spraw wewn. ogłosił w „Monitorze Polskim (Nr. 50, 1928 r.)” okólnik zwracający uwagę na konieczność kontrolowania sposobu odnajmowania i użytkowania mieszkań w domach, wybudowanych przy pomocy kredytów publicznych, celem przeciwdziałania wygórowanych czynszów lub t. zw. „odstępem”. Jednocześnie jest rozważany projekt zaliczenia cegły do artykułów pierwszej potrzeby, oczywiście w celu reglamentowania jej ceny.

Okólnik pierwszy jest nie mniej i nie więcej, jak ukryte podciągnięcie budowli nowo znoszonych pod reglamentację cen za mieszkania, czyli jest swoistą ustawą o ochronie lokatorów, zamieszkujących nowe domy, która tem się różni od ustawy o ochronie lokatorów z 11. 4. 24 r., że nie jest skodyfikowana, i że wszystko będzie zależało od zarządów gmin współdziałających z władzami administracyjnymi. Interpretacja więc tego okólnika i jego wykonanie będzie zależało od zabarwienia politycznego rad miejskich. W większości wypadków górę wezmą tendencje zdążające do wydatnego obniżenia cen komornego w nowowbudowanych domach. Oczywiście skutki będą fatalne, bo odstraszą od inwestycji budowlanych, tych śmielszych kapitalistów, którzy dotychczas odważali się na angażowanie się w budownictwie prywatnym na cele mieszkalne. Jednym pociągnięciem pióra utracą się inicjatywy prywatne, z takim trudem i tak mozolnie zbierającą się do wznoszenia nowych domów.

Drugie pociągnięcie naszych władz znajduje się co prawda dopiero w stadium opracowania, jeżeli jednak projekt ten będzie ogłoszony jako rozporządzenie, wtedy produkcja cegły będzie bardzo znacznie ograniczona. Bo chociaż ministerstwo prawdopodobnie nie ma zamiaru wyznaczenia cen za cegłę poniżej kosztów produkcji, to jednak możliwość taka zawsze zachodzi, przez co do kalkulacji zostaje wprowadzony niepotrzebnie sztuczny czynnik ryzyka, który musi się odbić w dwóch kierunkach: raz na zmniejszeniu ilości wyprodukowanej cegły, a po drugie po zwykłe ceny wyprodukowanej cegły o wysokość premii za ryzyko, oraz na skutek skurczenia się podaży. Czyli efekt gospodarczy takiego rozporządzenia byłby błędny — przeciwny do zamierzonego: zamiast niższej cen mielibyśmy jej podwyższenie.

Oba te bliźniacze pomysły są zrodzone z ideologii, której osi jest przekonanie, że życie gospodarcze można według własnego widzimisię kształtować, urabiać, zmieniać, przykrawać; z ideologii, która nie uznaje praw ekono-

micznych, działających w danych okolicznościach z taką samą nieodpartą koniecznością, jak prawa przyrody i dla których zarządzenia administracyjne są prosto rzucaniem grochu o ścianę. Fizyka jest nauką starą, to też zasady jej przeniknęły do umysłów szerokich warstw i w społeczeństwach kulturalnych nikomu na myśl nie przyjdzie chęć zmiany jej praw. Ale w społeczeństwach dzikich, którym niezmiennność tych praw nie jest znana, możemy jeszcze dziś zaobserwować dążności do wpływania na te prawa (naprzykład zabiegów kalfów afrykańskich o zmianę niesprzyjającej pogody). Nauka ekonomiczna jest jeszcze młoda. Wykrycie praw, jakie kierują naszą działalnością gospodarczą, jest pozatem znacznie trudniejsze, gdyż nie możemy posługiwać się eksperymentem i jesteśmy skazani tylko na obserwację zjawisk.

To też nie możemy się dziwić, że świadomość tych praw ekonomicznych, które już zostały wykryte, nie przeniknęła jeszcze do umysłów w takiej mierze, aby społeczeństwo nie przestało się zajmować możliwością zmian owych praw metodami, dającymi także skutki, jak zabiegi o deszcz.

Nasz organizm gospodarczy choruje od 1919 r. na ciężką chorobę, której na imię etatyzm. Jednym z jej objawów jest ostry głód mieszkaniowy, potęgający się z miesiąca na miesiąc. By go usunąć, należy przede wszystkim zwrócić uwagę na przyczynę, hamującą dopływ kapitałów do inwestycji budowlanych, bo ma to większe znaczenie, niż stosowanie zarządzeń administracyjnych.

Projekt reglamentacji cen cegły opracowuje się — o ile się nie myli — w ministerstwie pracy i opieki społecznej.

Najważniejszą przyczyną wysokiej ceny za cegłę jest niedostateczność środków obrotowych, jakimi rozporządza cegielnie. To też jedynie szerokie i liberalne dotacje kredytowe mogą obniżyć cenę do tego stopnia, że cegła może spaść nawet poniżej kosztów własnych, jeżeli umożliwi się im małą nadprodukcję, do której przecież przemysłowcy zawsze mają wrodzoną inklinację. Należy więc tylko wyzyskać to uposobienie, dając mu możność swobodnego rozwoju, a cegła będzie tania. — Z przyjemnością należy przy tej okazji zaznaczyć, że na takim stanowisku stoi również dyrekcja „Banku Gospodarstwa Krajowego”, bo w sprawozdaniu swym za rok 1927 r., omawiając zwykłe cen za materiały budowlane, jaka się ujawniła w drugiej połowie ubiegłego roku, możemy na str. 15 wyczytać takie zdanie: „Zarządzić temu może tylko zwiększenie produkcji cegły.”

Miejmy nadzieję, że pogląd dyrekcji Banku Gospodarczego zwycięży w czasie obrad nad reglamentacją cen za cegłę. Jerzy Schimmel.

Nowe rozporządzenia

Rozporządzenie min. skarbu (Dz. Ust. nr. 30 poz. 283) ustala tryb i zasady prowadzenia rejestru małych towarzystw ubezpieczeń wzajemnych przez Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń.

Rozporządzenie min. skarbu (Dz. Ust. nr. 30 poz. 285) zawiera rozdział ostatecznych kontyngentów cukru na czas od 1 października 1927 r. do 30 września 1928 r. pomiędzy poszczególnymi cukrowniami.

Rozporządzenie Prezyd. Rzpltej (Dz. Ust. nr. 31 poz. 290) postanawia, że związki komunalne oraz przedsiębiorstwa i instytucje kredytowe komunalne nie potrzebują uzyskiwać zezwolenia min. spraw wewn. w porozumieniu z min. skarbu na zaciągnięcie pożyczek zagran. pod jakąkolwiek formą na kwotę powyżej 5 milionów zł lub udzielenie zabezpieczenia dla takich pożyczek, o ile zażądają przy przedstawieniu swej uchwały władzy nadzorczej do zatwierdzenia, że uchwała ma na celu jedną z wymienionych transakcyj. Wielkie instytucje kredytowe są obowiązane do uzyskania takiego zezwolenia na sprzedaż zagranicę pakietów obligacyj i listów zastawnych na kwotę powyżej 5 milionów zł.

Moc obowiązująca przepisów o wymiarze i poborze państwowego po-

o miarach z uwzględnieniem tych zmian. Rozporządzenie wchodzi w życie w sześć miesięcy po ogłoszeniu.

Rozporządzenia Prezyd. Rzpltej o zaopatrywaniu ludności w wodę i o usuwaniu nieczystości i wód opadowych (Dz. Ust. nr. 32 poz. 310 i 311) wprowadzają przymus wodociągowy i kanalizacyjny. W gminach, liczących ponad 25.000 mieszkańców, muszą być założone urządzenia kanalizacyjne, w innych zaś gminach — urządzenia zastępcze. W gminach, liczących powyżej 10.000 mieszkańców musi być wprowadzone usuwanie śmieci i odpadków z poszczególnych posesyj. Minister spraw wewn. wyznaczy poszczególnym gminom termin do przedłożenia projektów urządzeń wodociagowych i kanalizacyjnych, celem ich zatwierdzenia przez właściwe władze.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Kurs złotego. Dziś rano notowano dolary w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,90, w Gdańsku na Warszawie 8,90.

(k) Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski Oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. 212,175 zł i za 100 guld. gd. 173,054 zł.

(k) Bilanse banków związkowych. Ważniejsze pozycje bilansowe na dzień 31 grudnia 1927 r. w polskich bankach związkowych wynosiły w tysiącach złotych: Suma bilansowa 1.476.378; gotowizna 63.955, waluty i dewizy 19.236, dyskonto 471.916, otwarty kredyt 414.766, pożyczki terminowe 13.482, korespondencje „Loro” 9.062, — „Nostro” 55.146, wkłady terminowe 158.492, rachunki czekowe 376.300, korespondencje „Loro” 54.388, razem wkłady wszelkich typów 589.630, korespondencje „Nostro” krajowi 36.933, — zagranicznymi 140.428, redyskonto 225.217.

(k) Tow. Kredytowe Miejskie Właśc. Nieruchomości, sp. z ogr. odp. w Poznaniu. Zwyczajne walne zgromadzenie odbyło się dn. 9 b. m. pod przewodnictwem b. sen. p. Stan. Grzegorzewicza. Sprawozdanie na rok obrachunkowy 1927 przedstawił dyr. zarządu p. Władysław Dobrowolski. Ze sprawozdania tego wynika, że rok obrachunkowy był zupełnie pomyślny, co uwidacznia się przede wszystkim w obrocie, który z 4.200.000 zł. w roku ub. podniósł się w obecnym roku do sumy 12.800.000 zł. Ogólne zebranie zatwierdziło bilans wraz z rach. zysków i strat i udzieliło pokwitowania Radzie Nadzorczej i zarządowi. Zysk w sumie 4.174,13 zł. podzielono w takiej formie, że na dywidendę przypada 8 proc. Skład Rady Nadzorczej: Marian Chłapowski, prezes; Tadeusz Swiniarski, zast. prezesa; mec. Czesław Przaszastzewski, dr. Antoni Żółtowski, Piotr Ciekiera. Skład zarządu: Wład. Dobrowolski, Kaz. Bierowski i Stan. Piotrowski.

(k) Ułatwienie stosunków finansowych z zagranicą. Dając o ułatwienia stosunków finansowych z zagranicą, P. K. O. uruchomiła Biuro Przekazów Zagranicznych. Za pośrednictwem biura tego, mieszczącego się przy Wydziale Bankowym P. K. O. (Jasna 9), instytucja ta przekazuje dla swoich klientów obrotu czekowego i oszczędnościowego wszelkie kwoty narazie do następn. państw: Stany Zjednoczone, Anglia, Francja, Holandia, Niemcy, Szwajcaria, Włochy, Austria, Czechosłowacja, Węgry oraz do w. m. Gdańska.

(k) Obligacje Tow. Kredytowego Przemysłu Pol. Zgodnie z rozporządzeniem Prezyd. Rzpltej z dn. 29 lutego br. (Dz. Ust. nr. 25 poz. 220), zmieniającą ustawę z 1920 r., listy zastawne, wypuszczone przez Tow. Kredytowe Przemysłu Polskiego w walutach zagranicznych, mogą korzystać z gwarancji skarbu państwa pod warunkiem uzyskania na to zezwolenia ministra skarbu. W tym wypadku Rzpłta Polska gwarantuje solidarnie posiadaczowi tych listów zastawnych terminową i całkowitą zapłatę kapitału, należnych odsetek procentowych oraz sum amortyzacyjnych, przeznaczonych dla wycofania z obiegu listów zastawnych, w terminach, w których wymieniony kapitał, raty procentowe i sumy amortyzacyjne powinny być zapłacone.

datku od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich przedłużona jest nowym rozporządzeniem Prezydenta Rzpltej (Dz. Ust. nr. 31 poz. 292) do końca 1929 r. Stawka pozostaje w dotychczasowej wysokości tj. 7 proc. W przypadkach gdy komorne jest podwyższone lub gdy pobierane jest wyższe od zeznanego i opodatkowanego, winni właściciele nieruchomości uwiadomić o tem właściwą władzę wymiarową w ciągu 30 dni po zmianie.

Rozporządzenie Prezyd. Rzpltej (Dz. Ust. nr. 31 poz. 294) o prawie lotniczym reguluje ustawodawczo całokształt spraw, dotyczących żeglugi powietrznej. Nadzór nad żeglugą statków powietrznych wykonywać minister komunikacji. Rozporządzenie normuje m. in. sprawy: rejestru państwowego statków powietrznych, załogi statków powietrznych lotów, lotnisk i urządzeń pomocniczych, przedsiębiorstw lotniczych, przewozów, przepisów paszportowych i celnych oraz odpowiedzialności za szkody. Rozporządzenie wchodzi w życie w dwa miesiące po ogłoszeniu.

Rozporządzenie Prezyd. Rzpltej (Dz. Ust. nr. 32 poz. 308) zawiera zmiany, wprowadzone do dekretu o miarach z dn. 8 lutego 1919 r. Równocześnie rozporządzenie upoważnia min. przemysłu i handlu do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw jednolitego tekstu dekretu

RADJO

Programy radijofonijne.

Poniedziałek, 26 marca 1928.
Poznań (344,8 m) godz. 13,00 koncert gramofonowy; w przerwie koncertowej notowania giełdy pieniężnej i zbożowo-towarowej; godz. 14,00 Pierwszy Rolniczy kurs radiowy: odczyt p. t. „Nawożenie fosforem” — wygl. prof. dr. Feliks Terlikowski; godz. 14,25 odczyt p. t. „Nawożenie azotem” — wygl. dr. Kazimierz Celichowski; godz. 14,50 komunikaty PAT.; godz. 16,55 odczyt p. t. „Rozwój pracy oświatowej w zachodnich województwach” — wygl. ks. A. Ludwiczak (z cyklu organ. przez T. C. L.); godz. 17,20 odczyt (transmisja z Warszawy) — „Ryby jako przedmiot geograficznych badań naukowych, a szkoła”; godz. 17,45 koncert popołudniowy. Udział biorą: Anna Gadowska (sopran), Antoni Warchalewski, art. op. (baryton), Edmund Giżewski (skrzypce), prof. Franc. Łukasiewicz (akomp.); godz. 18,45 nadprogram; godz. 19,00 „Silva rerum” — p. Busiakiewicz; godz. 19,15 kurs średni języka franc. „Czytanie i objaśnianie tekstów „Atala Chateaubrianda” — wygl. p. Omer Neveu; godz. 19,35 odczyt p. t. „Wśród tre-dowatych” (piętnastolecie śmiertci ojca Beyzyma) — wygl. p. Janusz Stępowski; godz. 20,00 komunikaty gospodarcze; godz. 20,30 transmisja koncertu kameralnego z Warszawy; godz. 22,00 sygnał czasu. Pierwszy wykład z cyklu „Radio-technika dla amatora” — wygl. p. Włodzisław Ziotecki; godz. 22,30 nadprogram, komunikaty: meteor. i PAT.

Pierwszy rolniczy kurs przez radio w Poznaniu.

W dniach od 25 do 30 marca rb. włącz- nie urządzony zostaje Pierwszy Rolniczy Kurs przez radio w Poznaniu. Wykłady wybitnych fachowców dotyczyć będą wio-sennych prac rolnika i każdemu przynio- szą niewątpliwie korzyści dzięki praktycz- nym radom i wskazówkom, które będzie miał możliwość tej wiosny jeszcze w gospo- darstwie swem zastosować.

Otwarcie kursu nastąpi w niedzielę, dnia 25 marca rb. o godz. 12-tej. Przemówienia wygłoszą: p. prof. dr. Zygmunt Pietruszczyński, dziekan Wydziału Rolni- czo-Leśnego Uniw. Poznańskiego i prze- wodniczący Radjofonijnej Komisji Rolni- czej, oraz p. dr. Juliusz Trzciniński z Ostrowa n/Gopłem, wiceprezes Wielkopo- lskiego Towarzystwa Kółek Rolniczych, przewodniczący Komisji oświatowej To- warzystwa.

Następnie wykład wygłosi p. dr. Wac- ław Wakar z Warszawy: Roboty wiosen- ne w polu.

Poniedziałek, dnia 26 bm.: godz. 14,00 p. prof. dr. Feliks Terlikowski z Poznania: Nawożenie fosforem; godz. 14,25 p. dr. Kazimierz Celichowski: Nawo- żenie azotem.

Wtorek: dnia 27 bm.: godz. 14,00 p. inż. Zdzisław Zieliński: Korzyści sto- sowania do siewu ziemiopłodów uzna- nych; godz. 14,25 p. prof. dr. Zygmunt Pietruszczyński: Aktualne zagadnienia dotyczące siewu.

Środa, dnia 28 bm.: godz. 14,00 p. inż. Zygmunt Jankowski: O rozmaitych sposobach siewu zbóż; godz. 14,25 p. inż. Janusz Jagmin: Ocena materiału siew- nego.

Czwartek, dnia 29 bm.: godz. 14,00 p. inż. Czesław Danielewicz: O siewie; godz. 14,25 p. dr. Karol Zaleski: Wiosen- ne przypomnienia z dziedziny zdrowia roślin.

Piątek, dnia 30 bm.: godz. 14,00 p. inż. Kuryłło: Dla czego zaprawiamy ziarno siewne, oraz jak i czym powinniśmy je zaprawiać; godz. 14,25 p. dr. Jan Ru- szkowski: Walka ze szkodnikami roślin w polu.

Pragnąby należało, aby jak najwięk- sza ilość rolników z wykładów tych mo- gła korzystać. Wszyscy rolnicy posiada- cze radioaparatu powinni udostępnić najszerszym kołom swych sąsiadów wy- słuchanie w ciągu 6 dni. niezmiernie ak- tualnych wykładów.

Wielkopolskie Tow. Kółek Rolniczych przypomina przy tej sposobności swym członkom, że zakupując aparaty radiowe w Polskiem Towarzystwie Radjotechnicz- nem, Oddział w Poznaniu, ul. Fr. Rataj- czaka 2, I piętro, lewo, otrzymują 10% ra- batu.

Kto będzie słuchał wykładów przez ra- dio w sąsiedztwie, to dopiero wówczas zro- zumie, ile stracił, nie mając jeszcze ra- dioaparatu własnego.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. „Oświata i Praca” na św. Ła- zaruza.** Zebranie w niedzielę, 25 bm. o godz. 16,30 w Domu św. Antoniego.

— **Tow. Cechowej Czeladzi Stolarskiej.** Plenarne zebranie odbędzie się w niedzie- lę, dnia 25 bm. o godz. 12 w salce OO. Franciszkanów.

— **Tow. Uczniów Handlowych** urzędu- je w niedzielę, 25 bm. na sali Ogrodu Zoo- logicznego przedstawienie amatorskie sztuki „Wicek i Wacek” Z Przybylskiego w 4 aktach. Bilety nabyć można w skła- dzie cygar p. Szejnbrowskiego, ul. Gwar- na 20 oraz w dniu przedstawienia przy kasie Ogrodu Zoologicznego.

— **Koło Muzyczno-Sceniczne „Dzwon”** urzęduje w niedzielę, 25 bm. w sali ama- rantowej Domu Tramwajarzy, ul. Sło- wackiego 19 wieczornicę z następującym programem: Przedstawienie amatorskie sztuki „Kominarz i młynarz” (komedjo- opera w 1 akcie); „O. S. S. czyli wypra- wa ślubna” (farsa w 1 akcie); balet „Prze- budzenie wiosny”. Początek o godz. 19,30 a dla dzieci już o godz. 14. Podczas prze- rwy przygrywać będzie własna orkiestra.

— **Związek Czeladzi i Podmistrzów Murarskich.** Zebranie miesięczne odbę-

dzie się w niedzielę, dnia 25 bm. o godz. 11 w lokalu p. Ograbowicza, ul. Ślusar- ska 6.

— **Polsko-Katolickie Tow. Głuchonie- mych.** Komunia św. wielkanocna dla głu- choniemych odbędzie się w dniach 25. 3 i 1. 4. w kościele św. Kazimierza o godz. 9. W dni poprzednie słucha się spowiedzi św. od godz. 15,30 do 18,30, a w niedzielę rano od godz. 8 do pół do 9.

— **Filja III. Jeżyce Związku Inwalidów Gwylnych.** Zebranie odbędzie się w nie- dzielę, 25 bm. o godz. 17 u pp. Sierockich, Rynek Jeżycki 1.

— **Żeńskie Tow. Przemysł.** Kwartalna mszę św. w intencji członków odprawi ks. radca Jęsień, patron stowarzyszenia, w niedzielę, 25 bm. o godz. 8 w kaplicy SS. Elżbietank na Zagórz (obok Semina- rjum Duchownego).

— **Kat. Koło Abstynentów Poznań- Śródmieście.** Zebranie w niedzielę 25 bm. o godz. 17,30 w salce Hotelu Rzymskiego. Na porządku obrad wykład p. Henkego na temat: „O gospodach bezalkoholo- wych”.

— **Tow. „Braterstwo” Wilda.** Plenarne zebranie w niedzielę 25 bm. o godz. 16 na sali posiedzeń Dolna Wilda 71. Na po- rządku obrad wykład p. Noskowicza.

— **Zjednoczenie Podmistrzów Budowla- nych.** Zebranie miesięczne w niedzielę, 25 bm. o godz. 11 na sali p. Bajerowej pod Bernardynami 6.

— **Kat. Tow. Rzemieślników Polskich.** Zebranie odbędzie się w poniedziałek, dn. 26 bm. o godz. 20 na sali Królowej Jadwi- gi. Na porządku obrad: wykład wygłosi p. Ober.

— **Komitet Towarzystw Dzielnicy Wil- deckiej.** Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 26 bm. o godz. 19 w lokalu p. Chwirotta, G. Wilda 41.

— **Klub amat.-humor.-sport. „Jednością silni”.** Zebranie we wtorek, 27 bm. o godz. 19 na salce p. Koniecznego przy ul. Masz- talarskiej 2.

— **Koło Śpiew. Młodzieży Misyjnej Żeń- skiej** przy kościele księży Salezjanów przyjmuje do chóru inteligentne i z do- brym głosem panienki w środy o godz. 19 w salce księży Salezjanów.

— **Tow. Hod. Gołębi Pocztowych „Łącz- ność”.** Zebranie odbędzie się we wtorek, 27 bm. w lokalu p. Binerta, Chwaliszewo 1 o godz. 19 min. 30.

Urzędowa Cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 24 marca 1928 r.
 Warunki: handel hurtowy, franko stacja załad ładunki wag. dost. zaraz, za 100 kg
 Standardy: a) żyta poznańskiego i po- morskiego 691 gr (117,2 f w h.), b) psze- nicy poznańskiej i pomorskiej 741 gr (125,3 f w h.), c) jęczmienia browarowego pozn. i pom 683 gr (115,4 f w h.), d) jęcz-

mienia przemiałowego pozn. i pom 640 gr. (108,1 f w h.), e) owsa poznańskiego i po- morskiego 453,5 gr (76,5 f w h.), f) no- towania maki żytniej na podstawie usta- lonego standardu.

„Ceny orientacyjne”

Zyto	44,50—46,00
Usposobienie spokojne	52,00—i 3,50
Pszonica	35,50—37,50
Usposobienie spokojne	40,50—42,00
Jęczmień przemiałowy	38,00—40,00
Jęczmień browarowy	38,00—40,00
Usposobienie spokojne	31,00—32,00
Owies	31,00—32,00
Usposobienie: stałe	30,00—33,00
Mąka żytn 65% wł w stand.	32,00—35,00
Mąka żytn 70% wł w stand.	46,00—51,00
Usposobienie spokojne	60,00—82,00
Mąka pszen 65% wł w stand.	55,00—85,00
Usposobienie spokojne	22,50—23,50
Otręby żytnie	24,00—25,00
Otręby pszenne	26,50—27,50
Wyka latowa	220,00—310,00
Peluszka	180,00—280,00
Groch polny	290,00—350,00
Groch Victoria	150,00—180,00
Groch Folgera	70,00—90,00
Łubin niebieski	200,00—260,00
Łubin żółty	60,00—68,00
Seradela	6,10—6,30
Koniczyna czerwona	
Koniczyna biała	
Koniczyna szwedzka	
Koniczyna żółta odluszczone	
Koniczyna w łuskach	
Przełot	
Tymoteusz	
Ziemniaki fabryczne 16%	

Uwaga: Ogólne usposobienie spokojne, Podaż żyta zwiększona.
 Uwagi ogólne Jęczmień b. warowy o wadze wyższej niż standardowa ponad notowania. Koniczyny wyborowe w ziarnie, kolorze i czystości ponad notowania.

RABKA
 „Liliana” (willa poło- żona w Par- ku Zakładowym). Pensjonat W. DRZEWIECKIEJ przy- muje zgłoszenia na SEZON LATOWY. Tel. nr. 6. zw 7834

Prawdziwy sportowiec jeździ tylko na motocyklu
Sarolea
 Genera'ny Przedstawiciel
J. FRANCIS
 Poznań, ul. Dąbrowskiego 4
 Telefon 69-30. zw 611

CRESOLAN
 SIR-LACTOCREOSOTICUSCUM-AMONIO-PHOSPHOLACTICO
 ZAREJESTROWANY
 ERBE
 MARKA FABRYCZNA
 POD NR. 1031
 FABRYKA
R. BARCIKOWSKI - S. A. POZNAŃ
 CHEMICZNA

Ostrzeżenie.
PRZESTRZEGAMY, że znany i zaprowa- dzony nasz Syrop **CRESOLAN** marki „ERBE” zarejestrowany urzędownie za Nr. 1031 podra- biają pewne firmy, wypuszczając bezwartościowe imitacje pod nazwą łacińską t. j. Sir, Lactocreosot comp. Interesowanych WP. Lekarzy i Aptekarzy zawiadamiamy, że będziemy nadal napelniać opakowania kasowe **CRESOLANU** wycofane chwilowo na życzenie licznej Klijen- teli. Prosimy uważać na nazwę „CRESOLAN” markę „ERBE” i Nr. rejestru urzędowego.
 Z poważaniem
R. BARCIKOWSKI,
 Sp. Akc. Poznań.
 Pw 7902-12,386

HALLO UWAGA!
 14-dniowa tania sprzedaż
RADJOODBIORNIKÓW
 i **AKCESORJI**
 Zakłady Elektrotechniczne
A. KACHLICKI
 Tel. 18-54. Poznań Tel. 18-54.
 ul. Sew. Mielżyńskiego 1.
 dzw 3450

JEDWAB do prania
 dla celów pończoszalczych i tkackich zw 6181
 w najlepszym gatunku poleca **Inż. J. BORNSTEIN**
 Łódź, Cegielniana 3. Tel. 43-40.

Prima wapno budowlane-górnośląskie
 dostarczamy stale po bardzo niskich cenach i na dogodnych warunkach
 Płonczyński Stawski & S-ka, Poznań, św. Marcin 68
 Telefon 22-33. zw 7389

Poszukujemy możliwie zaraz wykształconej, biegłej
korespondentki
 polsko-niemieckiej, zna ącej także prace biurowe. Przy dobrej pensji i gratyfikacji wolne mieszkanie z opałem i światłem. Oferty w języku polskim i niemieckim skierować pod adres: Cukrownia Meino, pow. Grudziądz (Pomorze). dzw 5471

Budynek fabryczny
 z 2 domów parterowych, 2 duże sk alnice nadające się na każde przedsiębiorstwo, stajnie, w pow. mieście gdzie gimnazjum, na sprzedaż. Z powodu braku hurtowni kolonialnej zalecało bv się taką otworzyć. Sprzedaż podług ugody. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 7398

Kopalnia złota
 Wspólnik z kapitałem ca 30 000 złotych zaraz poszukiwany. Amortyzacja własnego kapitału w 1 roku. Bliższe szczegóły na łaskawe zapytania. Oferty do „Par” Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 12,393. Pw 7905/12,393

Po długich i ciężkich cierpieniach, zasnęła w Bogu
nasza niezapomniana córka, ś. p.

Lydia Baruchsenowa

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 25 b. m.
o godz. 10 przed poł. W smutku pogrążona
zw 7410 **rodzina.**

W rocznicę śmierci mej najdroższej
żony i najukochańszej mamusi, ś. p.

Felicji Kucharzewskiej
z domu **Konarska**

odbędzie się w poniedziałek

msza św.

o godz. 8,30 w kościele św. Wojciecha,
zw 7405 **Mąż i dzieci.**

W środę, dnia 28 b. m. o godz. 9
odbędzie się w kościele św. Marcina

msza św. żałobna

za duszę ś. p.

Jana Suchowiaka

zasłużonego bardzo około rozwoju
Stacji Sanitarnej „Stella” w Kobył-
nicy. Dzięki Jego pomocy zdołaliśmy
przeprowadzić w 1918 r. roz-
budowanie Zakładu. zw 7355

Wydział Opiekunów Stacji Sanitarnej „Stella”
w Kobyłnicy.

Na schodach.

„Ale też Jaś wyrósł! — rzecze pani
„z pietra“ —

„**Co mu Pani daje?** mączkę? czy
tran rybi?“

— „Chłop na schwat, to prawda, matka
z dumą powie —

„**MLEKO** dają **HANDKEGO!** To
nigdy nie chybi.“

Spadk. **R. Handkego,**
Kicin—Poznań 10.

**WYSTAWA
DYWANÓW
PERSKICH
W
HOTELU
MONOPOL
I PTR.**

została przedłużona do
świąt
wielkanocnych

Polecamy
wielki wybór

prawdziwych dywanów perskich do salonu, gabinetu,
jadalni, sypialni, nadto pomosty, chodniki i narzutki.

Wystawa otwarta cały dzień.

O łaskawe zwiedzenie uprzejmie upraszamy
zw 7401 **Tb. Danielides i A. Dabaghian**

Bankowiec-bilansista

obeznany w wszystkich działach banko-
wości, kilkanaście lat praktyki, dobry ko-
respondent, języki: polski, niemiecki, fran-
cuski **poszukuje** odpowiedniego stano-
wiska. Łaskawe oferty do ekspedycji
Kurjera Poznańskiego pod **dw 3485**

We wtorek, 27 marca 1928 r. odprawi się za spokój duszy, ś. p.

Wojciecha Poraj-Biernackiego
zmarłego w Młynku-Smotodówee na Wołyniu 11 marca

msza św. żałobna

w kościele św. Marcina o godzinie 10, o której zawiadamia
Krewnych i Znajomych

zw 7406 **brat z rodziną.**

Wszystkim Krewnym
i Znajomym za szczere
dowody współczucia
oraz liczne wnieńce i
udział w pogrzebie na-
szej ukochanej córki i
siostry składamy naj-
serdeczniejsze

Bóg zapłać!
Rodzina Spychałw.
dw 811

Pomochnik
handlowy branży kolonialnej po-
szukuje posady. Łaskawe zgło-
szenia Fr. Nowicki, Luszkowo,
per Jerka. powiat Kościan.
zdw 60 985

Szanownym naszym odbiorcom donosimy jaknajprzejmiej, że z dniem
dzisiejszym przeniesliśmy

Hurtownię kapeluszy damskich

z ulicy Kramarskiej 8 — do obszerniejszych ubikacyj po firmie W. Ziętek

Stary Rynek 43, I. piętro

na parterze, potem dołączyliśmy

sprzedaż detaliczną

kapeluszy damskich i męskich, czapek i wszelkich dodatków do stroju.

Aby zadowolić i zjednać jaknajszerszy ogół społeczeństwa przy sprzedaży hur-
towej i detalicznej, staraniem i wysiłkiem naszym będzie najnowszymi modnymi fasonami
tanio, rzetelnie obsłużyć i kreślić

z poważaniem

Svenda i Drnek (dawniej Tomasek i S-ka)

Poznań, St. Rynek 43, tel. 51-41 (naprzeciw główn. wejścia St. Ratusza).

zw 6140

Niniejszem zawiadamiamy wszelkie Instytucje Państwowe, Komu-
nalne, fabryki i zakłady prywatne, WPP. Ziemian, Kółka Rolnicze i Związki,
że otrzymaliśmy

Generalne Zastępstwo na Województwo Poznańskie
gaśnic pianowych — bezkwasowych

„KNOCK-OUT“

nanagrodzonych **złotym medalem** na Międzynarodowej Wystawie Pożarniczej
w Poznaniu w r. 1927. — Polecamy do odwrotnej dostawy **gaśnice ręczne,**
samoходowe, na kołach i moto-pompy. Z poważaniem

Zachodnio-Polskie Tow. Rolnicze

Sp. z ogr. odp. w Poznaniu

ulica Gwarna 18 — telefon 36-34.

OKAZYJNE KUPNA

mało używanych gotowych do jazdy

SAMOCHODOW.

1. Austro-Daimler, otwarty, AD 17, 4 osob.
2. „ „ limuz. ADM 10/45 HP, 6 osob.
3. „ „ „ ADM 10/45 HP, 6 osob.
4. Fiat, limuzyna, typ 505, 6 osob.
5. Diatto, otwarty, 8 40 HP, 6 osob.
6. Protos „ 10/28 HP, 6 osob.
7. Opel „ 10/30 HP, 6 osob.
8. Benz „ 12/30 HP, 6 osob.
9. Fiat „ typ 505, 6 osob. Pw 7889-12.331

AUSTRO-DAIMLER
POZNAŃ, św. Marcina 48.

Majątek ziemski

blisko Poznania 4000 morg., w tem 350 mórg łąki i lasu,
masywne zabudowania gospodarcze i mieszkaniowe, kom-
pletny inwentarz żywy i martwy, gorzelnia w ruchu, zaraz
do sprzedania. Cena 1 200 000 zł wskazuje zw 7407

B. Halski, Grunwaldzka 20 b w Poznaniu.

Elewa księgarskiego

przyjmie zaraz poważna księgarnia w Poznaniu.
Kandydaci z wykształceniem średniem-maturzyści
względnie z ukończeniem minimum 6 klas gim-
nazjalnych zechcą złożyć podania z odpisem świa-
dectw do Kurjera Poznańskiego pod nr. zw 7413.

„Herba 1“

choroby piersi, gru-
żlica (suchoty), kaszel,
zapalenie.

Cena paczki 3 zł

Herba

„Herba 2“

kamienie pęch., nerek,
wątroby, kataralne za-
pal. narząd. płciowych.

Cena paczki 3,50 zł

Zioła

Lecznice

„Herba 3“

katar kiszek i żołądka,
nerwica żołądkowa.

Cena paczki 2 zł

„Herba 4“

przemiana materji,
skrofuty, wyrz. skórne.

„Herba 4“

przemiana materji,
skrofuty, wyrz. skórne.

Cena paczki 3 zł

Poszukuje się zaraz kilku samodzielnych

krawców damskich i panienek

do pomocy, oraz hafciarki. zw 3469

Salon Mód Adam Perkowski. Poznań, ul. Towarowa 20.

Książkowy-korespondent

w języku polskim i niemieckim. pi-
szący biegle na
maszynie z do-
brej referencjami zwolniony z wojska **poszukuje**
Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod **zw 7402**

Szanownym Odbiorcom podaje niniejszem do łaskawej wiadomości, że z dniem 31 marca 1928 roku likwiduję mój Oddział Magazynu Futer przy Alejach Marcinkowskiego 3a. Natomiast polecam Szanownym Klientom nadal

Główny mój Magazyn Futer przy Al. Marcinkowskiego 21 (naprzeciw Hotelu Francuskiego)

zaopatrzony w wielki wybór futer i modnych skór futrzanych. Również podaje do łaskawej wiadomości, że z dniem 1 kwietnia r. b. mój Zakład Kuśnierski został znacznie powiększony. Uprzejmie dziękując za okazane dotąd zaufanie, proszę niniejszem o dalsze łaskawe poparcie mego przedsiębiorstwa, zapewniając skora i fachową obsługę.

Z wysokim poważaniem

J. JAGSZ, Poznań, Al. Marcinkowskiego 21.

zw 7391

„GROSSBULLDOG“

Słynne Lanza traktory ropne natychmiast z naszych składów dostarczalne.

Ze względu na spóźniony sezon wiosenny i masowy wpływ zamówień — pośpiech pożądanym.

Gen. Reprezentacja

NITSCHKE i S-ka

FABRYKA MASZYN

w Poznaniu, ulica Kolejowa 1-3.

Pw 7904-12.989

Bardzo poważny zakład handlowy poszukuje

książkowego-bilansisty

któryby równocześnie kierował administracją wewnętrzną. Reflektuje się tylko na poważną, dobrze poleconą siłę w wieku 35—40 lat i zamieszkałą w Poznaniu. Oferty z krótkim curriculum vitae, odpisami świadectw, których się nie zwraca i z referencjami skierować do Reklamy Polskiej w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 16 pod „Jost“.

Kw 793

TANIO!

W wielkim wyborze krajowe i karlsbadzkie **SERWISY STOŁOWE** do kawy, herbaty, ciast i owoców. Bielutka porcelana, fajans.

SZKŁO STOŁOWE I KRYSZTAŁY

krajowe i sławnej na cały świat fabryki: Val. St. Lambert.

FRAGETA SZTUĆCE, alpaka i platerowane, stalowe wyroby, Menażki do octu i oliwy.

Pw 7903-12.988

SPRZĘTY KUCHENNE

Łózka żelazne, umywalnie.

poleca **W. Janaszek**

narożnik St. Rynku.

Jeznicka 1.

Nadmłynarz

dzielny w swym zawodzie, znający się na wszystkich gatunkach maki, mający poza sobą szkołę młynarską, obeznany z nowoczesnymi maszynami i ryflowaniem walcy, który praktykował tylko w większych młynach, także zagranicą, mogący stawić odpowiednią kancję **poszukuje posady** od 1. lub 15. 4. Łaskawe oferty do Kurjera Pozn. pod dw 3472

OKUCIA budowlane gwoździe, druty

poleca

JAN DEIERLING

Pw 7881-12.321

SIATKĘ na parkany **NARZĘDZIA** ogrodnicze i rolnicze

poleca

JAN DEIERLING

Pw 7882-12.317

Żaluzje

wszelkiego rodzaju wykonuje i przyjmuję reparacje.

Własna fabrykacja tablic parkietowych, układanie czyszczenie i fraterowanie parkietów.

FRANCISZEK KEMPA POZNAŃ

Dawnej Otto Fränkel — Tel. 1910 ul. Bóżnicza 16 i Małe Garbary 4 Telefon 51-16 Kw 750

Kw 729

Na raty! Miesięcznie zł 18.— Pierwsza wpłata zł 86.— Hamulec 3,50 zł. Pompa 2,20 zł. Kierownik 7,50 zł. Szprycha 3,06 zł. Widełki 8.— zł. Pedaly 4,50 zł. Opona 10 zł. Waga 4,50 zł.

ADAM JANDY Poznań, ulica Wrocławska przy Starym Rynku. Warsztaty reparacyjne.

Wydzierżawie

fabrykę i skład maszyn rolniczych w Wielkopolsce. Ubiorkuje 400 m², podwórza 2500 m². Do przyjęcia potrzeba 1000 do 2000 zł. Dzierżawa od 100 zł miesięcznie. Mieszkanie do dyspozycji. Zgł. do Kurjera Poznańskiego pod dw 3476

Zdrowie! Humor! Oszczędność!

Pij tylko wina i młody H. Makowskiego.

Znawcy uznali je za lepsze od zagranicznych, mimo, że są bez porównania tańsze!

Repr. Poznań, Al. Marcinkowskiego 24. Telefon 17-64 Pw 7878-12.907

DRABINY

w solidnym wykonaniu poleca

Miecz. Pogorzelski ulica Wodna 7 Pw 7878-12.398/9

Zdolnego i biegłego

malarza

na godną, obznajmionego również w pozłacaniu godeł szklanych **poszukuje** zaraz na stałą posadę. dw 3492

P. Marschler

Grudziądz, pl. 23 Stycznia 18

Taczki

do worków i skrzyń

nowe oraz reparacje wykonuje po cenach niskich

KOSICKI

Małe Garbary 7a kuźnia 2 podwórze. zw 1472

Obuwnicy

na wykwinną pracę damską i męską poza domem mogą się zgłosić. zw 7411

Najwykwintniejsze obuwie **Edmund Pawłowski** Aleje Marcinkowskiego 7.

„Alfa“

Szkolna 10 najtańsze źródło

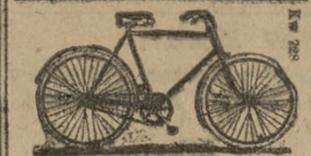
PERŁY

Kolczyki, pierścienie Bransolety, Colliers Klamry i kwiaty Obrazki, Figury Papeterja

Kalamarze, Albumy Pocztki kinowe w wielkim wyborze Wyprzedaż **TOREBEK DAMSKICH** Pw 7894-12.329

EKSPEDJENT

młodszy z banży wódzanej potrzebny od 1. 4. 1928. Zgł. z życiorysem i dołącz. fotografią należy skierować pod adresem W. Wawrzyniak. Poznań Dąbrowskiego 76. Kw 7400

TANIO

i na raty rowery oraz wszelkie części poleca najtaniej **BOGUSŁAW THIEDE** Poznań, ulica Szkolna 12.

najlepsze fabrykaty zagraniczne oraz części zapasowe i gumy poleca po cenach rzeczywiście niskich.

Wirmarow, T. z o. p. Poznań.

Tylko 22 Wielka 22. Tel. 4023. Tel. 4025.

Warsztat reparacyjny. Proszę dokładnie zważać na firmę. Pw 7800-12.984/8

SAMOCHÓD

mało używany marki Renault 4 20 KM. korzystnie sprzedamy.

„MOTOR“, Poznań, ul. Dąbrowskiego 7 Telefon 62-27. zw 6124

Elegancką powózkę

typu des á des 2-konna, dobrze utrzymana sprzedaje z powodu zmiany

Woldemar Günter, ul. Sew. Mielżyńskiego 6 Telefon 52-25 zw 7105

Wydzierżawie

moje przedsiębiorstwo zbożowe oraz artykułów budowlanych w małym mieście z wszelkimi budynkami, jak dom mieszkalny, śpiężnice, szopy, etc., położenie na przeciw dworca, okolica bardzo bogata, dzierżawa na dłuższy czas korzystna ewt. kupno. Oferty zw 7387 do Kurjera Poznańskiego.

ŁÓZKA metalowe

RUCHNIE żelazne

poleca

Jan Deierling

Pw 7883-12.319

Wykwalifikowane szwaczki

haftiarki do damskiej bielizny (maszynowy haft), potrzebne. Zgł.

Fabryka bielizny Woźna 10, I. piętro front. zw 7383

Bacznosc

Wyciąć i zachować!

Kupuję każdą ilość skór kozłowych, kozich, króliczych, zajęczych, cielęcych, końskich i bydłowych, włośni, wołny i t. p. i płacę najwyższe ceny gotowe.

Ig. Mandowski-Poznań Grobla nr. 3 — Telefon 34 69 zw 7408

KAMIENICE

dwie wspólne, czteropiętrowe, komfortowe, wspaniałe gmachy, wspaniałe zabudowania, przy pl. Wolności, za cenę 850 000 zł na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański pod zw 7399

Okazyjna sprzedaż samochodów.

6/20 KM „Citroen“ otwarty 4 osobowy
 6/25 KM „Om“ otwarty 6 osobowy (4 hamulce)
 9/31 KM „Fiat“ kryty 6 osobowy
 10/30 KM „Bergmann“ kryty 6 osobowy nadający się na auto-dorożkę
 7/30 KM „De Dion Bouton“ towarowy zamknięty
 45KM „Mannesmann - Mulag, 4-5 ton., z oświetleniem elektrycznym do obejrzenia:
 w Garażu Międzynarodowym
Siejkowski i S-ka
 Wały Kazimierza Wielkiego (Brama Dębińska) Kw 732

Ekspedjent

(i dekorator) młodszy pewny przy ekspedycji, potrzebny od 1. 4. r. b. do materj. weta. i bawela. Oferty z opis. świad., podaniem pretensji i refer. do Domu Bławatów „Merkur“, Katowice

Przetarg przymusowy.

W poniedziałek, dnia 26 b. m. o godzinie 10 w Krzesinach, sprzedam najwięcej dającym za natch-miastową zapłatą:

4 świnie a 3 ctr.

Zbiórka przed gościńcem w Krzesinach.

Skoraszewski, kom. sad. z pol. Poznań, Kręta 23

Świetna egzystencja.

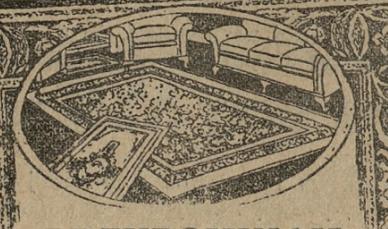
Pierwszorządny skład towarów kolonialnych, delikatesów od lat dobrze zaprowadzony i prosperujący z urządzeniem, towarem i mieszkaniem, w śródmieściu Poznania z powodu wyjazdu właściciela spieszy na sprzedaż. Obrót miesięczny do 30 tysięcy złotych. Kontrakt na kilka lat zapewniony, dzierżawiana. Do objęcia 30—40 tysięcy złotych. Zgłosz.: Cz. Godziszewski św. Wojciech 1 II

Jarmark w Buku

na konie, bydło, artykuły rolnicze i towary kramne, odbędzie się w środę, 4 kwietnia r. b. BUK, dnia 21 marca 1928 r.

Magistrat.

HOLLAND, burmistrz

PRZYPOMINAM
o mojej
nadzwyczajnie korzystnej
WIELKANOCNEJ
SPRZEDAŻY
DYWANÓW — FIRANEK
MATERJAŁÓW na ubrania,
suknie i kostjudy.
SCHOYNACKI
Poznań, Stary Rynek 52.
Zwracam uprzejmie uwagę
na moje okna wystawowe.

Przetarg przymusowy

W poniedziałek, dnia 26. 3. 1928 o godz. 10 sprzedawę będą w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającym za gotówkę w Pobiedziskach przy ul. Kaźmierzowskiej:

2 stoły, 1 dywan, maszynę do korkowania butelek, 3 lustra małe, skrzypce, bałajkę, maszynę do chleba, ławkę wyplatana, łóżko z materacem, maszynę do szycia, bufet, regał, 3 ławki, 3 stoły, maszynę do ściągania wody sełterskiej, maszynę do mycia butel, brzoja, kilka tysięcy rozmaitych próżnych butelek oraz większą ilość sądków i skrzyń do butelek.

Zbiórka o godz. 9,30 w lokalu p. Świątkowskiego. Przedmioty obejrzeć można 15 minut przed przetargiem.

Liberkowski, kom. sądowy Pobiedziska.

nw6133

ZDOLNY EKSPEDJENT

dekorator, który pracował przez szereg lat w wielu branżach Domu Towarowego zagranicą i w kraju obznajmiony dokładnie jako ksiązkowy-bilansista znając stenografię i pisanie na maszynie pragnie objąć od 1 kwietnia br. posadę wolontariusza w poważnej Firmie chcąc się wydoskonalić w branży blawatnej.

W razie potrzeby kaucji gwarantuje własną nieruchomością. Łaskawe zgłoszenia uprasza do Kurjera Poznańskiego pod nr. zw 7382.

Magistrat zamierza sprzedać częściowo lub w całości zbyteczne sprzęty i stare żelastwo, znajdujące się w składnicach miejskich i na ten cel ogłasza

PRZETARG OGRANICZONY

na dzień 30 marca r. b. o godz. 10 przed południem. Oferty zapieczętowane z napisem: Sprzedaż sprzętów i żelastwa" należy do wyżej wymienionego terminu oddać w Miejskim Urzędzie Budowlanym. Magistrat zastrzega sobie wolny wybór oferenta. Sprzedaż nastąpi tylko za gotówkę. — Reflektanci mogą sobie sprzęty i żelastwa obejrzeć w dniach 26, 27 i 28 marca r. b. od godziny 8—12 i 13—16 w niżej podanych składnicach. Ewent. informacje składania ofert udziela Miejski Urząd Budowlany w godzinach służbowych.

W składnicy miejskiej przy ul. Kościuszki znajdują się następujące sprzęty do sprzedaży:

5 kotłów po 500 ltr z podstawą — 2 kotły po 300 ltr — 3 kotły po 100 ltr — 1 kocioł na 50 ltr — 1 podstawa do kotła — 3 młynki — 2 angelki — 1 kocioł do mleka grzania — 1 kocioł do wody — 1 waga decymalna — 2 presówki do torfu — 2 elewatory — 3 pompy — 1 piec do ogrzewania wody — 5 pieców żelaznych — 9 zamków bez kluczy — 1 biurko pulpitowe — 1 drzwi z futrem 2,30x1,10 — 1 drzwi z futrem i oknem — 2 okna skrzynkowe 2,70x1,38 — 17 skrzydeł do okien 1,32x1,10 — 1 futro drzwiowe 2,15x1,25 — 5 kotwic 2,50 dl. = 75 kg — 11 kotwic 2,25 dl. = 99 kg — 8 kotwic 1,00 dl. = 43 kg — 17 kotwic 1,45 dl. = 162 kg — 8 sworzni 2,50 dl. = 72 kg — 21 szt. lasz 424 kg — 5 dźwigarków (U Eisen) = 75 kg — 2 szyny bandówki 4,50 + 5,50 = 30 kg — 30 siatek do okien — 16 okien żelaznych 96x96 — 7 okien żelaznych z ramą — 14 szt. skrzydeł żelaznych 70x32 — 5 drzwi 2,5x0,65 — 12 okien 0,95x0,65 — 8 sztuk krat do okien — 19 lasz 1,30 m długie = 152 kg — 35 sztab żelaznych 140 kg — 10 kątowników żelaznych = 45 kg — 29 haków do wmurow. = 33 kg — 24 kotwic 0,35 dl. = 37 kg — 14 kotwic 0,45 dl. = 34 kg — 188 sworzni = 403 kg — 11 kotwic 0,90 dl. = 83 kg — 180 szt. skrzydeł drewn. do okien. Poza tem 1 kocioł od centralnego ogrzewania w Parku Miejskim.

W składnicy przy ul. św. Ducha (naprzeciw Rzeźni Miejskiej):

4 torfiarki z kompletem — 1 kocioł blaszany — 3 słupy gusowe 18 cm średn. — 2 rury gusowe 18 cm średn. — 1 rura do pompy — 7 sztuk sztab żelaznych 1 1/2 cali — 12 kantówek żelaznych 1 1/2 cali — 8 okien żelaznych na dach — 26 bzm. ogrodzenia żelaznego 60 cm wysokiego — 45 bzm. ogrodzenie żelaznego 1,20 cm wysokiego — 2 1/2 calowe koła do woza 1,25 cm średn. — 2 drzwi blaszane — 2 furtki żelazne — 12 beczek od oliwy — 3 kłocze drzewa (topól).
Inowrocław, dnia 23 marca 1928 r.

MAGISTRAT Miejski Urząd Budowlany.

Śląskie Towarzystwo Wystaw i Propagandy Gospodarczej, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, którego udziałowcami są gminy miast: Katowice, Królewskiej Huty, Mysłowice, Mikołowa, Wydziały Powiatowe, Izba Handlowa, Izba Rzemieślnicza oraz związki gospodarcze — rozpisuje niniejszem konkurs na posadę

DYREKTORA

Kandydaci winni wiać w słowie i piśmie językami polskim i niemieckim, posiadać teoretyczne i praktyczne wykształcenie ekonomiczne oraz, o ile możliwości, doświadczenie w zakresie organizowania wystaw i targów. Požadana jest również znajomość stosunków gospodarczych Województwa Śląskiego. Wynagrodzenie według umowy. Należyte udokumentowane podania winny być wniesione do dnia 23 b. m. pod adresem: Śląskie Towarzystwo Wystaw i Propagandy, z listami Polskiego Związku Zrzeszeń Gospodarczych, Katowice, ul. Pocztowa nr. 16.
nw6127

OGŁOSZENIA DROBNE

Większe ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

SPRZEDAŻE

Meble
koszykowe oraz wszelkie przedmioty koszykarskie tanio. Wytwarzają meble koszykowe, Dobielński, Poznań, Polna 20. zdw 57 489

Gospodarstwo
30 mórz oraz piekarnia w rynku z zabudowaniami i inwentarzem lub bez inwentarza zaraz na sprzedaż. Wpłaty 25 000 zł. Zgłoszenia Maćkowiak, Bank Ludowy, Krzyw. pow. Kościan. Pw 7867-12.325

Regaly
stoły skladowe pod szkłem korzystnie na sprzedaż. Skład cukierków. Kraszewskiego 26. Pw 7868-12.323

Parkiety
czyste wiorami stalowymi, do brym gatunkiem. frotter biały kolorowy z zapachem świeżym, ścierki i szczotki do frotrowania od 20 zł poleca Nowa Drogeria, Poznań, ul. Wrocławska 38. Pw 7821-12.146

Okulary
ochronne dla rolników poleca każda ilość od 2 tuz. 20 proc. rabatu. Nowa Drogeria, Poznań, ul. Wrocławska 38. Pw 7758-12.150

Okazyjnie
do sprzedania z powodu wyjazdu skład towarów krótkich przy ruchliwej ulicy. Wiadomość w ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdw 60 958.

Samochód
land., dorożka; Renault do sprzedania. Adres wskazuje Kurjer zdw 61 740.

Pończochy
znane niskie ceny, ogromny asortyment kolorów i niedocięgnięty wybór zawsze u Kalamajskiego Pw 7558-11 599

Czy byłeś
się przekonac, że najtaniej kupuje się obraz w firmie Witold Leworski, Wrocławska 36, skład obrazów i figur Pw 7306-53,458

Kanapy
począwszy od 150 zł, leżanki od 55 zł, materace sprężynowe i nakładki poleca najtaniej na raty i za gotówkę Pracownia Mebli Wycielanych, Dolna Wilda 76. zdw 60 455

Meble
na raty po cenach zniżonych poleca Pluciński, Wodna 7 zdw 60 023

5-tonnowa
ciężarówka marki „Benz“ na prawe nowych gumach, gotów do jazdy na sprzedaż. Leon Rost, Fabryka Kwasu Węglowego Poznań-Główna. zdw 60 990

Likiery
lub wódki: pamiętaj na święta zrobić tańsze i dobre, wszelkie ekstrakty wybór wielki poleca najtaniej Nowa Drogeria Poznań, ul. Wrocławska 38. Pw 7758-12.157

Żarówki
wszelkie, artykuły elektro i kinotechniczne najtaniej. Nadachowski, Poznań, Gołębia 4a. Tel. 41-23 zdw 53 236

Samochód
Fiat 6 osobowy w dobrym stanie wygląda jak nowy bardzo tanio na sprzedaż. Adres wskazuje Kurjer zdw 61 716.

Młyn
parowy, handlowy, wymiana zboża, 1 1/2 km szosy do kolei, na Pomorzu, od Niemca zaraz na sprzedaż za 300 000 zł. 600 ctr. przemiatu na dobe, zabudowania maszynowe, 60 mórz roli pszennej. Spieszne zgłoszenia do 27 bm. do Kurjera Pozn. pod dw 3475.

Kamienica
10-mieszkaniowa, z wszelkim komfortem, 6 mieszkań po 6 pokoi, 2 mieszkania po 5 pokoi, 2 mieszkania po 3 pokoje, lazienki i wszelkie wygody, w mieście powiatowym, gimnazjum żeńskie i miejskie, seminarjum nauczycielskie w miejscu, zaraz na sprzedaż za 150 000 zł. wpłaty 120 000 złotych. Spieszne zgłoszenia do 27 bm. do Kurjera dw 3474.

Tylko
za zł 3.70 możesz sobie odnowić pokój: krydy 10 kg 1 zł, kleju 1 1/2 kg 0.90 zł, farby 1 kg 0.80 zł, 2 szabloni 1 zł poleca skład farb „Palette“, Św. Marcin 57. Kw 726

Urządzenie
skladowe oraz ca 15 metr linoleum tanio do nabycia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 60 749

Motocykle
Gillet i Rex Acme tanio. Pół roku gwarancja. Koszyczński, Mickiewicza 15. zdw 60 781

Motocykl
Puch okazjnie bardzo tanio. Koszyczński, Mickiewicza 15. zdw 60 782

Kamienica
piętrowa, piekarnia, skład kolonialny, stłarnia w mieście w rynku cena 12,500. Zgłoszenia Jan Pudło, Steszew pow. Poznań (Znaczek dołączyć) zdw 61 731

Okazjal
Całkowita wyprzedaż towarów kolonialnych i magla i urządzeń. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 61 926.

Lampę
elektryczną z brzozi, 7 płomieni, 4 piękne obrazy, lustro oraz maszynę do pisania sprzedam. Dąbrowskiego 36, II., prawo (weście z sieni). zdw 61 951

Majątki
ziemskie, obszaru 1060 — 1700 — 3500 — 4600 — 5800 mórz, przy wpłacie 120 000 — 1 200 000 zł sprzedam Dom Komisowy, Jax. Poznań, Ratajczaka 10. zdw 61 932

Akumulatory
magnety, dynamomaszyn, startery wszelkich typów naprawia „Franpol“, Grobla 27. Części zapasowe stale na składzie. zdw 61 936

Lustro
duże tanio sprzedam. Rybaki 7, I., prawo. zdw 61 942

Ogród
kilka morgowy w najbliższej od dzielnicy miasta Poznania zamienie na folwark lub kamienicę. Of Kurjer zdw 61 871-2

Gospodarstwo
90 mórz w ładnym położeniu przy Poznaniu z willą 8 pokojową do sprzedania. Oferty Kurjer zdw 61 712.

Wózek
sportowy na sprzedaż. Rom. Szymańskiego 8, II prawo. zdw 61 753

Ogród
pod budowę przy ul. Bosej 12 (Górczyń) sprzedam. zdw 61 732

Gospodarstw
35 różne wielkości do sprzedania 10 gospodarstw do dzierżawy. Zgł Jan Pudło, Steszew pow. Poznań (Znaczek dołączyć) zdw 61 723

Szewska
maszynę celindrową Singera małego używaną tanio sprzedam. Klimeczka, Św. Wawrzyńca 20. zdw 61 747

Wstążki
ładnie i fantazyjne — aksamitki, ostatnie nowości w wielkim wyborze najtaniej u Kalamajskiego. Pw 7554-11.618

Wózki
reczne na resorach, dwukółowe sprzedam Wilamowski, Wrocławska 15. zdw 61 792

Bujak
nocny stolczyk i krzesła sprzedam. Spokojna 21, I lewo. zdw 61 787

Willa
w mieście, 18 pokoi, zabudowania garaż, 13 mórz ogrodu, 1800 drzew dzierżawa roczna z ogrodu 7 000, cena 70 000. Zgłoszenia Jan Pudło, Steszew pow. Poznań (Znaczek dołączyć) zdw 61 710

Wózek
dziecięcy sprzedam Wielkie Garbary 23, weście z Dominikańskiej, parter prawo rw 1651

W mieszkaniu
gdy rennować przeprowadzasz pamiętaj o zakupie wszelkich towarów drogowych: malarskich jak: farby lakiery, pokosty, pendzle i szczotki do szorowania zamalowania, ściertki do wycierania itd. przekonaj się że najtaniej kupisz Nowa Drogeria, Poznań ul. Wrocławska 38. Pw 7758-12.150-4

Meble
wyprzedaje za gotówkę po znacznie zniżonych cenach do 7. 4. rb. Szpryngacz, ul. Wielka 13. Pw 7338/9-12.129/30

Szelak
najtaniej przekonaj się o cenie i zakup, ponieważ będzie droższy, napisz o ofercie do Nowej Drogerii, Poznań ul. Wrocławska 38. Pw 7759-60/12.147-8

Kapelusze
damskie kupuje się najtaniej u Szczawińskiego, Aleje Marcinkowskiego 25. Kw 696-97

Części
do rowerów, maszyn do szycia i gramofonów stale na składzie. Skład rowerów „Kastor“ św. Marcin 55. nw 3790

Leżanki
kanapy pluszowe, garnitury klubowe, salonikowe, materace, nakładki, łóżka żelazne, meble poleca Sprenger, św. Marcin 74 ul. Szkolna 11. zdw 56 903/4

Meble
kupi się najtaniej Marcin Żytkowski, Poznań, Chwaliszewo 5, własna stolarnia, tel. 2463, zdw 61 884-5

Kanapy
leżanki klubowe, materace najtaniej za gotówkę, raty, Strzelecka 81, skład kanap. zdw 6013/4

Brylanty
okazyjnie 3/4 kar. 2 kar. i koleżki 1 2 kar do sprzedaży wyjątkowo tanio. Zygmunt Kutzner, Biuroterja Aleje Marcinkowskiego 16 zdw 61 671

6 koni
2 p. szorów na sprzedaż św. Marcin 46. zdw 61 755-6

Sypialnię
sosnowa, z kuchnią sprzedam tania. Chwaliszewo 62. IV. ptr. zdw 61 900

67 mórg
pszeno-buraczanej, zabudowanie maszynowe, inwentarz żywy i martwy kompletny. Cena 42 000 zł, wplaty 35 000 zł. 37 mórg pszennej zabudowanie maszynowe. Inwentarz kompletny. Cena 15 000 zł, wplaty 11 000 zł. 6 mórg buraczanej zabudowanie maszynowe. Cena 5 500 zł, wplaty 3 000 zł sprzedawca „Mars”. Św. Marcina 22, Poznań. zdw 61 911

Willa
komfortowa 8 pokoi 2 morgi ogrodu owocowego w Poznaniu. Cena 42 tys złotych, wplaty 30 tys. Oferty Kurjer zdw 61 703.

Bieliznę
pończochy najtaniej u W Kryszka. Plac Sądowy 8. zdw 61 795

Kanapy
pluszowe na zagranicznych sprzedawców najtaniej oddaje Waska 6. ptr. (Jeżyce) zdw 61 709

Sprzedam
na Winiarach 2 parcele, ogród warzywny, każda 1600 kw. mtr. jedna z domem mieszkalnym druga z zabudowaniem nadającym się na mieszkanie, oddzielnie lub w całości. Adres wskazuje Kurjer zdw 61 809

Samochód
„Opel”, 6-osobowy, 10/30 okazynie na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 61 757.

2 taksówki
konne na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 61 758.

Skład
duży i jasny, z wielkim oknem wystawowym i przyziemnym mieszkaniami 2 pokoje i kuchnia, z wszelkimi wygodami, gaz, kanalizacja, centralne ogrzewanie, w powiatowym mieście na Pomorzu, gdzie seminarjum i wojsko, przy głównej ulicy, nadający się na każdą branżę natchmiast do sprzedania z meblami za 2 000 zł. Spieszne oferty Kurjer zdw 61 762

2 motocykle
6 k. m. tania do nabycia. Krzyżowa 7. parter lewo zdw 61 829

Gospodarstwo
64 morgi, korzystnie sprzeda lub wdzierżawi. Malecki, plac Sądowy 7, biuro, zdw 61 836

Willa
komfortowa o 8 pokojach, 2 morgi ogrodu owocowego przy tramwaju, cena 40 000 złotych, „Krakus”, Pocztowa 30, zdw 61 841

Samochód
5-osobowy w dobrym stanie gotów do jazdy sprzedam tania. — Rybaki 20a, III. piętro, lewo. zdw 61 854

Kino
(ogórki, sala) do odstąpienia, gotówką około 7.500 Oferty Kurjer zdw 61 875.

Podszewki
do ubrań, koszule, krawaty, kapelusze, skarpetki, czapki sportowe najtaniej Józef Paszek Wrocławska 30 zdw 61 877

Skład
cuklerków z przyziemnym małym mieszkaniami i wierzchnią na sprzedaż Oferty Kurjer zdw 61 945

Drzewka
orzechowe i tralje schodowe do sprzedania u właściciela, ul. Traugotta 5 zdw 61 951

Maszyny
do szycia sprzedam Wierzbielec 30. parter, prawo zdw 61 952

Kamienice
w Poznaniu, cena 220 000 zł wplaty 120 000, 115 000, wplaty 120 000, 140 000 wplaty 80 000, 125 000 wplaty 80 000, 100 000 wplaty 70 000, 110 000 wplaty 75 000, 92 000 wplaty 55 000, 85 000 wplaty 40 000 oraz wiele innych przedsiębiorstw i majątków poleca „Komisjo”. Poznań, Św. Marcina 14 telefon 13-35. dw 3484

Hotel
restauracja—letnisko w mieście śliczna okolica. Cena 58.000, wplaty 30.000 Złozsz Stan Otręba Kotlin (przy stacji) pow. Jarocin dw 3483

Gościniec
z składem kolonialnym, dobrze prosperujący dom 8 pokoi i kuchnia, duży lokal gościnny, duża sala z sceną, duży ch. ewy, wszystko maszynowe w dużej wsi kościelnej, cena 30 000, wplaty 18 000 lub do wdzierżawienia na 8 lat (Objęcie 6—8 000 Złozsz Stan Otręba, Kotlin (przy stacji) pow. Jarocin dw 3482

Dom
niekarna, miasto powiatowe, wszelkie szkoły, garnizon, piec patentowy, mieszkanie 3 pokoje urządzenie razem sprzedam lub wdzierżawie na kilka lat. Agencja Kurjera, Frackowiak, Krowczyzn, nw 6126

Skład
kolonialny z mieszkaniami, dobrze zaprowadzony przy rynku małego miasta blisko Poznania z powodu choroby do sprzedania. — Złozsz Stan Otręba, Kotlin (przy stacji) pow. Jarocin pod zdw 61 893.

Radio
6-lampkowe Neutrodyana Reico 40% poniżej ceny sprzedawca F. Greif, Fr. Ratajczaka 15, zdw 61 961

Platforma
nowa, 45 do 50 ctr. na sprzedaż. Zwierzyniecka 28, zdw 61 742/3

Gospodarstwa
od 6—700 mórg, także dzierżawy miłny domostwa z ogrodami i składami gościnie piekarni, rzemieślniczo, korzystnie poleca Nowak Poznań Głogowska 112, zdw 61 768-7

Pończochy
w pięknie asortowanych kolorach i gatunkach kupisz dobrze i tanio tylko w specjalnym składzie pończoch A Szymański, Poznań, Św. Marcina 1, zdw 61 732-83

Składy
różnych branż wielkim wyborze poleca Misiorny Św. Marcina 5 parter, zdw 61 748-9

Powózka
lekka, wolant, dogcart na sprzedaż Kościelna 10, jw 9593,94

Dobra
okazja! Z powodu natychmiastowego wyjazdu do sprzedania zaraz bardzo tania skład spożywczy z towarem, przyziemnym dwupokojowym mieszkaniem, w dobrym bezkonkurencyjnym punkcie. Wskaze Frackowiak, ulica Mostowa nr. 13, restauracja, rw 1875/6

Egzystencjal
wiatrak holenderski 7 mórg ziemi zabudowania maszynowe w porządku sprzedam. Cena przystępna według umowy Złozsz Ludwik Polinski Studzienki, powiat Szubin, Znaczek załączony zdw 61 891-2

Wózek
reżny, dwukolowy o większej platformie, kupi A. Bienkowski, Poznań, ul. Dąbrowskiego 63, telefon 20-63. Pw 7853/9-63,235/6

Woźna 12
„Książka Antykwariat” — zakup sprzedaj książek używanych powieściowych, szkolnych, naukowych, dzieł artystycznych, Wielki wybór dzieł wyczerpanych. Najtańsze i największe źródło dla bibliotek towarzyskich, szkolnych wojskowych i prywatnych. Telefon 38-01. zdw 61 813/4

Lekka
platforma (rolwaga) na 20 ctr i dwa małe konie razem lub pojedynczo sprzedawca Librowicz, Fabryczna 34b, zdw 61 688/9

KUPNA

Damskie
piaseczka, kostiumy, prześliczne fasony, desenie, wielki wybór, ceny bezkonkurencyjne, ul. Wielka 14, I. piętro, zdw 59 936

Lombardowe
kwity kupują Bracia Pióro, Aleje Marcinkowskiego 23, Pw 7287-10,295

Cementownie
kompletnie urządzone również do wyrobu dachówek kupię za gotówkę, Łaskawe oferty z podaniem ceny do Kurjera Pozn. zdw 60 879.

Domek
z ogrodem blisko Poznania kupię. Oferty Kurjer zdw 60 775.

Kupuję
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju, maszyny, dywany, wózki, także przyjmuję w komisje garderobe, obuwie i inne rzeczy, Dom Komisowy, Podgórna 2a, Pw 6252

Składu
odpowiedniego na cukierki w dobrej miejscowości Poznania poszukuję. Oferty do Kurjera zdw 61 904

Kupię
wózek dwukolowy na resorach, Express Komisowy, Św. Marcina nr. 75, zdw 61 816

Kupuję
i przyjmuję w komisje wszelkie używane meble, maszyny, rowery, wózki dziecięce i do lalek „Express Komisowy”, Św. Marcina 75, zdw 61 817

Powózka
lekka do kucia nowa lub mała używana kupię. — Oferty z podaniem ceny do agencji Kurjera Pomańskiego, Leszno, Komeniusza nr. 8, nw 6123

Majątek
około 1000 mórg pszenno-buraczaj ziemi kupię Oferty Kurjer zdw 61 874

Szlifierka
automatyczna do noży dużych, obróbkę drzewa, lub cięcia papieru 750 mm korzystnie do nabycia, Poznań, Mostowa 16 Noskowski, zdw 61 922.

KAMIENICE

O.azyjnie
tania 2 kamienice, 3 i 4-piętr., przy ul. Wielkiej Garbary. Wplaty 125 000, reszta do 3 lat. Informacji udzieli Kokociński, Wielkie Garbary 34, pomiędzy 3—4, zdw 60 761

Kamienice
w Poznaniu z piekarnią, trzypiętrowa, oficyna 32 000, wplaty 35 tys. zł, dwupiętrowa, obiekt fabryczny, czynsz 3 000 zł, rocznie 43 000, wplaty 25 000 zł, reszta 5 lat w Pleszewie, trzypiętrowa, czynsz 200 zł, miesięcznie 28 tys wplaty 12 000, willa w Swarzędzu 13 000 wplaty 10 000 zł Złozsz Stan Otręba, Kotlin (przy stacji) pow. Jarocin nr. 112

Sprzedam
korzystnie w Szamotulach zabudowanie (styl willi) wraz z morgami ziemi, z ogrodem owocowym i warzywnym, z wolnym mieszkaniem 3 pokoje z kuchnią. Pośrednictwo wykluczone. Złozsz Kurjer zdw 61 687

Parcele
przy ul. Łazarskiej, ul. Chelmońskiego, Górczynie pod budowę willi, kamienie Głogowska 112 Nowak Poznań Głogowska 112 zdw 61 769

Kamienica
śródmieście 125 000, wplaty 85 000, dochód 12 000 zł Oferty Kurjer zdw 61 902.

Dom
dochodowy, śródmieście, cena 150 000, wplaty 80 000 wskaze „Informator”, Plac Nowomiejski 10a, zdw 61 820

Kamienice
dwie wspólne, czteropiętrowe, komfortowe, wspaniałe gmachy, wspaniałe zabudowania, przy Pl. Wolności na sprzedaż. Cena 850 000 zł. — Oferty Kurjer zdw 61 831.

Kamienica
nowocześnie, większa mieszkanica, cena 105 000 złotych, wplaty 60 tys., reszta na 5 lat. „Krakus”, Pocztowa 30, zdw 61 848

Kilkadziesiąt
kamienic w Poznaniu w cenie 60 tys. — 750 000 zł. przy wplatce 35 000 — 500 000 sprzedawca Dom Komisowy, Jax, Poznań, Ratajczaka 10, zdw 61 933

DO WYNAJECIA

3, 4, 5, 6
pokojowe mieszkania Pokoje dla małżeństwa Pokoje próżne Ubikacje nr. biura natchmiast wskaze także poszukuje takowych Informator, Plac Nowomiejski nr. 10 a. Tel. 41-83. Pw 6275-0.4105

Do
wynajęcia w Puszczykowie, blisko lasu i dworu pokój z kuchnią, Poznań, Dolna Wilda 62, II. piętro, prawa strona, zdw 60 990

Mieszkanie
8-pokojowe w śródmieściu Poznania oddam temu, kto mi pokryje 75 000 złotych, na 1 hipotekę przy dobrym zabezpieczeniu i wysokim procencie faar, zgłoszenia proszę skierować do Kurjera pod zdw 60 402.

1, 2, 3
pokoje z kuchnią za dzierżawę wskaze oraz takowych poszukuje „Columbia”, Woźna 11 i p, zdw 61 771

Mieszkania
od gospodarza za dzierżawę wskaze Misiorny, Św. Marcina 5 parter zdw 61 750

Mieszkania
także zamiana mieszkań, pokoje próżne, umebłowane, składy wszelkiej branży, ubikacje, stale wynajmuję także poszukuje „Pawilon”, Głogowska 112 zdw 61 772-3

Kilka
większych mieszkań, składów, ubikacji przemysłowych wskaze: Osadapol, Rzeczypospolitej 9, zdw 61 898

Mieszkania
tylko za dzierżawę 1, 2, 3 pokojowe wskaze Osadapol, Rzeczypospolitej 9, zdw 61 899

Mieszkań
składów-wielki wybór za dzierżawę i z meblami odda jak i poszukuje „Komis”, Woźna 26, zdw 61 907

2 pokoje
z kuchnią, urządzone odstepie 3 000, Adres wskaze Kurjer zdw 61 705

5-pokojowe
mieszkanie za dwuletnim czynszem nowowytbudowanej willi. — Oferty Kurjer zdw 61 819.

Mieszkanie
4-pokojowe, komfortowe, przy Św. Marcina, z meblami wskaze Malecki, plac Sądowy 7, biuro, zdw 61 837

5-pokojowe
mieszkanie, 4 piętro, Głogowska, blisko dworca, zaraz do wdzierżawienia, Objęcie mebli 5 000 zł, Sowiński, Sew. Mielżyńskiego 25, telefon 22-63 i 52-00, zdw 61 880

Dwa
pokoje, kuchnia i 3 pokoje z meblami do nabycia Informacje Górna Wilda 40 w restauracji, zdw 61 869

Mieszkania
2 pokoje z kuchnią i meblami, 2-letni czynsz, 2 800 zł, pokój z kuchnią, meblami roczny czynsz 1 500 zł, poleca „Mars”, Św. Marcina 22, zdw 61 910

1, 2, 3, 4
pokoje do wynajęcia wprost od gospodarza, Wskaze Jackowiak, Wroniecka 12, zdw 61 930

W nowej
willi, położonej w pobliżu parku Wilsona są od 1. 4. 1923 r. do wdzierżawienia dwa duże, słoneczne pokoje na wysokim parterze, z kuchnią lub bez, alkowa i weranda, ewtl. od 1. 10. dwa dalsze pokoje na biuro Dwuletni czynsz zgóry. Złozsz Stan Otręba, Kotlin (przy stacji) pow. Jarocin pod zdw 61 934.

PIENIADZ

100—150 zł
na krótki czas szuka paniąka. Procent zapewniam. Złozsz Kurjer zdw 60 290.

Celem
powiększenia bardzo rentownego przedsiębiorstwa poszukuje, cichego lub czynnego wspólnika z kapitałem 6—10 tysięcy złotych. Gwarancja i wysoki zysk zapewniam. Oferty Kurjer Pozn. pod zdw 61 201.

600 zł
zgóry dam za 1 pokój próżny, wprost od gospodarza. Złozsz Kurjer pod zdw 60 279.

300—400 zł
pożyczki poszukuje pod zastaw. Oferty Kurjer zdw 61 913.

4—6 000 zł
poszukuje pożyczki na majątek ziemski, na kilka miesięcy, za dobrą gwarancją i wysokim procentem. Oferty do Kurjera pod zdw 61 857.

Poszukuje
pożyczki 200 zł na 3 miesiące. Oferty Kurjer zdw 61 831

SZUKA MIESZK.

Mieszkania
3-pokojowego z przynależnościami, na I lub II piętrze poszukuje nie-dalod od Teatru Wielkiego jak kwadrans drogi. Zaplace 2-letni czynsz zgóry. Złozsz Kurjer Pozn. zdw 60 778.

5-pokojowego
mieszkania z komfortem poszukuje zaraz lub później, tylko wysoki parter lub I. piętro, w centrum miasta, wprost od gospodarza. Plac czynsz 2 lata zgóry. Oferty Kurjer Poznański rw 1648.

Mieszkania
4—5 pok. poszukuje wprost od właściciela, czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 61 789.

Poszukuje
wprost od gospodarza pokoju z kuchnią, Plac na dwa lata zgóry, Franciszek Grafka, Poznań-Lazarski, Głogowska 114 zdw 61 734

Poszukuje
2 pokoi z telefonem w śródmieściu z wszelkimi wygodami do 2 piętra. Złozsz Kurjer rw 1670

Pokoju
z kuchnią poszukuje. Czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 61 683.

Parterowego
3-pokojowego mieszkania w ruchliwym punkcie miasta poszukuje. Przyjmuje wszelkie warunki. — Spieszne zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 61 685.

Szofer-
ślusarz, żonaty, w stałej posadzie warszt. w Poznaniu poszukuje mieszkania. Od godz. 3 po poł. może uskutecznić naprawy oraz wyjazdy. Złozsz Kurjer Pozn. zdw 61 705.

Poważny
reflektant poszukuje 5—7 pokojowego mieszkania, w centrum, nie wyżej II. piętra, wprost od gospodarza, płaci czynsz kilkoletni. Oferty Kurjer zdw 61 886.

Zamiana.
Pokój z kuchnią (bortierstwo) w dzielnicy Jeźców, zamienię na łazienkę same bez portierstwa, okolica obojętna. Złozsz Kurjer do Kurjera Pozn. zdw 61 840.

Poszukuje
mieszkania 5—7 pokojowego. — Złozsz Kurjer zdw 61 880.

Znany
i lubiany kupiec samodzielny poszukuje mieszkania 3, 4 lub 5-pokojowego z komfortem. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 61 921.

ZAMIANA MIESZK.

Toruń—Poznań
4 pokoi mieszkanie w śródmieściu Torunia zamienię na 4—5 pok. w Poznaniu Oferty Kurjer zdw 61 788

Pięć
pokoi dużych słonecznych, blisko miasta zamienię na cztery słoneczne, blisko miasta. Złozsz Kurjer rw 1662

POKOJE UMEBL.

Pokój
umebłowany, bez pościeli do wynajęcia od 1. 4. Wielkie Garbary 5, II front, rw 1821

Pokój
do wynajęcia dla dwóch pań lub panów Krzyżowa 2, II lewo, zdw 61 711

Gwarna 10.
Elegancko umebłowany pokój od I. IV do wynajęcia, III p. lewo zdw 61 715

Pokój
skromnie umebłowany od zaraz do wynajęcia, Czartoria 8, parter, zdw 61 754

Dobrze
umebłowany wielki pokój frontowy z światłem elektrycznym w domu niemieckim do wynajęcia, Górna Wilda 61, III prawo, zdw 61 706

Pokój
słoneczny frontowy dla 2 solidnych panów od 1. 4. tania wynajmie. Weidnerówna, Górna Wilda 56 rw 1660

Pokój
dla 2 i 1 pana. Św. Józefa 6, parter, prawo, zdw 61 686

Pokój
umebłowany, Grottgera 2, IV, zdw 61 909

Pokój
frontowy, umebłowany, Dąbrowskiego 80, parter, prawo, zdw 61 916

Pokój
dobrze umebłowany a osobnym wejściem dla pana do wynajęcia Strumykowa 3, III lewo, zdw 61 807

Pokoik
dla paniąki z utrzymaniem tania wynajmie od 1. 4. Raczkowska, Spokojna 27, parter, zdw 61 917

Pokój
balkonowy zaraz wolny, Mielżyńskiego 3, III prawo, zdw 61 800

Pokój
frontowy umebłowany solidnej osobie wynajmie Górna Wilda 40, II. lewo, zdw 61 803

Pokój
dla dwóch paniąnek z utrzymaniem przy Watach Jagielly. Adres wskaze Kurjer zdw 61 805

Pokój
frontowy, niekrepującem wejściem wynajmie dwóm panom Przemysłowa 34, I. lewo zdw 61 806

Pokój
frontowy słoneczny czysty wybijam lepszemu panu Poplińskich 1a, III. lewo zdw 61 810

Pokój
frontowy osobna wejście, fortepian domu wynajmie 2 osobom, Kopernika 10a, II piętro, zdw 61 812

Pokój
umebłowany dla solidnego pana do wynajęcia (pościel pożądana) od 1. 4. 28 Fr. Ratajczaka 13, III, zdw 61 764

Pokój
z utrzymaniem lub bez, z fortepianem wynajmie, Poplińskich 12, III. lewo, zdw 61 830

Czysty
pokoik dla paniąki z własną pościelą ewentl. z całym utrzymaniem Łakowa 8, I. zdw 61 832

Pokój
czysty, elektryczność, solidnemu pań lub pań wynajmie od 1. 4. Fr. Ratajczaka 11a, wejście 5, prawo, parter, godz. 1—5, zdw 61 833

Pokój
dla 2 solidnych paniąnek od 1. 4. Łakowa 9, I. zdw 61 836

Pokój
1—2 osoby zaraz lub później, Małejki 1, III, zdw 61 842

1 lub 2
pokoje do wynajęcia, Górna Wilda 53, I. p., prawo, zdw 61 850

Ogrodowa
19, III., lewo, pokój umebłowany na 2—3 osób, zdw 61 852

Gwarna 8
III., pokój wynajmie, zdw 61 859

Salonik
i sypialnię wynajmie, Adres wskaze Kurjer zdw 61 885.

Pokój
do wynajęcia, Słowackiego 33 parter, lewo, Złozsz Kurjer zdw 61 887

2 panów
na umebłowany pokój przyjmie Grudzień 27, zdw 61 898

Słoneczny
pokój umebłowany wynajmie, Małkowsk, ul. Staszica 8, zdw 61 887

Duży
wspólny pokój wynajmie Dąbrowskiego 5, III prawo, zdw 61 950

2 pokoje
na biura z telefonem Skarbowska 17, parter do wynajęcia, zdw 61 954

Pokój
umebłowany panemce wynajmie Ptaszyński, W Garbary 50 (podwórze), rw 1683

Pokój
na 2 osoby i na jedną osobę, plac Karmelicki 1a, I. ptr., prawo, obok kościoła Bożego Ciała, zdw 61 923

Do
wynajęcia pokój umebłowany, wejście wprost z klatki schodowej Patrona Jackowskiego 30, II p., Zakrzewska, zdw 61 938

SZUKA POKOJU

Inżynier
kawaler, poszukuje pokoju od 1 kwietnia, z niekrepującem wejściem, okolica Rynek Wildkieciego lub placu Świętokrzyskiego. Złozsz Kurjer do ekspedycji Kurjera zdw 60 453.

W leśniczówce
poszukuje pokoju umebłowanego z całkowitem utrzymaniem, kuchnia jarska — na czas od 15. 5. — 15. 7. 23, niedaleko Poznania

Kino
restauracja w dowiatowym mieście wydzierżawie, oblicze 7000 zł. Biuro Handlowe Walenty Kossmann, Fredr. 6, Tel. 3213. zdw 61 866

Piekarnię
skład kolonialny, wielka wieś kościelna, świetny interes, wydzierżawie, Agencja Kurjera, Frackowiak, Krotoszyn, nw 6125

LETNISKA

W Puszczykowie
poszukuje 2 umeblowanych pokoi i kuchni na lipiec i sierpień, ładnych, wygodnych — zapłata zaraz — blisko dworca. Zgłoszenia pisemnie do „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 12.46. Pw 7684-12.46

OSOBISTE

Panią,
która w sobotę 17 bm. jechała z Pamiątkowa do Poznania, brudną, proszę współpasażera, aby o łaskawie podanie adresu pod zdw 61 684 do eksp. Kurjera Pozn.

52 030
zbliżają się wakacje wielkanocne, będzie w domu czyż nie poznamy się? H. M. zdw 61 890

ZGUBY

100 zł
zagubiła biedną panią, nie własną, dnia 23 b. m. Uczciwi znalazcy zechcą oddać za wynagrodzeniem do Powalska, ul. Rybaki 30. zdw 61 929

ROZMAITE

Złocenia
ram, rzeźb mebl. ołtarzy itd. wykonuje artystycznie najtaniej Stefan Kwissa mistrz politolni, czyż Poznań Wczna 18 tel 23-08 zdw 5f 260

Pluskiwy
s zarodkami wytopiam radykałnie wydmieniem gazami trującymi, także szczyry, myszy i t. d. zarazkami moru. Poświadczania posiadam świetne. „Amicus”, Poznań, Maleckiego nr. 15, II. ptr. zdw 56 926

Trykotaży
pracownia, Cheimofiskiego 8, II piętro. zdw 61 730

Dywany
wszelkie, kilimy gobeliny, makaty (jeszcze na święta) kunszlowe, naprawiamy wywabiamy plamy, wrabiamy frendzie Wytwornia dywanów Szweska 11, front I ptr. prawo. rw 1672

Ogrodnicy
Znakomity środek nawozowy — trociny z szutcznego rogu. W drobnych partjach kilo po 35 groszy. Sprzedaż: Marcełińska 6, telefon 68-78. zdw 61 680

Obiady
smaczne 75. Gwarna 8, III. zdw 61 858

Przyjmuje
niemowlęta na wychowanie. Szynterowa, Grunwaldzka 25, II. zdw 61 906

Tapicer
Lewicki, Grobla 4, naprawia materace 3, leżanki 4. zdw 61 851

Ładna
dziewczynka (rok 10 mies.) na własne do oddania. Oferty Kurjera zdw 61 877

W ochronie
(szkółce) dla dzieci inteligencji, przy ul. Spokojnej 7a, na Łazarzu, po powiększeniu lokalu jest jeszcze kilka miejsc wolnych. zdw 61 966

OŻENKI

Agronom
z majątkiem pragnie się ożenić z właścicielką gospodarstwa 200—500 morg. Oferty do Kurjera zdw 61 046.

Kawaler
lat 32, kupiec, posiadający nieruchomości fabryczną, z powodu przejęcia większego przedsiębiorstwa w Poznaniu, poszukuje znajomości eleganckiej, sympatycznej muzykalnej milej i wesołej brunetki do lat 28, z większym kapitałem w celu matrymonialnym. Mieszkanie w centrum miasta, zapewniona. Dyskretna, zapewniona. Zgłoszenia do Kurjera zdw 61 785.

Dla
miej siostry panny sympatycznej, posiadającej 10 000 zł gotówki, poszukuje średniego urzędnika nauki, od lat 30, cel matrymonialny. Oferty Kurjera zdw 61 912.

Profesor
gimnazjalny, doktor kawaler, lat 33, muzykalny, przystępnym, posiadający około 10 000 majątku, pragnie zawrzeć odpowiednią znajomość w celu matrymonialnym. Dyskretna, zapewniona. Łaskawe zgłoszenia uprasza się nadesłać do Kurjera zdw 61 915.

Wielkopolanka
elegancka wesoła brunetka, religijna i gospodarna, beznagannej przeszłości, posiadająca 20 tys gotówki i wyprawę pragnie poznać pana na poważnym samodzielnym stanowisku od lat 30 w celu matrymonialnym (pierwszeństwo ma panowie z Poznania) Oferty Kurjera zdw 61 814

Kto
chce szczęśliwie się ożenić, lub wyżyć zamaż, może to uczynić tylko przez biuro kojarzenia małżeństw „Rekord”. Wielki wybór kandydatek i kandydatów. Zgłoszenia listownie i osobiste: Poznań, Skarbowska 15, telef. 4018 zdw 61 813

Dr. med.
młody, przystojny wysoki, poszukuje odpowiedniej partii. Oferty Kurjera zdw 61 944.

Kawaler
średniego wzrostu samodzielnym pozna przystojna panna o pełnej figurze z pracującego stanu kupieckiego. Cel matrymonialny. Majątek nie konieczny. Oferty uprasza się do Kurjera zdw 61 944

NAUKA

Dame,
parisienne, diplomée, donne leçons de français et d'anglais. Rue Sw. Marcin nr. 13, II étage. M-me Jeanne Baudet-Griel. Téléphone nr. 32-91. zdw 61 013

Książkowości
stenografii, wksłowości, wyucza Czernylewski, Rybaki 18 a. zdw 61 752

Akademik
(polecony przez profesorów) poszukuje lekcji w zamian za pobyt na wsi. Łaskawe zgłoszenia Kurjera zdw 61 735.

Kursy
stenografii polskiej, niemieckiej, pisania na maszynach wszelkich systemów dla początkujących i uzupełniających rozpoczynam 2 kwietnia. Księgowność prywatnie. Zgłoszenia Strzelecka 33 II przy Pl. Świętokrzyskim (dawniej Sw. Marcin 68 i 27 Grudnia 5) zdw 61 157-8

Na
kursy krojki, szycia damskiego przyjmuje Nowak, Wrocławska nr. 83/84. zdw 61 942/8

Rodziciel
Jeżeli promocja syna (córkę) zaszczytną, oddacie ich natchmianst, w ręce doświadczonego pedagoga. Szczegółowe oferty Kurjera Pozn. zdw 61 853.

MUZYKA

Grv
fortepianowej udziela tanio Ren-cowa, Dąbrowskiego 5, III ptr. zdw 61 948 9

SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 30 słów w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Żaluzje
i markizy nowe oraz trudne reparacje wykonuje, wystawiono na wystawie 1911 i uznano za najlepsze. Liebig, Chwaliszewo 39. rw 1625

Gdzie
mogłaby się wyuczyć książkowości młoda osoba? Może wyrecytować panią. Ewent. przyjmie posadę nauczycielki. — Kurjer zdw 61 273.

Pracowity
pomocnik piekarski, który już kilkakrotnie samodzielnie pracował, poszukuje zajęcia. Ed. Smyczek, Leszno, Rynek 7. zdw 61 135

Rutynowana
kasjerka, znająca weksle oraz książkowości, poszukuje posady, najchętniej książkowej. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 60 298.

Szofer
inteligentny samotny, który również może prace biurowe złatwić, poszukuje posady. Oferty Kurjera rw 1667

Krawcowa
wykonuje garderobe damska, tania, elegancko i terminowo. ul. Strusia 6, III., prawo. zdw. 60 696

Pielęgniarka
poszukuje posady do chorej osoby, niemowląt lub kliniki. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjera zdw 59 835.

Krawcowa
wykonuje eleganckie suknie 6—12 klaszce i kostymy 15—20 i wszelką garderobe dziecięca. Teichertowa, Rom. Szymańskiego 5. zdw 61 779

Dla
mojej młodszej siostry (lat 17) skromnej, uczciwej, poszukuje pracy do dzieci lub do lekich prac domowych. Zgłoszenia Kurjera zdw 61 714.

Inteligentna
panna z dłuższą praktyką przy dzieciach poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjera zdw 61 721.

Krawcowa
pierwszorzędna poleca się na kostymy i płaszcz. Zgłoszenia Kurjera zdw 61 744

Krawcowa
pierwszorzędna poleca się do lepszych domów. Zgłoszenia Kurjera zdw 61 745

Szyje
suknie, ładnie, przedko tania. Półwiejska 17, II front

Dziewczyna
wiejska, z samodzielnym gotowaniem bardzo zaufana, poszukuje posady do religijnej osoby lub 2 osób ewentualnie w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjera zdw 61 738.

Młoda
osoba poszukuje posady elewki we dworze. Kurjer zdw 61 272.

Wykonuje
wszelką garderobe damska i dziecięcą oraz przyjmuje do mierzki. Półwiejska 8, I., prawo. zdw 61 717/8

Retuszarka
fotografistka poszukuje posady, najchętniej na prowincji. Zgłoszenia u p. Bartkiewicza, ul. Prusa 19, parter. jw 9602

Urządnik
kupiec przyjmie prace biurowe od 5 po południu. Oferty Kurjera zdw 61 682.

Mistrz
piekarski, z długoletnią praktyką w młodszym wieku poszukuje posady. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 61 690.

Gospodyni
znająca dobrą kuchnię, ogrodnictwo, szycie, prasowanie, sztywnie bielizny, oraz wszystko w zakresie gospodarstwa wchodzące poszukuje posady do samotnej osoby. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjera zdw 61 694.

Przyjmę
pranie w domu i poza dom. Oferty Kurjera zdw 61 802.

Wielkopolskie Gimnazjum
przyjmuje zgłoszenia nowych uczniów na rok szkolny 1928/29 od klasy I—VII. gimn. Religijne, narodowe, towarzyskie wychowanie przez grono wykwalifikowanych profesorów. Zgłoszenia: ul. Mylna 5 (Jeżyce) w godz. od 11—1 i w godz. wieczornych od 6—8. Dyrektor Prof. Dr. Bronon Czajkowski.

Wielkopolska Szkoła Przygotowawcza
przyjmuje zgłoszenia nowych uczniów (uczennic) na rok szkolny 1928/29 od klasy I—III. wstępnej. Szczególną uwagę zwraca szkoła na wyrobienie charakteru dziecka, na religijne, narodowe i tow. wychowanie. Zgłoszenia: ul. Mylna 5 (Jeżyce) codzień od 11—1 i wieczorem od 6—8, ul. Szamarzewskiego 13 od 11—1, ul. Podgórska 2b (dla dzieci z sierocińca) od 12—1. Dyrektor Prof. Dr. Bronon Czajkowski

Szofer-słusarz
z dłuższą praktyką poszukuje posady zaraz lub od 1. 4. za skromnym wynagrodzeniem. Oferty do Kurjera zdw 61 937.

Służąca
uczciwa, porządna, poszukuje posady do wszystkiego lub za kucharkę, najchętniej 1—2 osób od 1. kwietnia. Zgłoszenia Kurjera zdw 61 963.

Masażystka
Springerowa, Strzałowa 3, parter, lewo, ceny umiarkowane. zdw 61 964

Prasowaczka
poszukuje pracy poza dom. ul. Strzałowa 3, III., wprost. zdw 61 965

Wielkopolanin
lat 30 przyjmie jakkolwiekbych posadę lub zajęcia do prac biurowych wzgl. magazyniera. Zgłoszenia Kurjera zdw 61 962.

Mleczarz
lat 35 szuka posady jako pierwszy pomocnik lub zastępcę. Feliks Gill, Poznań, Łazarska 58 zdw 61 806

Kucharka
starsza, samodzielna z dobrymi referencjami, umiejąca dobrze gotować, czysta i uczciwa, potrzebna od 15. 4. Oferty Kurjera Pozn. zdw 61 864.

Książkowy
z znajomością stenografii oraz korespondencji polsko-niemieckiej poszukuje posady. Oferty Kurjera zdw 61 896.

Starszy
kawaler, od sześciu lat w jednym domu stróżem, szuka posady za stróża, woźnego, albo portiera. — Oferty do Kurjera zdw 61 924

Praktyki
biurowej poszukuje panienka z wykształceniem gimnazjalnym i liceum handlowym od 1. 4. rb. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 61 763

Wykonuje
garderobe damką, dziecięcą po niskich cenach. Poczta 26, IV. prawo. zdw 61 825

Dziewczyna
sierota, uczciwa poszukuje posady od 1. 4. do wszystkiego, umie prac gotować. Oferty Kurjera Pozn. zdw 61 838.

Maszynistka
z kilkuletnią praktyką biurową szuka posady. Zgłoszenia Kurjera zdw 61 798

Biuralistka
z znajomością książkowości, maszyn i stenografii, przyjmie posadę od 1 kwietnia rb. Oferty Kurjera zdw 61 943

Czeladnik
piekarski poszukuje posady w mieście lub poza miejscowością. Oferty uprasza się do Kurjera zdw 61 955.

Starsza
wychowawczyni, nauczycielka poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 61 895.

WOLNE MIEJSCA

Szkoła
przygotowawcza, wzorowa w Poznaniu poszukuje od 1 września kwalifikowanej nauczycielki. Zgłoszenia pisemne wraz z życiorysem najpóźniej do 27 marca do Kurjera Pozn. zdw 60 779.

Posługaczka
potrzebna na przedpołudnie. Rejon Rynek Wilecki. Adres wskaże Kurjer zdw 61 073.

Poszukujemy
agentów handlarzy, domokrajnych do sprzedaży sensacyjnych nowo wynalezionych artykułów przy dużym zarobku. Zgłoszenia pisemnie: Wytwornia Chemiczna, Wutka, Katowice-Bogucice, Franca 25. Znaczyć załączyc. dw 3543

Technik
dentystryczny potrzebny na dożynnych warunkach, samodzielnym, biegłym wykonywaniu robót złotych i kaurkowych. od 1 kwietnia w pobliżu Poznania. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 60 681

Poszukuje
energicznej panny dla 10. 8 i 2-letnich dzieci jako wychowawczyni, która takie posady już zajmowała. Wymagane jest dobre władanie językiem polskim, znajomość cośkolwiek szycia domowego, prasowanie bielizny, nieskazitelna przeszłość. Zgłoszenia wraz z życiorysem i opisami świadectw i podaniem wysokości żądanej pensji skierować należy pod poniższym adresem: Jan Noga, kupiec, Rybnik, woj. śląskie. zdw 61 784

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna zaraz. Adres wskaże Kurjer zdw 61 770

Dziewczyna
uczciwa, czysta, kochająca dzieci, potrzebna zaraz lub od 1. 4. Czerwińska Mostowa 13 zdw 61 736

Sekretarza
do biura na prowincji poszukuje obeznanego z wszelką pracą, utrzymaniem poczty, pożądana Oferty z podaniem pensji do Kurjera zdw 61 720.

Uczeń
z dobrymi świadectwami może się zgłosić Ignacy Sebel, lowary kolonialne Półwiejska 12 zdw 61 722

Służąca
do wszystkiego, z gotowaniem dobrze polecona, potrzebna. Zgłoszenia 25 marca od 5—7. Polna 21, I lewo. zdw 61 741

Uczniica
do krawiecczyni damskiej na pół roku potrzebna. Stankiewicz, Mostowa 26. zdw 61 729

Ucznia
przymie W. Wojciechowski, m Ślusarski, Poznań, Woźna 16. rw 1665

Służąca
do wszystkiego, potrzebna zaraz lub od 1. Górna Wila 80 parter. rw 1668

Pierwszorzędny
krawiec na duże sztuki poza dom może się zaraz zgłosić T. Kubiak W. Garbary 8. rw 1671

Krawcowe
na wierzchnie koszule potrzebne zaraz. A. Chmielewska, Krasieńskiego 4, III. rw 1678

Książkowy
starszy samodzielnym z brany kolonialnej potrzebny zaraz lub później. Zgłoszenia pisemnie do „Par”, Al. Marcinkowskiego 11, pod 12.352. Pw 7893-12.352

Krawcowe
poza dom do szycia męskiej i damskiej bielizny mogą się zgłosić do Głowińskiego w f. mie. Zalcberg, Wronieckiego 4, I pietro. zdw 61 957-8

Kołodziej
biegły w budowie karoserji lub korpusów powozowych potrzebny J. Dekórski, buc karoserji Poznań, ul. Dąbrowskiego 88. zdw 61 861-2

Dzielne
szwaczki na koszule męskie mogą się zgłosić zaraz. „Janka”, fabryka bielizny, Poznań, Starościska 1. zdw 61 720/7

Fryzjerka
działa zaraz potrzebna Andersa Sw. Marcin 41 zdw 61 873-9

Sekretarza
poszukuje do biura na prowincji. Znajomość pisania maszyną. Podanie pensji do Kurjera Pozn. zdw 61 704.

Pracownia
Gorsetów „Wanda”, Kopernika 1 wykonuje szybko i sumiennie wszelkie pasy, bandaże do i po ciąży, po operacji itp. Biustonosze wszelkiego rodzaju. Przyjmuje wszelkie reparacje. zdw 61 700

Dziewczyna
młodsza do prac domowych i do dzieci potrzebna zaraz Staszica 6, III. lewo. jw 9603

Inżynier
młerniczy i praktykant z egzaminami i prawem rejestracji, z dwuletnią przynajmniej praktyką otrzymają posady. Zgłoszenia z podaniem żądanej wynagrodzenia, opisami świadectw i referencjami przesyłać pod adresem: Inż. Karol Schönhofer, mierniczy przysięgły, Toruń, Mickiewicza 5. dw 3473

Służąca
wiejska do wszelkiej pracy w gospodarstwie na wieś w średnim wieku może się zgłosić natchmianst. Oferty Kurjera dw 3480.

Dziewczyna
do wszystkiego, zdrowa, z dobrymi świadectwami od 1. 4. potrzebna. Zgłoszenia w niedzielę od 2—4. Sikorska, Grochowe Łąki 3 II. pietro. zdw 61 856

Pomocnik
krawiecki potrzebny zaraz. Głogowska 108, 3 wchód, III. ptr., lewo. zdw 61 855

Młoda
uczciwa, skromna służąca do wszelkich prac domowych może się zgłosić. ul. Grotgera 13, II. pietro, prawo. zdw 61 887

Chłopiec
do posyłek (portier), potrzebny zaraz. Zgłaszac się oświadczyć w Łódzkiej Składzie Fabrycznym, Stary Rynek 60. zdw 61 897

Posługaczka
młoda z praniem potrzebna. Rybaki 18, III. ptr., prawo, nowy dom. zdw 61 920

Dzielnego
pomocnika złotniczego przyjmuje St. Hirsch, Waly Zygm Augusta nr. 10. zdw 61 794

Ekspedjent
zdolny z dobrimi referencjami potrzebny K. Kłosowski ul. 27 Grudnia 6. zdw 61 796

Ekspedjentka
do oddziału konfekcyj damskiej i dziecięcej pierwszorzędna siła i tylko z brany potrzebna. Magazyn kapeluszy konfekcyj damskiej i dziecięcej: Borowicz, Wielka 8. zdw 61 797

Poszukuje
zaraz zdolnego slusarza maszynowego na prowincji, dobrego fachowca do reparacji wszelkich maszyn rolniczych biegłego w piśmie, który mógłby mnie w mej nieobecności zastąpić. Zgłoszenia z opisem świadectw podania wieku i warunków pracy do Kurjera Pozn. dw 3479

Chłonic
lat 14—15, porządnej rodziny, do rękodzielnictwa w celu przygotowania zaraz. Zgłoszenia od 4—5 Piechocka, Romana Szymańskiego 7. zdw 61 760

Posługaczki
uczciwej, młodszej, na pół dnia poszukuje zaraz Lejczak Górna Wila 13, II. zdw 61 761

Ekspedjentka
młoda potrzebna zaraz do przedsiębiorstwa elektrotechnicznego. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 61 824.

Służąca
potrzebna natchmianst Sw. Marcin 65, I. zdw 61 826

Dziewczyna
do wszystkiego bez gotowania zaraz potrzebna. Adres wskaże Kurjer zdw 61 827.

Służąca
do wszystkiego, potrzebna. Poznańska 58 a II lewo. zdw 61 774

Pomocnik
krawiecki na wszelką pracę zaraz. Mikołajczyk, Skarbowska 1. zdw 61 834

Dziewczyna
czysta, sumienna, znająca dobrą kuchnię. Zgłosić w niedzielę, ul. Matejki 1, III. zdw 61 843

Służąca
do wszelkich prac domowych z gotowaniem, uczciwa, potrzebna od 1. 4. K. Gasiorowska ul. Kraszewskiego 8. zdw 61 844

Służąca
pilna, młodsza, potrzebna. Gwarna 8, III. zdw 61 860

Dziewczyna
do wszystkiego, umiejąca gotować, tylko z dobrimi świadectwami, potrzebna od 1. 4. 1928. Murawska, Przecznicza 2. zdw 61 883

Inkasent
w starszym wieku potrzebny zaraz. „Elabor”, Gasiorowskich 6 zdw 61 889

Pokojówka
młodsza, czysta, uczciwa z dobrimi referencjami, potrzebna od 1. 4. Oferty Kurjera zdw 61 865.

Krawcy
potrzebni zaraz Borowski, Sw. Marcin 45a. zdw 61 947

Uczennice
wyczam krawiecczyni damskiej Podgórska 9, II Jamontowa. zdw 61 953

Książkowej
młodszej, zaufanej z powodu czystych wynajdów właściciela, poszukuje z kaucją 500—1000 Pensja podług umowy. Zgłoszenia Kurjera, filia St. Rynek rw 1679

Służąca
uczciwa i czysta, umiejąca gotować, potrzebna do wszelkich prac domowych jako samodzielna, od 1. 4. lub zaraz. Grządzielka, Wroniecka 16. rw 1690

Krawców
miarowych na duże sztuki i spodniarza, poza domem, przyjmie Suszczyński, Kregielski, 27 Grudnia 16. rw 1681

Pomocnik
fryzjerski może się zaraz zgłosić. Feliks, Worsztynowicz, Krotoszyn, Koźmińska 2. zdw 61 894

Służącej
poszukując. Konkwiewitz, Głogowska 108, wchód 5. zdw 61 927

Dziewczyna
wiejska, uczciwa i czysta, do wszelkich prac domowych, potrzebna od 1. kwietnia ul. Głogowska 97, II ptr., lewo. zdw 61 935

Dziewczyna
uczciwa i czysta, do troja dzieci, lat 3, 5 i 8, potrzebna. Warunek szycie. Adamska, Łąkowa 8. zdw 61 941

Służąca
do salj operacyjnej potrzebna zaraz. Zakład Ortopedyczny, ul. Gasiorowskich 7. zdw 3478

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Walka z przestępczością dziecka

Zatrważającym objawem w dziedzinie stosunków powojennych jest stały wzrost przestępczości nieletnich. Przyczyn tego niezwykle ujemnego zjawiska jest wiele.

Ogólne obniżenie się moralności po wojnie odgrywa bezsprzecznie niepoślednie miejsce w szeregu przyczyn, ale ich nie wyczerpuje, a zbyt niekłaźdzenie nacisku li tylko na ten moment uspokaja niejako opinię społeczną że jest to zjawiskiem przejściowym, nad którym przechodzi się do porządku dziennego.

Tymczasem trzeba raczej na alarm uderzyć i naprawdę głęboko i szczerze zająć się tą kwestią.

Nie wystarczy napisanie dwóch, trzech, czy dziesięciu nawet artykułów w tej materii — trzeba aby ta sprawa stała się ważnym zagadnieniem państwowym — i to nie papierowym, ograniczającym się do wydania pewnej ilości ustaw, ale żeby ochrona i opieka dziecka w całej rozciągłości została zrealizowana.

Niedoceniając te kwestie może w przyszłości fatalnie się odbić nawet na strukturze politycznej państwa. Famiłtajmy, że niedza, opuszczenie, brak pracy, rodzi zawsze nienawiść do posiadających, wytwarza specjalną etykę — która w prostej drodze prowadzi do idei komunistycznej. Ostatnie wybory do Sejmu są najwymowniejszym dowodem tego. Wzrost komunizmu w Polsce przypisać należy nie tylko agitacji bolszewickiej, ale konsekwencjom złego stanu ekonomicznego i związanym z tem bezrobociem, drożyzną utrzymaniu, kwestii mieszkaniowej tak u nas smutnej i t. d. Z drugiej strony trzeba przyznać, że ogółem, stopa życiowa (przynajmniej nazewnątr) się podniosła, stąd głucha zawiść, niezadowolone i w rezultacie przesiłkanie powolne, ale systematyczne ideami komunistycznymi.

Dzieci proletariackie, a te stanowią zasadniczy element, z którego rekrutują się nieletni przestępcy, wyrastają w dusznej atmosferze nędzy, buntu i strasznego widma bezrobocia, które stale grozi jego rodzicom. Nieodstępny towarzysz niedoli ludzkiej — alkoholizm — a na tem tle wynikająca niezgoda — są pierwszymi pojęciami dziecka o rozkoszach życia rodzinnego. Jak mało znajduje dziecko w tych warunkach ciepła, miłości i opieki, a jak bardzo karmi się nienawiścią, zwłaszcza jeżeli chodzi o dzieci nieślubne! Życie ich to pasmo cierpień już od kołyski.

Biedne zwierzątko ludzkie na całym świecie nie ma nikogo, kto by nauczył je rozróżniać zło od dobra. Zna tylko chłód i głód. Instynktownie stara się go zaspokoić, stąd kradzież jest najpospolitszym przestępstwem wśród małych dzieci.

Podniesienie ogólnego dobrobytu społeczeństwa znakomicie przyczyni-

łoby się do spadku przestępczości wśród nieletnich. Zawsze jednak będą istniały dzieci bezdomne, opuszczone, dzieci niczyje, wreszcie dzieci, choć posiadające rodziców, lecz krzywdzone, czy to fizycznie, czy moralnie. Takim trzeba zapewnić nie tylko ciepły kąt i kawałek chleba — ale należy je wychowywać! Połączona działalność państwa i społeczeństwa może wydać wspaniałe rezultaty. — Zepchnięcie całości tego zadania na samo społeczeństwo — nie wydałoby pożądanego wyniku. Ochrona dziecka i opieka nad niem nie jest zadaniem filantropji jest prawem dziecka. Słusznie też w Anglii, obok Węgier posiadających świetnie rozbudowane ustawodawstwo dziecięce, — nosi ono nazwę w potocznej mowie — „Habeas corpus“ dzieci. Wogóle na Zachodzie kwestji rozwoju przestępczości dzieci poświęca się dużo uwagi.

Pierwszą częścią świata, która oparła walkę z przestępczością dzieci na zasadzie prewencji, uznając, że przestępczość nieletnich to wynik istnienia dzieci opuszczonych, zaniedbanych i krzywdzonych — była Australia. Australia nie zna nazwy dzieci ubogich, uważając je za zbyt pogardliwe. Nazywa więc wszystkie dzieci wychowywane na

koszt państwa — dziećmi państwa. Do dzieci państwa zalicza i takie, które spełniły czyn przestępny — oficjalnie jakoby przestępny, podkreślając w ten sposób brak winy ze strony dziecka. Opieka państwowa obejmuje wszystkie potrzeby dziecka: utrzymanie, ubranie i naukę. Oceniając w zupełności doniosłość wychowania rodzinnego w wypadkach, kiedy tylko brak środków staje na przeszkodzie dobremu wychowaniu dziecka — państwo udziela matkom wzgl. innym osobom, dobrze wywiązującym się ze swego zadania opiekunów (kontrola jest bardzo ścisła) zapomóg stałych na utrzymanie dziecka. W ostatnich latach w Nowej południowej Walji wniesiono do parlamentu projekt ustawy, mającej na celu zapewnienie wszystkim niemowlętom rodzinnym stałej zapomogi. Wogóle w Europie najlepszym ustawodawstwem dziecięcym mogą pochlubić się Anglia i Węgry.

Jeśli chodzi o całokształt ujęcia samego zagadnienia to najdalej pod tym względem poszła Anglia, która stworzyła całkowity system ustawodawstwa dziecięcego i osiągnęła wybitnie korzystne rezultaty w walce z przestępczością dzieci. Ciekawe, że pierwszą kodyfikację ustaw o dzie-

ciach stworzyła Anglia, ten kraj — którego ustawodawstwo jest wogóle nieskodyfikowane. Ustawodawstwo angielskie b. szczegółowo i kazuistycznie omawia wszelkie zagadnienia, związane z dzieckiem, poczynając od jego urodzenia. Zajmuje się niem i bardzo drobiazgowo omawia kontrolę nad dziećmi, oddanymi na t. zw. „garnuszek“, wychowywanymi przez ludzi obcych (tu np. surowo zabrania się ubezpieczenia na życie swoich wychowanków — przepis niepotrzebny w stosunkach angielskich, gdzie system ubezpieczeń jest b. wysoko rozwinięty).

Sprawa nierządu nieletnich dziewcząt również jest bardzo wyczerpująco omawiana; a więc opiekun, który namawia i zezwala na uprawianie nierządu swej wychowanki, nie mającej skończonych lat 16 ulega karze do 2 lat więzienia. — Więzienie do 3 miesięcy lub grzywna grozi temu, kto by namawiał nieletnich do włóczęgostwa, żebractwa i t. p. — Nad dziećmi zagrożeniami moralnie czuwa stała kontrola wizytatorów płci obojga. Mają oni szerokie pełnomocnictwa, szczególnie jak na angielskie stosunki, gdzie w myśl zasady „my home, my castle“, właściciel mieszkania może nie wpuścić nikogo do siebie.

Doraźną opiekę znajdzie dziecko opuszczone, krzywdzone, lub występne w zakładzie: place of Safety. Może to być każda instytucja, gdzie dziecko można umieścić tymczasowo, dopóki się los jego nie rozstrzygnie! Rozstrzyga sąd, który może dziecko w przytułku pozostawić jeszcze co najmniej na 21 dni, lub też od razu oddać krewnym, odpowiedniej osobie prywatnej, wzgl. instytucji wychowawczej. W ten sposób można pozabawić władzy rodzicielskiej, albowiem osobę, której pieczy został powierzony, pupił wyposaża się w prawa i obowiązki rodziców i ci nie mogą żądać wydania im dziecka. Specjalne zakłady służą dzieciom opuszczonym, lecz nie przestępnym; dla małoletnich winowajców natomiast urządził się zakłady poprawcze o surowszej dyscyplinie. Jeżeli wychowawca nie sprawuje się dobrze, kierownicy mogą nawet przed upływem terminu zwolnienia z dozoru umieścić go w jakimś rzemiośle, lub nawet pozwolić na wyemigrowanie. Ten liberalizm w stosunku do nieletnich przestępców jest wynikiem słusznym rozumowania, że umieszczenie w zakładzie nie jest odwetem, lecz wychowaniem; o ile cel został osiągnięty — nie ma powodu przetrzymywać wychowanka w zakładzie.

W następnym artykule omówimy zagadnienia, związane z kwestją ustroju sądów dla nieletnich, procedury dotyczącej nieletnich przestępców i t. d., jak się to przedstawia w Anglii, względnie innych krajach — przy czem szczegółowiej omówimy stan pod tym względem w Polsce.

M. Zakrzewska.

Poznań.

Moja droga! — Zamawiaj stale tę gazetę na cały kwartał, a będziemy mieli w domu dobrego przyjaciela — dwa razy dziennie — najkrótsze nowiny i dużo pożądanego ogłoszeń — —

Reformy w świecie muzułmańskim Jugosławii

Już po okupacji Bośni i Hercegowiny przez Austrię w r. 1878 zaczął się w konserwatywny świat muzułmański wkraść duch nowości, duch kultury zachodniej.

Ogromny przypływ ludzi o zupełnie odmiennej kulturze, prowadzących całkiem inne życie, musiał wywierać wpływ na otoczenie bliższe i dalsze. Młodzież pierwsza zaczęła się garnąć ku obyczajom obcych przybyszów. Po miastach zakładał rząd szkoły średnie, oraz handlowe, do których wolna zaczęła uczęszczać i dzieci muzułmańskie, oczywiście po ukończeniu szkół początkowych. Dzieci te siłą faktu zbliżały się do „Europejczyków“, poznawały ich życie, oswajały się z niem. Gdy z biegiem czasu młodzież ta wyruszała w świat, na wyższe uczelnie do Zagrzebia, Grazu, Pesztu, czy Wiednia, lub i dalej jeszcze — to oczy ich otwierały się coraz bardziej na ciemnotę horyzontu własnego otoczenia. Równocześnie wpływ Turcji właściwej, wobec odcięcia politycznego, zamierał a po ostatniej aneksji Bośni i Hercegowiny przestał zupełnie oddziaływać na społeczeństwo muzułmańskie.

Oczywiście proces ten odbywał się bardzo wolno — a świat kobiecy był zupełnie od niego usunięty; już nie

mówię o udziale czynnym, ale nawet chyba myśli o reformie nie kiełkowały u wszystkich kobiet. Zamknięte w haremach żyły spokojnym i równym życiem codziennym, takim, jakie wiodły zawsze i wszędzie wszystkie tureckie niewiasty, od najdawniejszych czasów.

Zwolna jednak wartkie życie nowe robiło swoje. Tu i owdzie znalazła się rodzina muzułmańska tak postępową, że decydowała się na posyłanie córki do szkoły rządowej, zwyczajnej. To był pierwszy krok do emancypacji haremu.

Drugim krokiem była i w tym wypadku wojna światowa. Wszyscy mężczyźni musieli pójść do wojska. Zostawili dom i cały dobytek na pieczy żon, nieobeznanych z życiem zupełnie. Muzułmanki stanęły — trochę bezradne — oko w oko ze zmienionymi warunkami. Walka o byt, troska o kawałek chleba zmusił je do innego życia, oraz do współpracy z innymi kobietami. Temsamem i one poznały inny sposób życia, zrozumiały swe bądź co bądź — poniżające stanowisko społeczne. A nie było mężów, ni ojców, ni braci, którzyby srogą i nieograniczoną władzą mogli je wstrzymać od wchłaniania w siebie nowego życia. Odważniejsze zrzuciły zasłonę i feredżę (długi płaszcz, który każda musiała nakładać na siebie, wychodząc na ulicę) — ku przerażeniu najstarszego pokolenia. A odwagę posuwały tak

daleko, że ośmieliły się na odwiedzenie (oczywiście sporadyczne) teatru (w Sarajewie) lub kina a nawet — kawiarni.

Po skończeniu wojny światowej, mężczyźni wrócili do domów. Zmienione warunki nie przeraziły ich, przeciwnie nawet, uznali je, jako dobre; przecież przeszli kawał świata, poznali inne środowiska, bądź co bądź, odpowiadające wymogom życia współczesnego. Do tych zmian, które zaszyły, potrzebną jednak była sankcja władzy duchownej wyznania mahometańskiego.

W nowo utworzonej Jugosławii mianowano najwyższym duchownym wyznania mahometańskiego p. Causevicia. Jest on t. zw. „Reis-el-Ulema“. Uczony ten muzułmanin zapatruje się na życie realnie. Zdaje sobie jasno z tego sprawy, że zreformowanie społecznego życia świata muzułmańskiego jest koniecznym, w przeciwnym bowiem razie żywioł ten musiałby zginać, o ile by nie umiał się dostosować do wymogów życia współczesnego. To też Causevicia stara się przeprowadzić reformę, zbliżoną zresztą do tej, której uległa Turcja, a którą jednym słowem można określić mianem „europeizacji“. Nie miejsce tu, na wchodzenie w szczegóły jego działalności, przytoczę tylko to, co się odnosi do świata kobiecego. Otóż zdaniem jego, dogmaty wiary wielkiego Proroka absolutnie nie nie mają przeciwko temu, by kobiety

chodziły z odkrytą twarzą, a więc religia nie może bronić kobiecie zrzucenia zasłony i pokazywania się całemu światu. Sposób ubierania się — to tylko znak czasu i mody. Islam nie patrzy na to, czy kobieta na zasłonę, czy nie, czy chodzi do szkół, czy siedzi w domu: dobrym muzułmaninem jest ten, kto spełnia wiernie istotne przepisy Koranu.

Oczywiście, te zupełnie modernistyczne i zupełnie logiczne poglądy spotkały się z częściowym oporem ze strony zacofanego, starszego społeczeństwa. Opowiadano mi taki fakt, że nauczycielka muzułmanka, zrzuciła zasłonę; gdy wracała z miasta do domu, napadli ją tak sąsiedzi, że była zmuszoną do ponownego noszenia „jaczmarku“ (t. j. zasłony). Wypadki te są jednak rzadkie. Ale one właśnie wpływają na to, że dziś — prawdziwy wschód może obcy przybysz zobaczyć tylko jeszcze w Bośni i Hercegowinie, ten „wschód“, który we właściwej odczytnie aginął.

Trudno powiedzieć: szkoda go. Zniknęła pewna malowniczość — i tajemniczość, to prawda, za to jednak znaczna już część świata kobiecego żyje normalnym życiem kulturalnym. Nie należy wątpić, że z czasem ogół do tego dojdzie.

Dr. Zofja Kawecka.

Wrażenia z Kamerunu

W Douali — Klimat — Zdolności i wady czarnych — Owoce Afryki — Polacy w Douali

Punktualnie podług planu zajechaliśmy dnia 12-go listopada 1927 roku do Douali. — Ostatnie dni na statku przeminały tak szybko, jak sen; minęliśmy Tabou, Grand Basam, Lomé, Cotonou, wreszcie Douala, a raczej Suellaba. Dziwne wrażenie sprawia Lomé, widać dokładną robotę Niemców, a po raz pierwszy po wyjeździe z Europy ujrzałem wieże kościoła.

Rankiem 12-go wjechaliśmy do wielkiej szerokiej zatoki Sullaba, ujętej jakby w dwa mola lasu. Douali na razie nie widać. Dwa małe parowce podjechały do naszego statku o godzinie 2.15 odbiliśmy od „l'asié”. Od miejsca, gdzie nasz okręt zarzucił kotwicę, do portu Douali jechaliśmy 2 i pół godziny. Po drodze widziałem w dwóch miejscach kominy i maszyny dwóch statków, które Niemcy zatopili podczas wojny, ażeby utrudnić przejazd. Pozostały na miejscu na pamiątkę, nie wieczną jednakże, bo tylko do chwili, aż solą i rdzą zżarte rozpadną się w pył na dnie morza.

Objąłem ostatniem spojrzeniem okręt, na którym na pożegnanie przeżyłem szaloną burzę. Lało jak z cebra, zrobiło się ciemno, mrok rozświetlały tylko błyskawice. Widok był cudowny. Na zakończenie piorun uderzył w tylny maszt i po piorunochronie, rozbiwszy szybę, zsunął się do morza.

Przed nami otworzył się widok na Doualé, której białe domki, rozsiane wśród zieleni miłe sprawiają wrażenie. Dojechałem na małym stateczku „Tullahu” do brzegu; o godz. 4.45 stanąłem na kameruńskim piasku. Dużo białych, jeszcze więcej murzynów oczekuje przyjezdnych. Ponieważ bagaże wydają dopiero nazajutrz, pojechaliśmy do Grand Hotelu, gdzie na tarasie obserwowałem cudny zachód słońca. Powietrze pyszne, miły chłód, najróżniejsze gatunki palm, — wrażenie Riwiery. Gdy po zachodzie mrok zapadał coraz szybciej, rozspiewała się wokół nagle ciemnia świerszczami, aż w uszach grało, a w powietrzu mięgały robaczki świecące w rodzaju świętojańskich. Przedziwnie wyglądają te fosforyzujące punkciki w powietrzu.

Na drugi dzień rano poszedłem do portu, aby wyciągnąć swoje bagaże. — Pełna murzynów, czekających na wynajęcie, ale żaden się nie ruszy sam przez się, trzeba im literalnie dyktować, co i jak mają robić. Wynajmuję 3 typy i idę do statku; — obracam się, a za mną idzie 7 murzynów. Wiedząc, że to zwykły sposób nabierania przyjezdnych Europejczyków, zatrzymuję wybranych trzech murzynów, a reszcie „won”. Ani rusz, na moje „go away”

— nic! Dochodzę do quai, oni za mną, ponownie każą im odejść, nic nie skutkuje; więc pierwszemu z brzegu daję uprzejmego kopniaka w dyskretną część jego korpusu i to bajecznie ma skutek. Trzej wynajęci murzyni zostają; reszta rozwiała się w mig. W ten sposób wśród ogólnego śmiechu stojącej wokół publiki pozbyłem się natrętów.

Druga historia na statku; przy „cale” stoi murzyn. „Kto otwiera cale” — pytam. „Ja”, odpowiada. Każę otworzyć, nic. Drugie zawezwanie, on nic, trzecie z dosadnym akompaniamentem skutkuje natychmiast. Zeszedłem na dół i po godzinie poceniu się wyłowilem swój bagaż. Wywinowano go do góry, murzyni wzięli ciężar na głowy i zdeklarowawszy na komorze celnej swoją broń, zabraliemy kufrzy szczęśliwie na auto. Po wypożyczeniu się gruntownem zimny „tub” był cudownym wynagrodzeniem.

Rano 14-go pierwszy raz stawiłem się w biurze i tu dyrektor oznajmił mi, że po zapoznaniu się z biegiem interesów w Douali przeznaczony jestem do Nauga Eboko, t. j. 500 km. w głąb kraju. Jest to miejscowość, położona na płaskowzgórzu jakieś 800 m. ponad poziom morza, klimacie więc bardzo zdrowym.

Przydzielono mnie tutaj do faktorii w dzielnicy handlowej Douali. Przeprowadziłem się zatem zaraz do tejże części miasta, zwanej Boua Muti. — Mieszkanie przesłizne, pół domu do dyspozycji, przedpokój, pokój sypialny, pokój do mycia, ogromna weranda, wielki tub i czarny do tego boy. — O 7-mej rano rozpoczynamy pracę, o 11 3/4 wracam autem na obiad, siesta do 13/4; — praca później do 5 i pół i powrót do domu, gdzie oczekuje mnie śliczna małpka gatunku „macapue” szara, na głowie brązowa, przy uszach srebrno szara, żywa jak skra.

O Douali pisać mógłbym tylko w superlatywach. Bardzo ładne domy, szerokie, zwirom wysypane aleje, dużo zieleni, Europejczyków 1800, automobili kursujących 800. Miasto leży nad zatoką i ujściem rzeki Wuri. W miejscu, w którym rzeka ta wpada do morza, jest ona szersza niż ujście Wisły i Renu razem wzięte. Zdała na pierwszy rzut oka zieleni kameruńskiej roślinności sprawia wrażenie flory południowo - europejskiej. Dopiero oddaliwszy się od miasta, kiedy mijam murzyńskie wioski i zaszywam się w bananowe laski, lub chodzę między aranasami, zdaje sobie sprawę, że to, rzeczwiście Afryka, a tam o kilkaset kilometrów dalej na południu znajduje się linja, znacząca środek kuli ziem-

skiej. Powietrze cudowne, ranki bardzo miłe, po deszczu nawet dość chłodne, w południe ciepło, czasami upał. Światła dużo, bardzo dużo. Uderza brak cieni. W południe szukam, gdzie jest mój cień i w końcu znajduję go przykucniętego u swych stóp. Jeżeli pochmurno, to jednolite światło poprzez chmurę się sączy, jest bardzo jasno, świetlisto i nigdzie, nigdzie nie widać cienia. Ma się wrażenie, że się jest w olbrzymim atelier fotograficznem, z górnem światłem, przesączeniem poprzez mleczne szyby. W południe słońce jest tak ostre, że jadąc na obiad, nakładam zielone okulary, aby nie męczyć oczu.

Kamerun, który leży dalej na południe od Senegalu, znacznie ma chłodniejszą i przyjemniejszą temperaturę. Polega to na strukturze geograficznej. Tuż nad morzem wznosi się góra Kamerunu około 4.500 mtr., a głąb kraju płaskowzgórza 600 — 800 m. nad p. morza, co bardzo wpływa na uformowanie temperatury. Dość powiedzieć, że świeże masło, pomidory, sałatę etc. wożą stamtąd, a są okolice, gdzie się stale nosi europejskie ubrania, a w nocy trzeba się przykryć. Są tu Europejczycy, którzy mieszkają od 9 — 10 lat bez przerwy. Z osławioną zatem gorączką nie jest tak źle, śpię dotąd bez „moskitiery” mimo, że trwa jeszcze t. zw. saison seche. Przykrą natomiast rzeczą jest to, że ustawicznie trzeba mieć kask na głowie aż do zachodu słońca i to nawet w magazynach. Magazyny są skonstruowane z blachy dość szczelnej, aby chroniły towary od ulewnego deszczu, a ponieważ blacha nie chroni przed promieniowaniem słońca, przeciwnie wzmaga siłę promieni ultrafioletowych, które powodują porażenia słoneczne, czyli jak tu mówią „les coups de bambou”, trzeba chronić się pod kask. Mieszkania prywatne są natomiast bardzo przewiewne, podwójne dachy, jeden drewniany, a nad nim w odstępnie 50 cm. drugi z blachy (toit ondulé Welblech) nieprzemakalny. Jak te dachy wytrzymują napór wody, miałem już czas się przekonać. Półtorej godziny lało, lało i lało. Ile tam ton wody lunęło na dach, nie wiem; wiem tylko, że stękał i dudnił, jakby kto z całej siły w niego uderzał. Mimowoli czekało się chwili, gdy runie. Nawiasem mówiąc, po półtora godzinnym deszczu takim temperatura tak się ochłodziła, że w aucie dobrze okryłem się płaszczem.

Godziny biurowe spędzam w magazynach kauczuku, oliwy i kakao, aby zaznajomić się z różnemi gatunkami produktów, albo zaznajamiam się ze sposobem handlowania z murzynami. Sekunduje mi w tem 3 czarnych clarków, z których dwóch sprzedaje, a trzeci zapisuje dyktowane przeze mnie sprzedane towary, nazwę i cenę. Sprzedajemy wszystko: materje, kape-luszki, zegarki, rondle, mydło, konser-

wy, igły, nici i t. d., nawet prawo proroka czyli koran. Robota niezbyt mądra, ale ciekawa, a uważać trzeba szalenie, bo murzyni kradną jak kruki. — Jeden z clarków zaraz na wstępie naszej znajomości, próbował świsnąć w moich oczach paczkę igieł. Zauważyłem, że ją sobie tak od niechcenia odsunął i kiedy ją już włożył do kieszeni, także tak od niechcenia, zatrzymałem go i wyjąłem mu igły z kieszeni. Programowo musiał dostać w kark z dodatkim ostrzeżeniem, że przy następnej kradzieży pójdzie do ciupy. Po południu wzięłem go na stronę i próbuję mu przemówić do sumienia, że przecież go ochrzczę, że to grzech kraść. „No tak, odpowiada, prawda, ale w sobotę pójdę do spowiedzi, to już grzechu nie będzie”. Wygodna filozofia, wobec której jest się bezradnym.

Wszyscy murzyni kradną i kłamią. Są to wielkie dorosłe dzieci, przytem leniwe i zgnuśniale. Bieda i nędza między nimi straszna. Jakieś wielkie, dobre wstrząśnienie powinno ich otrzeźwić i rozbudzić chęć pracy. Jeśli mają chęć, to okazują bystrą inteligencję. Moi clarkowie piszą ładnie i wyraźnie, liczą w głowie bajecznie. Jeden z nich chodził do szkoły niemieckiej, obecnie nauczył się mówić i pisać po francusku. Psuje wszystko to ustawicznie zamykanie przed nimi wszystkiego na klucz, a zatwardziałe w kłamstwie bestje aż strach. Ot, wczoraj pewien mój kolega spostrzegł, że skradziono mu 300 fr. Podejrzanie padło na boy'a. Przeszukaliśmy go i znaleźliśmy u niego 20 fr. czyli wystarczającą ilość, by potwierdzić podejrzenia. Nigdy bowiem murzyn nie chowa długo pieniędzy. Wszystko, gdy tylko może i zdąży, wyda zaraz. Gdy znaleziono 20 fr., czarny kucharz nasz wprowadził bratka na podwórko. Rozprawił się z nim po murzyńsku, t. zn. walił go pięścią po łbie i gębie aż dudniało; że mu makówki nie stracił, tego nie rozumiem. Nic nie skutkowało. Rozebrano go potem, związano i wysypano mu 25 batów. Wrzaski okropne, aż drżały liście na palmach. Chciał wreszcie przyznać się, że wziął trochę. „Ile?” Cisza. Znow 15 batów z całej siły, aż się witki postrzępiły. Przyznał się do 50 fr., co było kłamstwem, bo brakowało trzech 100-frankowych biletów. Wytłukł z niego 200 fr.

Pojechałem do domu, a oni tłuśli dalej. Dzisiaj rano spotkałem delikwenta z okiem spuchniętym zakutego w kajdanki, eskortował go policjant. Winszowałem mu w myśli; na komisarjacie 100 batów pewnikiem go czeka! — Okropnie to nieprzyjemne, że dotychczas innego bardziej ludzkiego sposobu z nimi postępowania wynaleźć nie zdołano.

Co za olbrzymia różnica między murzynami, a Arabami, a raczej mu-sulmanami. Dwa dni temu był u nas

KONJAKI

V. S. O. P.

Jubileuszowy — Rés. Spéciale
Winiak Médical — Winiaki mieszane

Winkelhausen

WÓDKI - LIKIERY

Stołowa — Starka — Żytniówka
Banan — Morełówka
Grand Cardinal — Cordial Médoc

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE WINKELHAUSEN, TOW. AKC. STAROGARD - POMORZE . ZAŁ. 1846.

Do wiosennej uprawy polecamy

Plugi - Brony - Kultywatory

Siewniki rządowe „Polonia“

Cegielskiego
system Siederslebena

Oryg. Hey'a opelacze „Pflanzenhilfe“

do zboża i buraków

Siewniki do saletry „Kujawiak“

dwu- i wielorzędowe z przyrządem do wysiewu szerokorzutnego.

ZWIĄZKOWA CENTRALA MASZYN S. A.

ul. Fr. Ratajczaka 16.

POZNAŃ

Telefon 22-80 i 22-89.

Oryg. szwedzkie wirówki do mleka „BALTIC“ i „CELTIC“.

Pw 8570-5, 217

Ludzie pracy noszą
OBCASY KAUCZUKOWE

PALMA

Zalety:

Tańsze i trwalsze od skóry, chód przyjemny. Ochrona nerwów.

Obrazek rodzajowy z Douali w Kamerunie.

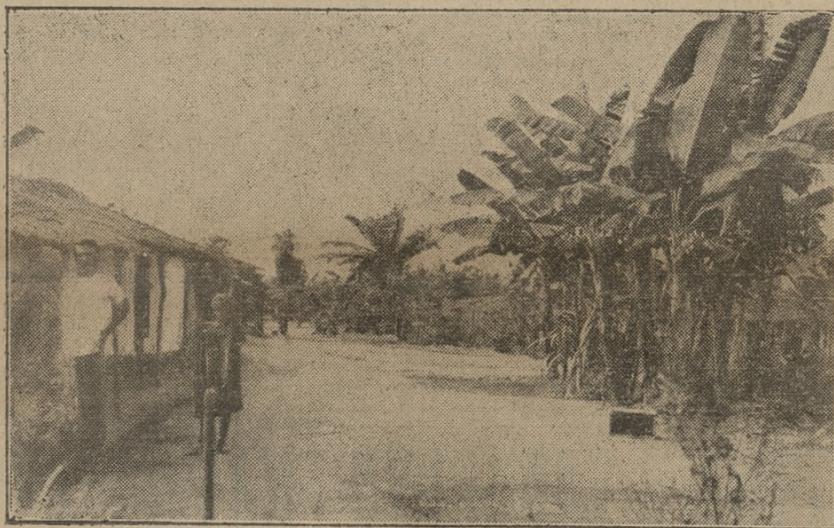
w faktorii muzułmanin. Przyjechał z głębi kraju, z drugim, tłumaczem, gdyż ani po angielsku, ani po francusku nie mówił. Zobaczył na stole koran i, zaraz otworzywszy go, zaczął z przejęciem czytać monotonnym, śpiewnym głosem. Widać było w twarzy tak głębokie skupienie w modlitwie; czuło się, że odnalazł siebie i swój świat. Zagadnąłem tłumacza, czy wolno, ażeby wierny mahometanin nie mył twarzy, rąk i nóg przed modlitwą i nie zwracał się w czasie modlitwy w stronę El Kabby (Mekki). Modlący się osłupiał i kazał mi odpowiedzieć, że po raz pierwszy mu się w życiu zdarzyło, ażeby biały znalazł przepisy jego religii.

Na brak wrażeń nie mogą zatem

się uskarżać. Nie mogę też żalić się na brak owoców. Banany, począwszy od olbrzymich, które tutaj nazywają „bananes cochons“, aż do małych zielonych. Wszystkie są dobre, ale o przecudnym zapachu i smaku są banany różowo - czerwone. Te chyba Pan Bóg dla mnie, albo mnie dla nich stworzył!

O ananasach i pomarańczach nie mówię, gdyż znane są w Poznaniu. — Natomiast pierwszy raz spotkałem tu gojawy, manga, papaje i avacats.

Gojawy w kompocie przypominają morele, mauga są smaczne i orzeźwiająco trochę terpentyną woniące ale szybko przyzwyczajam się do ich smaku. Papaje, to owoc drzewa „papayer“, owoc wielkości melonu i tego ko-

Drzewa bananowe w wiosce murzyńskiej.

loru. Bardzo zdrowy, dużo bowiem zawierający pepsyny. Jada się go w kompocie, lub surowo z cukrem albo z solą i pieprzem. Najmniej dobry to „avocat“, owoc wielkości 3 gruszek wielkich, fioletowy, zawierający pestkę wielkości małej pomarańczy. Jada go się jako hors d'oeuvre z solą, pieprzem, oliwą i octem. Znośny w smaku. —

Nakoniec o każdej porze dnia, lub na five o'clock, piję orzech kokosowy świeży, słodkawy, orzeźwiający!

Cudna jest Afryka! Oby dużo młodzieży polskiej, która nie boi się trudów i pracy, samotności i dużego wysiłku woli, szła szukać szczęścia w świat szeroki, a uzbierawszy jaknajwięcej zdobyczy umysłowych i finansowych, wracała, przygotowana do pracy we własnym kraju. Przekonany jestem, że Polacy przy swej inteligencji wrodzonej o niebo całe przekraczają inne narody i spokojnie będą mogli stawić czoło wszelkim przeciwnościom i będziemy mieli nasze kolonie!! Owa sugestia, że czarny kontynent roj się od niebezpieczeństw, należy zarzucić. Nie taki djabeł czarny, jak go malują! Z dzisiejszą bronią dziurawiącą łeb pantery, jak puszkę z konserw, a skórę goryla jak deskę, niema się czego obawiać. Medycyna pomaga ogromnie przeciwko jadom, zarazom etc., doświadczenie poprzedników jest drogowskazem dla dzisiejszych ludzi. Z temi atutami spokojnie mogą biali ludzie licytować w życiu — pokerze, a mając młodzież, zdrowie i zimną krew, posiadają się możność zdobycia czwartej karty — t. j. fortuny. Należy tylko spełniać obowiązek, nie zaś wiać zaufania i... wystrzągać się alkoholu.

Polska kolonia w Douali liczy teraz ze mną 7 osób. Oprócz tego jest tu misjonarz Polak ks. Zjeżdźka — pochodzi z Wielkopolski, — a nazywała go „le pere Casimir“. Przedziwne o nim opowiadają historie. Jest to człowiek, który od 15 lat „robi kolonie“ i n. p. w głębi Kamerun wybudował sam, własnoręcznie kościół, sam glinę na cegłę wyrobił, sam lepił cegły i t. d. i kościół stanął i stoi! — Oto wzór kapłana, naszego ziomka, prawdziwego Polaka!

A. Manjura.

Lekarze chińscy

Od 13-go wieku istnieje w Pekinie najwyższe kolegium lekarskie, którego członkami są najsłynniejsi lekarze, mianowani przez cesarza. Kolegium to ma prawo nadawać lekarzom tytuły „lekarzy inspektorów“, lub „lekarzy dyrektorów“. W dawniejszych czasach kolegium kontrolowało studia lekarskie, aczkolwiek nigdy do wykonywania praktyki nie wymagano w Chinach jakiegokolwiek egzaminu. Młodzieniec, chcący poświęcić się zawodowi lekarskiemu, wstępuje na

praktykę do wybitniejszego lekarza i płaci mu za naukę. Jest jego pomocnikiem, czyta i kopiuje jego recepty, jest obecny przy badaniu chorych, a ponadto studjuje klasyczne dzieła lekarzy chińskich. Ukończywszy praktykę, przywiesza na drzwiach swego domu czerwoną tablicę, na której kilka szumnych frazesów reklamuje go niemal jaok cudotwórcę.

Najczęściej zawód lekarza przechodzi w spadku z ojca na syna. Jest sporo takich dynastji lekarskich, które sięgają kilka wieków wstecz. Dynastje te mają własne tradycje i ordynują do dziś dnia według przepisów ustalonych przed wiekami, przepisując ustawicznie recepty swych przodków. I rzecz dziwna, właśnie tacy lekarze z dziada pradziada cieszą się największym wzięciem. Istnieją do dziś w Chinach osady, zamieszkałe wyłącznie przez rodziny lekarzy, do których z dalekich nieraz stron pielgrzymują chorzy.

W mniemaniu Chińczyków im lepszy lekarz, tem większe ilości lekarstw ordynuje chorym. Najlepszym lekarzem jest więc ten, który każe pić pacjentom całe dzbanki leków. Najczęściej lekarz jest zarazem aptekarzem. Rozumie się, że wówczas nie skąpi leków. Za leki płaci się według cennika, honorarium zaś według uznania. W pokoju ordynacyjnym wisi wielka drewniana skarbonka, do której pacjentowi wrzucają honorarium.

Lekarstwa są w Chinach drogie, aczkolwiek sporządza się je z surowców miejscowych. Według starochińskiej farmakopei o własnościach leczniczych rozstrzyga pora roku, a nawet dnia, w której sporządzono lekarstwo z danej rośliny, a ponadto rodzaj gleby, na której wyrosła.

Z tajemnicami chińskiej medycyny zaznajomił po raz pierwszy Europę lekarz europejski Jezuita Delahage w 18-tym wieku. Poznał on gruntownie całą niemal chińską literaturę medyczną, której podstawowe dzieła pochodzą z czasów przedchrześcijańskich i napisał cenne o niej dzieło.

Nic też dziwnego, że „nauka“, której podstawy sięgają czasów tak odległych, obfituje w dziwaczne wprost, a czasem potworne zabobony. I tak np. w myśl medycyny chińskiej jedzenie mięsa dziecka jest najlepszym środkiem leczniczym dla rodziców. Zdarza się też, że dzieci pozwalają wykrajać sobie z nogi lub ramienia kawałek ciała, z którego lekarz gotuje dla chorych rodziców posiłną rzekomo zupełnie, mówiąc nawiasem, na świecie, bo założony r. 1130, co roku niemal ogłasza nazwiska bohaterów dzieci, które w ten sposób poświęciły się dla uratowania rodziców.

Bogatszy Chińczyk posyła po lekarza lektyce. Lekarz, zbadawszy puls i zapisawszy receptę, wraca do domu również w lektyce. Nie wypada, by le-

!!MIESIĘCZNE SPŁATY!!

ROMAN PIOTROWSKI

Poznań — Wodna 22, I ptr., tel. 52-60.

Firma moja ciesząca się zaufaniem dziesiątek tysięcy odbiorców, poleca w obecnym SEZONIE po znanych miesięcznych spłatach pierwszorzędnej jakości

MATERJAŁY

na płaszcze, kostjomy, suknie, płótna, firany, gobeliny, bieliznę stołową, bieliznę damską i męską.

KONFEKCJĘ MĘSKĄ

o gwarancji dobrego kroju.

Konfekcję damską, pończochy i obuwie.

Pw 7295/6-10, 822/7

!! MIESIĘCZNE SPŁATY !!

Subskrypcję

na 8 600 000,— złotych w złocie

8% Pożyczki Stoł. Miasta Poznania z roku 1927,

po kursie 92 procent

za którą odpowiada miasto całym swym majątkiem i wszystkimi dochodami, w sztukach po 100, 500 i 1 000 złotych w złocie przyjmuje

BANK MIASTA POZNANIA

(dawn. Miejska Kasa Oszczędności)

Institucja bankowa prawa publicznego o pupilarnej pewności

Poznań, ul. 27 Grudnia Nr. 19.

(własny Gmach Bankowy)

nw 6075

Mechaniczna Fabryka Robótek Ręcznych

FARUM

J. MURA - POZNAŃ Stary Rynek 89.

Ceny konkurencyjne. Warunki dogodne.

Kw 680

Rurkami „Rota“

Każda Pani on dulaże sobie własność w cenie 2,75 zł i 5,— zł. Lampki do grzania rurki od 1,90. Szczotki, grzebienie, siatki natłuszczonej hurt i detal.

ST. WENZLIK

Poznań, 19 Al. Marcinkowskiego 19

Kurs Handlowy

półroczny. Początek w kwietniu, przyjmuje się wpisy codziennie. Prospekty na żądanie. Lekcje prywatne poza tem osobno po południu

ks. prof. Zoch

Poznań, Grobla nr. 9, I piętro. zw 7381

karz przyszedł do pacjenta nie wzwany. Nie wypada też, by lekarz posłał rachunek. Ojciec rodziny wręcza mu według uznania honorarium zawinięte w czerwony papier.

Zdarza się, że pacjent zawiera z lekarzem umowę, zwłaszcza przy dłuższej chorobie. Lekarz otrzymuje wówczas umówioną sumę, jeśli wyleczy chorego w umówionym terminie. W chińskich komedjach i farsach lekarz należy do figur konwencjonalnych. Często wątkiem komedji jest pacjent, który nie chcąc zapłacić lekarzowi umówionej sumy, udaje nadal chorego, choć dawno już wyzdrowiał.

Bogatsze rodziny mają nieraz stałego lekarza domowego, który czuwa nad jej zdrowiem, wykonując kontrolę nad jej życiem, kuchnią itp. Lekarz domowy otrzymuje pensję miesięczną, ale wówczas tylko, gdy nikt w domu jego pieczy powierzonym nie choruje. (oc.)

Rekin w przemyśle

Niebezpieczne poczynania — Tchórzliwy okrutnik

Z rekinami niema żartów! Dowodem tego chociażby fakt znalezienia w żołądku jednego z tych potworów ręki ludzkiej, którą przy bliższym badaniu zidentyfikowano jako należącą do zaginionego awiatora transatlantyckiego. Rozpoznanie umożliwiła bransoletka, zwisająca u zmiażdżonej dłoni...

Kto zatem wybiera się na połów tych drapieżców głębin morskich, musi być przygotowany na dość silne wzruszenia. Atoli dotąd zwolenników tego niebezpiecznego sportu nie było wielu. Natomiast w przyszłości będzie inaczej: połów i ubój rekinów odbywać się będzie masowo, a to za sprawą uczonego dr. Ehrenreicha, który wynalazł sposób wyprawiania ich skóry i tworzenia z niej surowca, nadającego się do wyrobu tysiącznych przedmiotów. Do chwili wynalazku dr. Ehrenreicha, skóra rekinów nie przedstawiała żadnej wartości handlowej, będąc w stanie surowym tak twardą, że nawet kula nie mogła jej przebić.

Przemysł zapoczątkowany przez wspomnianego uczonego ma wielkie widoki rozwoju, gdyż prócz wyprawy skór, zajmować się będzie równocześnie wytwarzaniem licznych produktów ubocznych, jak: klej, barwniki, żelatyna, guma, nawóz sztuczny itd. Mięso rekina oficjalnie nie uchodzi za artykuł spożywczy, tem niemniej Londyn konsumuje tygodniowo pono półtora tysiąca tonn tego przysmaku,

sprzedawanego na tamtejszych targowiskach jako „łosoś skalny” (rock salmon).

Wytwórnia dr. Ehrenreicha mieści się narazie na statku „Ister”, będącego ongiś jachtem prywatnym, a mieszczącego obecnie „sztab główny” przemysłu rekinowego.

Spuszczając się ostrożnie po stromych schodkach do luki okrętowej — opowiada dziennikarz — nie możemy oprzeć się obawie, że z mrocznego kąta porwie się nagle niedobity „tygrys” morski... Ale nie! Żaden się nie rusza; ich straszne rozwarłe paszcze nie są już groźne. Przechodzimy przez liczne oddziały fabryki.

Oto garbarnia skóry, wyposażona w najbardziej nowoczesne urządzenia; alisci rozchodząca się zabójcza woń nie zezwala na dłuższe przebywanie w tym przemysłowym przybytku. Dalej, olejarnia. Na półkach postawiane całe rzędy baniek, zawierających płyn szarego koloru: to olej z wątroby rekinów, który po oczyszczeniu staje się przezroczysty i bezwonny, stanowiąc produkt bardzo ceniony w wielu branżach przemysłowych.

Piętrzące się w ciemnym kącie stopy sieci, ujawniają sposób chwytania rekinów. Sieci te przytwierdzone do dużych pływaków i opuszczone w głębie wodne, tworzą nieprzebytą zaporę. Rekin, zaplątany w ich oczka, walczy rozpaczliwie, ale im bardziej szarpie sieć, tem silniej ta się zaciąga. Rekin nie posiadają dość rozumu, aby natknąwszy na złowróżbną sieć, nawrócić z drogi, ratując się w ten sposób od zagłady. Przy wyciąganiu z braskiem dnia sieci z morza, trzy czwarte schwytych ryb jest bez życia. Z temi, oczywiście, niema wiele kłopotu: ładuje się je do motorówek o pojemności dziesięciu tonn i dowozi do okrętu macierzystego. Natomiast zaleca się zachowanie daleko idącej ostrożności przy związywaniu żyjących okazów. Rekinowcy, dla łatwych do zrozumienia powodów, unikają zbliżenia się do pojmanego żywca — potwora morskiego, natomiast zarzucają powrozy dokoła ogona ryby i przyholowawszy ją do burty statku, wydostają z wody za pomocą wciągów. Kiedy rekin, łbem w dół, zwisa w powietrzu, potężnym ciosem siekiery, wymierzonym w głowę, zostaje zabity. Siła rekina koncentruje się w ogonie i z chwilą ujarzżenia tegoż, zwierzę staje się całkiem bezwładne. Zdaniem dr. Ehrenreicha, rekin nie rzuca się na człowieka, pożerając go natychmiast. Stosuje on raczej metodę osłabiania ofiary przez częste uderzenie pletwami i ogonem, poza tem jak większość dzikich zwierząt, odznacza

się tchórzostwem i głupotą. Niejednokrotnie kilka „bąbli” powietrznych, wypuszczonych z helmu pracującego pod wodą nurka wystarczyło, aby zbli-

żającego się z podejrzanymi zamiarami rekina nastraszyć i odegnąć. Kr.

Odkrycie Atlantydy?

Szczałki tajemniczego miasta w Tunisie

Plato opowiada w dialogach swych p. n. „Kritias” i „Timeos” o tajemniczej Atlantydzie, która, jak Solonowi mówili kapłani egipscy, leżała gdzieś na oceanie Atlantyckim. Miała to być wielka wyspa, której obszar równał się rozmiarami Azji Mniejszej wraz z Libją. Zamieszkiwała ją ludność, stojąca na wysokim stopniu kultury. Flota Atlantydy-panowała na morzu Śródziemnem. Bogatą tę krajinę odwiedzali cudzoziemcy wszystkich krajów, podziwiając jej stan kwitnący. Nie było państwa potężniejszego, nie było narodu kulturalniejszego. Lecz oto pewnego dnia zginęła naraz cała ta świetność. Trzęsienie ziemi obaliło mury wspaniałych pałaców i świątyń i cały kraj zapadł się pod ziemię.

Przez szereg wieków potem sprzeczekali się uczeni, czy wieść o Atlantydzie, którą zawdzięczamy Platonowi, ma jakieś podstawy rzeczywistości. Jedni upatrywali resztki pochłonięty przez ocean Atlantydy w wyspach Kanaryjskich, inni oświadczyli się za hipotezą Bicheroda, który r. 1685 dowodził, że Atlantyda nazwani żeglarze fenicycy przypadkiem odkryły brzegi Ameryki.

Przed dwu laty uczynek niemiecki, Paweł Borchardt wyraził zdanie, że Atlantydy szukać należy na północnym wybrzeżu Afryki, około Gabes w Tunisie.

„Słońce zachodziło, pisał o tem Borchardt — Przez lornetkę widziałem wyraźnie płasko zakończone wzgórze, które otaczał krąg, jak gdyby rowu. W dwadzieścia minut znalazłem się na wzniesieniu. Bez wątpienia były to ślady wielkiego miasta. Świadczyły o tem resztki starożytnych murów, tu i tam wyglądające z pod ziemi. Wzgórze otaczał regularny pierścień rowu. Zdumienie me wzrosło, gdy po chwili spostrzegłem drugi pierścień, równoległy biegnący wokół pierwszego. Przypomniały mi się słowa Platona o pierścieniach kanałów, które obejmowały stolicę Atlantydy”.

Nazajutrz Borchardt udał się na miejsce w towarzystwie kierownika pewnej szkoły francuskiej, który znalazł dobrze te olbrzymie pierścienie rowów, otaczających wzgórze. Pasterze-krajowcy, nazywają owo wzgórze „Ka-

so Gallal”, t. j. „miasto dzban”. Plato mówi o „mieście wśród wody”. Przypadek to, czy pamiętka dalekiej przeszłości, przekazanej tradycją. Wszak kanały zamieniły się w rowy, gdy trzęsienie ziemi zapewne zasypało morze czy jezioro i port, skutkiem czego kanały wyschły. Na wzgórze wala się mnóstwo kamiennych gro-tów strzał i noży krzemiennych, z których wylaniają się resztki akich murów. Można odkryć szczątki fundamentów. Zarys ich świadczy że stała tu kiedyś większa jakaś budowla, być może świątynia. W wielu miejscach piasek pustyni zasypał to ognisko starożytnej kultury tu i tam jednak pozostały jeszcze bogate jej szczątki. W najbliższej okolicy Borchardt odnalazł ślady studni, która zdaniem krajowców pochodzi z epoki rzymskiej. Wszędzie zresztą w okolicy spotyka się narzędzia z epoki kamiennej. Są to niezawodnie pozostałości epoki, w której okolica ta była zaludniona. Było to w okresie przedhistorycznym, żadne źródła bowiem nie wspominają, by kiedykolwiek leżało tu jakieś miasto. Okręg, w którym znajdują się tu tak liczne szczątki kultury kamiennej, ma kształt olbrzymiego koła o obwodzie 5 kilometrów.

I na tej podstawie przypuszcza Borchardt, że Atlantyda, o której mówi Platon, nie jest legendą. Śladów tej krainy należy szukać wśród piasków wybrzeża Tunisu nad zatoką Gabes.

Odkryciem Borchardta zainteresował się francuski konserwator zabytków z Tunisu, prof. Poincot, który zbadawszy sprawę na miejscu uznał za wielce prawdopodobną hipotezę uczonego niemieckiego. I dzięki temu władze francuskie rozpoczęły już w sierpniu systematyczne poszukiwania na terenie, na którym leży pochłonięte przez pustynię tajemnicze miasto. (oc.)

Przy grach, zabawach, obradach, uroczystościach rodzinnych — wesolych czy smutnych, przy zapisach, darowiznach i legatach — pamiętajcie o T. G. L.

TYSIĄCE METRÓW LATOWYCH GABARDYN - KAMGARNÓW

Bielskich fabryk w najnowszych deseniach po cenach najniższych.

DZIAŁ MIAROWY

UBRANIA MĘSKIE

sportowe i gładkie
najnowsze fasony także dla młodzieńców.

CENY NISKIE.

Spodnie - Brycze - Kni-kery - Płaszcz gumowe.

Zwiedzanie składów

jest tak wy-
posażony, ażeby

najwybredniejszym wy-
maganiom zadośćuczynić. Siły
przykrawaczy są pierwszorzędną, da-
ją pełną gwarancję za beznaganne wyko-
nanie. Co do materiałów, prowadzę li
tylko najlepsze gatunki kam-
garnów i gabardyn czo-
łowych fabryk
krajowych.

PALTA WIOSENNO-LATOWE

Frglany Gabardynowe - Kower-
koty krótkie angielskie z podpin-
kami Kurtki i palta skórzane.

Wybór olbrzymi

Spodnie szerokie - char-
lestony. - Peleryny gumowe.

bez przymusu kupna.

EDMUND RYCHTER - Poznań,

Uwaga - Zważać
na
imienną firmę

Pierwszy i największy TANI SKLEP w całej Polsce Wielki Skład ul. Wroclawska 14 - Mały Skład w dawn. saskim dworze po schodkach Wroclawska 15

Na Wielki Post!

Śledzie opiekane i bydlingi
oraz wszelkiego rodzaju KONSERWY RYBNE znanej marki

NORDIA HAWE, Dziedzice Śląsk

Fabryka konserw rybnych i Wędzarnia Ryb

Przedst. na Pozn. | Pom. A. KRAKOWSKI, Poznan, ulica Szyperska 7.

Telefon 34-96.

Kw 55

PNEUMATYKI

najprzedniejszych fabrykatów Michelin Firestone etc.
poleca:

„BRZESKIAUTO“ SP. AKC.

POZNAŃ, ul. Dąbrowskiego 29.

Telefon 63-23, 63-65, 34-17. Telefon 63-23, 63-65, 34-17.
Kw 618

Drażki mos.

do firan i rolosów
z przyborami.

A. KOSZEWSKI

Poznań, St. Rynek 61.
Pw 7820/1-4 150 46

O naczelną reprezentację wychodźstwa polskiego we Francji

Dawne próby — C. K. P. — Projekt lewicy — Stanowisko władz i prasy

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Paryż, w marcu.

Od szeregu lat wychodźstwo polskie we Francji stara się stworzyć organizację naczelną, która reprezentowałaby interesy wychodźstwa wobec władz francuskich i polskich, przedstawiała postulaty wychodźstwa itp. Już w roku 1924 stworzono t. zw. Komitet Wykonawczy, który wkrótce przeobraził się w „Radę Naczelną Związków i Stowarzyszeń Polskich we Francji”. Instytucja ta, w której skład wchodziło przeszło 100 głównych zarządów wszystkich organizacji tutejszych, nie zadowolona nikogo i z początkiem r. 1927 ustąpiła miejsce „Centralnemu Komitetowi Polaków we Francji”. Instytucja ta, zwana C. K. P., opiera się na „Komitetach Towarzystw Miejskowych”, znajdujących się we wszystkich osadach polskich i łączących zarządy wszystkich towarzystw. Zdawało się, że w C. K. P. znaleziono nareszcie formę najbardziej odpowiadającą wychodźstwu i najbardziej powołaną do reprezentowania wychodźstwa.

Przytoczenie to było uzasadnione o tyle, że w opracowaniu statutu C. K. P. uczestniczyli przedstawiciele wszystkich kół wychodźstwa, przede wszystkim lewicy. Uchwalono, że prezesi Komitetów Towarzystw Miejskowych raz na rok mają się zebrać na sejmiku wychodźstwa i tu wybrać zarząd C. K. P., wraz z którym przedstawiciele głównych organizacji wychodźczych mieli tworzyć „Radę Wykonawczą C. K. P.” Na pierwszym posiedzeniu organizacji, prezesem tymczasowego zarządu C. K. P. wybrano prezesa Związku Towarzystw Katolickich we Francji, robotnika westfalskiego p. Szambelańczyka. Od tej chwili datuje się niechęć tutejszych kół lewicowych do C. K. P. Powodów nie podawano oficjalnie, jasne jednak, że główną jej przyczyną jest fakt, iż Związek Towarzystw Katolickich w nowej organizacji naczelną posiada pewne wpływy. Zaczęto protestować, do protestów przyłączyli się, niestety, niektórzy przedstawiciele władz. Radca emigracyjny p. Lisiewicz w Paryżu określił w prasie tutejszej mający się odbyć sejmik wychodźstwa jako „czcza gadanica”. Stanowisko władz, które powinny były zachować neutralność — wpłynęło ujemnie na stosunek wielkiej części wychodźstwa do władz i wywołało w pewnym poczynnym tutej-

szym dzienniku gwałtowne ataki na władze.

W międzyczasie lewicowcy tutejsi głosili, że naczelną reprezentacją wychodźstwa wogóle nie jest potrzebna. Widząc jednak, że coraz więcej organizacji przekonywa się do C. K. O., postanowili ogłosić własny projekt naczelną organizacji. Projekt ukazał się w lutym i przewiduje roczne zjazdy przedstawicieli organizacji wychodźczych we Francji. Na zjazdach wybieranoby zarząd, składający się z przewodniczącego, zastępcy i dwóch sekretarzy, którzy po zjeździe wykonywaliby pod kierunkiem przewodniczącego powzięte uchwały, załatwialiby sprawy związane ze zjazdem, porozumiewaliby się z władzami i organizacjami oraz zwoływaliby zjazdy. Przewodniczący w okresie międzyjazdowym dysponowałby funduszami, których dostarczyłyby instytucje emigracyjne z kraju.

Projekt, za którym wypowiedzieli się przedstawiciele władz, podpisał szereg organizacji, z których jednak dwie już wkrótce podpisy wycofały. Trzeci zarząd był nawet zmuszony ustąpić, przyczem sprawa udzielonego podpisu była nie ostatnim powodem tego ustąpienia. Inne organizacje wypowiedziały się na walnych zjazdach. Losy nowego projektu rozstrzygnie walny zjazd Związku Robotników Polskich, którego zarząd, skłaniający się wyraźnie ku lewicy, zbyt pochopnie oświadczył się przeciw C. K. P. a za nowym projektem lewicowym.

Stanowisko tutejszej prasy polskiej jest wyraźne. Dwa na tutejszym terenie najbardziej rozpowszechnione pisma, „Narodowiec” i „Wiarus Polski”, zgodnie oświadczają się za C. K. P. i przeciw nowemu projektowi, natomiast „Głos Wychodźczy”, popiera nowy projekt i namiętnie zwalcza C. K. P.

Przytoczenie można, że ostatecznie zwycięży Centralny Komitet i że będzie uznany naczelną organizacją, co nie wyklucza, że zawsze będzie miał przeciwników. Na wychodźstwie zgrupowali się ludzie o zbyt różniących się poglądach, z różnych dzielnic Polski, z Niemiec itp. Trudno będzie osiągnąć zgodę i jednolitość pod każdym względem. Czas może zrobić swoje, ale trzeba mieć dużo cierpliwości.

Dziesięciolecie Kółek Włościanek

Zjazd jubileuszowy — Poświęcenie sztandaru

W r. 1910 z inicjatywy ś. p. Zakrzewskiej z Mierosławic powstało pierwsze kółko włościanek w Koszyczkach. W r. 1912 z inicjatywy p. Weżykówny powstała dalsze kółka w Myjomicach, Mikorzynie i Ostrowcu. Charakter kółek był wybitnie oświatowy i miał na celu kształcenie się organizacyjne i zawodowe kobiet wiejskich. Początkowo organizacja włościanek napotykała na trudności, dopiero w r. 1918 staraniem p. Weżykówny przy sekcji ekonomicznej ziemianek powstał wydział włościanek. Organizację poparł żywo patron Kółek Rolniczych śp. Brownsford i już w r. 1918 40 kółek przyłączył patron Brownsford do kółek rolniczych. Po dwuletniej współpracy z kółkami rolniczymi kółka włościanek przyłączono do Izby Rolniczej. Rok 1918 uważać można za właściwy początek kółek włościanek. Praca włościanek była bardzo rozległa i obfita w owoce. W latach 1919 i 1920, włościanki nosiły pomoc walczącym wojskom, składając za pośrednictwem swych kółek a-prowizację i wszelką możliwą pomoc. Czynności kółek niebawem poszły na właściwe tory, w kierunku oświecania się pod względem zawodowym. Powstawały liczne kursy z dziedziny gospodarstwa domowego, hodowli drobiu, gotowania, przyrządzania konserw, konfitur i t. p. W 1923 r. istniało już 76 kółek, obecnie jest 106, z 4035 członkiniami. Praktycznych kursów, w których uczestniczyło 50 do 300 osób, urządzono 76. Wydatną pracę podjęto w kierunku podniesienia ogrodnictwa włościańskich. Izba Rolnicza wyznaczyła nagrody od 30 do 100 zł za racjonalnie urządzone ogrody przez włościanki. Organizacja uczestniczyła też w zjazdach katolickich i innych, urządzono pielgrzymkę do Częstochowy, a w maju 1926 włościanki z powiatu strzeleckiego zebrały 1120 zł na berło dla Matki Boskiej Częstochowskiej. Urządzono składkę dla ociemniałych żołnierzy, na Towarzystwo kolonji wakacyjnych „Stella”, a udział członkiń w powiatowych wystawach rolniczych i kółek włościańskich był bardzo żywy. Praca w kółkach włościanek stała się powodem różnych zamilowań od wykładów zawodowych i praktycznych kursów porządku, a skończywszy na ozdobnych pracach haftarskich. Obecnie w wydziale włościanek pracuje 10 stałych instruktorek, o żywości organizacyjnej świadczy udział w walnym zjeździe w dniu 23 i 24 marca 1927 roku, w którym uczestniczyło 700 osób.

Z okazji dziesięciolecia Kółek Włościanek odbył się w środę zjazd z udziałem około 600 uczestniczek i delegowanych bratnich organizacji. Obrady poprzedziło nabożeństwo w kościele parafialnym na Jeżycach, które odprawił ks. prałat Zakrzewski, dokonując poświęcenia sztandaru kółek włościanek.

W przepelnionej sali Zwierzynca zagała obrady przewodnicząca p. Niegołewska z Niegołewa, witając zebranych i gości, wspominając w serdecznych słowach o dziesięcioleciu pracy organizacyjnej. Do prezydium weszły pp.: Niegołewska — jako przewodnicząca, Brzezina — jako zastępczyni, Karczewska z Królestwa, dr. Paniańska z Górnego Śląska i inne; na ławniczki powołano wszystkie przewodniczące kółek. Nastąpiło składanie życzeń. Ks. prałat Zakrzewski przemówił imieniem Kółek Ziemianek, naczelnik Morzycki w zastępstwie wojewody Bnińskiego, Domłński imieniem Wielkopolskiego Związku Kółek Rolniczych, Karczewska z Warszawy imieniem organizacji kobiet przy Centralnym Towarzystwie Rolniczym, dr. Paniańska imieniem Kółek Gospodyń na Górnym Śląsku, p. Helena Brownsfordowa imieniem Towarzystwa Pomocy Naukowej dla dziewcząt polskich, p. Krzyżagórska imieniem Narodowej Organizacji Kobiet i Towarzystwa Obrony Przemysłu Polskiego, ks. kanonik Schulz imieniem Młodych Polek i inni.

Sprawozdanie z dziesięciolecia pracy kółek przedłożyła p. Niegołewska. Sprawozdanie kasowe przedłożyła skarbniczka p. Mielecka. Referat „o religijnym wychowaniu dziecka” wygłosiła matka Ledóchowska. Redakterka Marja Ruszczyńska wygłosiła referat „O potrzebie oświaty wśród kobiet”. Żywszą dyskusję wzbudził wniosek zarządu, dotyczący czasopiisma dla włościanek, które ma wychodzić pod tytułem „Dobra Gospodyni” w odstępach miesięcznych. Numer okazowy „Dobrej Gospodyni” już wyszedł. Uchwała przyniatającej większości kółek postanowiono abonaować „Dobłą Gospodynią”, której abonament mieści się w składce, wynoszącej 3.60 zł rocznie.

Poświęcono jeszcze szereg uwag znaczeniu odżywczemu kukurydzy dla inwentarza, a po solowaniu zebrała przez p. Niegołewską uczestniczki zjazdu udały się do Teatru Nowego na „Gwałtu, co się dzieje!”

Dziś w drugim dniu zjazdu odbyła się o godz. 8-mej rano zbiórka przed

A. PIASECKI, S. A. Fabryka Czekolady — Kraków skład fabryczny w firmie Jan Michalik, Poznań, Wały Wazów 24

poleca **bezkonkurencyjne czekoladki, czekolady i cukry w bogatym wyborze** Nie szumna reklama, lecz jakościowo znakomitemi i wykwintnymi z gwarancją czystych surowców sporządzonymi wyrobami zdobywać chcemy uznanie jak najszerzych sfer, licząc jednocześnie najprzystępniejsze ceny. Pw 425-0.162

Samochody
FORDA
z natychmiastową dostawą, otwarte, karetki 2 drzwiowe i 4 drzwiowe na dogodnych warunkach spłaty
części zapasowe warsztaty reparacyjne polecają nw 4750
Bracia Waberscy
Gniezno, tel. 57.
przedstawiciele Ford Motor Compay.

PRZY PODAGRZE I ISCHIASIE I NERWOBÓLACH. BÓLACH GŁOWY I ZAZIEBIENIACH
OKAZAŁY SIĘ TABLETKI **TOGAL** ŚRODKIEM ZBAWIENNYM. **SPRÓBUJCIĘ A PRZEKONACIĘ SIĘ**

TOGAL ROZPUSSZCZA KWAS MOCZOWY.
GERHARD F. SCHMIDT. WYTWÓRNIA PREPARATÓW FARMACEUTYCZNYCH ZURICH, MONACHJUM, BERLIN, WIEN, BUDAPEST, TORONTO (KANADA), GDAŃSK.

ROWEROWE OPONY i WEŻE
fabr. MICHELIN-DUNLOP-BATES
polecamy na nadchodzący sezon po cenach najniższych li tylko hurtownie
Zakład Wulkanizacyjny WUL-GUM
właśc. A. Kwiatkowski.
Poznań, Wielkie Garbary 8. Tel. 18-64
Opny i weże samochodowe wszelkich fabrykatów stale na składzie.

Nie żądajcie kawy słodowej niemieckiej, TYLKO wyraźnie prawdziwą **KAWĘ SŁODOWĄ HA-ES-ES**
bo jest wyrobem krajowym, tańszą i nie ustępuje w niczym wyrobom niemieckim.
PRAWDZIWA **KAWA SŁODOWA HA-ES-ES**
Najzdrowszy i najtańszy napój
nr 8170

Mamy jeszcze do oddania partję **siarczanu amonu 20%**
na dogodnych warunkach kredytowych. Prosimy o wczesne zlecenie. Pw 4363-47,201
„GLEBA”, Bank Rolniczy Tow. Akc., Poznań
plac Nowomiejski nr. 4. Telefon 3984.

SPECJALNY SKŁAD FARB I LAKIERÓW FR. GOGULSKI POZNAŃ WODNA 6
TEL. 56-93.
Ew 559-500

Przedsiębiorstwo Robót Budowlanych K. Sowiński - budowniczy
Poznań, Fr. Ratajczaka 37. Telefon 38-41.
Ceny przystępne, warunki dogodne, kosztorysy bezpłatne.
zw 7218

Teatrem Wielkim, a po wspólnej fotografii uczestniczki rozdzieliły się na grupy, które zwiedzają miasto, względnie też wyjechały jako wycieczki do szkoły gospodarczej w Nietążkowie,

do Bolechowa, gdzie odbędzie się demonstracja dojenia krów aparatami elektrycznymi i innych. Wieczorem odbyła się wspólna herbatka w sali Ogrodu Zoologicznego. (k)

O prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli

Rozp. Prez. Rz. z dn. 16. 2. 1928 Dz. U. Nr. 23, poz. 202

Doniosła, obszerna ustawa, złożona z 422 artykułów, która wchodzi w życie na całym obszarze Państwa z wyjątkiem Wojew. Śląskiego częściowo już z dniem ogłoszenia, nie powoduje na razie na Ziemiach Zachodnich ważniejszych zmian, ponieważ jest jakoby ustawą ramową, która znosi natchmiast nietylko nieznaczna część naszych przepisów budowlanych, pozostawiając resztę w mocy już to na długi czas określony w ustawie, już to do wydania osobnych rozporządzeń, zapowiedzianych w ustawie.

Dekret reguluje 1) warunki budowy, zmian budowlanych i utrzymanie budynków nadziemnych i podziemnych oraz urządzeń, związanych z budynkami, 2) tworzenie nowych działek budowlanych, 3) zakładanie, zarządzanie i zmiany w obrębie gmin, ulic, dróg, placów i terenów przeznaczonych do użytku publicznego. Zniesiono formalnie z ustaw obowiązujących w b. dzielnicy pruskiej ustawę o zakładaniu i zmianie ulic i placów w miastach i miejscowościach wiejskich z 2. 7. 1875 (Zb. ust. pr., str. 561) w brzmieniu art 1 ustawy mieszkaniowej z 28. 3. 1927 (Zb. u. pr., str. 23) t. zw. Fluchtliniengesetz. Natomiast pozostają w mocy aż do wydania nowych rozporządzeń wszystkie obowiązujące ordynacje budowlane wydane jako rozporządzenie policyjne jak np. Rejencji Poznańskiej dla miast (z 28. 4. 1904) i dla wsi (z 13. 7. 1911) oraz Rejencji Bydgoskiej dla miast (z 12. 12. 1905) i dla wsi (z 13. 7. 1911). Ordynacje takie nazywa bowiem dekret „przepisami miejscowymi“ i zachowuje ich moc obowiązującą aż do wydania nowych przepisów miejscowych (art. 420). Przepisy te według nowych postanowień wydaje Min. Robót Publicznych w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych na wniosek wojewody, oparty co do miast wydzielonych na uchwałę rady miejskiej; co do uzdrowisk na uchwałę komisji uzdrowskiej; co do powiatów wraz z miastami niewy-

dzielonymi na uchwałę sejmików powiatowych (art. 415). Gdyby takie przepisy miejscowe były konieczne, a odnośne uchwalające organy komunalne nie uchwały ich, może je wydać Minister Robót Publicznych bez tych uchwał (art. 416) Minister może przelać swoje uprawnienie na wojewodów.

Przepisy dekretu dotyczące planu budynków i kierowania robotami budowlanymi (Tytuł VII Rozdział I art. 358 do 371) mają wejść w życie w Województwach Zachodnich dopiero za 10 lat, natomiast już po 3 miesiącach t. j. od 5 czerwca 1928 obowiązują będą postanowienia o budynkach (art. 1 punkt 1), o pozwoleniach na budowę i użytkowanie budynków (art. 2), dalej art. 172 do 357, obejmujące przepisy policyjno-budowlane dla miast, uzdrowisk (Część druga, tytuł I) i dla gmin wiejskich (Tytuł II) i przepisy w niektórych kwestiach specjalnych — następnie art. od 372 do 407: wykonywanie budowy, nadzór nad budową, właściwość władz, odwołania, postanowienia karne. Reszta postanowień obowiązuje z dniem ogłoszenia z zastrzeżeniem tego, co wyżej powiedziano: należą tu przepisy o planach zabudowania (tytuł I), parcelacji terenów budowlanych (Tytuł II); scalaniu działek budowlanych (Tyt. III), przekształcaniu działek zabudowanych wadliwie (Tyt. IV.) i wywłaszczeniu nieruchomości (Tyt. V.)

Ważne są postanowienia dotyczące właściwości władz (art. 382 do 393).

Do Min. Robót Publ. należy sporządzanie względnie zatwierdzanie projektów budynków państwowych, wznoszonych według projektów władz centralnych oraz na obszarze miasta Warszawy. Poza tem może Minister R. P. zastrzec sobie zatwierdzenie projektów budowy innych większych budynków tak państwowych jak i prywatnych.

Wojewoda zezwala na budowę i zmiany w budowie świątyń, pomników, tablic pamiątkowych oraz wszel-

kich budynków użytku publicznego (teatry, szkoły, hotele, szpitale, hale targowe, strzelnice itp.) i udziela pozwolenia na użytkowanie ich. Funkcje te może przelać na starostę. Oprócz tego zatwierdza projekty budynków państwowych z wyjątkiem strategicznych, górniczych i kolejowych.

Do Magistratów miast należy a) wydawanie pozwoleń na budowę, przebudowę i zmianę budynków prywatnych i samorządowych, b) na użytkowanie tych budynków, c) nadzór nad wszelkimi budynkami z wyjątkiem państwowych, d) przygotowanie czynności co do pozwoleń wydawanych przez wojewodę. Miasta wielkie, u nas Poznań i Toruń, wydają także pozwolenia na budowę i użytkowanie budynków, zastrzeżone gdzie indziej wojewodzie. Uprawnienia takie mogą być przyznane i magistratom innych miast, które mają należyście zorganizowaną służbę techniczną.

Magistraty wydają orzeczenia w tych kwestiach budowlanych na podstawie opinii rzeczoznawców, którzy posiadają prawo kierowania robotami budowlanymi, rzeczoznawców tych zatwierdza władza nadzorcza. W u-

zduwiskach załatwiają czynności magistratów wydziały wykonawcze komisji uzdrowskich.

Wydziały powiatowe mają te same uprawnienia na wsi, co magistraty w miastach, a oprócz tego wykonywują nadzór nad budową i utrzymaniem szkół powszechnych i wydają zarządzenia dotyczące wstrzymania robót tudzież przeciw oszczeniu miejscowości lub krajobrazu.

Gminy wiejskie wydają zezwolenia na budowę i zmiany w parterowych budynkach mieszkalnych i budynkach gospodarskich, na ich użytkowanie i wykonywują nadzór nad wszelkimi budynkami z wyjątkiem państwowych i szkół powszechnych.

Starosta wydaje zezwolenia odnośnie do budynków prywatnych w strefie nadgranicznej.

Na budowę i przebudowę budynków przeznaczonych na zakłady przemysłowe i elektryczne, wydają zezwolenie władze oznaczone w prawie przemysłowym i ustawie elektrycznej.

Co do budynków kolejowych, kolei prywatnych użyteczności publicznej kompetentne są władze kolejowe.

Zapobieganie upadłościom

Rozp. Prez. Rzplitej z dn. 6 marca 1928 (Dz. Ust. nr. 27, poz. 244) o zapobieganiu upadłości różni się w wielu istotnych przepisach od rozp. niemieckiej Rady Związkowej o dozorcze gospodarczym celem uniknięcia upadłości z dn. 14 grudnia 1926 r. Odroczenia wyplat, przewidzianego przez rozp. 6 marca 28 r., można było udzielić tylko kupcom posiadającym dostateczne środki do zupełnego zaspokojenia wszystkich wierzycieli. Nie można więc odroczenia wyplat udzielić osobom innym (inaczej według rozp. Rady Związkowej), nie można jej udzielić osobom fizycznym z powodu nadmiernego zadłużenia. Według rozp. Rady Związkowej można było zarządzić dozór, jeżeli nadmierne zadłużenie nastąpiło z powodu wojny. Według nowego prawa polskiego wojna niema najmniejszego wpływu na udzielenie odroczenia wyplat.

Również pod względem formalnym dłużnikowi trudniej jest uzyskać odroczenie wyplat, niż dawniej zarządzenie dozoru gospodarczego. Sąd po otrzymaniu wezwania nie rozstrzyga od razu o wniosku, lecz wyznacza czasokres od jednego tygodnia do miesiąca, ogłasza o wyznaczonym terminie w trzech pismach, po upływie czasokresu od ogłoszenia odbywa termin, na którym decyduje o wniosku. Dawniej sąd rozstrzygał bez ogłoszeń w pismach i bez obligatoryjnej rozprawy. Okoliczności uzasadniające odroczenie wyplat są więc dokładniej badane. Dawniej

przeciw decyzji zarządzającej dozór lub odmawiającej zarządzenia dozoru nie było środka prawnego, obecnie służy dłużnikowi w razie odmowy, a wierzycielowi w razie udzielenia odroczenia wyplat natchmiastowe zażalenie.

Inne jest również stanowisko nadzorującego według rozp. Rady Związkowej, a inne stanowisko nadzorcy sądowego według pr. polskiego. Nadzorujący miał kontrolę nad działalnością gospodarczą dłużnika, prawo wglądu do ksiąg i innych zapisków i był doradcą dłużnika, natomiast nadzorca sądowy prowadzi przedsiębiorstwo w imieniu dłużnika. Z chwilą odroczenia wyplat dłużnik traci prawo zarządu nad przedsiębiorstwem. Dłużnik według rozp. niemieckiego nie powinien dokonywać pewnych czynności bez pozwolenia dozorczy, ale czynności dokonane wbrew tym zakazom były ważne. Obecnie dłużnik niema prawa wykonywać żadnych czynności zarządu, ani rozporządzać majątkiem bez zezwolenia nadzorcy i wszelkie akty prawne dokonane bez zezwolenia nadzorcy są nieważne.

Nadzór sądowy według prawa niemieckiego mógł trwać nawet lat kilka; obecnie odroczenia wyplat udziela się tylko na trzy miesiące. Po upływie tego czasu można jeszcze dwukrotnie przedłużyć ten czasokres. Odroczenie wyplat nie może trwać dłużej niż 9 miesięcy.

Prawo polskie wymaga innej większości przy układzie zapobiegawczym niż rozp. niemieckie. Jeżeli opust nie przekracza 30%, wystarczy większość 2/3 głosów wszystkich sprawdzonych wierzyciel-

Na nic narzekania Pańskie — na marne interesy

Przyjdź i Pan do nas!

U nas bowiem kupi Pan tańco i dobrze!

Papier oraz artykuły piśmienne
Jedwabny papier na kwiaty
Papier krepowy i z potyskiem
Papier kancelaryjny i conceptowy

Artykuły biurowe

Najlepsze źródło dla odsprzedawców.

„SEGROBO“ T. z o. p. Bydgoszcz

w domu Hotelu Gelhorn, Dworcowa 39.

Założ. 1899 r.

Założ. 1899 r.

JAN SOBECKI

właśc.: Z. DYKIERT i J. MARCINIAK

Fabryka tektury na dachy, asfaltu i przetworów smołowcowych

TEL. 32-50 POZNAŃ, PLAC WOLNOŚCI 17 TEL. 10-94

Poleca:

Tekturę, lepik, smołę, asfalt, gudron, karbolineum, papę izolacyjną, pak, cement, gips murarski, trzcinę sufitową itd.

Przedsiębiorstwo pokrywania dachów i asfaltowania.

zw 7394

ON MA RACJĘ

.... „ten mój syn, to on ma głowę tatusia, — udaje chorego i kaszle po to, ażeby stale kupować mu doskonałe cukierki od kaszlu „Malto“

Kw 563

NA RATY

miesięcznie 18 zł

pierwsza rata 36 zł

waż 4,50, opona 10 zł, kierownik 7,50 zł, widełki 8 zł, hamulec 3,50 zł, pedały 4,50 zł, pompa 2,20 zł, sprycha 6 gr, dzwonek 90 gr, klucz 30 gr.

Kromczyński
Poznań, Aleje Marcinkowskiego 5.
obok poczty.

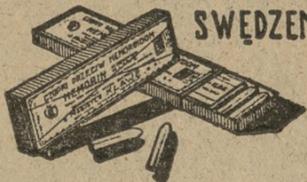
Gdynia

Kiosk-pawilon

o maszynowej budowie, przy głównej ulicy nat. ehmiast okazynie do sprzedania ewentl. do wydzierżawienia. Zgłoszenia pod „kto le“ do eksp. Kurjera Poznańskiego, Gdynia, ul. 10 lutego nr 6113

HEMOROIDY

STAN ZAPALNY · KRWAWIENIE · SWĘDZENIE

USUWA

HEMORIDIN-KLAWE

Samochód ciężarowy

„Horch“, 25/42 P. S., 3 tonnowy, w bardzo dobrym stanie, po gruntownym remoncie do sprzedania. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera pod zw 7350

Cukiernia i Kawiarnia
G. ERHORN
POZNAŃ,
Fr-Ratajczaka 39
Tel. 3228

Siwym włosom przywraca pod gwarancją pierwotny kolor
Jouwentyna butelka 3,50 zł
St. Wenzlik, Poznań,
19 Aleje Marcinkowskiego 19

WILLE
w Poznaniu (Solacz), sprzedam. Obszerna, sucha, odnowiona z wszelkim komfortem, (gaz, elektryka, telefon, garaż itd.) natchmiast cała wolna. Cena ca 7 tys. dol. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 7377

Stara, renomowana firma z branży maszyn rolniczych, poszukuje zaraz zdolnego, z branżą obeznanego
podróżującego
Oferty z życiorysem, odpisami świadectw i podaniem pensji do Reklamy Polskiej, Aleje Marcinkowskiego nr. 6 pod „2644“.
Kw 688

ności. Jeżeli opust przekracza 30%, potrzeba zgody dziewięciu dziesiątych wszystkich sprawdzonych wierzytelności. Jeżeli opust przekracza 60% zawarcie układu zapobiegawczego jest niedozwolone.

Porównując ogólnie prawo polskie z rozporządzeniem niemieckim, zauważyć musimy, że jest ono korzystniejsze dla wierzących z uwagi na zmniejszenie możliwości udzielenia odroczenia wypłat, zapewnienie większych uprawnień nadzorczy sądowemu, a wreszcie co najważniejsze przez skrócenie czasokresu, przez który odracza się wypłaty. Jest to poważny plus w stosunku do dotychczasowego ustawodawstwa. Również redakcja ustawy jest znacznie lepsza. Jako minus rozp. z dnia 6 marca 1928, należy przyjąć konieczność częstych i licznych ogłoszeń, które z jednej strony zwiększają koszty postępowania, a z drugiej szkodzą opinii zagrożonego przedsiębiorstwa i mogą przyspieszyć jego upadek.

Michał Howorka.

Ustawa o godzinach handlu

Dziwne ograniczenia dla poważnego handlu i przywileje dla najmniej pożądanego — Surowe kary i szerokie uprawnienia władz administracyjnych oraz... inspektora pracy

Projekt ustawy o odpoczynku świątecznym i godzinach dla handlu, który wywołał w swoim czasie dużo rozgłosu z powodu natrąckiego domagania się Żydów dozwolenia im na prowadzenie handlu w niedziele i święta, został ostatecznie opracowany i uchwalony już przez Radę Ministrów jako projekt dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej. Chociaż nie daje on Żydom koncesji na handel w niedziele i święta, to jednak otrzymali oni tak „liberalne“ traktowanie pewnych kategorii handlu, w którym specjalnie są zainteresowani, że wywołało poważne obawy w tych kołach, którym znana jest treść tego projektu.

Wyznacza on zasadniczo dla wszystkich zakładów handlowych 10 godzinny czas otwarcia, przyczem wliczone mają być do tego przerwy odpoczynkowe, przymusowe, i poza tem zaznaczono z naciskiem, że nowa ustawa w niczem nie może zmienić przepisów dotychczasowych o czasie pracy pracowników. Dla jatek, składów spożywczych i zakładów fryzjerskich dopuszczają się 12-to godzinny czas handlu z zaznaczeniem jednak, że najpóźniejsza godzina zamykania może być 7, a w soboty 6 godzina wieczorem.

Budki uliczne z wodą sodową i sklepy podobne oraz jodłojadnie, kawiarnie, cukiernie itp., mogą prowadzić handel do godz. 10 wiecz. zimą i do godz. 11 w nocy latem. Jak wiadomo, w tych to zakładach głównie prowadzi się tak zwany „handel maskowany“ w niedziele i święta oraz w go-

dzinach zamknięcia składów, artykułami, sprzedawanymi we wszystkich normalnych składach. Projektowana ustawa maskowany ten handel zwalczą bardzo słabo, gdyż mówi tylko, że w godzinach zamknięcia sklepów artykuły, należące do normalnego zakresu sklepów powinny być „nieodostępne dla kupujących“. Na czem ma polegać to „nieodostępnie“ trudno się domyśleć. Wiemy tylko, że i obecnie przedsiębiorstwa te na terenie b. Kongresówki i Galicji, prowadząc handel zamaskowany, zasłaniają ścianką prowizoryczną lub poprostu papierem artykuły, których w godzinach zamknięcia normalnych sklepów sprzedawać im niewolno, co jednak wcale nie oznacza, że artykuły te są „nieodstępne“ dla kupna.

Specjalny przywilej przyznano ulicznymi sprzedawcom papierosów, którzy rozpowszechnili się głównie po wojnie, przez masowe rozdawanie koncesji na taki handel inwalidom. Pomimo całej sympatii dla akcji pomocy tej kategorii obywatelom, to jednak nie można zgodzić się z tem, żeby specjalnie krzywdzić przytem liczną kategorię innych kupców — właścicieli sklepów z wyrobami tytoniowymi, wśród których są również inwalidzi.

Podobnie potraktowano sprawę przy określeniu uprawnień składów spożywczych, z której to kategorii wyłączone są sklepy, prowadzące częściową chociażby sprzedaż wyrobów alkoholowych, czyli t. zw. sklepy winno-kolonjalne, a więc reprezentujące wyższy stopień zorganizowanego handlu spożywczego. Jeśli chodziło tutaj o ograniczenie sprzedaży wyrobów alkoholowych, to można było przeciw również zastosować nakaz „nieodostępności“ ich kupującym. Ponieważ dalsze artykuły ustanawiają, że do władz administracyjnych należy określenie, jakie sklepy mogą być zaliczone do kategorii składów spożywczych, więc chodzi tutaj o przyznanie prawa handlu 12-to godzinnego tylko drobnym składom spożywczym z wyłączeniem kategorii większych składów spożywczych.

Drugą rażąca rzeczą w tym projekcie jest odebranie prawa wyznaczania godzin dla handlu władzom samorządowym, które, posiadając w swoim składzie przedstawicieli ludności, najlepiej mogą znać jej potrzeby lokalne, i oddanie tych uprawnień wyłącznie władzom policyjno-administracyjnym. Od tych spraw usunięto nawet Ministerstwo Przemysłu i Handlu, które powinno — zdawałoby się — mieć tutaj główny głos i oddano je Min. Spraw Wewnętrznych oraz Ministerstwu Pracy. Lokalne władze administracyjne mają pozatem w każdym wypadku zasięgać opinii inspektora pracy. Jeśli dodamy do tego wysokie i ostre kary za przekroczenie przepisów tej ustawy — grzywny do 2 tys. zł

i areszt do 6 tygodni, tem większe zastrzeżenia budzić musi taki jej charakter.

W imię prawdy

Przeciw oszczerstwu

P. Juljusz Kaden Bandrowski nie jest wprawdzie historykiem, pisząc jednak w książce p. n. „Nad brzegiem wielkiej rzeki“ o dywizji syberyjskiej, mógłby zasięgnąć języka, a uniknąłby niewątpliwie tak fatalnych fałszów, jak ten n. p., że dywizja syberyjska wróciła przez... Murman (!), przywożąc białą niedźwiedźcę (!), a potem defilowała na placu Saskim przed Piłsudskim zimą... r. 1919 (!), przyczem oficerowie jej komenderowali w... obcym (!) języku i t. d.

Słusznie uczynił więc żołnierz Dywizji Syberyjskiej, p. Józef Birkenmajer, prostując syberyjskie fałsze J. Kadena Bandrowskiego. Czyż jednak p. J. Birkenmajer mógł przypuszczać, że narazi się tem Jehannie Wielopolskiej, która z niezrozumiałą wprost furją napadła go za to właśnie sprostowanie w nr. 73 „Głosu Prawdy“.

Lecz zacytujmy dosłownie:

„O panu Birkenmajerze, który tak górną pieję „imieniem swoich żyjących i nieżyjących towarzyszy“ wiedza tam o tyle, że organizował teatryki żołnierskie i redagował pismka, zresztą przydatne wówczas — naogół jednak, dla wielu, którzy monopolizują sobie wszelkie prawa do Syberyjskiej Dywizji — lepiej by było, aby o nich ci żyjący towarzysze zapomnieli, o nich, o ich bardzo podejrzanych poczynaniach i o ich wyjeździe — wtedy — z terenu działań, odbyłym w tempie raczej... przyspieszonym i pod gwałtownym naciskiem rodaków.“

Tyle słów p. Jehanne Wielopolskiej, z których każde niemal mija się z prawdą. I tak: Teatr Żołnierski V Polskiej Dywizji Syberyjskiej zorganizował doskonale i prowadził nie p. Birkenmajer, lecz artysta dramatyczny p. Czesław Kaden. P. J. Birkenmajer rozkazem dowództwa przydzielony do redakcji „Żołnierza Polskiego we Wschodniej Rosji i na Syberji“ pracował w niej od początku do końca, aczkolwiek trzy razy stawał do raportu, prosząc o przydział do oddziału walczącego na froncie. Po kapitulacji dywizji p. Józef Birkenmajer, dziś porucznik rezerwy, dzielił nadal losy dywizji, dopóki nie uciekł z obozu robot przymusowych w Tule i po wielu przygodach dotarł nareszcie do Polski, gdzie w nagrodę za śmiałość ucieczkę z niewoli otrzymał Krzyż Walecznych.

Tyle w odpowiedzi na nikczemne insynuacje pod adresem tych, którzy, jak pisze p. Wielopolska:

„monopolizują sobie prawa do Syberyjskiej Dywizji, choć lepiejby było,

aby o nich żyjący towarzysze zapomnieli, o nich, o ich bardzo podejrzanych poczynaniach i o ich wyjeździe wtedy z terenu działań... w tempie raczej... przyspieszonym i pod gwałtownym naciskiem rodaków“.

Wara komukolwiek szkalować honor nieskazitelnego żołnierza Dywizji Syberyjskiej i opluwać jego Krzyż Walecznych.

Szymon Nawrocki, b. kierownik „Żołnierza Polskiego we Wschodniej Rosji i na Syberji“.

O książki dla naszych wygnańców na Dalekim Wschodzie

Często czytamy w gazetach odezwy z prośbą o polskie książki dla emigrantów naszych w Niemczech, Francji, Belgii itp. Ale nie wolno nam też zapomnieć o naszych rodakach na Dalekim Wschodzie. Na Syberji i w spach Filipińskich jest wielu naszych braci powstańców i ich potomków z Powstania 1863 r., którzy byli skazani dla spraw polskich za cara rosyjskiego na wygnanie. Bohaterowie ci są prawie zupełnie pozabawieni łączności z krajem, nie znają swej odrodzonej Ojczyzny, tęsknią za nią, a wrócić im trudno, to też z wielkiem upragnieniem chętnie czytają wiadomości z Polski. Na Dalekim Wschodzie nie ma ani jednego polskiego wydawnictwa gazetowego, które dostarczałoby im materiału polskiego. To też wygnańcy na Dalekim Wschodzie chętnie czytają wiadomości z Polski i zwracają się do nas z prośbą o materiał polski do czytania.

Niechże każdy Polak, który abonuje gazetę, lub też ma zbędną książkę, wyśle je naszym rodakom na Dalekim Wschodzie, a sprawi i mto ogromną radość, że i o nich kraj pamięta.

Książki i gazety proszę posyłać pod poniżej podanym adresem do naszego niezmordowanego głównego organizatora Polonii na Dalekim Wschodzie, p. Władysława Sielskiego. Adresować należy:

Wład. Sielski, Manila P. J.
113 M. H. del Pilar.

(z) Bilans handlowy Rzeszy niemieckiej za luty wykazuje zmniejszenie się importu w porównaniu ze styczniem o 110 milj. mk. i zwiększenie się eksportu o 80 milj. mk. Import w lutym wyniósł 1,250 milionów, eksport zaś 942 milj. mk. W ten sposób bilansu handlowego w lutym wyniosła 308 milj. mk., co oznacza pewną poprawę w stosunku do poprzedniego miesiąca, w styczniu bowiem nadwyżka importu nad eksportem wyniosła ponad pół miljarda marek.

ELLERMAN'S WILSON LINE LIMITED, HULL

Zegluga Asekuracja Spedycja
Gdańsk — Hull Gdańsk — Londyn Gdańsk — Londyn
Hull — Gdańsk Londyn — Gdańsk

Regularne połączenia tygodniowe własnymi parostatkami, zaopatrzonymi we wszelkie wygody dla regularnego — Przewóz towarów do Anglii i do wszystkich części świata. Najdogodniejsze połączenie z Anglią środkową, północną oraz Szkocją przez Hull. Informacjami wszelkimi służy: n 1580

ELLERMAN AND WILSON LINES AGENCY Co. LTD. GDAŃSK
Telegr.: Wilsona, Gdańsk. Telef.: 24941 i 24942.

Dyskontuje
weksle kupieckie i handlowe
i zaliczkuje weksle inkasowe

POLSKI BANK HANDLOWY
Poznań, pl. Wolności 8-9.
Oddziały: Tczew, Rawicz, Ostrów, Kraków, Lwów

wykonuje
zlecenia giełdowe, inkasa,
przekazy krajowe i zagraniczne
jak wogóle wszystkie czynności bank.

Pw 5181-2,285

ARBOSALUS
KARBOLINEUM

do zwolnienia szkodliwych
potęguje zbiór owoców.

Drogerja „UNIVERSUM“
POZNAŃ
UL. FR. RATAJCZAKA 38

Görické

Najlepszy rower.

W. 2161000
P. W. 21605-9, 302

Kanarki pitne splewaki
nagrod. złotymi medalami
na sprzedaż Pawelczak
Poznań—Wilda,
ul. Gen. Umińskiego 25.

942702

Zdolnego
ZECERA
poszukuje się zaraz na stałą
dobrą posadę w Poznaniu.
Zgłoszenia do Kurjera pod
zw 7368, 69

Dekretem Pana Ministra Sprawiedliwości zostałem mianowany
NOTARJUSEM
na obwód Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z siedzibą w Łabiszynie.

Witold Budzyński
adwokat i notariusz.

ZW 7812

Baterje anodowe
do lamp diuświatkowych
do lamp kieszonkowych

NOWOŚĆ

IZOLACJE WEWNĘTRZNE PRAW ZAŚRZ.

BAIRA FABRYKA ELEMENTÓW I BATERJI
POZNAŃ TELEF. 1082
PATRONA JACKOWSKIEGO 5/7.

Pw 5168-51,534

Dywany
najkorzystniej

Centrala Dywanów
Kazimierz Kuźaj
ulica 27 Grudnia 9.
Największy magazyn
specjalny w Poznaniu
Parter, I piętro i sutereny.
Rok zał. 1896.

Pw 7292-10,352

Konstytucja meksykańska z r. 1917 a Kościół katolicki

Pod względem kościelnym Meksyk rozpadł się na 8 prowincyj z 8 arcybiskupstw i 33 sufraganiami. Wszystkie biskupstwa liczą: 4.300 księży, 763 zakonników, 353 braci zakonnych, 3000 zakonnic, 29 seminarjów, 2.500 kleryków, 20 kolegiów, 82 wyższe szkoły dla chłopców, 75 wyższych szkół dla dziewcząt, 1.350 szkół katolickich, około 10.000 kościołów i kaplic, 50 szkół niedzielnych, 191 sierocinieców i instytucji miłosierdzia, 16.216.016 ludności katolickiej.

Walka w Meksyku toczy się o „być albo nie być” Kościoła katolickiego, a nie o „rozdział Kościoła od państwa”, jak to starają się wmówić światu, a przedewszystkiem amerykańskiemu sąsiadowi dziennikarscy służący rządowi meksykańskiemu. Powrozem, który ma zadusić Kościół, jest konstytucja 1917 r.

Prawnie uchwaloną konstytucją mimo kilku antykościelnych określeń, była konstytucja z r. 1857. Stanowiła, że tylko Kongres może dokonywać zmian konstytucji, które będą wymagały aprobaty większości legislatur państwowych. Przy ostatniej zmianie konstytucji nie pytano o zgodę ani poszczególnych legislatur, ani narodu, po prostu narzucił ją krajowi gwałtem Carranza i jego militarystyczna klika. Carranza zaniedbał kulturkampfu już w r. 1918, a postanowienia jego „konstytucji”, zwrócone ostrzem przeciwko Kościołowi, pozostały aż do jego upadku w r. 1920 martwą literą. Carranza zawiódł oczekiwania amerykańskich sfer przemysłowych w sprawie koncesji na oleje i koleje żelazne. Sprzykrzył się też w kraju. Miejsce zajął minister wojny Obregon, który wpraw objął Stany Zjednoczone i zapoznał się z ich potęgą. Po Obregonie objął prezydenturę w lecie 1924 r. Calles. Jeszcze jako gubernator stanu Sanora za czasów Carranza należał do tych niewielu którzy nie zaprzestali prześladowania Kościoła. Jest wolnomularzem, Żydem ze strony ojca, Indianinem ze strony matki.

Konstytucja z r. 1917 należy do najbardziej wrogich religii dokumentów, jaki kiedykolwiek wymyśliła nienawiść do Kościoła. Oto kilka najważniejszych postanowień: artykuł 3 brzmi: „Nauczanie jest wolne. Nauczanie w szkołach państwowych jest bezwyznaniowe. Tak samo musi być bezwyznaniowe nauczanie w szkołach prywatnych, zarówno powszechnych, jak i wyższych. Żadne stowarzyszenie religijne, ani żaden duchowny nie może założyć szkoły, ani kierować nią”. Artykuł 130 dodaje: „Pod żadnymi warunkami nie mogą, się odbywać studia w zakładach, którymi kierują duchowni. W tym względzie niedopuszczalny jest przywilej ani wyjątek”. W ten sposób uniemożliwiono istnienie seminarjów kapłańskich. Meksykanom „nie wolno kształcić dzieci w

uczelniach zagranicznych”. Artykuł 7 mówi: „Wolność pisma i słowa we wszelkiego rodzaju sprawach ma być nienaruszona”. Ale oto znów zjawia się artykuł 130, który mówi: „Żaden dziennik, ani żadne czasopismo, które w programie albo tytule, albo tylko w ogólnej tendencji swej ujawnia charakter religijny, nie może pisać o sprawach publicznych państwa, ani o czynnościach władz państwowych, albo pojedynczych osób, jeżeli te osoby mają związek ze sprawami publicznymi”. Artykuł 9 zabezpiecza wolność związków i prawo zróżniczeń, ale oświadczył artykuł 130 dodaje: „Niniejszem zabrania się surowo wszelkiego rodzaju stowarzyszeń politycznych, mających w nazwie jakiegokolwiek wyraz religijny, albo jakiegokolwiek wspomnienie o wierze religijnej”. Szczególniej artykuł 27 stara się skrepić i zniszczyć Kościół: „Organizacje religijne, t. zw. Kościoły, bez względu na wyznanie, nie mają zdolności prawnej posiadania lub dzierżawienia jakiegokolwiek nieruchomości, albo administrowania nią. Wszystkie tego rodzaju dobra i lenna, także i te, które znajdują się w posiadaniu pośredników, przypadają państwu. Każdy jest uprawniony do składania doniesień w tej sprawie, przyczem także i domyślną wiadomość ma mieć wartość dowodu. (1) Domy dla publicznej służby Bożej są własnością państwa, które w tym wypadku jest reprezentowane przez rząd. Rząd rozstrzyga, które kościoły mają służyć na przyszłość dotychczasowemu przeznaczeniu. Rezydencje biskupie, seminarja, domy zakonne, albo inne zakłady religijne, schroniska dla sierot, kolegia i inne budynki, podlegające zarządowi jakiegokolwiek wyznania religijnego, albo służące mu do nauczania, należą odąd do państwa i będą oddane Unji, albo odpowiednim stanom wyłącznie na użytek publiczny. Nowowzniesione budynki kultu będą odąd własnością państwa”. Artykuł 130 odbiera nadto Kościołowi „charakter osób prawnych. Artykuł 30 mówi: „Organy rządowe mają prawo stanowienia w sprawach, dotyczących służby bożej albo jakiegokolwiek innych form religijnych”.

Artykuł 34 dodaje: „Każdy ma wolność i niezależność w wyborze i praktykowaniu religii, zarówno w miejscach publicznej służby bożej, jak i w domu”, ale nie w szkole, w lokalach zebrań stowarzyszeń, ani na placach publicznych, np. w procesjach. O przekroczenie tego paragrafu był oskarżony swego czasu delegat papieski. Artykuł 130 zawiera postanowienia o osobach duchownych: „Żaden duchowny żadnego wyznania nie może ani sam, ani za pośrednictwem osoby trzeciej dziedziczyć żadnego majątku, który byłby zarządzany przez jakiegokolwiek stowarzyszenie o celach dobroczynnych lub o celach

propagandy religijnej. Osoby duchowne nie mają zdolności prawnej dziedziczenia po innych duchownych tego samego wyznania, ani po żadnych innych osobach, nie będących z nimi w pierwszych czterech stopniach pokrewieństwa. Wszelka nieruchoma i osobista własność duchowieństwa i instytucji religijnych ma być zarządzana w sensie artykułu 27-go tej ustawy”. W ten sposób państwo konfiskuje nietylko wszystkie dobra kościelne, ale także prywatny majątek duchowieństwa. Dalsze postanowienia tego samego artykułu zupełnie odbiera prawa osobom duchownym: „Przy przekroczeniu jakiegokolwiek z tych praw niedopuszczalny jest nigdy sąd przysięgłych”.

Poszczególne gubernatorzy, a potem także i prezydent usiłovali stopniowo wciągnąć — życie te i tym podobne postanowienia, które wyraźnie zmierzają do całkowitego wyrwania z korzeniami Kościoła katolickiego w Meksyku. Katolicy poczęli organizować się w celu stawienia „oporu”, na widownię wystąpili „Rycerze Kolumba”, „Narodowy Związek Obrony Religijnej”, stowarzyszenia młodzieży itd. Wtedy prezydent Calles udzielił sto tysięcy pesów zapomogi protestancko-amerykańskiemu Stowarzyszeniu młodzieży męskiej Y. M. C. A.

Rosja w świetle cyfr

Kobiety — zdobywczyńce miast rosyjskich. — Kto mówi po rosyjsku. — 187 narodowości. — Zmiany w społeczeństwie. — Jak się mieszka w Rosji?

Prasa moskiewska przynosi szereg artykułów, omawiających wyniki ostatniego spisu ludności. Jak się okazuje, w Rosji dokonana się nie tylko rewolucja społeczna, ale i rewolucja w stosunku mężczyzn i kobiet.

Liczba kobiet w Rosji szybko wzrosła. R. 1897 wypadło na 1000 mężczyzn — 1082 kobiety, obecnie 1123. Ale przeludnienie kobiece występuje jeszcze wyraźniej w wieku od 25 do 49 lat i wyżej. W r. 1897 wypadło na 1000 mężczyzn od 25 do 49 lat — 1090 kobiet, a obecnie — 1209. Dla mieszkańców przeszło 50-letnich norma kobieca w stosunku do mężczyzn

w r. 1897 — 1187 na 1000, obecnie 1378. Zrozumiałe, że śmiertelność kobiet w tym wieku była stosunkowo mała, liczba mężczyzn zaś w następstwie ciężkich warunków życiowych i walk zmalała znacznie.

Przy spisie ludności w Rosji stwierdzono 187 narodowości. Rosjanie tworzą 52,9 proc. mieszkańców ZSSR. Asymilacja kulturalna doszła już tak daleko, że prócz Rosjan mówi po rosyjsku jeszcze 6400 000 osób narodowości nierosyjskiej. Z Ukraińców 11 proc. nie mówi po ukraińsku, 26,8 proc. Białorusinów nie używa ojczystego języka, a nadzwyczaj wysoki odsetek ludzi, nie mówiących swoim językiem stanowią Polacy w ZSSR, z których po polsku nie mówi 53,6 proc.

Jak zmienił się skład społeczeństwa rosyjskiego w przeciągu ostatnich 10 lat? Na to nadzwyczaj ciekawe pytanie odpowiada częściowo statystyka moskiewska. Okazuje się, że liczba robotników w Moskwie — spadła z 40 na 26 proc. Za to wzrósł procent sług z 14,1 na 25,7 proc, co tłumaczy się olbrzymim aparatem administracyjnym. Nadzwyczaj ciekawy jest fakt, że grupa burżuazyjno-gospodarcza została prawie taka sama, jak w r. 1897. Wówczas stanowiła ona 11,3 proc. mieszkańców Moskwy, obecnie zaś 10,4 proc. Liczba bezrobotnych wzrosła w Moskwie z 2,9 na 11,9 proc.

Jak mieszka się w Rosji? Większość mieszka w chatach i szałasach. Ale i w miastach mieszka się przede wszystkim w małych domkach. Domy o 2 i więcej piętrach są w miastach wyjątkami. Według spisu z 1923 r. stanowią wysokie domy na prowincji rosyjskiej 1,1 proc., a nawet i w Moskwie jest wysokich domów trochę więcej niż połowa całej liczby domów mieszkalnych. Wartość budowli miejskich wynosi 9856 milj. rubli, co stanowi 23,4 proc. całej wartości państwowej. Podkreślić wypada, że pomimo powszechnej nacjonalizacji większość nieruchomości pozostała w rękach prywatnych. Do prywatnych właścicieli należy 81,9 proc. wszystkich budowli mieszkalnych.

Liczby te charakteryzują nieźle tak gospodarczą jak i polityczną ewolucję Rosji.

Gospodarka leśna na kresach wschodnich

W pierwszym numerze organu Związku Zawodowych Leśników „Las Polski” na r. 1928 zajmuje się inżynier Stanisław Ichnatowicz gospodarką lasów prywatnych we województwie nowogrodzkim. W artykule p. n. „Likwidacja lasów Woj. Nowogrodzkiego” autor wykazuje na podstawie faktów, w jaki sposób dochodzą do skutku decyzje władz, pozwalających na wyręby leśne, t. j. likwidację lasów. Autor pisze m. in. dosłownie:

„W r. 1921 lesistość woj. nowogrodzkiego wynosiła 29 proc., obecnie (t. j. 1. 1. 1927 r.) 20,62 proc., ubytek powierzchni lasów wynosi zatem za

6 lat 8,38 proc.! Tempo likwidacji lasów w Nowogrodzkim doprawdy imponujące. Jeżeli tak dalej pójdzie, pisze autor, to po upływie 60 lat będzie można na piaskach nowogrodzkich sadzić krzewy kakaowe, bo lasów tam już nie będzie. Co ciekawsze, to okoliczność, że — jak informują mnie ludzie tamtejsi, tempo likwidacji lasów w r. 1927 wcale nie osłabło. Jako przykład przytoczę dwa wypadki wielce charakterystyczne co do traktowania komisarzy ochrony lasów przez urzędy wojewódzkie.

W czerwcu 1927 r. komisarz II. obwodu po przeprowadzeniu badań na gruncie, wydał protokularnie poniż-

**GNIEZNIENSKA
LOTERIA KONSKA**

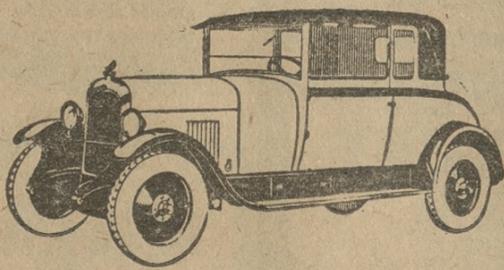

Clagnienie 26. kwietnia 1928.
Cena losu: zł 1.—; 11 losów z 10.—
PAWEŁ KASCH
KOLEKTOR LOTERII PAŃSTWOWEJ
Tel. 203 Gniezno, ul. Tumska 5. Tel. 205
P. K. O. Poznań 207 907.
Wysyłkę uskutecznić się odwrotnie za zaliczeniem pocztowym lub za poprzednim nadesianiem gotówki wyłącznie porta. Dla odsprzedających odpowiedni rabat.

CITROËN

10 cv

B 14

Rasowy samochód, szybki, ekonomiczny w użyciu, wyposażony luksusowo.

GENERALNA REPREZENTACJA NA POLSKĘ

AUSTRO-DAIMLER

Oddział w Poznaniu, św. Marcin 48. Tel. 15-58

Warsztaty i garaże ul. Dąbrowskiego 7

Pw 6870-6.127

Mączka Homosan odżywcza

jest najlepszym środkiem odżywczym dla niemowląt i dzieci.

Do nabycia w aptekach i drogerjach.

Pw 7887-12.121

Dzielnego pomocnika

tylko z branży delikatesów i win potrzebuje natychmiast lub od 1. 4. r. b. Zgłoszenia tylko piśmienne z dołączeniem fotografii.

Józef Lesiński - Inowrocław
ul. Król. Jadwigi 36. nw 6116

Automobilowy fachowiec

bardzo dobrze zaprowadzony w Wielkopolsce i na Pomorzu — reprezentatywny — pierwszorzędnego szofera, sprzedawca i kierownik warsztatów — szuka samodzielnego, kierowniczego stanowiska lub kupców z kapitałem, celem objęcia rentownego zastępstwa automobilowego. Kw 678

Of. Reklama Polska, Al. Marcinkowskiego 6, pod „Fachowiec”.

„Wtór” najlepszy Polski Powietlacz. Komplet 160 zł. Tanie dodatki — Warszawa. Krucza 36. Wysyłka za zaliczeniem. nw 1298

Poważna instytucja bankowa w Bydgoszczy poszukuje rutynowanej

korespondentki-stenotypistki

władającej biegle językiem niemieckim, i ewtl. francuskim lub angielskim. Oferty z podaniem życiorysu i odpisami świadectw odbytej praktyki bankowej, jak również z podaniem nazwisk osób, które udzieliła informacji, uprasza się składać do biura ogłoszeń „Par”, Bydgoszcz, Dworcowa 72 pod „Bank”. Pw 7780-68.218

500 dolarów w złotych

pożyczki poszukuje na powiększenie mleczarni w dobrej okolicy, na dwa lata. Procent podług umowy i zastaw maszyn wartości 1.000 dol. Dług spłacać będą co kwartał 10% pożyczonej gotówki, lub towarami mleczarskim. Łaskawe oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego pod 7384

szą opinię o majątku Pralnik w pow. Wołoszyn (piaski zwiewne zajmują 10 proc. powierzchni leśnej powiatu), którego właściciel starał się o zezwolenie na zmianę uprawy leśnej na inny rodzaj: „Maj. Pralnik obejmują ogółem 839,05 ha., w tem lasu 329,38 ha., łąk 159,94 ha., w tem 92,95 ha. porośniętych krzakami, ornych gruntów 349,73 ha. W r. 1926 oddano za likwidację służebności 66 ha. lasu wsi Bobrowniki i innym. Powierzchnia leśna opanowana jest w większości na powierzchni do 157 ha. przez drzewostany sosnowe IV. i V. kl. wieku, wśród dobrych podrostów i nalotów. Teren pod drzewostanami sosnowymi częściowo równinny, na reszcie przechodzi stopniowo w falisty teren; pokrycie na falistym terenie tworzą mchy, wrzosi i chrobotek, gleba jest opowiadnią tylko na hodowlę lasu. Ze względu na ubogą glebę uważam, że na zmianę gruntów leśnych na orne zezwalać nie należy. Od strony zachodniej lasu jest zrab, pochodzący z r. 1906/1908 (!), o powierzchni 69,57 ha., który w znacznej części tworzy piaszczyste nieużytki, skłonne do powolnego uruchomienia się.“

Na opinię tę Komisarza Ochrony Lasów otrzymał, według inż. Ichnatowicza, pełnomocnik właściciela Pralnik z województwa orzeczenie z podpisem naczelnika wydziału rolniczo-weterynaryjnego tej treści:

„Na skutek wniosku Pana z dn. 21. 5. 1927 r. o zezwolenie na zmianę uprawy leśnej na inny rodzaj użytkowania na powierzchni 194 ha. lasu w maj. Pralnik w związku z parcelacją, po przeprowadzeniu w dn. 26. 6. 1927 r. zbadania na gruncie przez Kom. Ochr. Lasów Obwodu II., oraz po protokólnym wysłuchaniu oświadczenia Pana z dn. 20. 9. 1927 r. wydaję na podstawie art. 26, punkt C (itd.) następujące orzeczenie: Właścicielowi lasu maj. Pralnik zezwala się w związku z parcelacją na zmianę uprawy leśnej na inny rodzaj użytkowania na powierzchni 194,24 ha. lasu.“

Uzasadnienie powyższej decyzji zostało przez naczelnika wydziału rolniczo-weterynaryjnego tak ujęte:

„Przeprowadzone przez Komisarza Ochrony Lasów badanie na gruncie wykazało, że grunt podleśny przeważnie nadaje się na inny rodzaj użytkowania i nie ma znaczenia ochronnego.“

Orzeczenie wojewódzkie komentuje inżynier Ichnatowicz w sposób następujący:

„To orzeczenie p. naczelnika wydziału rolniczo-weterynaryjnego — niestety — jeszcze nie leśnicy decydują u nas o lasach — nie przedstawiałyby jeszcze nic nadzwyczajnego, i ciekawość nasza nie byłaby podrażniona, gdyby nie jedna okoliczność, mianowicie to uzasadnienie. Komisarz stwierdził protokólnie: „...gleba jest odpowiednią tylko na hodowlę lasu... na zmianę gruntów podleśnych na orne zezwalać nie należy“... w uzasadnieniu zaś orzeczenia naczelnika rolnictwa i weterynarii brzmi to tak: „Przeprowadzone przez Komisa-

rza Ochr. Lasów badanie na gruncie wykazało, że grunt podleśny przeważnie nadaje się na inny rodzaj użytkowania i nie ma znaczenia ochronnego. Z tego więc wynika, że leśnicy nie umieją wiać językiem polskim, zwłaszcza w piśmie, no i nie znają się na... weterynarii. Za to weterynarze na leśnie — znakomicie. W wyniku mamy lasów coraz mniej, a „stosuneczki“ triumfują w całej pełni.“

Drugi przykład dotyczy maj. Żyromny, własność p. Meysztowicza, obecni, ministra sprawiedliwości. Gospodarka leśna w Ż. była tego rodzaju, że wedle autora Kom. Ochr. Lasów dn. 8. 6. 1925 r. orzekła, że za nielegalny wyrąb sosen o miąższości 1096,95 m³ należy właściciela Żyromny pociągnąć do odpowiedzialności sądowej z art. 255—258 k. k. Wedle protokólnego badania Żyromny z dn. 2. 8. 1927 r. został las prawie na całej przestrzeni na podstawie zezwolenia Gł. Kom. Ochr. Lasów wyrąbany; tereny na powierzchni podleśnej, projektowane do zamiany na użytki realne, posiadają na równinie nieco próchnicy, dalej są one piaszczyste, suche na pagórkach, będąc pozabawione pokrycia, zaczynają się uruchamiać. Na innym kawale (120 ha) powstaje stopniowe odślonienie piasków i zapoczątkowanie uruchomienia się ich. Na grunta orne mogłyby nadawać się jedynie wąskie skrawki wzdłuż granicy wsi Kawerda i t. d. Okolica maj. Żyromny jest stosunkowo mało lesista.“

Orzeczenie wojewody w tej sprawie z dn. 20. 10. 1927 r. brzmi:

„Właścicielowi Żyromny zezwala się w związku z parcelacją na zmianę uprawy leśnej na inny rodzaj użytkowania na powierzchni 123 ha.“

W r. 1926, pisze inż. Ichnatowicz, wyrąbano w lasach wojew. nowogrodzkiego na podstawie zezwoleń razem 546 100 m³, zaś nielegalnie 12 500 m³, że wyrąb w sumie 560 000 m³ stanowi w przybliżeniu etat dwuletni, że zachodzi tu rabunek lasu.

Z ogólnej powierzchni lasów niepaństwowych woj. nowogrodzkiego, wynoszących 320 263 ha, powierzchnia właściwie leśna zajmuje 304 662 ha; wyrębów, których nikt nie odnawia, a które samosiewem nie odnowią się, gdyż zapomniano zostawić na nich nasienników, mamy, tak pisze autor, 34 412 ha, przeszło 10 proc., piaszczystych, które nie dadzą lasów, ale krzaki, zdatne jeno na opał, 31 686 ha, też przeszło 10 proc. Nieużytki łącznie z piaskami zwiewnymi wynoszą 8,2 procent. Dopiero pozostała część 215 424 ha t. j. 70,8 proc. całej powierzchni leśnej jest w istocie lasem, przyczem trzeba się zastrzec, że i ta reszta lasu jest znakomicie przerabana i splądrowana. Niema mowy o jakichś normalnych stosunkach przyrostowych, czy klas wieku. Produkcja powierzchni jest tak samo jeden obraz nędzy i rozpaczliwej leśnej. Wystarczy zastanowić się nad takim faktem: w pow. horpeckim sprzedawano za 5000 m³ oiszy materiałowej I i II klasy, po wyeksploatowaniu cieża okazało się materiału około 800 m³, przyczem zgnili-

zna nie odgrywała roli, wprost drzewa były zepsute pod względem technicznym w inny sposób.

W sprawie zalesienia i uzupełnienia w całem województwie przytacza autor za r. 1926 następujące dane:

„Na 2392 objekty leśne zobowiązano do zalesienia 22 majątki o powierzchni do zalesienia 2360 ha, z zobowiązanych do zalesień w latach ubiegłych 1036 ha w 16 majątkach, a pozostawało do zalesienia na 2 r. — 2859 ha. Takie są dane oficjalne ochrony lasów. W porównaniu ze

stanem wyrębów, plazowizn, nieużytków i piasków lotnych, obejmujących 89 000 ha dane te są humorystyką, nie zaś poważnym traktowaniem sprawy odnowienia lasów na terenie województwa.“

„Stwierdzić trzeba głośno, powołując się na cyfry, tak kończy autor, że lasy w wojew. nowogrodzkiem są rabowane w tempie przyspieszonym. Akcja ratownicza winna przyjść natchmiasz z pomocą, aby nie było za późno.“

Ochrona ptactwa pożytecznego

Nad sprawą ochrony ptaków pożytecznych warto się bliżej zastanowić!

Przypominam sobie, że przed wojną światową niektóre okręgowe tow. rolnicze niemieckie zwróciły się z zapytaniem do swej Centrali, co jest powodem, że ilość szkodników zwierzęcych w ogrodach, sadach i w polu z roku na rok wzrasta i jaki byłby najskuteczniejszy środek do ich zwalczania. Centrala dała następujące wyjaśnienie: przy coraz dalej idącej intensywności w uprawie roli usunęto stopniowo wszystkie drzewa i krzewy w polu i na dawniejszych nieużytkach, które w jakikolwiek sposób mogły utrudnić pracę pluga.

Te właśnie drzewa i krzewy stanowiły schroniska, były miejscem wylęgu dla wszystkich prawie śpiewaków, a tak samo i dla szpaków. Pozbawione naturalnych schronisk ptactwo coraz więcej oddalało się od siedzib ludzkich i wycofało się do pobliskich lasów.

Znajdując w lasach, na łąkach i bliskich polach dość pożywnia ptaki nie wracają do siedzib ludzkich.

Należy więc je przywabić, nakłonić do robienia sobie gniazd w dawniejszych siedzibach i to, przez zakładanie gotowych, odpowiednio przyrządzonych skrzynek na gniazda, większych dla szpaków, a mniejszych dla naszych miłych małych śpiewaków; dalej przez umieszczanie w sadach na palikach deszczulek, na których daje się przez zimę dla tego ptactwa trochę odpadków kuchennych, jak ziemniaków, chleba i czasem trochę późniejszego ziarna, a podczas mrozów i w miseczkach trochę wody do picia.

W wielkiej własności udzieliła Centrala radę, by w polu w odpowiednich miejscach zakładać schroniska dla ptactwa; a więc posadzić kilka drzew, trochę krzewów, na których ptaki w spokoju będą mogły budować gniazda; wszystko to ma być ogrodzone płotem, by utrudnić dostęp chłopcom, chętnie miszczącym gniazda. W następstwie tego będzie mniej szkodników zwierzęcych w naszych ziemniokach.

W pewnej majątności pow. średzkiego widziałem sam takie schronisko w polu.

Reasumując to, należy w szkołach

wszystkich, a rolniczych w szczególności, dalej na zebraniach kółkowych uświadamiać zebranych, jak doniosłe znaczenie ma ochrona ptactwa w walce ze szkodnikami zwierzęcymi w ogrodzie, sadzie i w polu.

Uczniom swej szkoły rolniczej nakazuję, podczas ferji Bożego Narodzenia założyć kilka skrzynek dla ptaków i deszczulek na karmę dla nich w swych sadach; a podczas letnich objazdów mam możliwość kontroli wykonania tego nakazu.

Pamiętać trzeba, że dowodem kultury kraju, względnie danej miejscowości, są: ład i porządek w domu i koło domu, drogi obsadzone drzewami owocowymi, a na drzewach skrzynki dla ptaków.

W końcu nie mogę pominąć pewnego wyjaśnienia w obronie wróbla; że i ten ptak nie jest w rzeczywistości aż takim bezwzględnie szkodnikiem, za jakiego uchodzi.

Nie powinno się zapominać, że przeciętne ptak ten od kwietnia aż do lipca t. j. do czasu dojrzewania zbóż, żywi się w ogrodach i sadach wyłącznie tylko owadami, z nieobliczalnym pożytkiem dla nas.

W czasie tym wróbel nosi w sumieniu chyba tylko te małe grzeszki, że czasem przez otwarte okno wleci do spichrza, lub razem z kurami wyjada, właściwie tylko tym przeznaczoną karmę.

Właściwe szkody wyrządza dopiero wówczas, gdy wyjada na pniu dozwolone zboże, a to samo powtarza później w stertach i stodołach.

Sprawiedliwie rzecz osadzając, trzeba powiedzieć, że jeżeli w danej okolicy są wielkie stada wróbla, to mogą wyrządzić w zbożach tak poważne straty, że te kasują pożytek ze zniszczenia przez wróbla owadów.

A więc należy je, od czasu do czasu „dziesiątkować“ przez masowe wybijanie.

Przekonano się o tem w pewnym stanie Ameryki, gdzie wybito wszystkie wróble, wyznaczając na to nawet premje; ale przekonawszy się w następnych latach, jak wielkie szkody wyrządzały potem owady w ziemniokach, zrehabilitowano tego ptaka i znów go wprowadzono.

Rozumna, racjonalna ochrona ptaków pożytecznych, przeprowadzona

Od 1 kwietnia r. b. przyjmujemy do naszego Oddziału detalicznego

dzielnego pomocnika-ekspedjenta
pomocnika dekoratora

Reflektujemy li tylko na siły rzutkie w ekspedycji oraz wybitnie uzdolnione w dekoracji okien. Pozatem przyjmujemy

2 uczni handlowych z odpowiednim wykształceniem szkolnym.

W. Sewandowski i Ska

Specjalny magazyn wykwiintnej odzieży męskiej, sukna i podszewek
POZNAŃ, Stary Rynek 55.

Pw 7891-12,839

KAMIENICE **Kamienicę**

w Poznaniu nowoczesna, solidna, w dobrym stanie, większe mieszkanie, rentowna, od lipca wolna 4 lub 5-pokojowe kupię przy wpłacie 85 tys. zł, w cenie od 140 do 170 tys. zł, w czym 30 do 50 tys. hipoteki amortyzac. Zgłosz. do eksp. Kurjera Pozn. pod dw 3438

nowoczesną na Łazarzu lub Jeźcach z wolnym 4—5 pokojowym mieszkaniem kupię wprost od gospodarza. Wpłacie zł 150.000—200.000. Oferty z dokładnym opisaniem proszę skierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw. 7349

GŁUCHAWI

wypróbujcie nowy

wzmacniacz „Siemensa“.

Jest to aparat do słuchania z regulatorem siły głosu, nie podpadający przy noszeniu i łatwy do użytku. — Specjalista zakładów naszych, bawiący obecnie w Poznaniu, demonstruje go bezpłatnie od 9-12, w sobotę do godz. 13. Zadzajcie prospektów. nw 6118

Zakładamy głośniki w kościołach, zakładach dla głuchoniemych i towarzystw.

SIEMENS-REINIGER-VEIFA G. m. b. H.
telefon nr. 23-26 POZNAŃ ulica Fredry 12.

Cukiernia Poznańska

Poznań Kw 311
plac św. Krzyski 2

Telefon 35-37

Znane pieczywo codziennie świeże.

Ogłoszenie.

Następną licytację nie wykupionych zastawów

od nr. 31860 do nr. 37537

rozpoczynamy w poniedziałek, dnia 26 marca 1928 r. w Lombardzie Miejskim przy ul. Sieroczej narożnik ul. Nowej. nw 4785.88

LOMBARD MIEJSKI.

przez wszystkie zainteresowane tu czynniki, bezwzględnie przyczyni się do podniesienia produkcji naszych sadów, ogrodów i pól ornych.

Dyr. Neyman.

Lepiej późno niż nigdy...

Walka z akcją antypaństwową na kresach

Prasa narodowa wielokrotnie wskazywała na niebezpieczeństwo akcji Białoruskiej Hromady, zanim władze bezpieczeństwa przystąpiły do jej likwidacji. Okazało się potem, iż była to instytucja, służąca celom Sowdepji. Jasno to widać z procesu wileńskiego.

Warto przy tej sposobności zanotować, iż prasa sowiecka zamordowanie Huryna potraktowała nader przychylnie. Ofierze mordu politycznego poświęca obszernie uwagi: Huryn był oficerem carskim, uchodził za najzwyklejszego wroga komunistów, znał znakomicie ich organizację, posiadał wszystkie jej tajemnice. Natomiast o osobie mordercy, którym się okazał niejaki Semen Klimkiewicz, prasa sowiecka milczy.

Równocześnie niejednokrotnie prasa narodowa wskazywała, iż akcja ruskich „Proświt” na Wołyniu nie nosi charakteru oświatowego, a przede wszystkim organizacja ta stanowi pokrywkę dla działalności politycznej, uprawianej pod jej firmą. Przestrogi te były jednak daremne. Prezes „Proświty” luckiej Petrykowski był „personą gratissima” dla kół kierowniczych. Aż się miarka przebrała.

Teraz władze bezpieczeństwa przystąpiły do likwidacji „Proświty” na Wołyniu, a badania przeprowadzone wykazały słuszność naszych przestroż i zarzutów. „Proświta” bowiem stała się ekspozyturą Selrobu, organizacji komunizującej, była centralą agitacyjną przy wyborach na rzecz Selrobu lub bloku mniejszości. O działalności oświatowej nie było w niej mowy. Pieniądże płynące na propagandę walki z ciemnotą szły na propagandę... komunizmu. Zatem nie dziwnego, że działalność tej położono kres.

Lepiej późno, niż nigdy.

Finanse komunalne

Ustawa o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych posiada dużo braków; niektóre z nich musiały być usunięte niezwłocznie, zanim dokonana zostanie ostateczna i gruntowna reforma skarbowości komunalnej. Czyny temu zadość rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospoli-

tej Polskiej, którego projekt został niedawno uchwalony przez Radę Ministrów. Reguluje ono następujące sprawy:

1. Ustala terminy płatności samoistnych danin komunalnych, obciążających grunty (kwiecień oraz między 15. 10 a 15. 11.) i wprowadza za zasadę ogólną, że płatnik o wysokości i terminie płatności jakichkolwiek samoistnych danin komunalnych powinien być powiadomiony w ciągu dwóch pierwszych miesięcy roku budżetowego. Przepis ten podyktowany został interesem płatników danin komunalnych, którzy dotąd nie mogli przewidzieć, jakie daniny i w jakich terminach przyjdzie im płacić.

2. Zrównywa powiatowe związki komunalne i gminy wiejskie na całym obszarze Państwa pod względem wysokości należnych im dodatków do podatku gruntowego i przemysłowego, dotychczasowe bowiem upośledzenie w tym względzie powiatowych związków komunalnych na korzyść gmin w b. zaborze austriackim było nieuzasadnione i hamowało działalność tychże związków.

3. Daje powiatowym związkom komunalnym prawo pociągania gmin miejskich niewydziałonych do udziału w pokryciu kosztów budowy i utrzymania zakładów i urzędzeń powiatowych, które miastom przynoszą korzyść i udogodnienia. Przepis ten uzasadniony jest tem, że ludność miast w dużym stopniu korzysta z zakładów i urzędzeń powiatowych.

4. Przeprowadza zasadę, która istniała już dawniej, a została naruszona ustawą o opłatach stempowych, że komunalne opłaty od umów o przeniesienie własności nieruchomości, nie mogą przekraczać 50% takiejże opłaty państwowej. Zdarzało się bowiem, że Państwo stosowało w opłacie tej znaczne ulgi, a związek komunalny pobierał opłatę wedle pełnej stawki, czasem 20-krotnie w stosunku do stawki opłaty państwowej.

Budujmy mało, ale dobrze!

Są zdarzenia, o których milczeć trudno... Ostatni pożar w Warszawskim Ogrodzie Zoologicznym należy z pewnością do rzędu wyżej określonych faktów. Przez lekkomyślność dyrekcji spaliło się 27 małp, w tem cenny okaz szympansa, Princa, i marabut. Znacznie łatwiej jest przeboleć stracony materiał, niż zmazać smutne zajście z kroniki historycznej polskich ogrodów zoologicznych.

Warszawa jako stolica państwa, zabierając się do budowy zwierzyńca, powinna wybudować godny jej ogród, dorównujący ogrodom zagranicznym. Budując zwierzyńce, nie stwarzamy przecież więzienia dla zwierząt, lecz staramy się im przymusowy pobyt uprzyjemnić przez wybudowanie jak najwygodniejszych klatek. W War-

szawie umieszczono małpy (wiadomo przecież, że należą do zwierząt najbardziej reagujących na zmianę klimatu) w drewnianym budynku, opalanym piecykami żelaznymi...!!! Z pewnością, że ostra zima, mimo opalania budynku, dała się we znaki biednym mieszkańcom. Czyżby kontrola ze strony zarządu ogrodu była tak mała, że dozorca, postępując tak lekkomyślnie, nie obawiał się następstw?

Oby nareszcie sprawa ta znalazła sędziów wśród fachowców, wśród ludzi kompetentnych do kierowania tak odpowiedzialną instytucją kulturalną i powtórnie nie narażała nauki polskiej na lekceważenie zagranicą.

W. R.

Liczba aplikantów sądowych w stolicy

Dekret o aplikacji sądowej wszedł już w życie. Wprowadza on w dziedzinie nominacji decentralizację, gdyż aplikantów sądowych mianuje odtąd nie minister sprawiedliwości, lecz prezes apelacji. W związku z tą zmianą prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie mianował już szereg aplikantów.

Na podstawie informacji ze strony miarodajnej dowiadujemy się, iż w chwili obecnej liczba aplikantów sądowych, urzędujących w stolicy przekroczyła cyfrę 500 osób, dalsze zaś nominacje są w toku.

W związku z powyższą liczbą aplikantów z kół prawniczych zwracają uwagę na małą ilość stanowisk płatnych, czyli etatowych, które stanowią 10% w liczbie aplikantów.

Zjazdy lekarzy powiatowych

W celu przeprowadzenia jednolitej polityki sanitarnej w państwie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Służby Zdrowia), okólnikiem z dnia 7 listopada 1927 r. wydało rozporządzenie, ażeby zjazdy lekarzy powiatowych odbywały się przynajmniej raz do roku w każdym województwie. Na zjazdy te Ministerstwo Spraw Wewnętrznych deleguje inspektora państwowej Służby Zdrowia lub zastępcę dyrektora departamentu Służby Zdrowia. W styczniu i lutym r. b. odbyły się zjazdy w Tarnopolu, Kielcach, Wilnie, Łucku, Warszawie, Stanisławowie, Krakowie i Tarnowie. Omawiane były sprawy samorządowych budżetów sanitarnych, walki z chorobami społecznymi i zakaźnymi sprawy sanitarно-perzadkowe i propaganda kultury higienicznej wśród ludności.

Polacy w Danji

Polski ruch wychodźczy do Danji rozpoczął się w r. 1893 r. Opieką nad pierwszymi przybyszami w liczbie około 400 (przeważnie z b. zaboru niemieckiego) objął ksiądz E. Ortwed, który nauczył się języka polskiego i postawił ze składek kościoła katolickiego w Maribo, na wyspie Lolland. Przy kościele powstała szkoła i ochronka dla dzieci polskich, prowadzona obecnie przez Siostry Zakonne.

W 1913 r. wykazała urzędowa statystyka 12.000 ludności polskiej w Danji. Obecnie jak stwierdzają OO. Misjonarze z Krakowa liczba Polaków w Danji dosięga 14 tysięcy.

Rzecz bardzo znamienita, że wychodźcy nasi nigdy nie skarżyli się na pracodawców duńskich, którzy umieli ocenić wysokie zalezy robotników i robotnic polskich. Dawniej emigracja nasza do Danji była sezonowa, lecz po wybuchu wojny w r. 1914 pozostała tam na stałe znaczniejsza ilość wychodźców, koncentrując się przede wszystkim na wyspach Lolland i Falster, w ilości około 6000. Poza tem Polacy są rozrzucony w Zelandji, Jutlandji, a kilkadziesiąt rodzin przebywa na Bornholmie. Zaczyna się na nowo wprowadzić słaby, lecz stały ruch sezonowy.

Wskutek wielkiego rozproszenia rozwój życia związkowego jest utrudniony. Powstałe przed 1921 r. stowarzyszenia polskie nie utrzymały się, dopiero w końcu 1925 r. zorganizowano związki o charakterze trwałym. Obecnie istnieją 3 związki robotnicze w Nakskov, Nykobing i Maribo, koło śpiewackie w Koge, kolonia polska w Nivaa, koło muzyczne św. Ansgara w Harderslev oraz 2 drużyny harcerskie w Nakskov i Nykobing. Stowarzyszeniom tym dostarcza bibliotek poselstwo polskie w Kopenhadze. W Maribo dzięki staraniom miejscowego proboszcza ks. Klessensa powstało Muzeum Emigracji Polskiej.

Prasa polska w Danji nie istnieje. Wychodźstwo uważa za swój organ pismo „Narodowiec”, wychodzące we Francji. Największą bolączką jest brak szkół polskich. Zaledwie w kilku szkołach duńskich katolickich wykłada się język polski, w sposób jednak niewystarczający. Brak też odpowiedniej ilości księży polskich. Obiema temi sprawami zajmują się: konsul polski oraz kancelarja Prymasa Polski.

POZBYŁEM SIĘ KŁOPOTÓW

⇒ NABYWSZY TRAKTOR

„GROSSBULLDOG” LANZ’A

Oto najtańszy dla Ciebie traktor ropny świata

Niezawodny w pracach na roli, w zapędzie maszyn i transporcie ciężarów, jest prostej konstrukcji, długotrwały i najtańszy w użyciu bo pędzony taną ropą! Radzę zgłosić się po ofertę i korzystne warunki spłaty do

GENERALNEJ REPREZENTACJI

NITSCHKE i Sp.

FABRYKA MASZYN ROLNICZYCH W POZNANIU, UL. KOLEJOWA 1/3.

SAPON

z „koszulką” najlepszy środek do prania białyny.

„ASAN” Pw 8276-48,731

do białenia białyny.

Środki pod gwarancją nieškodliw., od 20 lat chlubnie znane i nagrodzone złotymi medalami.

Zwaćć na znak ochronny „KOSZULKĘ” Do nabycia wszędzie. Chem. Fabr. „Ergasty” C. Nagórski Starogard-Pomorski.

Okazyjne kupno!

- samochód 4 osob. Fiat 503, 6/30 HP otw.
 - samochód 4 osob. Fiat 501, 6/21 HP otw.
 - samochód 6 osob. Adler 12/34 HP otw.
 - samochód 4 osob. Renault 10/30 HP kryty
 - samochód 4 osob. Citroën 6/20 HP kryty
 - samochód ciężarowy 4 tonnowy Austro-Fiat z przyczepką
 - samochód ciężarowy 4 tonnowy Adler
 - podwozie 16/40 HP Mercedes nadające się na autobus
- Powyższe samochody są mało używane, po gruntownym remoncie i gotowe do jazdy. nr 6077

POLAUTO

Hellwig Bittner i S-ka

Warsztaty reparacyjne samochodów.

Poznań, ul. Przemysłowa 25. Tel. 13-67.

Przeznaczenie!

Jeżeli Ci brak energii, równowagi, jeżeli cierpisz moralnie i nie znasz wyjścia, przyjdź osobie lub napisz do psycho-gramatologa Szyllera Szkolnika — Autora prac naukowych redaktora pisma „Świt”. Nadesłany charakter pisma swojemu zainteresowanej osobie (los Twoj) zależy nie tylko od Twoich zdolności i szynow, lecz od ludzi z którym się łączysz. Zakomunikuj imię, rok i miesiąc urodzenia, kwartał, zony, wdowiec, ilość osób najbliższej rodziny, a otrzymasz szczegółową analizę charakteru, określenie zalet, wad, zdolności i przeznaczenia. Odpowiedzi na szczerze zadane pytania, (ak również horoskop słynnego medium M. le Evigny. Wszystkim Czytelnikom Kurjera Poznańskiego szczegółową analizę wysyła się po otrzymaniu zł 4.— (zamiast zł 5.—), może znaczkami pocztowymi. Osobnie przyjmuję 12-7. Protokoły, odezwy, podziękowania najwybitniejszych osób stolicy. Warszawa, Psycho-gramatolog, Szyller-Szkolnik. Redakcja „Świt”, Nowowiejska 32 m. 6, róg Marzankowskiej. Ogłoszenie wyciąć i założyć do listu. nr 8048

Okrycia wiosenne

Przedewszystkiem jest do zanotowania wiadomość najdonioślejsza — kostjum powraca do mody, powraca w całej pełni, w swej klasycznej formie — żakiet krótki, w dolnej linii przecinający postać na dwie nierówne części — których stanowi część krótszą. Znikł zupełnie żakiet sięgający za kolana, który był nonsensem, bo niepotrzebnie dodawał ciepła, a i nie ochraniał całej spódnicy, przekształcił się raczej w wierzchnią część tak zwanego kompletu, składającego się z bardzo eleganckiej sukni i płaszcza tak jak ona długiego i harmonizującego z nią tak barwą, jak przybraniem, a nawet podszewką.

Kostjum obecnego sezonu przypomina zupełnie te, które przez lat kilkanaście przed wojną uważane były za najbardziej eleganckie, szykowne i dystyngowane, zatem niezbędne w garderobie każdej kobiety, młodej, czy starej. Szczęśliwie utrzymująca się ciągle krótka spódniczka, bardzo dodaje młodzieńczości takiemu ubraniu. Zasadą modnych żakietów jest, aby nie były opięte, przeciwnie powinny lekko, zwłaszcza w plecach, spływać ku biodrom. Kołnierze zarówno modne są tak zw krawieckie, z wąskim, szpiczastym wyłogiem i kołnierzykiem gładko przylegającym do karku, albo szalowe, szerokie i swobodnie odrzucone ku ramionom. W pierwszym wypadku jedynym przystrojeniem żakietu jest doskonałe odszyicie; w drugim można przystrajać kołnierze stębnówką grubą, drobnymi zakładkami, czy me-reżką, przez którą widzi się jedwab podbicia. Naogół żakiety terazniejsze urozmaicają się bardzo, przeróżnie nakładanymi naszywkami i wypustkami. Natomiast do krótkich nie sto-

suje się paska. Nosi się takowy zato przy żakietach o charakterze czysto sportowym. W tym wypadku powinien być dłuższym i wykonanym bądź z danego materiału, bądź z matowej skórki.

Skórka — cienka, miękka, kolorem dopasowana do okrycia, stanowi częste przystrojenie płaszczy, stosowana w postaci wypustki.

W obecnym, przejściowym sezonie, który, niestety, w kra-

ju naszym panuje zazwyczaj przez trzy wiosenne i trzy letnie miesiące, strzec się trzeba barw delikatnych i wrażliwych nie tylko na deszcz, ale na mgłę i rosę. Natomiast kolory beige (piaskowe) szare i brązowe

we wszystkich tonach i odcieniach stanowią będą zawsze płaszczy czy kostjum praktyczny.

Spódniczka do kostjumu, czy wyglądająca z pod płaszcza nie może być ani marszczoną, ani przybraną falbanami. Głębokie kontrafałdy, stębnówka odpowiednio zastosowana, zakładki czy plisowanie stanowią, obok bardzo modnych obecnie guzików, jedynie odpowiednie przybranie.

Eleganckie guziki stosuje się także jako przystrojenie okryć, jak to wskazują wszystkie figury podanego tu zurnalu. Wszystkie one wskazują sposób w jaki ubrać się można na spacer w mieście, lub na nieoficjalną wizytę, po- czy przedpołudniową.

Płaszcz podany przez nas jest najbardziej typowym modelem tak zwanego angielskiego okrycia. Wykonany z kraciastego kaska, wyłogi i kołnierza wąskie, krojem męskim; zapięcie i rękaw przystraja się guzikami z ciemnej, perłowej masy, zbyt surowy może charakter okrycia łagodzi fason kieszeni, układających się jak- dyby w skrzydełka. Ten rodzaj płaszcza nadaje się bardzo do przybrania wypustką ze skóry.

Kostjum sportowy nadaje się do wykonania z miękkiego angielskiego materiału, który ożywia się wstawieniami i wypustką z sukienka jaśniejszego. Rękaw przymarszczony tworzy rodzaj falbanki nad dłonią, spięty jest u dołu patką. Cztery duże kieszenie dodają szyku całości.

Oba kostjумы, które przedstawiamy, nadają się bardzo do wykonania z jasnego sukna, lub kask'y. Można je wypustkować jedwabiem, lub skórką. Przybierać głównie guzikami.

Okazja tylko kilka dni!!!

Nadszedł wagon naczyń emaljowych

Imbryki do herbaty 10 cm 1,15	Miski białe 12 cm . . . 0,40
Imbryki do wody 16 cm 2,90	Kubki białe z rączką . 0,50
Wiadra białe 26 cm . . 3,75	Garnki białe 10 cm . . 0,90
Wanienka duża 42 cm . 6,45	Garnki ładne z uszami 14 cm 1,30

Garnitur emaljowy na umywalnię 29,—
6-częściowy z wiadrem toaletowym

Warto przekonać się o niskich cenach w oknie wystawnym!

Na święta polecam porcelanę:

Serwisy obiadowe i kawy. — Wazony, kryształ, sztucze srebrzone. — Łóżka żelazne. Pw 7875-12,504

F. STASZEWSKI
POZNAŃ, 27 GRUDNIA 5.

Lepiej ubranym za mniej pieniędzy!

to jest marzeniem każdej kobiety i każdego mężczyzny. Cel ten jest do osiągnięcia przez korzystny zakup wykwintnej odzieży w ogólnie znanej firmie

Tow. Akc.

Dom Konfekcyjny Poznań, Stary Rynek Bydgoszcz.

PALTA i UBRANIA

od najtańszych do najlepszych gatunków.

Suknie i płaszcze damskie

z najmodniejszych materiałów w najnowszych fasonach.

Dział dla dziewcząt i chłopców tak samo bogato zaopatrzone.

Specjalny dział sprzedaży materiałów męskich na ubrania i palta.

Kapelusze damskie Kapelusze męskie Artykuły męskie.

Największy wybór. Ceny niskie. Polecamy również nasz dział miarowy wykwintnej konfekcji męskiej oraz liberji i umundurowania.

Pierwszy zjazd naukowy Polsk. Tow. Zoologicznego

Pierwszy Zjazd Naukowy Towarzystwa Teologicznego odbędzie się we Lwowie w dniach 11 i 12 kwietnia rb., pod protektoratem ks. metropolity dr. Bolesława Twardowskiego, arcybiskupa lwowskiego obrzędu łacińskiego.

Program Zjazdu obejmuje: W środę, dnia 11 kwietnia, godz. 9: Mszę św. na intencję Zjazdu odprawi w bazylice archikatedralnej protektor Towarzystwa, ks. arcybiskup Twardowski. Godz. 10: Uroczyste posiedzenie inauguracyjne w auli Uniwersytetu Jana Kazimierza: 1. Powitanie Zjazdu przez J. M. rektora Uniwersytetu ks. Adama Gerstmana. 2. Przemówienie prezesa Pol. Tow. Teologicznego ks. Szczepana Szydelskiego. 3. Przemówienie ks. arcybiskupa B. Twardowskiego. 4. Wykład ks. Konstantego Michalskiego z Krakowa n. t. „Augustynizm i tomizm w myśli chrześcijańskiej“. Godz. 11 m. 30: Posiedzenie plenarne w sali im. ks. Arcybiskupa Bilczewskiego w gmachu uniwersyteckim. Walne zgromadzenie Pol. Tow. Teologicznego: 1. Zagajenie prezesa. 2. Wybór prezydium. 3. Sprawozdanie z działalności Pol. Tow. Teologicznego — sekretarz ks. Aleksy Klawek. 4. Projekt zmiany statutu Tow. ks. A. Klawek. 5. Wybór członków honorowych 6. Wolne wnioski. Godz. 16—19: Obrady sekcji. Godz. 20: Zebranie towarzyskie w auli Seminarjum duchownego obrzędu łac.

W czwartek, dnia 12 kwietnia. Godz. 9—13: Obrady sekcji. Godz. 16: Posiedzenie plenarne w sali im. ks. arcybiskupa Bilczewskiego. 1. Zagajenie przez przewodniczącego Zjazdu. 2. Wykład ks. Henryka Likowskiego z Warszawy n. t. „Zadani teologii w Polsce“. 3. Dyskusja. 4. Sprawa wydania pamiętnika Zjazdu. 5. Oznaczenie terminu przyszłego Zjazdu. 6. Wolne wnioski. 7. Zamknięcie Zjazdu przez przewodniczącego.

Oprócz posiedzeń plenarnych odbywać się będą posiedzenia sekcyjne, a mianowicie: Sekcji Filozoficznej, Dogmatycznej, Biblijnej, Historycznej i Liturgicznej.

Uczestnicy Zjazdu otrzymają mieszkanie i utrzymanie za zwrotu kosztów w Seminarjum duchownym, o ile zgłoszą przyjazd przed 1 kwietnia. O dniu i godzinie przyjazdu należy zawiadomić: Zarząd Pol. Tow. Teologicznego we Lwowie Sem. duch. ul. Czarneckiego 30. Wszystkim uczestnikom Zjazdu przysługuje 66% zniżka kolejowa w drodze powrotnej.

Zgłaszającym uczestnictwo wysłać komitet dla ułatwienia dyskusji streszczenia referatów.

Rola łoż

Tak fizjologicznie, jak i moralnie łoż mają wpływ dobroczynny. Odkryto bowiem niedawno, iż zawierają one substancję, zwaną „lysozym“, która błyskawicznie zabija wszelkie mikroby. Jedna tylko łoża, wprowadzona do naczynia doświadczalnego, zawierającego miliony mikrobów, zabija je momentalnie. Najciekawsze jest jednak to, że lysozym nie traci nigdy swojej właściwości, skutkiem czego jedna łoża służyć może w nieskończoność dla przeprowadzania doświadczeń z jednakowym rezultatem. Ciekawe to odkrycie jest zasługą dr. Aleksandra Fleminga, z londyńskiego szpitala Świętej Marji. Uczony ten twierdzi, iż w całym ciele ludzkim znaleźć można ślady tej substancji, i tem właśnie tłumaczy się odporność organizmu ludzkiego na nieustanne ataki jego wrogów.

Dla Misji

Misjonarze polscy mają zaszczytną kartę w dziejach Kościoła. — Nie mówiąc już o dawniejszych na tej roli Bożej działaczach, między którymi nie brak i męczenników, przypomnijmy tylko współczesne a promienne postacie patriarchy Zaleskiego i opiekuna trędowatych, O. Bezymia. Za ich wzniosłą podniętą poszli w ciąg ostatnich dziesięcioleci młodzi, pełni poświęcenia zakonnicy z Polski.

Ojciec św. oddał pod opiekę Polski tereny misyjne w Rodezji i na Syberji. W Afryce O. Hankiewicz z Towarzystwa Jezusowego, w Charbinie O. Piotrowski ze Zgromadzenia Braci Mniejszych prowa-

dzą polskie drużyny misyjne, które zwiększą rychło w nowych placówkach Ks.Ks. Misjonarzy, OO. Werbistów i inni. Ostatnie wreszcie dzienniki przynoszą wiadomość, iż z zarządzenia stolicy Piotrowej O. Wolnik, Ślązak, rektor Kolegium Jezuitów krakowskich sprawował będzie prefekturę w Braken Hill w Afryce. Tak Polska w dziele ewangelizacji świata nie na ostatnim znajdzie się miejscu.

Z radością też zaznaczamy, że odbyty jesienią Kongres akademicki w Poznaniu posunął wydatnie robotę misyjną. Byle tylko zainteresować nią teraz szersze kółka, od możnych do prostaczków, od dziecka do starca, całą katolicką rodzinę. Byle zrozumieli wszyscy, że i na nich ciąży ów obowiązek w myśl wskazań Ewangelji „idąc tedy nauczajcie wszystkie narody“ (Mat. 28. 13).

Rzecz główna: fundusze Gromadzą je na ten cel w milionach zabiegliwi protestanci, my zgromadzimy bodaj w kroczeniach. Jak się zaś zaraz okaże, skutecznie to łatwo bez uszczerbku kieszeni.

Do znanych, pewnych ku temu środków należy zbieranie zużytych znaczków pocztowych. Podkreślimy dla przykładu że Belgja z sprzedaży ich utrzymuje Misję w Kongo. Popularny wszędzie ruch filatelistyczny przysłuży się wielkiej sprawie w przedziwny sposób.

I na Kongresie poznańskim delegaci diecezji „Unio cleri pro missionibus“, z udziałem przedstawicieli zakonów a pod światłem i sprężystem przewodnictwem ks. biskupa Nowowiejskiego postanowili zgodnie podjąć akcję markową, skupiając ją w jednej polskiej ręce, ku wyłącznej korzyści Misji naszych.

Więc już nie zagranicę, ale do centrali krajowej kierować odtąd należy większe lub mniejsze przesyłki marek. Lepiejby było, gdyby były oczyszczone z papieru i sortowane, lecz niekoniecznie, wszelako całe, bez uszkodzeń. Znaczkę uszkodzoną lepiej wprost odrzucić jako bezwartościową, a nawet w masie wartość obniżającą. Zgoda zbędne są znaczki stemplowe.

Sprawę tę kładziemy na serce katolików w instytucjach chrześcijańskich, biurach, szkołach i t. p. tudzież osób co zarliwszych. Pomyślcie: gdyby tak w każdym punkcie znalazła się chętna jednostka, która zajmowałaby się trwale i cierpliwie zbiórka i wysyłką tych rzeczy na pozór obojętnej, zazwyczaj w poniewierce. Jakż stąd pożytek odniosłyby Misje ile dusz uratowanych?

Na czele centrali na Polskę stanął ks.

kanonik Dobiecki (Lwów, ul. Ujejskiego L. 8). Adres ten niech zapamiętają i podadzą drugim ludzi dobrej woli. Tam także zwracać się potrzeba z przesyłkami, czy po informację. Do 500 gramów najlepiej posyłać jako „próbki bez wartości“ polecione.

Tę drobną zaprawę przysługę winni wierzący Polacy oddać swoim ofiarnym, bohaterskim często Misjom.

Odezwa

Liga Obrony Powietrznej i Przeciwigazowej ogłasza następującą odezwę:

W życiu naszego społeczeństwa dokonał się fakt dużej wagi: dwie tak popularne instytucje społeczne jak Liga Obrony Powietrznej Państwa i Towarzystwo Obrony Przeciwigazowej, połączyły się w jedną organizację, która odtąd pod nazwą: Liga Obrony Powietrznej i Przeciwigazowej dążyć będzie do skupienia w sobie wysiłków społeczeństwa w kierunku Obrony Państwa. Zarówno dawna Liga Obrony Powietrznej Państwa jak i Towarzystwo Obrony Przeciwigazowej, zdziałały wiele, zawdzięczając żywemu nparciu społeczeństwa. Nie będziemy powtarzali wszystkiego, co które z nich zrobiło.

Dziś po połączeniu, mają oba Towarzystwa jeszcze większe zadania przed sobą i w tym również stopniu wzrosnąć musi ofiarność społeczeństwa na cele Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwigazowej.

Wypróbowana na tyłu polach ofiarność naszego narodu pozwala nam wierzyć, że pod przewodem Wysokiego Protektora L. O. P. Pana Prezydenta Rzeczypospolitej — całe społeczeństwo ofiarnie poprze wysiłki, których celem jest potężne, narodowe, polskie lotnictwo i przygotowanie obrony chemiczno-gazowej.

Zarząd Główny Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwigazowej w uroczystej chwili połączenia obu organizacji, w poczuciu obowiązków swoich wobec Państwa i Narodu, zwraca się z gorącym apelem do społeczeństwa: Wszyscy pod sztandar Obrony Powietrznej i Przeciwigazowej!

KSIĄŻKA ANTYKWARIAT

zakup poszczególnych dzieł i całych bibliotek. Sprzedaż książek używanych: powieściowych szkolnych naukowych, il. el artystycznych. Wielki wybór dzieł wyczerpanych. Największe i najtańsze źródło dla bibliotek. zw 7216
Telefon 3801. Poznań, ul. Woźna 12.

Dla dalszej rozbudowy naszej rozległej organizacji sprzedaży wirówek do mleka poszukujemy na wszystkie województwa Rzeczypospolitej kilka dzielnych obywateli z bezpośrednią sprzedażą rolnikom i wprowadzonych

urzędników dla służby zewnętrznej zastępców i agentów

na dobrze opłacone stałe stanowisko przy wysokich dochodach. Wypróbowani organizatorzy i sprzedawcy są proszeni o złożenie swych ofert i dowodów osiągniętych dotychczas rezultatów pod adresem:

Tow. Szwedzkie wirówki
„Rego-Olympic“ Warszawa
Skład fabryczny i zarząd główny
Poznań, św. Marcin 41.

2 U C Z N I

do działu rękawiczek skórkowych poszukuje zaraz
HAŁAS & KAJETANIAK
Fabryka krawatów, szelek, rękawiczek skórkowych i chusteczek
ulica Wielka 10, I. p. Pw 7841-12.280

Kilka milionów jednorocznych
wysadków sosnowych
oraz wysadki drzew liściastych poleca na sprzedaż
Zarząd Leśny Fundacji „Zakłady Kórnickie“
w Kórniku, poczta Kórnik. dw 3427

Poważne przedsiębiorstwo fabryczne w Poznaniu
poszukuje od 1. 4. r. b.
doskonalej MASZYNISTKI
w języku polskim i niemieckim z stenografią i znajomością wszelkich prac biurowych. Zgłoszenia z opisami świadectw i podaniem referencji do Biura Ogłoszeń „PAR“, w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 12,205 Pw 7834-12.205

Pierwszorzędne Materiały

Nainowsza Konstrukcja

Osobowe
2, 4 i 6 cylindrowe

Ciężarowe
2 i 5 tonowe

Telefon 10-24

POZNAŃ
ulica Kantaka nr. 7

POZNAŃ
ulica Kantaka nr. 7

Ruchome Osie

Konstrukcja mostu tylnego zapewnia idealną amortyzację wszystkich uderzeń, na najgorszych drogach.

Wszelkie części
stale
na składzie

Fabryka „Tatra“

położona o 35 kilometr. od pol. Cieszyna i tym samym z najbliższych fabryk samochodowych
Polski

CENTRALA: Tatra-Auto — Warszawa, Aleje Jerozolimskie 14.

FILJE: Tatra-Auto — Poznań, ul. Kantaka 7 — Karol Küster i Syn,
Łódź, Piotrkowska 165 — Inż. Wolski i Czerwiński, Lublin, Rawia 12 —
I. Cichy, Cieszyn, Różana 1 — Automotor, Kraków, Smoleńska 33 —
Automotor, Lwów, Batorego 34 — Jessipow, Łuck, Lwowska 24.

Pw 7892-12.318

Z życia nauczycielstwa

Stow. Chrześcijańsko-Narodowego Nauczycielstwa Koło Poznań na ostatnim plenarnym zebraniu zajmowało się projektem ustawy o ustroju szkolnictwa.

P. rektor Ickert wyłuszczył stanowisko Koła wobec projektu ustawy; wywody swoje ujął w następujące tezy:

I. Podstawą wykształcenia i wychowania obywatelskiego powinna być 7-letnia szkoła powszechna, możliwie najwyżej zorganizowana.

II. Do szkoły powszechnej niższej uczęszczać powinny dzieci wszystkich obywateli bez względu na stan i pochodzenie

III. Szkoły prywatne i samorządowe w zakresie nauczania szkoły powszechnej niższej powinny być ustawowo zakazane i pod tym względem należy zmienić konstytucję

IV. Po ukończeniu szkoły powszechnej niższej należy przeprowadzić dobór pedagogiczny pod względem stopnia uzdolnienia

V. Szkołę powszechną wyższą należy odpowiednio do stopnia uzdolnienia uczniów podzielić na trzy, a co najmniej na dwie sekcje czyli ciągi klasowe.

VI. Po ukończeniu 6 klas szkoły powszechnej wyższej uzdolnione dzieci należy skierować na podstawie selekcji, odpowiednio do ich kierunku uzdolnienia do 6-cio klasowych szkół ogólnokształcących względnie zawodowych.

VII. Programy szkół powinny opierać się na regionalizmie i łączyć realizm z idealizmem.

VIII. Programy nauki i metody nauczania w poszczególnych typach szkół powinny być wysnutę z psychologiczno-pedagogicznych zasad rozwoju duszy dziecka, oraz potrzeb wychowawczo-społecznych, i tak ułożone aby wzajemnie się uzupełniały, aby nie było przeszkód w przechodzeniu uczniów z jednego typu szkół do drugiego.

IX. Nowy ustrój szkolnictwa powinien być urzeczywistniony nie na podstawie rewolucyjnej, a raczej ewolucyjnej.

X. Przy kształceniu nauczycieli szkół powszechnych należy kierować się uchwałami zjazdu w Gdańsku.

Co do organizacji sieci szkoły powszechnej, to należy się uwzględnić geograficzne położenie Polski, warunki klimatyczne i terytorjalne. Ideą przewodnią organizacji szkolnictwa powszechnego, które ma stać się podstawą szkolnictwa średniego powinna być zasada umożliwienia wszystkim dzieciom obywateli korzystanie z nauki pełnej 7-klasowej szkoły powszechnej. Stać się to może wówczas gdy sieć szkolnictwa powszechnego opiera się na zasadzie tworzenia grup

szkół, stanowiących jedną organizację pod nazwą „obwołu szkolnego”. Obwodem szkolnym kieruje kierownik 7-klasowej szkoły powszechnej.

Tezy te zostały przez plenum jednoznacznie przyjęte. Podczas dyskusji zwrócono uwagę na sprawozdanie ze zjazdu dyrektorów szkół średnich, i mieszczące w „Dzienniku Poznańskim”, którego, ponieważ jest rozmyślnie tendencyjne, nie należy traktować poważnie

Prezes podziękował p. referentowi za intensywną i bezinteresowną pracę. Po załatwieniu spraw bieżących i za komunikowaniu, że na przyszłym zebraniu przeprowadzona zostanie selekcja metodą „szkoły pracy”, zamknął p. prezes zebranie.

OBOWIAZKIEM KAŻDEGO POLAKA - POPIERAĆ POLSKĄ MACIERZ SZKOLNĄ W GDAŃSKU

Z życia Towarzystw

Tow. Młodych Przemysłowców. W poniedziałek odbyło się w sali p. Jarockiego pod przewodnictwem wiceprezesa b. pos. p. Adama Piotrowskiego plenarne zebranie Tow. Młodych Przemysłowców. Pamięć zmarłego członka śp. Stan. Lewandowicza uczczono powstaniem z miejsc.

Wykład na temat: „O nowoczesnym porządku zawodowym” — wygłosił p. dr. Zygmunt Piotrowski. Nauka ta jest jedną z nowszych, bo datuje się zaledwie od 30 kilku lat. Poradnictwo zawodowe ma jednak niesłychanie znaczenie, jeżeli się uprzytomni, iż wybór zawodu jest kwestią bytu na całe życie.

Wiele to ludzi młodych gdy chwycili się niewłaściwego zawodu odpokutowali to stratą czasu i pieniędzy. A niemniej poniosło strat społeczność. Prelegent obrazuje poszczególne zawody jak np. zwoźców, policjanta, kierującego ruchem ulicznym itd. Udowadnia prelegent statystycznie liczbę wydarzeń, niebezpieczeństw, które poważnie zmalały od czasu zastosowania psychotechniki. Przy końcu swej prelekcji zachęca mówca młodzież, ażeby się takim badaniom przed wyborem zawodu chętnie poddawała, albowiem specjaliści lepiej potrafią ocenić u innych dążenie do czegoś aniżeli dany osobnik.

Oklaskami podziękowano mówcy za bardzo rzeczowy, pouczający wykład. W otworzonej przez p. wiceprezesa dyskusji przemawiali i dorzucali własne uwagi pp. Pokorski, Szwałowski, Piliński, Gryczka, Ober, Staniszewski a w końcu p. prelegent.

Następnie zdawał p. Cz. Jasicki sprawozdanie z 20 letniej rocznicy założenia Tow. Robotników Polskich Poznań-Tum. Na 30 letnią rocznicę za-

łożenia Tow. „Zgoda” w Zęgrzu wybrano delegatem p. Jana Żurawskiego. P. Wilak podaje w wiadomości, iż już można u niego, Podgórna 10, zamawiać na rok bieżący karty wstępu do „Zwierzynca Pozn.” Po załatwieniu reszty porządku dziennego solwował p. przewodn. zebranie po 2 1/2 godz. obradach przyjętem hasłem: „Przemysłowi i Rzemiosłu Cześć”.

TEATRY
16-ta Polska Państwowa Loterja klasowa
V klasa
13 dzień ciągnięcia.
Numery bez dołączonej liczby wygrały tylko stawkę
Stawka 250 złotych.
(Bez gwarancji.)

Table with lottery numbers and prizes. Columns include winning numbers and corresponding prize amounts in zlotych.

Table with lottery numbers and prizes. Columns include winning numbers and corresponding prize amounts in zlotych.

Głośnik Philipsa

demonstrują codziennie między godz. 5-7 popoł.

następujące firmy:

- Centrala Budowy Telefonów, Pl. św. Krzyżski 4.
Kazimierz Greger, ul. 27 Grudnia 20.
Kachlicki, Sew. Mieżyńskiego 1.
Ląd. Hautges., Wjazdowa 3.
Ładownia Akumulatorów, Aleje Marcinkowskiego 19.
Pachulski, Pl. Wolności 11.
Poznańskie Tow. Telefonów, Ratajczaka 39.
Radio-Elektor, Ratajczaka 33.
Radiotom, Półwiejska 4.
Radius, św. Marcin 62.
Rybacki, Piekary 24.
Strzała, Aleje Marcinkowskiego 20.

Radjo-Amatorów

uprasza się o łaskawe odwiedzanie wymienionych firm, które udzielać będą w tym względzie wyczerpujących informacji.

Podmistrz

do średniej fabryki masowych wyrobów metalowych, trzeźwy, energiczny, zdolny i zmysłem organizacyjnym na stała dobrze płatną posadę potrzebny. Zgłoszenia z życiorysem i odpisem świadectw do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 7297

Responsum na Cięcielnik „Kurjera Poznańskiego”. Napisz imię, nazwisko - mianem, otrzymasz darmo broszurę, określenie charakteru, zdolności, p. z. n. Poznań: kim jest, kim być możesz. Adresuj: Warszawa, Redakcja „Wiedza Tajemna”, Skrzynka pocztowa 471. Zgłoszenia niezależnie od kosztów - znaczek pocztowy, na przesyłkę. Pw 7798-62-341

Gwoździe

druty, siatki, szpadle, widły, blacha mosiężna. A. KOSZEWSKI Poznań, Stary Rynek 61 Pw 7488 4-0, 4503/499

Mam piękne biura parterowe

w centrum, z wieli oknami nadającymi się do zamieszczenia skutecznej reklamy, nadają się na każde przedsiębiorstwo. Proszę o odpowiednie propozycje. Zgłosz. Kurjer zw 7340

Kursy kroju i szycia W. Szpotkańskiej

Zgłoszenia przyjmują się codziennie POZNAŃ, ŚW. MARCIN 18. zw 7075

Nowoczesne metody chemicznego czyszczenia, stosowane przez „Barwę” nadają starym rzeczom wygląd świeżo kupionych.

Zlecenia przyjmują własne składy BARWA Poznań, plac Wolności 6, Wielka 18 nar. W. Garbar, wł. S. Kałamański Głogowska 97, Wierzbicice 49, Rynek Jeżycki 1 róg ulicy Kraszewskiego. Toruń: Szeroka 21, Ostrów: Rynek 28, Mosina: ulica Łąkowa.

Mamy na sprzedaż jedną stacjonarną MASZYNĘ PAROWĄ 85 HP.

(Ventilsteuerung) z kondensacją w dobrym stanie, budowaną w roku 1897 oraz jeden kompletny garnitur plugów parowych „Fowlera” 15 HP. starszej budowy, zdolnych zaraz do użytku. Zgłoszenia przyjmuje Administracja dóbr POSADOWO telefon Lwówek 2.

Z WIELKOPOLSKI

— **Jarcin.** (Wypadek na lodzie.) W tych dniach wydarzył się nieszczęśliwy wypadek na lodzie. 6-letnia córeczka kolejarza p. Zurka, bawiąc się na lodzie, poszła za daleko od brzegu. Cienki lód załamał się i dziewczę zaczęło tonąć. Na krzyk innych dzieci przybiegli pp. Zaremba i Surna. P. Surna pierwszy pochwycił dziecko i oddał je w ręce nieszczęśliwego ojca. Uznaje należy się p. Surnie, ponieważ jest to już piąty jego bohaterski czyn przy ratowaniu życia ludzkiego. (Ow.)

— **Pleszew.** (Zawody sportowe.) Towarzystwo Uczestników Powstania urządziło konkursowe zawody kulania w kręgle i strzelania do tarczy. Wyznaczono 10 cennych nagród. Przy wielkiej konkurencji premje otrzymali: w kręglach pp. Cugier St., sierżant Kościelny, Urbaniak Ign., ppor. Mamonow i Kietczewski. W strzelaniu wyróżnili się pp. Kiliński Jan z Brzezia, Staszak Wł., Wiza Stefan, Klonowski L. i Zychlewicz Wł.

— (Zwalczanie gruźlicy.) Staraniem zarządu Kasy Chorych wyświetlano film w miejscowym kinie „Czar”, uświadamiający o zarazkach, rozwoju i zwalczaniu gruźlicy. Dla większego zrozumienia p. dr. Białasik wygłaszał popularne wykłady. (d.)

— **Książ, pow. śremski.** Jarmark tylko na bydło, konie i trzodę chlewną odbędzie się we wtorek, 27 bm. Jarmarku kramnego nie będzie.

— **Krotoszyn.** (Poświęcenie elektrowni.) W środę 28 bm. odbędzie się uroczystość poświęcenia elektrowni miejskiej. Uroczysty akt poświęcenia poprzedzi nabożeństwo o godz. 10 w kościele parafjalnym.

— **Środa.** (Z Czerw. Krzyża.) Tutejszy Czerw. Krzyż urządził w ub. niedzielę „Wieczór słowa i pieśni”. Czysty dochód przeznaczono na urządzenie żłóbka. (ks.)

— **Odolanów.** (Osobiste.) W dniu 15 lutego 1928 r. został pobłogosławiony związek małżeński pomiędzy p. Wincentym Dymałą, kupcem z Odolanowa a p. Celiną Mielicką.

— **Gostyń.** (Odezwa do katolików.) Dekretem najwyższym pozwoliła Stolica Apostolska na koronację obrazu Matki Boskiej na Świętej Górze pod Gostyniem, słynącego cudami i łaskami od zamierzchłych czasów. Po raz pierwszy w dziejach Wielkopolski katolickie społeczeństwo tej dzielnicy będzie miało sposobność do złożenia hołdu Królowej niebios i ziemi. Z powyższego względu wierni wszystkich stanów naszej Państwowej dzielnicy powinni się skupić i dołożyć starań, aby hołd wypadł na miarę miłości naszych polskich serc, jaką żyjemy dla Królowej naszej w niebiosach. Zwracamy się przedewszystkiem do naszych Sodalicyj Marjańskich, stowarzyszeń i szkół młodzieży żeńskiej, aby zebrały dary z klejnotów na korony, które Ks. Prymas włoży na skronie Dziewicy Marji i Boskiego Jej Dzieciątka. Niech każdy, choćby skromną jałmużnę ofiaruje na ten cel. Niech wreszcie z ust i serc wszystkich poplynie gorąca modlitwa do stóp Najwyższego i Marji, aby uroczystość ta przyczyniła się do utrwalenia zgody i miłości w naszej ojczyźnie. Ofiary na ten cel prosimy przysyłać pod adresem: klasztor O. O. Oratorjanów, Gostyń.

— **Kaźmierz.** (Nieudały zamach na kasę dworcową.) Niestwierdzeni narazie sprawcy włamali się do tutejszego biura dworcowego. Bandyci, chcąc się dostać

do biura, gdzie mieści się kasa, wyrwali łomami drzwi szopy, poczem przez otwór wtargnęli do biura. Tu wyrwali do ściany przymocowaną kasę, którą już wywlekli do szopy. Na szczęście wskutek loskotu obudzili się zawiadowca stacji, który zuchwałych włamywaczy spłoszył. (z.)

— **Wieleń n. Notecią.** (Sprawa burmistrza i rady miejskiej.) Od grona poważnych obywateli otrzymujemy następujące pismo: Ponieważ o konflikcie między Radą miejską a magistratem dostały się do prasy wiadomości nieścisłe, a nawet krzywdzące zasłużonego dla gospodarki miejskiej burmistrza, należy stwierdzić, że cała sprawa jest już w rękach władz wojewódzkich, które widząc, że wszelkie zarzuty czynione burmistrzowi, nie są niczem uzasadnione, zajmą się antyspołeczną działalnością Rady miejskiej. Od szeregu miesięcy bowiem zebrania jej bywały widownią scen gorszących, obrady burzliwe obracały się dokoła wniosków, przekraczających jej kompetencje, tymczasem preliminarz budżetu daremnie czeka załatwienia. Część radnych wyniosła wreszcie walkę przeciwko Magistratowi na ulicę i na wiece, posługując się oszczerstwami, które oczywiście znajdują smutny epilog w sądzie, a nawet podburzając przeciwko placeniu podatków. Ponieważ taka robota przygotowuje tylko grunt podatny pod posiew akcji wrogiej dla państwa na tutejszem pograniczu, przeto w interesie publicznym musi nastąpić ingerencja władzy wyższej, która zapewne przez rozwłóśnienie Rady miejskiej wpłynie na uzdrowienie stosunków.

Z POMORZA

— **Toruń.** (Nowy most na Wiśle.) Istniejący obecnie w Toruniu most kolejowo-drogowy jest niewystarczający. Korporacje miejskie powzięły inicjatywę zbudowania przez Wisłę jeszcze mostu w miejscu dogodniejszym niż obecny, a który stworzyłby najkrótszą drogę komunikacyjną między miastem a dworcem głównym, położonym na przeciwnym brzegu Wisły. Most nie będzie całkowicie na nowo wzniesiony, lecz częściowo zmontowany z nieużywanego dziś mostu przez Wisłę w Opaleniu (prawy przyczółek tego mostu opiera się o terytorjum niemieckie). Koszty rozbiórki mostu opaleńskiego i zmontowania go w Toruniu wraz z kosztami wzniesienia filarów itp. wyniosą 12 milionów złotych, z których 3 miliony asygnuje miasto, resztę — skarb państwa. Prace rozpoczną się w pierwszych dniach kwietnia. Nowy most otwarty zostanie dla ruchu w r. 1930 łącznie z uroczystością 700-lecia istnienia Torunia.

— (Przebudowa mostu kolejowego.) Jeden z najdłuższych mostów w Polsce, bo 1060 m. długi most kolejowo-drogowy na Wiśle w Toruniu zbudowany został przed 40 kilku laty. Nie jest przeto obliczony na przeprowadzanie dzisiejszych ciężkich pociągów, a zwłaszcza ciężkich parowozów osobowych. Wpływa to bardzo ujemnie na komunikację między obu brzegami Wisły. To też min. komunikacji przystąpiło obecnie do przebudowy mostu w celu wzmocnienia jego nośności. Wzmocnienie polegać będzie na założeniu wzdłuż wszystkich przęseł 3-go dźwigara obok 2-ich istniejących. Prace niebawem się rozpoczną. Prowadzi je z ramienia znanej warszawskiej fabryki konstrukcyj żelaznych „K. Rudzki i Ska” inż. Antoni Ślaczkowski. (wd.)

— **Sepólno.** (Prace budowlane.) Od kilku tygodni są robotnicy zajęci pracą przy niwelowaniu terenu pod przyszły plac sportowy. W tych dniach rozpocznie się praca około budowy nowego gmachu starostwa. (dt.)

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **A. K.** Znaczkę należy skierować do Sodalicyj św. Piotra Klawera, Poznań, ul. Romana Szymańskiego 6.

— **Z. B.** Odnosne Towarzystwo istnieje w Warszawie, dokąd prosimy bezpośrednio się zwrócić. (K.)

— **Fran. Wagner.** Związku Sybiraków Żołnierzy V-tej Polskiej Dywizji jeszcze niema. W czerwcu ma odbyć się w Warszawie Zjazd byłych żołnierzy V-tej Polskiej Dywizji Syberyjskiej, którego celem będzie utworzenie Związku. (K.)

— **Prenumeratorka Walbas.** Trudno udzielić Panu informacji, nie znając bliżej warunków umowy, która określała pewnie i wypowiedzenie. Prosimy zatem nadesłać nam umowę. (K.)

— **St. S.** Zależy od terminu wypowiedzenia lokaty, przyczem nadmieniamy, że ustawa przewiduje najwyżej 10 proc. od złożonych pieniędzy, według skali waloryzacyjnej. Relacja 1800 000 mk. = 1 zł odnosi się do tych depozytów, które można było w każdej chwili z konta podjąć i zabezpieczyć przed dewaluacją. (K.)

— **A. Bande.** Dotychczas bardzo mało jest takich szczęśliwców, którzy uzyskali na ten cel kredyty. Przeważnie otrzymują Instytucje i dlatego cała akcja pożyczkowa nie odpowiada zupełnie potrzebom budowlanym. (K.)

— **M. M. 100.** Reszta ceny kupna przerachowuje się w miarę wzrostu wartości odnośnego gospodarstwa w porównaniu do złotych pieniędzy. Należy więc oszacować nieruchomości i dopiero później zalegać część przeliczyć w myśli skali waloryzacyjnej. Gdy więc pozostała należność będzie stanowiła 5 części zapłaconej kwoty a cena takich gospodarstw poszła w górę w tym czasie w danej miejscowości o 10 proc. to w takim razie należy odpowiednio obliczyć przypadającą część tytułu reszty ceny kupna według skali 1 mk.czyli 1,23 zł. oraz w ten sam sposób przerachowane zalegie a nie przedawnione za czas do 30 czerwca 1924 roku odsetki które dolicza się do kapitału. Od całkowitej sumy należy się od 1 lipca 1924 normalny procent aż do dnia spłaty długu. W wyniku zestawienia może więc wypaść przeszło 30 proc. od taryfowej skali.

— **W. K. Unisław.** Niemożemy podać, gdyż zabrałoby to nam zbyt wiele miejsca, tem więcej, że zamieszczyliśmy o tem notatkę w gazecie. (K.)

— **K. S.** Brak nam danych w tym kierunku i prosimy zwrócić się po informację bezpośrednio do Magistratu, który rozdziela parcele. (K.)

— **F. B.** Wydrukowaliśmy, lecz prawdopodobnie nie zwrócił Pan na odpowiedź uwagi. Prosimy ewentualnie zapytać powtórnie. (K.)

— **J. B.** Niezmieniony pozostał czynsz mieszkaniowy od pokoju z kuchnią i wynosi obecnie 43 procent przedwojennego, przyczem 1 marka niem. = 0,53 zł. (K.)

— **F. Mal.** Podane obliczenie przerachowanego długu hipotecznego zgodnie jest z ustawą. (K.)

— **„Przybyła Z.”** Prosimy zakomunikować, czy wzmiarkowana pretensja nie uległa przedawnieniu. Należałoby oszacować ponownie gospodarstwo i domagać się stosownie do zmiany wartości gruntu 25-tej części ówczesnej ceny kupna (K.)

— **W. P.** Radzimy zwrócić się do Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, które wskaże dalsze postępowanie. (K.)

— **W. Og.** Instytutu takiego dotychczas nie zorganizowano, chociaż byłby on bardzo potrzebny. (K.)

— **P. K. O. Mogilno.** Należy wnieść do P. K. O. odpowiednie podanie z prośbą o przerachowanie złożonych oszczędności, dołączając starą książeczkę wkładową,

kwity z konsulatu lub zwrotne pokwitowanie P. K. O. na wpłacone sumy. Znacznym przytem, że termin przyjmowania podań o przerachowanie oszczędności w P. K. O. upływa z dniem 1 maja 1928 r. (K.)

— **M. B. Leszno.** Oczywiście wolno Panu odstąpić, zawiadamiając jednak o decyzji odnośnie starostwo, o ile oczywiście niema w kontrakcie żadnych zastrzeżeń. (K.)

— **Władysław Bork. Garczyn.** Jest to korzystne dla Pana rozliczenie, gdyż chodzi w tym wypadku o resztę ceny kupna. Należy jednak dopilnować listu materialnego bez żadnych zastrzeżeń w kierunku ewentualnego dochodzenia dalszej pretensji, z powyższego tytułu. W drugiej sprawie trudno cokolwiek powiedzieć, niemając bliższej informacji o jaką właściwie chodzi hipotekę. Gdy jest zwyczajem, w takim razie należy się 15 proc. od sumy obliczonej według skali 1 mk. czyli 1,23 zł. oraz zaległe a nieprzedawnione za czas do 30 czerwca 1924 r. odsetki, które dolicza się do kapitału. Normalny procent oblicza się za czas od 1 lipca 1924 aż do dnia zapłaty. (K.)

— **J. S. 5.** Powinno się obliczać według obecnej wartości, po ponownym oszacowaniu, przez zaprzysięgłych rzeczoznawców. W drugiej sprawie brak dotychczas ściślejszej umowy z Niemcami lecz mimo tego można domagać się wypłaty sumy ubezpieczeniowej w najprostszym sposób przez tamtejszego adwokata, posyłając mu pełnomocnictwo. (K.)

— **Fr. J.** Można starać się przy pomocy adwokata, lecz wysokość waloryzacji uzależniona będzie od warunków lokaty. (K.)

— **Kr. Brodnica.** Weychan, Poznań, ul. Fredry 5. (K.)

— **R. N.** Niestety trzeba płacić niezależnie od ilości zajmowanych ubikacji. (K.)

— **L. G.** Powinno płacić do połowy komorne, w przeciwnym razie można zwrócić się do sądu. Z wypowiedzeniem będzie trudniej, gdyż obowiązują pod tym względem przepisy ustawy. Siostra odziedziczyła w równej mierze mieszkanie po matce. O ile gospodarz zgodził się na sublokatorów, w takim razie bez przyczyny nie może ich usuwać. Przypominamy, że siostra w stosunku do Pani nie jest bynajmniej sublokatorką. (K.)

— **„Kaha 100.”** Zgadamy się w zupełności z Panem i w tym wypadku może być mowa tylko o darowiźnie i przewidzianych z tem opłatach. (K.)

— **Z. W. ul. Piaskowa.** Popieramy Pani stanowisko i radzimy możliwie jak najszybciej wystarać się o metrykę urodzenia i w województwie dokumenty stwierdzające polską przynależność państwową. Dla ostrożności powinna Pani zameldować się odpowiednio na policji i uzyskać wykaz osobisty i zgłosić się osobiście u sędziego opiekuńczego w sądzie powiatowym, celem zabezpieczenia swoich praw cywilnych. (K.)

— **Zofia Z. Nag.** Szczegółowe dane w tym kierunku będzie zapewne posiadał Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, dokąd radzimy zwrócić się po informację. Wśród Żydów i Niemców jest daleko mniej bezrobotnych także dlatego, że popierają się wzajemnie za pośrednictwem silnych organizacji, otrzymujących wydatne zasiłki z zagranicy. (K.)

— **J. R.** Warunki są trudne, o czem już wspominaliśmy a szczegółowych danych udzieli Konsulat Francuski przy pl. Nowomiejskim w Poznaniu. (K.)

— **L. P. 10.** Bynajmniej nie jest to czyn karygodny, gdyż Kasa Chorych jest zupełnie odrębną instytucją, niezależną od spraw emerytalnych. (K.)

KIEROWNIK APTEKI

(Magister farmacji) potrzebny zaraz do apteki kasowej. Konieczny warunek: wyrób wszelkich środków galenowych w laboratorium apteki kasowej. Reflektanci zechcą złożyć piśmienne oferty wraz z dowodami kwalifikacji wzgl. odpisami tychże, odpisami świadectw i podaniem żądanego wynagrodzenia do Powiatowej Kasy Chorych w Żalnie dw 3461

Poważna Instytucja Bankowa poszukuje młodszego

książkowego

z praktyką bankową. Zgłoszenia z podaniem warunków z dołączeniem życiorysu i odpisem świadectw uprasza się nadesłać do „PAR”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego nr. 11 pod nr. 12,209 Pw 7842-12,209

PRZYKRAWACZ

męski, z długoletnią praktyką, poszukuje posady zaraz lub później, przyjmie również zajęcie godzinami. Łaskawe zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 7351

Przedrukacz
potrzebny zaraz na stałą posadę.
Zgłosz. z odpisami św adectw uprasza
Drukarnia św. Wojciecha
W POZNANIU Pw 7869-12,811

Podróżujący
poszukiwany dla przedsiębiorstwa fabrycznego do sprzedaży jednego tylko bardzo dobrze zaprowadzonego artykułu spożywczego. Panów, niekoniecznie z branży spożywczej, którzy jako podróżujący pracowali już w województwie poznańskim oraz w Poznaniu samym, uprasza się oferty z życiorysem i odpisami świadectw przesać do Biura Ogłoszeń „PAR”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 780 21 Pw 7857-01 231

Powiatowa Kasa Oszczędności w Krotoszynie poszukuje
MŁODSZEJ SIŁY
obeznanej dokładnie z książkowością i posiadającej praktykę kasową lub bankową. Posada do objęcia od 1 kwietnia 1928 r. Zgłoszenia wraz z życiorysem, świadectwami szkolnymi i odbytych praktyki złożyć należy do dnia 30 marca 1928 r. dw 3459
Przewodniczący Zarządu
Skalski

Urzednika biurowego
młodszego z branży ubezpieczeniowej, obezanego z działem **OGNIOWYM** poszukuje **TOW. UBEZPIECZEN.** Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem wymaganej pensji do „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr 12,303 Pw 7872-12, 03

Inżynier meljoracyjny
jako udziałowiec ewentl. współpracownik poszukiwany do poważnej firmy w Warszawie. Zgłosz. tylko kandydatów z uprawnieniem prowadzenia robót meljoracyjnych pod nr. 12,337 do „PAR”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 7890 12,317

Podróżujących
którzy odwiedzają apteki i drogerje poszukujemy na wysoką prowizję. Oferty do „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 54,4 Pw 7870-54,4

Z powodu zmienionych stosunków rodzinnych poszukuję w Poznaniu od 1. 4. lub później odpowiedniej posady
książkowej lub stenotypistki
dla siostrzenicy mojej, inteligentnej, młodej panienki z kilkuletnią praktyką, umiejącej samodzielnie pracować, obeznanej z książkowością ameryk. zestawianiem bilansów, biegle stenografującej i piszącej na maszynie, władającej zupełnie poprawnie językami polskim i niem. także w piśmie. Wymagania skromne, świadectwa pierwszorzędne. Łask zgłoszenia upraszam do Kurjera Poznańskiego pod zw 7330

OGŁOSZENIA DROBNE

Większe ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

Napisowy wiersz tusty 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

SPRZEDAŻE

Zareczynowe

pierścionki, słubne obrączki, sygnety, zegarki na rękę, kolczyki, bransolety, naszyjniki i wybór stosownych podarunków polecam w przystępnych cenach. Fachowa usługa, własny warsztat. Chwilkowski, Poznań, św. Marcina 40, zdw 61 511

Wózków

dziecięcych wybór. Kraszewskiego 11, zdw 58 174 5

Meble

najtaniej na raty poleca Kalkus, Wrocławska 19, zdw 60 461

Sprzedam

karuzele (kreolina) nowoczesna, osiemcizłowa huśtawka i kolejkę na drutach, w całości lub częściowo. Bydgoszcz. Hetmańska nr. 37. Ostojski, zdw 61 229

Skład

z urzędzeniem, nadający się na każdą branżę, przy głównej ulicy w większym mieście na prowincji, z powodu zmiany stosunków rodzinnych natychmiast do oddania. Zgłoszenia pod zdw 61 138 do Kurjera.

Buldog

dwuletni na sprzedaż. Patrona Jackowskiego 36, II, lewo, zdw 61 260

Sprzedam

fortepian za 800 zł. Wskaże Kurjer zdw 61 248.

Zegar

antyk z czasów napoleońskich i serja rogów korzystnie do sprzedania. Adres wskaże Kurjer zdw 61 279.

Rękawiczki

największy wybór - najniższe ceny tylko u Kalamajskiego. P 7551-11.634

Tanio

sie ubierz - umiemy w Domu Komisowym św. Marcina 73a P 5832-0.4179

Nowy

5-lampkowy radioapar. komplet za 550 zł na sprzedaż. Keina, Kolejowa 39, III, zdw 61 297

Wóz

2½ calowy na 40 centr. w dobrym stanie tanio na sprzedaż. Puziak Małeckiego 28, zdw 61 352

Rower

meski na sprzedaż Wierzbickiego nr. 33. Zgłoszenia u fryzjera, zdw 61 462

Parcele

przy Grudziecu, mtr kw. 20 zł sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 61 652.

Samochód

fabryki niemieckiej, 4-osobowy, światła elektryczne, korzystnie oddam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 61 662.

Młyn

motorowy, 200 centr. przemiału dziennie, zabudowania i kamienica w mieście blisko Poznania, za 175 000, wpłata 120 000 sprzedam. Oferty Kurjer zdw 61 663.

350 zł

skrzydło używane w dobrym stanie sprzedam. Jan Kordek, Czaratoria 2, zdw 61 678

Ślubne

obróczki sprzedaje najtaniej Zygmunta Kutzner (Bizueteria), Aleje Marcinkowskiego 16, zdw 61 672

Dom

maszynny duży ogrodem i łańka 4 pokoje 2 kuchnie skład reżencki i rzeczalnia z chlewniami, dużej wsi kościelnej w Bukowcu szkoła, poczta w mieście, 2 km. od stacji z powodu śmierci meza zaraz sprzedam, cena podług uzgodnienia. Kazmierowska, Poznań Strzelecka 31, zdw 61 574

Wóz

i rolwaga na sprzedaż. Droga Debińska 7, zdw 61 590

Motocykl

marki niemieckiej, dobrze utrzymany gotów do jazdy, sprzedam Mendyka, Skośna 16, podwórze, zdw 61 584

Handel

spożywczy przy Górnej Wildzie, w którym mógłby inwalida wojenny zaprowadzić monopol spirytusu i tytoniu korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 61 596

2 ubrania

meskie i jaskółki razem za 75 zł lub osobno sprzedam. Wielka 15, III, lewo, zdw 61 640

Salon

do sprzedania korzystnie. Lud. VI obejrzeć można w pracowni meblarskiej ul. Poplińskich 2 (Wilda), zdw 61 650

Gospodarstwo

małątki kamień ce wille, domki, składy młyny, piekarnie, rzeczalnia sprzedaje i wydzierżawia także poszukuje takowych biuro „Informator”, plac Nowomiejski nr. 10, tel. 41-82, Pw 3696-0.8836

Składy

w wielkim wyborze z urzędzeniem a także od właścicieli za dzierżawę wskaże i poszukuje takowych „Informator”, Plac Nowomiejski nr. 10, tel. 41-83, Pw 5518-0.4097

Do czyszczenia

przedświątecznego polecam szczerki własnego wyrobu ręczne do szorowania i do podłóg, do okien i do prania, do zamiatania podłóg obmiatania ścian i sufitów, do bielenia, zamiatania parkietów zmiotki do kurzu, dywanów i mebli, do froterowania, do ubrania i obuwia. Sclerki do podłóg i froterowania. Reparaire w zakresie szczerkarstwa wchodzące wykonuje szybko i tanio. A. Richter, Poznań, ul. Wodna 12, Kw 649

Parcela

na Łazarzu na sprzedaż. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Ciesiak, Pocztowa 27, zdw 61 550

Meski

maszynny, debowy pokój, s bogata rzeźba, pianino dobrze utrzymane, firmy „Eilenburg”, oraz gramofon salony z płytami korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 552.

Meble

wyścielane, garnitury klubowe w skórce i gobelinie, kanapy, leżanki kupuje się najtaniej K-a Chojnacki, Poznań, św. Wojciech 4 na raty i za gotówkę, d 3369

Igły

do maszyn krawieckich i szewskich stale na składzie Skład rowerów „Kastor”, św. Marcina nr. 55, nw 2849

Samochód

Fiat 505, 6-osobowy, mało używany w pierwszorzędnym stanie, natychmiast do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer pod zdw 61 534.

Wózki

dziecięce ładne i tanie poleca Gummy, 27. Grudnia 15, w podwórzu, zdw 61 539

Meble

prywatne i biurowe do sprzedania razem lub częściowo, w centrum Poznania. Telefonować 11-38, Pw 7851-12.275

Pana

na wspólny pokój od 1. 4, przyjm. Wierzbickiego 39, IV, lewo, przy Rynku Wildeckim, zdw 61 518

Dom

Rolniczo-Handlowy w korzystnym położeniu, z wolnym mieszkaniem sprzedam lub wydzierżawie. Oferty Kurjer zdw 61 523.

11½ morgi

ogrodowej ziemi, przy Poznaniu, zaraz sprzedam. Zgłoszenia A. Łajp, Chwaliszewo 9, I, zdw 61 278

Hafty

wstażki, koronki klockowe i walansienki, perły, kolczyki i wszelka galanteria kupisz najtaniej w Warszawskim Składzie Fabrycznym, Wielkie Garbary 10, Kw 719

Pończochy

skarpetki, rekawiczki w olbrzymim wyborze, boksy asortyment Kolonów, kupisz najtaniej w Warszawskim Składzie Fabrycznym, Wielkie Garbary 10, Kw 720

Bielizna

damska, meska i dziecięca od skromnej do najwykwintniejszej, koszula damska już od 1.65 zł, zakupisz najkorzystniej w Warszawskim Składzie Fabrycznym, Wielkie Garbary 10, Kw 721

Olbrzymi

wyбір kapeluszy meskich po cenach najniższych poleca Pietrzykowski, Wielka 8, Pw 7746-11.520

Nadeszły

już pończochy i skarpeteczki dziecięce, ogromny wybór. Kalamajski, Pw 7744-11.611

Gospodarstwo

110 morg, maszynowe budynki, nadkompletny inwentarz żywy i martwy przy wpłacie 80 000 zł, z powodu zmiany na większe pod Poznaniem zaraz sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 61 554.

Motocykl

Triumpf, angielski, 2½ P. S., jak nowy na sprzedaż, ul. Kraszewskiego 1, zdw 61 556

Maszyna

do pisania Smith Premier 1 2 używane gramofony tanio na sprzedaż, ul. Kraszewskiego 1, zdw 61 557

Gdynia

Parcele budowlana, ulica Stojańska, sprzedam natychmiast okazynie gotówkowo, cenę godziwa. Oferty Kurjer zdw 61 561.

Motocykl

sprzedam. Krzyżowa 18, Szymańska, zdw 61 623

Sprzedaj

szafę kuchenną, komode, stół łóżko z materacem, pierzyna i inne domowe sprzęty. Debiec, Lipowa nr. 12, I, zdw 61 638

Rower

za gotówkę i na odpłatę sprzedaje w Jeżyckiej Centrali Mechanicznej, Tomaszewski, Kraszewskiego 1, zdw 61 625

Fordson

traktor używany, kompletny z plugiem „Oliver” na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 61 681.

Gabinet

meski sprzedaj tanio stolarnia, Spokojna 29, zdw 61 707

Skrzypce

włoskie wartości 1300 zł, sprzedam za 850 zł oraz żelazna płytę do karmelków i prasę do poduszeczek za ½ ceny. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 61 624.

Wrocławska 22

„Antykwariat” poleca największy wybór używanych książek naukowych, powieściowych, szkolnych i wszelkich innych. Biblioteki towarzyskie i czytelnice publiczne kupują najlepiej u nas. Ceny bajecznie niskie. zdw 61 701

Fiat

półciężarówka, gotów do jazdy na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 61 699.

Maszyny

Singera mało używane korzystnie sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 61 594.

Wózek

sportowy bez budki sprzedam Świągół, Głogowska 84, zdw 61 595

Wózek

dziecięcy na sprzedaż, ul. Św. Wojciech nr. 5, IV lewo, zdw 61 602

Kamere

kwadratowa nowa 13/18 z podwójnym anastymatem i statywem również 9/12, 6/9 sprzedam. Oferty „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 53.500 Pw 7862-53.500

Wózek

dziecięcy wysoki, używany. Wypianiskiego 1 III prawo, zdw 61 610

Obsady

hafty, taśmy, borty, koronki, jedwabie i tiule w ogromnym wyborze, ostatnie nowości. Kalamajski, Pw 7576-11.607

Zakład

fryzjerski z przyległym pokojem i kuchnią, w dużym mieście powiatowym, z urzędzeniem za 1 300 zł zaraz na sprzedaż. Spieszne oferty Kurjer zdw 61 640.

Tanio

do nabycia powózka (Piaskowice) regaly 3x3 mtr., 3 sztydy drewniane jak nowe 1—5.20x1.10 2—3.50x0.80 Zgłoszenie od godz. 2—5 po poł. Witt, Wyspińskiego 5, zdw 61 568

Pończochy

damskie eleganckie, trwałe i skarpetki najtaniej u Jankowskiej, Podgórna 10, Pw 6867-8.167

Kroje

do najnowszych modeli, wzory do robót ręcznych i wszelkie żurnale polskie i zagraniczne poleca najtaniej Kalamajski, Pw 7709-11.594

Stosujcie

środek do kataru „Boromentol” Magistra A. Bukowskiego, Pw 7323-82.211

Kapelusze

damskie słomkowe i jedwabne, filcowe, skórkowe. Przybory, jedwabie, wstażki, kwiaty, rajery hurt., detal. M. Malczewski, Poznań, Szkolna 13, Kw 631

KUPNA

Brylanty

złoto, srebro kupuje firma Bolesław Tarkowski, Poznań Plac Wolności 11, Pw 6261-33.2

Majątków

ziemskich różnej wielkości dla poważnych reflektantów poszukuje, Marian Cink, Włocławek ul. Przedmiejska 6, nw 5080

Samochód

2-osobowy, kupie, podać markę i cenę do Kurjera zdw 61 339.

Pianino

kupię gotówką. — Kurjer Pozn. zdw 61 455.

Dom

lub małe gospodarstwo kupię wpłata ok. 9000 zł reszta do roku Szczegółowe oferty Kurjer zdw 61 618

„Bric à brac”

Podgórna 10, tel. 12-75 przyjmuję do komisji: sprzedaje oraz kupuje, placac gotówką: pianina, meble antyczne i nowoczesne, biuterie, starożytności, dywany i t. p. Pw 6367-0.4054

Kupuje

za gotówkę meble wszelkiego rodzaju, maszyny, dywany, wózki, także przyjmuję w komis garderobe, obuwie i inne rzeczy. Dom Komisowy, Podgórna 2a, Pw 6282

Wrocławska 22

„Antykwariat”. Zakup, kopia i wymiana używanych książek z wszelkich dziedzin wiedzy: naukowych, szkolnych, powieściowych. Kupujemy także całe biblioteki! Kupujemy antyki, druki staropolskie, ryciny, dokumenty i rekwizyty. Nutz. Warunki najkorzystniejsze. Ceny płacimy najlepsze. zdw 61 702

Kupię

Cwierć morgi parceli pod budowę najchętniej u Głogowska lub Łazarska w pobliżu kościoła Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera zdw 61 612.

Złoto

srebro, brylanty kupuje stale Zygmunt Kutzner (Bizuteria), Aleje Marcinkowskiego 16, zdw 61 673

Złoto

platynę brylanty i srebro kupuje w Kruk Poznań, ul. 27, Grudnia 6, dw 3435

Pianino

kupię za gotówkę. Oferty do Kurjera zdw 60 934.

PIENIĄDZ

Tylko umysłowo pracującym udziałem pożyczki (do 300 zł) na dogodnych warunkach i ustawowym % (½ miesięcznie). Zgłoszenia z podaniem zawodu do Kurjera Pozn. zdw 60 962.

Poszukuje

wspólnika celem uruchomienia artykułu opatentowanego oraz powiększenia dotychczasowej fabrykacji z gotówką do 15 tys. zł. Zgłosz. Kurjer zdw 61 394.

Poszukuje

300 zł na dwa miesiące — 20%. Oferty Kurjer zdw 61 418.

2 000—2 500

wypożycze przy pewnej gwarancji, za dostarczenie letniska z utrzymaniem dla jednej osoby z dzieckiem. Oferty do Kurjera zdw 61 547.

1 500—2 000 zł

pożyczki poszukuje. Procent pożyczki ewtl. dwa umiarkowane. Oferty Kurjer pod zdw 61 335.

10 000 zł

włoży dzielny kupiec do przedsiębiorstwa, gdzie otrzyma gwarancje i odpowiednią posadę w Poznaniu. Szczegółowe oferty Kurjer zdw 61 619.

2 000 zł

włoży panienka, gdzie otrzyma gwarancje i posadę biurowej, kasjerki. Szczegółowe oferty Kurjer zdw 61 620.

DO WYNAJĘCIA

Mieszkania

2 dwupokojowe, 1 pięciopokojowe, w nowym domu do wynajęcia. — Dwuletni czynsz zgóry potrzebny na wykończenie mieszkań. Oferty Kurjer zdw 61 660.

Do

wynajęcia w Puszczykówni, blisko lasu i dworca, pokój z kuchenką, Poznań, Dolna Wilda 62 II piętro, prawa strona, zdw 60 990

SZUKA MIEZSK.

bezdzielne małżeństwo poszukuje stróżostwa. Oferty Kurjer Pozn. zdw 61 525.

Młode

poszukuje 3-5 pokoi, w mieście, gdzie gimnazja ewtl. blisko Poznania. Oferty Kurjer Poznański zdw 61 527.

4 lub 5-pokojowe

mieszkanie wydzierżawie wprost od gospodarza w dobrej dzielnicy Poznania, możliwe Jeżyce, Łazarz lub t. p. Zapłać dłuższy czynsz zgóry. Moje również dać do dyspozycji moje 3-pokojowe mieszkanie, przy ul. Wierzbickiego, Łaskawe oferty skierować: Inżynier Wyrzykowski, w firmie Miedziński i Wyrzykowski, inż., Poznań, plac Wolności 2, tel. 41-84, zdw 61 304

ZAMIANA MIEZSK

Dla eksmitanda 1 pokój wraz górką i sklepem zamienie na 1 lub 2 pokoje z kuchnią. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 61 376.

Dom

nadający się na letnisko, 3 pokoje i kuchnia, wielki ogród owocowy i warty przy jeziorze oddam za 2 pokoje i kuchnię w Poznaniu. Dzierżawa wedle umowy. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 61 655.

Zamienie

pokój z kuchnią w śródmieściu na 2 lub 3 pokoje w śródmieściu. Adres wskaże Kurjer zdw 61 642.

Zamienie

2 pokoje z kuchnią na takie same lub większe Szumigala, Półwiejska 37, I ptr. zdw 61 670

POKOJE UMEBL.

Umieblowane pokoje dla panów, pań i małżeństw wskaże „Informator”, Pl. Nowomiejski 10a, tel. 41-83, Pw 6276-0.4109

Pokój

bez pościeli skromnej panience wynajmie. Śniadeckich 15, II, lewo, zdw 61 302

Pokój

dla panienki do wynajęcia. Ul. Kanałowa 15, I piętro, prawo, zdw 61 575

Kawaler
lat 37, przystojny na stałej posadzie, posiadający 3 tys. złotych, pragnie się ożenić z panną lub wdową, posiadającą jakikolwiek skład. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 61 066.

Kawaler
lat 28, poszukuje panny lub młodej wdówki do lat 25 w celu matrymonialnym, która posiada cośkolwiek gotówki celem osiągnięcia pewnej posady. Rzecz traktuje się poważnie. Oferty Kurjer Poznański zdw 61 553.

Dr. medycyny
pozna inteligentną panią lat 22, ładną, wykształconą, muzykalną. Posag 50 000 zł. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer zdw 61 599.

NAUKA

Szkoła
Języków Marij Romington (koncesjonowana), 3 lekcje tygodniowo, 10 zł miesięcznie. Wpisy od godziny 18-20. Ratajczaka 9, II, zdw 61 533.

Paryżanka
udziela lekcji gramatyki i konwersacji. Oferty do Kurjera zdw 61 628.

Poszukuję
lekcyj konwersacji angielskiej. Łaskawe oferty z podaniem warunków do Kurjera zdw 61 635.

MUZYKA

Poszukuje
się od 1. 4. 28 do pierwszorzędnej kawiarni muzyki: duet trio lub kwartetu damskiego ewentl. męskiego. Oferty z podaniem posiadanego repertuaru i dołączeniem wynagrodzeniem i dołączeniem fotografii skład do eksp. Kurjera Pozn. pod nr 6104.

Od 1. 4. 28
poszukuje się pierwszorzędny duet lub trio. Oferty możliwie z fotografią nadsyłać Kawiarnia „Crystal”. Tczew. Rynek 7. tel. nr 242. nw 6105

Masażystka
egzaminowana poleca się w dom. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 61 280.

Potrzebni
do orkiestry i pac. w Poznaniu, II, waltornista, kornecista, puźonista i „b”-basista od 15 kwietnia r. b. na warunkach jako kontraktowi. Zgłoszenia przyjmuje kapelmistrz. zdw 61 659

Na cytrze
koncertowej wycieczka szybko i tanio. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 61 639.

Lekcji
ortepedycznej udziela początkującym. Marja Furmańska Wierzbicice 19 zdw 61 562

Wiolonczelista
rutynowany zmienia posadę. Zgłoszenia do Księgarni Jana Heinricha Inowrocław. nw 6115

SZUKA PRACY

Ożwienu: do 30 słów w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Technik
dentystyczny, biegły w pracach kauczukowych i złotych poszukuje stałego zajęcia na pół dnia. Łask. zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 60 889.

Wykonuje
modernizuje wszelką garderobę damską, dziecięcą. Frankowska, Wodna 17/18, II, zdw 60 645

Egzaminowana
asystentka aptekarska z dobrymi referencjami poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 045

Osoba
w średnim wieku, zdrowa, pracowita, znająca dobrą kuchnię, zaprawy konserw i prasowanie przyjmuje posadę samodzielną. Własna pościel, dobre referencje. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 081

Sierota
lat 19, poszukuje od 1. 4. lub 1. 5. miejsca służącego w Poznaniu najchętniej do 1. lub 2. dzieci. Łask. zgłosz. Kurjer zdw 61 140

Mechanik
instrumentów muzycznych, zwolniony z wojska, poszukuje posady jako pomocnik ewtl. jako robotnik. wstawi kancie 200. Oferty Kurjer zdw 61 259.

Młodszy
pomocnik krawiecki potrzebny zaraz. Nowicki, Buk. zdw 61 269

Krawcowa
zatrudniona w poważnym przedsiębiorstwie jako dyrektorka zmiany posadę. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 241.

Pomocnik
biurowy przyjmie posadę zaraz lub 1. 4. 28. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 327.

Asystentka
u lekarza, względnie w zakładzie dentystycznym pragnie zostać młodą panną z liceum wykształceniem, z wielkim zainteresowaniem dla medycyny. Oferty Kurjer zdw 61 444.

Duet
damski, dwie pannie, skrzypaczka pianistka, poszukują posady w pierwszorzędny lokal. Oferty Kurjer zdw 61 368.

Kapelusze
wykonuje i przerabia szycownie, tania. Warszawianka, Wierzbicice 13, parter. zdw 61 366

Wyřeczycielka
osoba inteligentna, z dobrej rodziny posiada jaknajlepsze świadectwa i referencje szuka posady zaraz ewentl. od 1. 4. Oferty uprasza się do Kurjera Pozn. zdw 61 371.

Technik
dentystka, biegła w kauczuku i złocie poszukuje posady zaraz lub od 1. 4. 28. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 61 389.

Stolarz
kolodziej poszukuje pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 372.

Ślusarz-
maszynista, obeznany z różnymi maszynami, również rolniczymi, oraz reparacjami samochodów poszukuje posady. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 61 373

Książkowy
siła pierwszorzędna, zakłada, reguluje książki godzinami. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 893.

Książkowa
znająca stenografię oraz pisanie na maszynie poszukuje posady początkującej. Oferty Kurjer zdw 61 420.

Dziewczyna
umiejąca gotować, z dobrym poleceniem poszukuje miejsca od 1 kwietnia. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 510.

Dziewczyna
chętna i pracowita szuka posady jako pokojowa od 1. 4. Oferty Kurjer zdw 61 490.

Baczość!
Otworzyłem zakład malarski od malowania pokoju 20 zł. St. Strękowski, Poznań, Górczyńska - Łazarska 69b. zdw 61 654

Tanio
szybko i elegancko wykonuje damską i dziecięcą garderobę. ul. Kwiatowa 13, III, piętro, Kubin. zdw 61 658

Bona
kochająca dzieci, cierpliwa bardzo czysta, znająca szycie, przyłnie posadę do kilkongu dzieci. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 665.

Dziewczyna
do wszyskiego, z dobrymi świadectwami potrzebna od 1. 4. Górna Wilda 3, III, prawo, zgłoszenia 4-6 po południu. zdw 61 668

Biuralistka
młodsza, z praktyką, pisząca na maszynie poszukuje posady, w miejscu w majątku. Oferty Kurjer zdw 61 647.

Rutynowana
ksiązkowa młodsza, z praktyką amerykańskiej księgowości, pracami biurowym, szczególnie podatki sadowymi wkleśkami przyjmuje posadę wymagania skromne. Łask. oferty Kurjer zdw 61 570

Fryzjerka
przyjmuje czesanie pań z krótkimi włosami, poza dom za 15 zł miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 61 571

Dziewczyna
do wszyskiego z gotowaniem poszukuje posady od 1. 4. Zgłosz. Kurjer zdw 61 578.

Szofer
kawaler poszukuje posady. Wymagania skromne. Oferty Kurjer zdw 61 582.

Inteligentna
starsza panna, obeznana w zechstrownie w pracach kobiecych, umie wychowywać dzieci, szuka posady samodzielnego prowadzenia domu w lepszej rodzinie. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 61 564.

Młodszy
pomocnik z branży technicznej, biegły w swym zawodzie, władający językiem niemieckim i piszący na maszynie jak i stenografią, poszukuje posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia proszę kierować do Kurjera Poznańskiego pod zdw 61 549.

Pokojowa
znająca krawieczynie i hafciarstwo poszukuje posady od 1. 4. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 528.

Pokojowa
umiejąca cośkolwiek gotować i prasować szyćwina bieliznę, poszukuje posady od 1. 4. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 529.

Szofer-
kawał, żonaty, dobrze polecony, znający obsługę elektryczną i wszelkie naprawy w zakresie wchodzące, poszukuje od 1. 4. 28. stałej posady. Ożwienu w posiadzie 11 lat. Łapczyński, Szluby, poczta Krolnikowo, powiat Szubin. zdw 61 530

Dziewczyna
do dzieci poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 61 536.

Niania
z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 537.

Chłopca
do kantoru, z lepszej rodziny, z dobrem wykształceniem przyjmie od 1. 4. 28. wiekiesz przedsiębierstwo samolodowe w Poznaniu. Absolwenci szkoły handlowej mają pierwszeństwo. Oferty pod zdw 61 542 do Kurjera Pozn.

Syn
uczniwych rodziców, 16 lat poszukuje posady jako posłaniec lub innej w Poznaniu. Za uczciwość gwarantuje się. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 520.

Uczciwa
panna (sierota), znająca szycie szuka posady do szycia. Łaskawe oferty proszę do Kurjera Pozn. zdw 61 541.

Panienska
mająca kurs handlowy poza sobą, biegła w języku polskim i niemieckim, poszukuje posady, siły początkującej do biura, jako kasjerka lub ekspedjentka. Branza obojetna. Łaskawe zgłoszenia do „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11 pod 53.492. Pw 7754-53.492

Nauczycielka
z ukończonym gimnazjum, dłuższą praktyką i chlubnymi świadectwami poszukuje od 1. 4. ewentl. później posady na wsi. Oferty Kurjer dw 3232.

Panienska
z dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1. 4. do dzieci Głogowska 100, I. M. Zaleszówna zdw 61 616

WOLNE MIEJSCA

Służąca
skromna, uczciwa, do wszyskiego może się zgłosić. Domin. Śniadeckich 9, I, od godz. 17. zdw 61 532

Kowala
starszego, samodzielnego do słusarni poszukuje. St. Noak, Górna Wilda 37. zdw 61 334

2 okuwaczy
starszych na drzwi i okna poszukuje. St. Noak, Górna Wilda nr. 37. zdw 61 335

Biegła
modniarka może się zaraz zgłosić. W. Zemlerska, magazyn kapeluszy. Sw. Marcin 51. zdw 61 506

Służącej
do wszyskiego z prasowaniem szyćwiny bielizny poszukuje się do kawalerskiego mieszkania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 60 694

Często nadarza się wspaniała sposobność taniego nabycia
Bizuterji okazyjnej
Warto sprawdzić ceny w firmie
B. Tarkowski, Poznań
Plac Wolności 11 (pod Filarami).
Pw 7795-11, 54

Kucharka
pańska, w starszym wieku poszukuje miejsca zaraz lub 1. 4. Oferty Kurjer zdw 61 563

Przyjmuje
bieliznę do prasowania i prężenia firan po niskich cenach. A. Hajduk, Skarbowa 9, zdw 61 697

Młoda
inteligentna panna poszukuje posady do bufetu jako uczennica od 1. 4. 28. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 61 695.

Młoda
panienka poszukuje posady do dzieci z szyciem i cerowaniem bielizny od 1. 4. 28. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 696.

Starsza
pani poszukuje posady do wszyskiego do starszego państwa lub jednej osoby. Oferty Kurjer zdw 61 605

Subagenta
z branży cukierkowej na Poznań za miesięcznym wynagrodzeniem ewentualnie dodatkowo poszukuje. Oferty Kurjer zdw 61 514.

4 ślusarzy
starszych, samodzielnego poszukuje St. Noak, Górna Wilda 37. zdw 61 336

Nauczycielka
z konwersacją francuską, religijną, skromnych wymagań potrzebna na wieś do dziewczynek 8 i 10 lat od 1 lub 15 kwietnia. Od pisy świadectw, podanie wieku i warunków do Kurjera Pozn. pod zdw 61 040.

Panienska
skromna, inteligentna z lepszym wykształceniem potrzebna od 1. 4. do 5-letniego chłopca i 7-letniej dziewczynki. Wanda Menzel, Waly Wazów 22. zdw 60 956

Pola Negri
używa STALE
SNIEG TATRZAŃSKI
DO NABYCIA w APTEK., DROG. i PERFUMERJACH
Pw 7799-12.223

Panienska
lat 16, poszukuje posady uczenicy w składzie. Branza obojetna. Oferty Kurjer zdw 61 432.

Dzielnia
ekspedjentka z długoletnią praktyką, z dobrymi świadectwami, z branży manufaktur, bielizny, trykotażu, potrzebuję, poszukuje posady od 1. 4. 28. Łaskawe oferty proszę do Kurjera Pozn. zdw 61 558.

Dziewczyna
uczciwa ze wsi poszukuje zajęcia do dzieci lub do wszyskiego. Oferty do Kurjera zdw 61 559.

Sukienki
od 6. kostiumy i płaszcze od 14, wykonuje elegancko. Wysoka 4, w podwórzu, III. zdw 61 627

Gospodyni
starsza, znająca się na skromnej kuchni, hodowli drobiu, z długoletnimi, dobrymi świadectwami, poszukuje posady do dworu za skromne wynagrodzenie. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 632.

Siostry
dwie sieroty z prowincji poszukują miejsca, jedna z kilkoletnią służbą, druga początkująca, najchętniej w jednym państwie. Of. Kurjer jw 9596

Dobra
krawcowa poleca się w dom 3 zł dziennie. Of. Kurjer zdw 61 609.

Krawcowa
szyje suknie od 8 zł. kostiumy płaszcze 20 zł. Piotra Wawrzyniaka 27, II prawo zdw 61 608.

Młodszy
drogerzysta poszukuje Z. Ritter, Apteka i Drogerja w Mosinie. zdw 61 249

Dziewczyna
wolna od szkoły może się zgłosić jako przychodnia do pracy domowej na przed południe. Rejon Rynek Wilecki. Adres wskaże Kurjer zdw 61 075.

Służąca
zwinną do wszyskiego potrzebna Mickiewicza 13, III, lewo. zdw 61 585

Drogerzysta
pomocnik starszy zaraz potrzebny. Fraas Nast, Wielka 14. Pw 7822-12145

Maszynista
żonaty, dzielny w swym zawodzie potrzebny zaraz. Zgłoszenia nadesłać pod Parowa Cegielnia Albertów, Szluby, powiat kępiński. dw 3446

Służąca
do dwóch osób i dziecko, praniem, prasowaniem, cośkolwiek gotowaniem. Zgłoszenia Zawal, Śniadeckich 4, II, pnr. zdw 61 186

Zbożowiec
w średnim wieku, dzielny w zawodzie, samodzielnie pracujący, z znajomością książkowosci polskiej i niemieckiej, piszący na maszynie, potrzebny od 1. 7. 28 r. do miasta powiatowego na Pomorzu. Zgłoszenia z własnoręcznie pisanymi referencjami, pretensjami i fotografią uprasza się przesłać do Kurjera Pozn. pod dw 3447.

Drogerzysta
młodszy, potrzebny zaraz lub później. Oferty z podaniem pensji przy woleń utrzymaniu i odpisem świadectw proszę nadesłać pod adresem W. Siemianowski, Drogerja pod Lwem Keynia. Kównież uczni może się zgłosić. Pw 7835-63.223

Służąca
do wszelkich prac domowych, czysta, dobrze polecona, umiejąca samodzielnie gotować od 1. 4. potrzebna. Zgłoszenia 4-6. Kuczykowska, Szamarzewskiego 8, zdw 61 322

Dzielnia
ekspedjentka do składu kapeluszy damskich potrzebna zaraz. Reflektuje się tylko na siły pierwszorzędne. Zgłoszenia St. Winiński, Poznań, Stary Rynek nr. 91, wchód z ul. Wronieckiej. zdw 61 329

Dzielniej
prasowaczki poszukuje. Głogowska 84, skład. zdw 61 330

Fryzjerka
zaraz lub od 1 potrzebna na stałą posadę. Oferty Kurjer Pozn. zdw 61 653.

Posługaczka
może się zgłosić. Górna Wilda 73 dom boczny, III. zdw 61 657

Poszukuje
rutynowanej masażystki. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 664.

Akwizytorzy
potrzebni, dobry zysk zapewniony Chwaliszewo 56, w podwórzu, parter, prawo. zdw 61 679

Służąca
do wszelkich prac domowych, uczciwa i pracowita może się zgłosić. Strzelecka 21, parter, lewo. zdw 61 674

Przyjmę
chłopca do posyłek. Zgłoszenia od 3-5. Milanowski Wroniecka nr. 11. zdw 61 687

Młodszy
technika (może być ukończony) na stałą pracę potrzebuje. Dokładne oferty z podaniem wysokości pensji do Kurjera zdw 61 579

90 złotych
miesięcznie otrzyma służąca umiejąca gotować, pracować znajomości niemieckiego wymagana świadectwa oraz fotografie kierowa Markowski Rotterdam Diegaardelaan 44a Konsulat Polski. zdw 61 573

Pomocnik
fryzjerski może się zgłosić. Adres wskaże Kurjer zdw 61 490

Ekspedjent
do składu kolonialnego może się zaraz lub od 1. 4. 28. zgłosić. W rachubę wchodzi tylko osoby z dobrymi referencjami. Zgłoszenia w niedzielę 3-4 po południu, M. Zieliński, Głogowska 97. zdw 61 641

Służąca
do wszyskiego z gotowaniem i świadectwami potrzebna. D-rwa Janiszewska, Wielka 15, III, piętro. zdw 61 648

Służąca
do wszyskiego z praniem, gotowaniem i własną pościelą zaraz lub 1. 4. potrzebna. Pożądany język niemiecki. Urbańska, Górna Wilda 71, IV, (3-8). zdw 61 617

Potrzebna
na majatek kasjerka w średnim wieku, za skromnym wynagrodzeniem od 1. 4. 28. Warunki i kopie świadectw proszę nadesłać pod zdw 61 568 do Kurjera.

Służąca
do wszelkiej pracy domowej potrzebna. Zgłoszenia Mostowa 30, I, piętro, lewo. zdw 61 548

Potrzebna
per 1. 4. ewentl. per 15. 4. do samodzielnego zarządu dworu młodsza, zaufana osoba, znająca się na prowadzeniu dobrej kuchni, zaprawach i hodowli drobiu. Oferty z odpisami świadectw, fotografią i podaniem wieku oraz pretensji nadesłać do Kurjera Poznańskiego pod dw 3465.

Humor zagraniczny
Janie, czemu nie napełnicie kieliszka pana hrabiego?
- Chyba na złość mi robi! Co go napełnić, zaraz jest próżny...
(Trib III.) S. F.

Humor zagraniczny

— Janie, czemu nie napełnicie kieliszka pana hrabiego?
— Chyba na złość mi robi! Co go napełnić, zaraz jest próżny...
(Trib III.) S. F.

Przedpłata
na kwiecień 1928 r. za oba wydania, razem włącznie tygodniowego dodatku „Ilustracja Poznańska”. w Poznaniu w eksped. zł 4,00, w agencjach w mieście zł 4,50, z odnośnikiem do domu w Poznaniu zł 4,70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,8, kwartalnie zł 14,57, pod opaską w Polsce zł 9,00, pod opaską w innych krajach zł 11,00. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszedł w zakładzie, strajków itp., wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczon. numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr, na stronie 4-lamowej 40 gr, na stronie 2-lamowej 100 gr, na stronie 1-lamowej 120 gr, przed wiadomościami potoczny 200 gr od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 200%, nacyzki Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 w środę do wydania wieczornego do godziny 10, w dni przedświąteczne do godziny 9 przed południem. Drobne ogłoszenia wiersz napisowy 80 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy.